

๐

การประเมินตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเพื่อนำไปใช้
ในการแบ่งเขตและสร้างแผนที่โรงเรียน
ในอำเภอยะพยา จังหวัดยะลา

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุรัตน์ ผลนารักษ์

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตลิ่งชัน ๑๐ พระโขนง กรุงเทพมหานคร ๒๒ โทร. ๓๑๒๑๕๗๕. ๓๑๒๑๕๐๕๐

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม ๒๕๒๑

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การประเมินตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเพื่อนำไปใช้
ในการแบ่งเขตและสร้างแผนที่โรงเรียน
ในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

บทคัดย่อ

ของ

สุรัตน์ ผลนารักษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2521

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน กับจำนวนประชากรในเขตบริเวณบริการ อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในวัยเรียน และก่อนวัยเรียน กับจำนวนนักเรียนในเขตบริเวณบริการของโรงเรียน อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อศึกษาถึงเขตบริเวณบริการของโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
4. เพื่อสร้างแบบจำลองประเมินที่ตั้งของโรงเรียน ในเขตอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ผลการศึกษาพบว่า :-

1. ขนาดของโรงเรียนระดับประถมศึกษา จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับจำนวนประชากรในเขตบริเวณบริการ อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
2. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง จำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียน จะมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับ จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1
3. เขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในปัจจุบันจะครอบคลุมพื้นที่ของหมู่บ้านทั้งหมด ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
4. เขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันนั้น ไม่ครอบคลุมเขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา
5. จากการศึกษาถึงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยใช้แบบจำลองทำการประเมินที่ตั้งของโรงเรียน ภายในขอบเขตบริเวณบริการปัจจุบัน ผลปรากฏว่า ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนจะตั้งอยู่ในบริเวณ

ย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ มีจำนวนถึง 27 โรงเรียนหรือร้อยละ 69.79 ของโรงเรียนทั้งหมด 43 โรงเรียน และโรงเรียนที่เหลืออีก 16 โรง เป็นโรงเรียนที่ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียน

6. เมื่อใช้แบบจำลองประเมินที่ตั้ง เพื่อที่จะประเมินตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยกำหนดให้ทุกหมู่บ้านมีโอกาสในการจัดตั้งโรงเรียน และจะประเมินร่วมกับหมู่บ้านอื่น ๆ ที่อยู่โดยรอบตามรัศมีทางตรง 3 กิโลเมตร ผลปรากฏว่า หมู่บ้านที่มีความเหมาะสมที่จะตั้งโรงเรียนมีทั้งหมด 43 หมู่บ้าน ในจำนวนนี้จะตรงกันกับตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเดิมเพียง 25 หมู่บ้าน

7. แต่เมื่อมีการปรับตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่ได้จากแบบจำลอง ให้มีความเหมาะสมกับสภาพที่แท้จริงของท้องถิ่น ผลปรากฏว่า ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่ได้จากแบบจำลองและสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของท้องถิ่นมีจำนวนเพียง 22 โรงเรียน ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่จะต้องเปิดใหม่เพิ่มเติมอีก 10 โรงเรียน และตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเดิมจะต้องปรับบูรรวมกับโรงเรียนอื่น ๆ อีก 11 โรงเรียน

EVALUATION OF SCHOOL LOCATION FOR THE PURPOSES OF SCHOOL
ZONE MAKING AND SCHOOL MAPPING IN AMPHOE
PHRA PHUTTHABAT CHANGWAT SARABURI

AN ABSTRACT

BY

SURAT PONNARUK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Master of Education Degree
Sri Nakharinwirot University
October, 1978

The purposes of ~~this~~ study were mainly classified into 4 categories:-

1. Studied the relationship between the sizes of the schools and the size of population within service areas in Amphoe Phra Phutthabat, Changwat Saraburi.
2. Studied the relationship between projected trends in the actual of school-age children and pre-school-age children attending school and the total number of pupils within a school service area in Amphoe Phra Phutthabat, Changwat Saraburi.
3. Studies the service areas of primary and secondary schools in Amphoe Phra Phutthabat, Changwat Saraburi.
4. Constructed a model for evaluating primary school locations in Amphoe Phra Phutthabat, Changwat Saraburi.

The major findings were :

1. The sizes of the primary schools were directly related to the sizes of the population in the service area in Amphoe Phra Phutthabat, Changwat Saraburi.
2. The trends of school-age and pre-age children were directly corresponing to the actual number of primary school students within the study area.
3. The boundaries of the present service area of primary school would cover the whole village area in Amphoe Phra Phutthabat, Changwat Saraburi.

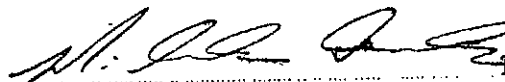
4. The present service areas of secondary did not cover the service areas of all primary schools.

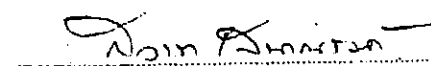
5. From the study of the sites of primary schools in Amphoe Phra Phutthabat, Changwat Saraburi, according to the model used for evaluating primary school locations within the present service areas, the result appeared that out of forty- three schools, twenty-seven schools or 62.79 percent were located in the centers of pupil distribution. The rest were the sixteen schools or 37.21 percent which were not located in the centers of pupil distribution.

6. According to the model used for evaluating the primary school locations, every village was supposed to have a chance in building a school and compared with others within the radiance of three kilometers. The result was that forty-three villages were appropriate to become school locations of which twenty-five villages were identical with the existing primary school locations.

7. Some necessary adjustment being applied to the model used, it was computed that only twenty-two schools were suitable for the real situation of the region; the result using the constructed model in the existing site, ten were the new proposed sites, and it was suggested that another eleven schools closed down and consolidated with other schools.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหา
บัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

 ประธาน

 กรรมการ

ประกาศคุณประการ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากผู้มีอุปการะคุณหลายท่าน ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ วิทยารัฐ และศาสตราจารย์สวาท เสนาณรงค์ ประธานกรรมการและกรรมการที่ปรึกษาในการเขียนปฏิญานี้ฉบับนี้ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.เอนก หิรัญรักษ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำในด้านการศึกษาค้นคว้า

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้เขียนได้รับความสะดวก และให้ความร่วมมือจากผู้มีอุปการะคุณหลายท่าน คือ ท่านนายอำเภอ ปลัดทะเบียนราษฎร ศึกษาธิการอำเภอ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ หัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา เจ้าหน้าที่หมวดการศึกษา ครูใหญ่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้กรุณาแนะนำและให้ความสะดวก จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบคุณ อาจารย์วิลาศ หันนาคินทร์ คุณวิลาศ ศรีสุข รวมทั้งอาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านในแผนกทะเบียน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

สุรัตน์ นลนารักษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ 1 ภูมิหลัง 1 ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้ว่า 6 สมมติฐานในการศึกษา 7 ความสำคัญของการศึกษา 7 ขอบเขตของการศึกษา 8 ข้อตกลงเบื้องต้น 8 นิยามศัพท์เฉพาะ 8
2	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง 10
3	บริเวณที่ทำการศึกษา 23 ที่ตั้งสัมพัทธ์ 23 ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ 24 ขนาดและรูปร่าง 24 ลักษณะภูมิประเทศ 25 ประชากร 29 อาชีพของประชากรในอำเภอพระพุทธบาท 34 การคมนาคมขนส่ง 35 การปกครอง 36 การศึกษา 37

4	วิธีดำเนินการศึกษา	43
	แหล่งข้อมูล	43
	การรวบรวมข้อมูลและกระทำต่อข้อมูล	44
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
	การทำแผนที่	49
5	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
	ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอพระพุทธบาท	50
	จังหวัดสระบุรี กับจำนวนประชากรในเขตบริเวณบริการ	
	แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง	54
	จำนวนประชากรวัยเรียนและวัยก่อนเรียน	
	กับจำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา	
	ที่ให้บริการแกชุมชนเหล่านั้น	
	เขตบริการของโรงเรียนประถมศึกษา และเขตบริการ	98
	ของโรงเรียนมัธยมศึกษา	
	การประเมินที่ตั้งโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อทดสอบ	107
	ความเป็นย่านกลางของตำแหน่งต่าง ๆ	
	ภายในเขตบริการเดิม	
	การประเมินที่ตั้งโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อหาตำแหน่ง	127
	ที่เป็นย่านกลางที่เหมาะสมในการให้บริการแก่	
	ตำแหน่งที่อยู่โดยรอบภายในรัศมี 3 กิโลเมตร	
	การปรับตำแหน่งให้เหมาะสมกับสภาพที่แท้จริงของท้องถิ่น	147

บทที่

หน้า

6	สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	152
	สรุป	152
	อภิปรายผล	154
	ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป	179
	ข้อบกพร่องในการศึกษาครั้งนี้	179
	บรรณานุกรม	180
	บทคัดย่อ	
	ภาคผนวก	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรอำเภอพระพุทธบาท แยกจำนวนตาม ตำบลและหมู่บ้าน ปี พ.ศ. 2520	31
2 แนวโน้มของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ตำบล อำเภอพระพุทธบาท	33
3 แสดงตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียน ประเภทโรงเรียน จำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2520	37
4 แสดงที่ตั้งโรงเรียนแยกตามตำบล	41
5 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนกับจำนวน ประชากรในบริเวณบริการ	51
6 แสดงเขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	100
7 แสดงโรงเรียนและค่า y ดัชนีของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใน บริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มา ใช้บริการ	108
8 แสดงตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนที่ให้บริการแก่นักเรียน เพียง 1 หมู่บ้าน	110
9 แสดงโรงเรียนที่ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่ อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ ตำแหน่งที่เป็นย่านกลาง ที่แท้จริง, ประชากรวัยเรียนค่า y ดัชนีของตำแหน่งที่เป็น ย่านกลางและตำแหน่งบริเวณบริการ	111

ตาราง		หน้า
10	แสดงค่า y สุทธิที่ได้จากการประเมินตามแบบจำลอง ประเมินที่ตั้ง โดยเรียงลำดับจากตำแหน่งที่มีค่า y สุทธิต่ำสุดถึงค่า y สุทธิสูงสุด	128
11	แสดงตำแหน่งโรงเรียนเดิมที่ตรงกันกับตำแหน่งที่ตั้ง โรงเรียนใหม่ตามวิธีการประเมินจากแบบจำลอง	132
12	แสดงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่ไม่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัย ของนักเรียนตามแบบจำลองประเมินที่ตั้ง	134
13	แสดงตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนที่ได้จากแบบจำลอง	135
14	แสดงค่า y สุทธิของตำแหน่งต่าง ๆ ในแต่ละตำบล ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเดิม และตำแหน่งที่เป็นศูนย์กลาง ที่อยู่อาศัยของนักเรียน	138
15	แสดงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่เหมาะสมตามแบบจำลอง เมื่อทำการปรับเพื่อความเหมาะสม ซึ่งเป็นตำแหน่งหลัก	148
16	แสดงตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเพิ่มเติม	149
17	แสดงตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนที่จะต้องยุบรวมกับโรงเรียน เพื่อปรับให้มีความเหมาะสม	150

บัญชีรูปประกอบและแผนที่

รูป

หน้า

1 - 12	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง จำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียนกับแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนที่มีอายุเข้า เกณฑ์ตามการศึกษาภาคบังคับสูงกว่าจำนวนนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 1	57
13 - 27	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวน ประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียนกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียน ที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนที่มีอายุเข้าเกณฑ์ตามการศึกษา ภาคบังคับต่ำกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	70
28 - 43	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวน ประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียนกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียน จำนวนประชากรวัยเรียนที่มีอายุเข้าเกณฑ์ตามการศึกษา ภาคบังคับสูงและต่ำสลับกันกับจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1	86
44	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร วัยเรียนและก่อนวัยเรียนกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี	96

แผนที่

- 1 แสดงลักษณะภูมิประเทศ เขตการปกครอง
ตำแหน่งโรงเรียน และกลุ่มหมู่บ้าน
- 2 แสดงเขตบริเวณบริการของโรงเรียนประถมศึกษา
- 3 แสดงเขตบริเวณบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 4 แสดงตำแหน่งและเขตบริเวณบริการที่เหมาะสม
เมื่อปรับให้เข้ากับสภาพความเป็นจริง

บทนำ

การที่ประเทศชาติจะพัฒนาก้าวหน้าไปด้วยดีทั้งในทางสังคมและเศรษฐกิจ จำ
ต้องอาศัยการพัฒนากำลังคน (Manpower) เป็นสำคัญ การพัฒนากำลังคนที่สำคัญยิ่งก็คือ
การให้การศึกษาที่ถูกต้องและเป็นพื้นฐาน ซึ่งคนเหล่านั้นจะสามารถนำไปพัฒนาการดำรง
ชีวิตของตนได้ การศึกษามีใช่เป็นเพียงการผลิตออกผลของเศรษฐกิจอย่างเดียว แต่
การศึกษาเป็นการสร้างรากฐานให้แก่การพัฒนาเศรษฐกิจ (กรมวิชาการ 2518 : 1)
เพราะไม่แต่เพียงเฉพาะการเพิ่มทุนรายได้สำหรับประชากรโดยการเพิ่มประสิทธิภาพของ
เครื่องมือ เครื่องจักร และวัตถุดิบ เพื่อที่จะขยายการผลิตให้สูงขึ้นนั้น ก็ยังต้องอาศัย
ความก้าวหน้าทางวิชาการและประสิทธิภาพของผู้ประกอบการงานด้วย ความรู้ทาง-
วิชาการจะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพทดแทนยให้สูงขึ้น นอก
จากนี้ยังช่วยในระบบเศรษฐกิจนำเอาทรัพยากรชนิดอื่น ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้
จริง ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง จำเป็นต้องมีการลงทุนเพื่อ
การศึกษาให้มากยิ่งขึ้น การลงทุนเพื่อการศึกษาในวันนี้เพื่อประโยชน์ในวันหน้า เบคเกอร์
(Becker, 1962 unpagged) กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า การลงทุนทางการศึกษานั้นทำให้
ประชากรมีผลผลิตเพิ่มขึ้นมากมาย มาตรฐานการกินอยู่สูงขึ้น สตรีลีน (Strumlin)
ได้ทำการวิจัยถึงผลของการประถมศึกษาว่า ในรัสเซียการประถมศึกษาอย่างสมบูรณ์ทำให้
เพิ่มกำลังการผลิตได้ถึงร้อยละ 44 มัธยมศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 105 อุดมศึกษาเพิ่มร้อยละ
300 (บุญชนะ อัคราการ 2511 : 4 - 6 อ้างอิงมาจาก สตรีลีน ม.ป.ป.)

การให้การศึกษาแก่ประชากรของรัฐจึงเป็นนโยบายที่สำคัญของผู้บริหารของรัฐที่
จะพัฒนาประเทศให้มีความมั่งคั่ง การศึกษาเป็นระบบที่มีหน้าที่ในการพัฒนากำลังคนเพื่อที่
จะไปพัฒนาประเทศชาติโดยตรง (วีระบุต วิเชียรโชติ 2515 : 53) การพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์ไม่แต่เพียงเฉพาะจะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ ยังช่วยพัฒนาสังคมตั้งแต่ในระดับ

ครอบครัว โรงเรียน จนถึงระดับชาติ คนที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นจะทำให้สามารถมองเห็น
ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมอันเป็นปัญหาที่จะต้องช่วยกันแก้ไขปรับปรุงให้ปัญหานั้นสิ้นสุดลงไป

ประเทศไทยมีความตระหนักเกี่ยวกับเรื่องนี้ จึงได้มีการประกาศพระราชบัญญัติ
ประถมศึกษา ปีพุทธศักราช 2464 โดยมีการบังคับให้บุตรปกครองของสงฆ์หลายเข้าโรงเรียน
แต่การประกาศครั้งนั้นเป็นการบังคับเฉพาะเขตตำบลที่มีโรงเรียน เพราะขาดทุนทรัพย์และ
ความสนใจจากประชาชน ใน พ.ศ. 2465 สามารถบังคับได้เพียงร้อยละ 52 ของตำบลทั้งหมด
ปี พ.ศ. 2475 บังคับได้ร้อยละ 88.70 ของตำบลทั้งหมด และใน พ.ศ. 2478 สามารถ
บังคับได้ทุกตำบล (กรมสามัญศึกษา 2516 : 92 - 93) รัฐมีนโยบายอย่างจริงจังที่จะให้
ประชากรได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงกัน เมื่อรัฐจะประกาศการศึกษาภาคบังคับทั่วทุกตำบลแล้ว
เด็กยังปรากฏผลการเกณฑ์เข้าโรงเรียนได้เป็นร้อยละ 95.04 ของจำนวนเด็กที่ปกครอง
มาแจ้งเข้าเรียนตามกฎหมาย เมื่อปี พ.ศ. 2504 แสดงให้เห็นว่าเด็กที่ตกค้างอยู่อีกจำนวนมาก
ที่ควรจะเป็นผู้พลากโอกาสทางการศึกษา เป็นเพราะว่ารัฐให้แต่ละท้องถิ่นเลี้ยงตัวเองโดย
"บำรุงกวดพิทักษ์อาคาร เงินช่วยเหลือหรือเงินใด ๆ ตามแต่จะหาได้" (กระทรวงศึกษาธิการ
2507 : 196) ทำให้ท้องถิ่นมีความอุดมสมบูรณ์และทุนทรัพย์ก็มีโอกาสสร้างอาคารเรียน
ที่ดี มีครูพอเพียง ในทางตรงกันข้าม หมู่บ้านใดที่มีฐานะยากจนก็ย่อมประสบความยากลำบาก
ในการจะจ้างครูหรือจัดหาอาคารสถานที่ นอกจากนั้นประชากรที่มีฐานะยากจนไม่สามารถส่ง
บุตรหลานเข้าเรียนได้

ในปัจจุบันนี้รัฐได้พยายามอย่างยิ่งที่จะให้ประชากรทุกคนได้การศึกษา โดยกระจาย
บริการทางการศึกษาสู่ท้องถิ่นและส่วนภูมิภาค นอกจากนั้นยังได้ร่างพระราชบัญญัติประถมศึกษา
ฉบับที่ 5 จะประกาศใช้ก่อนเริ่มปีการศึกษา 2521 มีบทบัญญัติระบุว่าเด็กทุกคนที่มีอายุย่าง
เข้าปีที่แปดต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา จนกว่าจะมีอายุย่างเข้าปีที่สิบสี่
(ข่าเลือก วุฒิจันทร์ 2520 : 20 - 26) ก็หมายความว่าได้เปลี่ยนการศึกษภาคบังคับจาก
7 ปี เป็น 6 ปี เพราะแต่เดิมกำหนดแผนการศึกษภาคบังคับ 7 ปี จะให้ใช้ระยะเวลาเพียง
20 ปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 เป็นปีเริ่มโครงการ และจะมีผลบังคับใช้ทั่วประเทศในปี
พ.ศ. 2523 แต่การดำเนินการเป็นไปได้ช้าเพราะขาดเงินงบประมาณที่จะสนับสนุนทางการ-

ครูสอน อาคารสถานที่ และอุปกรณ์การเรียนการสอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 ถึงปี พ.ศ. 2514 ปรากฏว่าโดยขยายการศึกษากลับคืนมาได้เพียง 940 ตำบล โดยกระจายไปทั่วทั้ง 71 จังหวัด และมีโรงเรียนที่เปิดดำเนินการเพียง 1,034 โรง (กรมสามัญศึกษา 2516 : 114 - 133) ปัจจุบันนี้ก็ขยายเพิ่มขึ้นเป็น 2,255 ตำบล หรือคิดเป็นร้อยละ 42.24 ของตำบลทั่วประเทศ เท่านั้น (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและร่างโครงการพัฒนาการศึกษา ระดับอนุบาล และประถมศึกษา 2519 : 71 - 72) เมื่อสถานการณ์ทางการศึกษาของประเทศเป็นเช่นนี้ ทักถามว่า การขยายบริการทางการศึกษาจึงควรจะเข้ามาสู่ศูนย์กลางของรัฐ กับการวางแผน และกำหนดนโยบายที่รอบคอบและมีประสิทธิภาพ โดยมีการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการศึกษาในปัจจุบันเป็นพื้นฐาน (มยุรี จารุพาน 2520 : 55) การลดระยะเวลาเรียนระดับ ประถมศึกษาจาก 7 ปี ให้เหลือเพียง 6 ปี ทั้งนี้เนื่องจากระยะเวลาเรียนถึง 7 ปีนั้น ยาวนานเกิดความจำเป็น อาจจะสอนให้ครอบคลุมเนื้อหาหลักสูตร เติมได้ในช่วงเวลาเพียง 6 ปี ซึ่งก็อาจจะช่วยแก้ปัญหาในการขยายการศึกษาภาคบังคับเป็นไปอย่างรวดเร็วและทั่วถึงยิ่งขึ้น

ความต้องการทางการศึกษาของประชาชนในปัจจุบันนี้ แตกต่างจากความต้องการของ ประชากรในอดีตที่ผ่านมา กล่าวคือ ความต้องการทางสังคมในด้านการศึกษาทุกระดับได้เพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็ว จึงจะเห็นได้จากการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ทั้งที่เป็นโรงเรียนรัฐบาล และเอกชนนั้น เมื่อเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนในระดับนี้จัดได้กับเป้าหมายในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 3 นั้นแล้ว ปรากฏผลดังนี้

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียนที่จัดได้	สูงกว่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ
2515	5,986,872	23,785	0.39
2516	6,457,969	223,434	3.58
2517	6,895,800	352,380	5.38
2518	7,426,621	534,926	7.20
2519	8,054,811	795,791	10.96

(คณะกรรมการคณะกรรมการดำเนินการศึกษาและวางแผนโครงการพัฒนาศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษา ระยะที่ 4, 2519 : 79 - 89) จะเห็นได้ว่า จำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษา สูงกว่าเป้าหมายทุกปี และสูงเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงว่าในอนาคตจะมีแนวโน้มสูงเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ เป็นการที่รัฐควรจะได้มีการเตรียมแผนการที่จะสนองกับอัตราการเพิ่มของจำนวนนักเรียนนี้ เพราะความต้องการทางการศึกษาของประชาชนนั้นจะเพิ่มขึ้นทุกระดับในขณะที่รัฐมีทรัพยากรทางการเงินสำหรับการศึกษายังมีคงที่และมีจำนวนจำกัดเช่นนี้ หลักประการที่หนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ คือหาช่องทางใดจึงจะจัดโรงเรียนให้พอเพียงและเหมาะสม ไม่เพียงแต่รับปริมาณการเพิ่มของประชากรในวัยเรียนเท่านั้น แต่จะต้องเพิ่มขึ้นโดยคำนึงถึงความต้องการทางสังคมและเศรษฐกิจในขณะที่ทรัพยากรทางการเงินมีจำกัดอีกด้วย (Unesco, 1972 : 189 - 200)

การศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับ รัฐมีหน้าที่ต้องจัดการศึกษาให้ประชากรทุกคนได้รับความรู้พื้นฐานอย่างทัดเทียมกัน แต่เมื่อพิจารณาถึงสภาพการจัดการประถมศึกษาที่ผ่านมาแล้ว ปรากฏว่าสัดส่วนของประชากรที่อยู่ในโรงเรียน กับประชากรในวัยเรียนยังแตกต่างกันอยู่มาก กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2518 มีประชากรที่อยู่ในโรงเรียนประมาณ 7.8 ล้านคน หรือร้อยละ 44.5 ของประชากรในวัยเรียนทั้งหมด (อายุ 7 - 14 ปี) แต่เด็กในวัยเรียนซึ่งอยู่นอกโรงเรียนมีอยู่ถึงประมาณ ร้อยละ 56 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2519 : 1) ความไม่เสมอภาคทางการศึกษาและสัดส่วนของประชากรที่อยู่ในโรงเรียนกับประชากรในวัยเรียนยังแตกต่างกันเช่นนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายของโรงเรียนไม่สม่ำเสมอ บางโรงเรียนอยู่ห่างไกลกันมากเกินไป บางโรงเรียนอยู่ใกล้กันมากเกินไป และมีจำนวนนักเรียนน้อยเกินไป (สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ, 2514 : 5 - 9) ในชนบทมีโรงเรียนขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก และยังมีครูไม่ครบชั้นกันมาก ขาดอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยในการเรียนการสอนโดยผสมความมุ่งหมาย (สุวิทย์ ยี่หวรรณ, 2514 : ๗ - 29) นอกจากนี้บางโรงเรียนมีเส้นทางคมนาคมไม่สะดวก นักเรียนเดินทางมาเรียนลำบาก ซึ่งในบางครั้งนักเรียนต้องขาดเรียนเป็นจำนวนมากทั้ง ๆ ที่นักเรียนมีเวลาเรียนน้อยอยู่แล้ว คือเฉลี่ยปีละ 180 วัน ทำให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพทางการศึกษาอยู่ระดับต่ำ เกิดปัญหา-

การเรียนขั้น อัตรการสอนที่จะสูง ความสูญเสียทางการศึกษาและการ ไร้ประสิทธิภาพ
ทางการศึกษาจึงเกิดขึ้น

การที่จะจัดการความสูญเสียทางการศึกษา เป็นเรื่องที่เร่งด่วนและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับ
การจัดการศึกษาที่จะให้ประสิทธิภาพและได้ผลตามความมุ่งหมาย น่าที่จะมีการวางแผนอย่าง
รอบคอบ มีการวางแผน ระดับจังหวัดและเขตการศึกษา รวบรวมรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ
ตลอดจนถึงสาเหตุของปัญหาของท้องถิ่นนั้นโดยละเอียด เพื่อประกอบการพิจารณาวางแผนทาง
การศึกษา เพราะปัญหาการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่นได้แก่การที่ผู้บริหารการศึกษาไม่ทราบ
จำนวนเด็กที่จะมาเรียนในโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษา ความไม่สอดคล้องในอัตราส่วน
ระหว่างนักเรียนกับครู งบประมาณที่ใช้ในการศึกษาไม่เพียงพอ ฯลฯ สาเหตุดังกล่าวส่วนหนึ่ง
เกิดจากการจัดการศึกษาโดยขาดการวางแผนที่รัดกุมดีพอ ซึ่งอาจจะแก้ไขได้โดยการศึกษาถึง
จำนวนเด็กที่เข้าเรียน ทำให้ผู้บริหารการศึกษาสามารถเตรียมจัดโรงเรียน ครู และ
อุปกรณ์ได้ถูกต้อง (นิพนธ์ เทพวัลย์ 2514 : 21) การวางแผนทางการศึกษาจะเป็น
กระบวนการช่วยการตัดสินใจในการปฏิบัติงานในอนาคต ควรที่จะพิจารณาปัญหาเบื้องต้นสอง
ประการ คือ ระบบการศึกษาตามคุณลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวมีอะไรบ้าง และในแต่ละประการ
นั้นเป็นอย่างไร ก็คือการสำรวจสถานการณ์ (Stock taking) ของระบบการศึกษา เป็น
การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อย่างละเอียด เพื่อให้ได้รายละเอียดตามที่ต้องการในการที่จะวางแผน
ทางการศึกษาต่อไป ประการที่สอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นเพียงพอและเหมาะสมกับการ
ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการศึกษาได้หรือไม่อย่างไร ซึ่งเป็น
วินิจฉัย (Diagnosis) ในการหาข้อบกพร่อง ทั้งสองประการนี้มีความสัมพันธ์กันในการวิเคราะห์
สถานการณ์เพื่อวางแผนพัฒนาการศึกษา (ชาเลียง วุฒิจันทร์ และคณะ 2520 : 1)

ดังนั้นการกำหนดแนวทางจัดการศึกษาโดยใช้แผนที่ (Educational Mapping)
ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะจัดการความไม่เสมอภาคทางการศึกษา เนื่องจากสาเหตุของการกระจาย
ของโรงเรียนประถมศึกษาไม่สม่ำเสมอ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น
โรงเรียนมีขนาดเล็ก อัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนไม่สอดคล้องกัน เหล่านี้เป็นต้น การกำหนด
แนวทางจัดการศึกษาโดยใช้แผนที่เป็นการพิจารณากำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น-

หนึ่ง ๆ ใ้ตรงกับสภาพความเป็นจริง ความจำเป็นและความต้องการทางการศึกษาของ
ประชาชนในท้องถิ่นนั้น โดยให้สามารถจัดหาทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่และที่
ได้รับจัดสรรใหม่ให้ใช้ประโยชน์สูงสุด วิธีการนี้จะสอดคล้องกับการกำหนดการจัดตั้งโรงเรียน
โดยการชี้แผนที่ (School Mapping) เป็นการพิจารณาวางแผนจัดตั้งโรงเรียนหรือสร้าง
อาคาร และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาเพิ่มเติมให้แก่สถานศึกษาที่มีอยู่แล้ว หรือที่
จัดตั้งขึ้นใหม่ ให้สามารถสนองความจำเป็นและความต้องการขั้นมูลฐานของประชาชนในแต่ละ
ท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และประหยัดที่สุด (ขำ เลื่อง วุฒิจันทร์ และคณะ 2520 : ก)
เพราะการที่เลือกตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนที่ยึดตามเขตของตำบล หรือหมู่บ้านเกณฑ์ ขย้มไม่เหมาะสม
สมเพราะอาจจะไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชากรขั้นมูลฐาน ควรคำนึงความหนาแน่น
ของชุมชนเป็นเกณฑ์ ที่ใดหากความหนาแน่นของครัวเรือนไม่ถึง 100 ครัวเรือน คอ 12.5
ตารางกิโลเมตร ไม่สมควรตั้งโรงเรียนขึ้นใหม่ และควรจะสร้างโรงเรียนไว้ใจกลางของชุมชน
สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ๆ ควรจะมีการสำรวจโดยการหาแผนที่โรงเรียน ถ้ามีโรงเรียนเล็ก
ก็ควรบูรณกับโรงเรียนขนาดใหญ่ เพราะโรงเรียนขนาดเล็กยากที่จะทำให้มีคุณภาพได้
(เอกวิทย์ ณ ถลาง 2519 : 2 - 3)

ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนและเขตโรงเรียนของอำเภพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี
ในปัจจุบันนี้มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นอย่างแท้จริงเพียงใด และสอดคล้องกับความ
จำเป็นและความต้องการขั้นมูลฐานของประชาชนในท้องถิ่นหรือไม่เพียงใด ยังไม่ได้มีการศึกษา
วิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงอยากจะทำการศึกษาวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของท้องถิ่น
ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ความมุ่งหมายในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนกับจำนวนประชากร ในอำเภพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในวัยเรียน
และก่อนวัยเรียน กับจำนวนนักเรียนในบริเวณบริการของโรงเรียน อำเภพระพุทธรบาท

จังหวัดสระบุรี

3. เพื่อศึกษาถึงบริเวณบริการของโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา อำเภอ-
พระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

4. เพื่อสร้างแบบจำลองประเมินที่ตั้งของโรงเรียน อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

5. เพื่อประเมินผลและจัดแบ่งเขตโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและ
สังคม ของอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

สมมติฐานในการศึกษา

1. ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จะสัมพันธ์
กับจำนวนประชากรในบริเวณบริการ

2. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียน ของแต่ละ
หมู่บ้านในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี น่าจะสัมพันธ์กับแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลง
จำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ให้บริการแก่หมู่บ้านเหล่านั้น

3. บริเวณบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษา น่าจะครอบคลุมบริเวณบริการของ
โรงเรียนประถมศึกษา

4. โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จะมีที่ตั้งของโรงเรียน
อยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการจากโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษา

1. ผลการศึกษานี้ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบริเวณบริการที่เป็นจริงของโรงเรียน
ระดับประถมและมัธยมศึกษา ของอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

2. ผลการศึกษานี้ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนกับจำนวน
ประชากร รวมทั้งแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากรในวัยเรียนและก่อนวัยเรียน ซึ่งมีผลต่อ
จำนวนนักเรียนในบริการของโรงเรียนหรือไม่

3. ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการกำหนดทั้งและจัดแบ่งเขตโรงเรียน ตลอดจนการกำหนดที่โรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น

4. ผลการศึกษานี้เป็นประโยชน์ในการวางแผนการศึกษาในอนาคต ตลอดจนถึงการแก้ไข ปรับปรุง ทางด้านการศึกษาของอำเภอพระพุทธรักษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

5. เพื่อเป็นตัวอย่าง และแนวทางที่จะใช้ศึกษาในท้องถิ่นอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษารังนี้ จะศึกษาเฉพาะเขตอำเภอพระพุทธรักษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ 231 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 9 ตำบล 88 หมู่บ้าน ทำการศึกษาและประเมินทั้งของโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของรัฐบาล แบ่งเป็นโรงเรียนประชาบาลสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 43 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษารังนี้ยึดตามข้อตกลงดังนี้

1. เขตตำบลและหมู่บ้านจะถือตามเขตการปกครองของท้องถิ่นเป็นสำคัญ
2. ข้อมูลทางสถิติที่ได้อาจมาจากหน่วยงานต่าง ๆ ของทางราชการ และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ถือว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง
3. ลักษณะภูมิประเทศ เส้นทางคมนาคม และสภาพทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น หมายถึงสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เขตโรงเรียน (School Zone) หมายถึง ย่านบริเวณที่เหมาะสมแก่การเข้าถึงเพื่อมาเรียนได้สะดวกของนักเรียน

บริเวณบริการ (Service Area) หมายถึง บริเวณที่อยู่อาศัยของนักเรียนและสามารถรับบริการจากโรงเรียนได้

ขนาดของโรงเรียน (School Size) หมายถึง จำนวนนักเรียนในโรงเรียน
 ประชากรวัยเรียน หมายถึง ประชากรที่มีอายุย่างเข้า 8 - 15 ปี ซึ่งจะต้อง
 เข้ารับการศึกษา ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2464
 ประชากรก่อนวัยเรียน หมายถึง ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 1 - 7 ปี
 แผนที่โรงเรียน (School Map) หมายถึง แผนที่แสดงที่ตั้งและเขตโรงเรียน
 แบบจำลองประเมินที่ตั้งของโรงเรียน หมายถึง แบบจำลองที่สร้างขึ้น โดยพิจารณา
 จากปัจจัยดังต่อไปนี้

- ก. จำนวนประชากรวัยเรียนของแต่ละหมู่บ้าน
- ข. ลักษณะเส้นทางคมนาคมและความสะดวกในการเข้าถึงหมู่บ้าน
- ค. สภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละหมู่บ้านที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของประชากร

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินค่าแห่งทั้งโรงเรียนเพื่อนำไปใช้ในการแบ่งเขตและสร้างแผนที่โรงเรียน ในอำเภอมะหะสพ จังหวัดสระบุรี ก็เพื่อที่จะให้ค่าแห่งทั้งของโรงเรียนที่มีความเหมาะสมกับขนาดของประชากร การคมนาคม และสภาพทางภูมิศาสตร์ ซึ่งจะเป็แนวทางที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพความสามารถของโรงเรียน พร้อมทั้งจะตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างเต็มที่ การที่จะกำหนดค่าแห่งทั้งของโรงเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระหว่างที่ผู้เรียนและผู้ทำการศึกษาและวิจัยเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งพอจะแยกออกได้ 3 ข้อใหญ่ดังนี้

- ก. แผนที่ในการกำหนดค่าแห่งทั้งของโรงเรียน
- ข. การกำหนดรูปร่างของเขตโรงเรียน
- ค. การแบ่งเขตและการทำแผนที่โรงเรียน

ก. แผนที่ในการกำหนดค่าแห่งทั้งของโรงเรียน

การเลือกสถานที่เพื่อที่จะตั้งโรงเรียนนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ม.ล.ปิ่น มาลากุลกล่าวถึงสถานที่ตั้งโรงเรียนไว้ว่า โรงเรียนควรอยู่ใกล้ชุมชน เพื่อความสะดวกแก่การไปมา (ปิ่น มาลากุล 2506 : 145) สอดคล้องกับ รีคเคอร์ (Reader, 1958 : 52) ได้กำหนดเกณฑ์สำหรับการเลือกทำเลที่ตั้งโรงเรียนไว้ว่า ควรมีระยะทางใกล้หรือมีการคมนาคมไปมาสะดวก ถ้าเกินไ้เกินนักเรียนระดับมัธยมศึกษาต้องไม่เกินไกลกว่า 1.5 ไมล์ นอกจากนี้ควรตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปราศจากการที่จะเป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ ซึ่งได้แก่ทางรถไฟ โรงงานอุตสาหกรรม สายน้ำที่ไหลเชี่ยว ถนนที่มีการจราจรคับคั่ง มีฝุ่น เสียง กลิ่นเหม็น รก และเป็ค่าแห่งทั้งที่มีระบบการระบายน้ำโดยธรรมชาติสะดวก หรือสามารถสร้างระบบระบายน้ำได้ง่าย

ในปี ค.ศ. 1954 คอดิลล์ (Coudill, 1954:123) ได้กล่าวไว้ว่า เมืองที่ไม่มี
การวางแผนชุมชน ขนาดที่ตั้งของโรงเรียนจะพิจารณาตามความบังเอิญของพื้นที่ที่ขอได้ ซึ่งทาง
ที่ถูกแล้วตามความเชื่อของสถาปนิกและนักการศึกษา เชื่อแน่ว่าขนาดที่ตั้งของโรงเรียนจะขึ้นอยู่กับ
องค์ประกอบ 3 อย่าง ดังต่อไปนี้คือ

1. ขึ้นอยู่กับแผนการศึกษาของโรงเรียนที่จะสร้างขึ้นใหม่
2. ขึ้นอยู่กับอายุและการแบ่งประเภทของนักเรียน
3. ขึ้นอยู่กับจำนวนของนักเรียน

เฟรมมิง (Flemming, 1958 :52) ได้กล่าวเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนว่า

1. ควรกำหนดจุดตั้งโรงเรียนให้ห่างจากถนนเพียงพอที่จะพ้นจากอันตรายและหลีกเลี่ยง
การจราจรที่คับคั่ง
2. กำหนดจุดตั้งโรงเรียนให้เป็นประโยชน์มากที่สุดในพื้นที่ที่ไม่ขัดขวางกิจกรรมของ
นักเรียน

ซีเกอร์ส (Seagers, 1961:21) ได้กล่าวถึงการวางแผนโรงเรียนที่ดีว่า ควรจะ
ต้องคำนึงถึงดังต่อไปนี้ คือ

1. ควรตั้งอยู่ในที่ที่กำหนดไว้ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชนและกว้าง
ขวางพอเหมาะกับโครงการในปัจจุบัน และสามารถที่จะขยายไปในอนาคต
2. ควรตั้งอยู่ในที่ปลอดภัย สวยงาม และสามารถใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมกลางแจ้ง
และสันทนาการได้มากที่สุด
3. การวางแผนให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการ ใน
การศึกษาตามทาง ๆ
4. ควรที่จะตั้งอยู่ในที่สงบพอสมควร เพื่อความเหมาะสมในการเรียนการสอนและ
การให้บริการความสะดวกต่าง ๆ
5. ควรจะอยู่ห่างจากที่มีการจราจรแออัด

ซัมป์สัน (Sumption.1957 : 302) ให้ข้อเสนอแนะเบื้องต้นในการเลือกตำแหน่งของโรงเรียนหรือนโยบายของการจัดตั้งโรงเรียน ควรที่จะพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. พิสัยอายุของนักเรียนที่จะมาเข้าโรงเรียน
2. ขึ้นอยู่กับนโยบายเกี่ยวกับขนาดที่สูงสุดของโรงเรียน
3. ขึ้นอยู่กับการเดินทางไปมาของนักเรียน
4. ลักษณะทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับประชากร อาทิเช่น ขนาดเฉลี่ยของครอบครัว สัดส่วนของประชากรที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น ประชากรตามกลุ่ม เป็นต้น
5. ลักษณะภูมิประเทศที่มีอิทธิพลต่อบริเวณนั้น

ฮาร์ดท (Hardt.1949 : 51) ได้เสนอไว้ว่า โรงเรียนควรเลือกที่ตั้งให้ใกล้กับศูนย์กลางของประชากรให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพราะจะช่วยให้การเข้าถึงและเพิ่มศักยภาพประชากร (Potential Population) รวมทั้งจะสร้างหน่วยทางเศรษฐกิจของประชากร (Population economic unit) แต่ศูนย์กลางของประชากรควรเลือกในรูปของการเพิ่มขึ้นในอนาคต (Predicted growth) มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดยใช้การเพิ่มขึ้นในอัตราปกติ (Normal growth) นอกจากนั้นเขายังกล่าวว่า การคมนาคมในปัจจุบันทำให้ทัศนคติเกี่ยวกับระยะทางของคนเปลี่ยนแปลงไป เด็กต้องเดินทางไปและกลับระหว่างบ้านกับโรงเรียนไกลขึ้น เขาจึงกำหนดการระยะทางของการเดินทางสูงสุดจากบ้านไปยังโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ควรอยู่ระหว่าง 1 - 1.5 ไมล์ ส่วนมัธยมศึกษาตอนปลายไม่เกิน 2 ไมล์ แต่หากใช้การคมนาคมขนส่งสาธารณะไม่ควรใช้เวลาเกิน 3 นาที (4.5 ไมล์) และสำหรับรถโรงเรียนไม่ควรใช้เวลาเกิน 45 - 50 นาที

เปอร์กินส์ (Perkins.1949:19-21) ได้กล่าวว่าโรงเรียนควรตั้งอยู่กลางชุมชนที่พักอาศัยซึ่งง่ายต่อการเข้าถึง ขนาดของโรงเรียนขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของประชากร แต่การพิจารณาขนาดทางกายภาพและทางคันตัวเลขเพียงเท่านั้นย่อมไม่เพียงพอ ต้องคำนึงถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจของคนด้วย นอกจากนี้ยังได้กำหนดระยะทางสูงสุดของการเดินทางจากบ้านไปโรงเรียนไว้ 3 ระยะ คือ

1. ระดับประถมศึกษา เด็กไม่ควรเดินทางจากบ้านไปโรงเรียนเกินกว่า 3/4 ไมล์ (1.2 กิโลเมตร)

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ควรเดินทางเกินกว่า 1.5 ไมล์ (2.4 กิโลเมตร)

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่ควรเดินทางเกิน 3 ไมล์ (4.8 กิโลเมตร)
สมาคมผู้บริหารโรงเรียนของสหรัฐอเมริกาได้กล่าวว่า จุดที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นสถานพักโรงเรียนนั้น ควรอยู่ในเกณฑ์ต่อไปนี้

1. สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องอยู่ห่างจากโรงเรียนเป็นระยะทาง 1.5 ไมล์ หรือ 2.37 กิโลเมตร เป็นรัศมีโดยรอบ

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องอยู่ห่างจากโรงเรียนเป็นระยะทาง 2 ไมล์ หรือ 3.168 กิโลเมตร

3. ถ้าหากมีรถโดยสารรับส่งนักเรียน จะใช้เวลาเดินทางไม่เกิน 1 ชั่วโมงตามเกณฑ์ดังกล่าว เป็นเกณฑ์วางไว้สำหรับกำหนดอาณาเขตโรงเรียน โดยคำนึงว่าภายในรัศมีที่กำหนดนักเรียนสามารถเดินทางมายังโรงเรียนและกลับบ้านโดยไม่เสียเวลาและกำลังงานมากนัก สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีระยะทางที่เป็นรัศมีโดยรอบสำหรับการระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้เพราะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความอดทนน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงทำให้การกำหนดระยะทางสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ไกลกว่า (American Association of School Administration, 1949 : 73)

สภาการก่อสร้างโรงเรียนแห่งชาติ (National Council on School House Construction, 1953) ได้กำหนดจุดตั้งโรงเรียนที่เหมาะสมออกเป็นข้อ ๆ ดังนี้ ดังนี้

1. นักเรียนอาศัยอยู่ที่ใด เมื่อกำหนดจุดตั้งโรงเรียนควรจะอยู่ตรงกลุ่มหมที่อยู่อาศัยของนักเรียนอย่างหนาแน่น โดยให้รัศมีของความหนาแน่น 0.5 ไมล์ หรือ 0.792 กิโลเมตร และให้ศูนย์กลางของโรงเรียนห่างกันอย่างน้อย 1.5 ไมล์ หรือ 2.376 กิโลเมตร

2. ควรที่จะทราบถึงตำแหน่งที่อยู่ของนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อที่จะก่อสร้างโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยรับจำนวนนักเรียนจากโรงเรียนระดับประถมศึกษา

3. พิจารณาถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของชุมชนในบริเวณนั้น อาทิเช่น แม่น้ำ ทะเลสาบ ภูเขา เมืองแร ฯลฯ

4. ศึกษาถึงระบบของการจราจรให้ละเอียด เพื่อให้เด็กเรียนมีความปลอดภัยจากอันตรายบนถนน ในขณะที่เดินทางระหว่างที่อยู่อาศัยกับโรงเรียน

5. ศึกษาถึงแนวโน้มการขยายตัวของชุมชน

วิจิตร ชีระกุล และ สุพิชญา ชีระกุล โกลเสนอแนะว่า ควรพิจารณาในเรื่องการเกินทางไปกลับของนักเรียนส่วนใหญ่ด้วย โดยเฉพาะโรงเรียนในชนบทไม่ควรอยู่ห่างจากหมู่บ้านหรือแหล่งชุมชนมากนัก ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาระบุว่า ไม่ควรอยู่ห่างจากหมู่บ้านเกิน 0.5 กิโลเมตร หรือ 500 เมตร อย่างมากที่สุดไม่ควรเกิน 2 กิโลเมตร Council of Education Facilities Planners กำหนดไว้ว่า โรงเรียนไม่ควรห่างจากชุมชนหรือหมู่บ้านเกินคือ

1. โรงเรียนประถมศึกษาไม่ควรห่างเกิน 3/4 ไมล์ (ถ้าเกิน)
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ควรห่างเกิน 1 1/4 ไมล์ (ถ้าเกิน)
3. โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่ควรห่างเกิน 2 ไมล์ (ถ้าเกิน)

โรงเรียนประถมศึกษาไม่ควรใช้เวลาเดินทางเกินห้านาทีครึ่งชั่วโมง (โดยพาหนะ) สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ไม่ควรใช้เวลาเดินทางห้านาที (โดยพาหนะ) (วิจิตร ชีระกุล และ สุพิชญา ชีระกุล 2519 : 49)

โดยสรุปแล้ว โรงเรียนระดับประถมศึกษา มีตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนใกล้ที่อยู่อาศัยของนักเรียนมากกว่า ส่วนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีบริเวณบริการกว้างมากกว่า และบริเวณใกล้ ๆ ที่ตั้งโรงเรียนจะมีที่อยู่เด็กนักเรียนมากและคอกย ๆ ลดจำนวนลงเมื่อระยะทางห่างไกลออกที่โรงเรียนมากขึ้น เช่นเดียวกับนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นสูงกว่า จะมีการกระจายได้มากกว่า และห่างไกลจากสถานที่ตั้งโรงเรียนไวกว่านักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่ำกว่า (บุญชู สันนเสียง 2514 : 50 - 51)

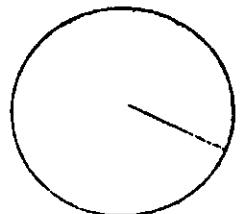
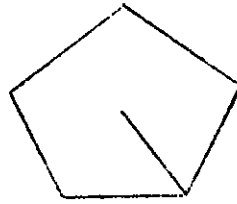
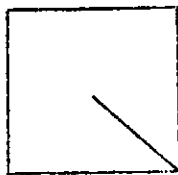
ข. การกำหนดรูปร่างของเขตโรงเรียน

การกำหนดรูปร่างของเขตโรงเรียน ควรให้ประสิทธิภาพระหว่างที่มากที่สุด และประสิทธิภาพของการเคลื่อนที่ (Efficiency of Movement) ซึ่งวัดได้จากระยะทางจากจุดศูนย์กลางไปยังจุดที่ไกลที่สุดของอาณาเขตนั้น ถ้าหาระยะทางสั้นแสดงว่าประสิทธิภาพในการเคลื่อนที่น้อย วอลเตอร์ คริสตัลเลอร์ (Walter Christaller) ชาวเยอรมัน ผู้เสนอทฤษฎีศูนย์กลาง (Central Place Theory) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า ถ้าหากบริเวณนั้นเป็นที่ราบในอุดมคติ (Isotropic plain) แล้ว บริเวณบริการของแต่ละเมืองจะเป็นรูปหกเหลี่ยม ทั้งนี้ก็เพราะว่าลักษณะของรูปหกเหลี่ยมจะครอบคลุมพื้นที่ได้หมด และระยะทางไกลสุดก็อยู่ห่างจากศูนย์กลางการรูปแบบอื่น ๆ (Christaller, 1966 : 230)

โคเซตเตอร์ (Coxetter, 1961) ได้กำหนดกฎเกณฑ์เรขาคณิตไว้ 3 กฎ ซึ่งสามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้แบ่งเขตโรงเรียนเพื่อให้มีประสิทธิภาพระหว่างที่มากที่สุด ดังนี้คือ

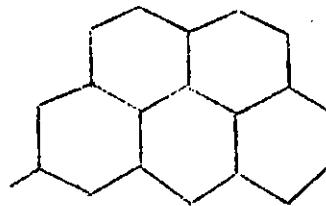
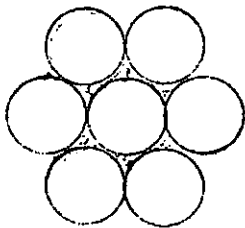
1. รูปหลายเหลี่ยมคานหา (Regular Polygons) เป็นรูปร่างที่เหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจมากกว่ารูปหลายเหลี่ยมคานหาไม่เท่า (Irregular Polygons) เช่นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส รัศมีพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร ระยะทางจากจุดศูนย์กลางไปยังจุดที่ไกลที่สุดของรูปสี่เหลี่ยม เท่ากับ .707 กิโลเมตร และความยาวของเส้นขอบเขตยาว 4 กิโลเมตร เมื่อเปรียบเทียบกับรูปสี่เหลี่ยมคานหาโดยมีพื้นที่เท่ากัน ถ้าคานหาที่มีขนาดเป็นสองเท่าของคานหาสั้น ระยะทางจากจุดศูนย์กลางไปยังจุดที่ไกลที่สุดของรูปสี่เหลี่ยมคานหา เท่ากับ 1.031 กิโลเมตร และความยาวของเส้นขอบเขตเท่ากับ 5 กิโลเมตร

2. วงกลมเป็นรูปร่างที่เหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจมากที่สุด เมื่อพิจารณาจากรูปหลายเหลี่ยมคานหา รูปสามเหลี่ยมคานหา สี่เหลี่ยมคานหา ห้าเหลี่ยมคานหา จนถึงรูปหกเหลี่ยมคานหา ตามลำดับ จะเห็นว่าแต่ละรูปมีคานหาและเส้นตั้งฉากไม่จำกัด ถ้าตรวจสอบความยาวของระยะทางจากศูนย์กลาง ถึงภาพที่ 1

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ถ้าพื้นที่คงเดิม ความเข้าถึง (Accessibility) จากศูนย์กลาง ซึ่งวัดโดยระยะทางรัศมีไกลสุด (Maximum Radial Distance) จะมีระยะทางสั้นตามลำดับ และเส้นขอบจะสั้นลงด้วย ซึ่งวงกลมจะมีระยะทางรัศมีไกลสุด สั้นที่สุด และเส้นขอบเขตก็สั้นที่สุดด้วย

3. รูปหกเหลี่ยมกันเท่ามีความกระจัดกระจายกันมากที่สุด มีประสิทธิภาพของการเคลื่อนที่และประสิทธิภาพของขอบเขตมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับรูปหลายเหลี่ยมด้วยกัน เป็นรูปทรงวงกลม รูปหกเหลี่ยมก็การูปวงกลม เพราะเมื่อนำมาต่อกันจะไม่มีเนื้อที่เหลือ ส่วนรูปวงกลมเมื่อนำมาต่อกันแล้วยังมีเนื้อบางส่วนเหลืออยู่ รูปหกเหลี่ยมเมื่อนำมาต่อกันแล้วไม่มีเนื้อที่เหลือ จึงภาพที่ 2

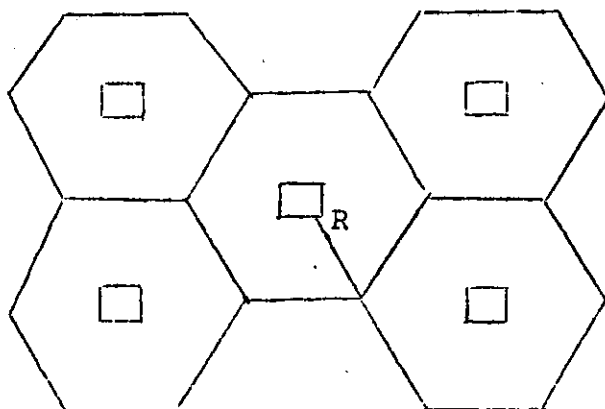
สถาบันวิจัยเกี่ยวกับการก่อสร้างโรงเรียนแพ่งภูมิภาคเอเชีย (Asian Regional Institute For School Building Research, 1972 : 43 - 44) ได้เสนอแนะว่า เขตบริเวณบริการของโรงเรียน (the catchment area of school) หมายถึงบริเวณที่มีนักเรียนอาศัยและสามารถรับบริการจากบริเวณย่านกลาง ขนาดทางกายภาพของบริเวณบริการของเขตชนบทจะกำหนดขึ้นได้ โดยยึดเกณฑ์ของระยะทางที่นักเรียนสามารถเดินทางได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ระหว่างที่อยู่อาศัยของนักเรียนกับโรงเรียน สำหรับในเขตเมืองนั้น บริเวณย่านบริการจะกำหนดขึ้นได้โดยยึดถือผลประโยชน์ทางคมนาคมเศรษฐกิจ หรืออาศัยเกณฑ์อื่น ๆ เป็นเกณฑ์สำคัญ ตามเหตุผลอีกทีหนึ่งกล่าวว่า จำนวนของบริเวณบริการของโรงเรียนที่ต่อเนื่องกันจะมีลักษณะคล้าย ๆ กับรูปของรังผึ้ง (Honeycomb Pattern) และจำนวนประชากรของโรงเรียนได้จากการคำนวณจากสูตร $P = AD$ ในเมื่อ

P คือจำนวนนักเรียนที่มาลงทะเบียน

A คือบริเวณย่านบริการ และ A จะมีค่าเท่ากับ $2.598 R^2$ และ

R คือรัศมีของรูปหกเหลี่ยมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรูปวงรี

D คือความหนาแน่นของประชากรหมายถึง เกณฑ์ของโรงเรียน หรือประชากรวัยเรียน (School age)

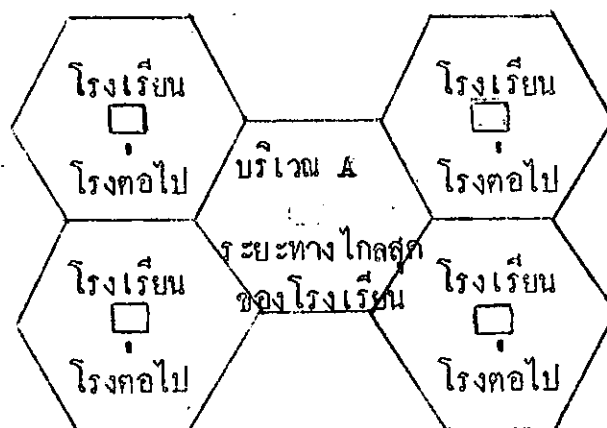
อย่างไรก็ตาม ฮัลแลค (Hallak, 1977 : 151) ได้กำหนดว่าเขตโรงเรียนจะมีรูปหกเหลี่ยมใดองค์หนึ่งอยู่กับปัจจัยดังนี้

1. การแจกกระจายของประชากรเป็นแบบเดียวกันหมด
2. การคมนาคมเข้าสู่โรงเรียนสะดวกทุกทิศทุกทาง
3. ขนาดและมาตรฐานของโรงเรียนทุกโรงเท่าเทียมกัน

เกณฑ์ทั้งสามนี้จะไม่พบในทางปฏิบัติ เขตโรงเรียนส่วนมากจะเน้นไปตามลักษณะการแจกกระจายที่ไม่สม่ำเสมอ ลักษณะของเส้นทางคมนาคมและสภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละบริเวณ

ภาพที่ 3

บริเวณบริการของโรงเรียนที่ต่อเนื่องกัน

3. การแบ่งเขตและการทำแผนที่โรงเรียน

ในเรื่องที่เกี่ยวกับการแบ่งเขตนี้ ยีตส์ (Yeates, 1968 : 107 - 112) ได้ทำการประเมินผลเขตโรงเรียน โดยใช้วิธีการหาประสิทธิภาพระหว่างที่ โยนาเอาวิธีการจากการวิจัยปฏิบัติ คือ การแก้ปัญหาการขนส่ง (Transportation Problem) ยีตส์ได้ใช้วิธีการนี้ประเมินผลเขตโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ปัญหาของการลดค่าขนส่งนักเรียนไปยังโรงเรียนของนักเรียน 2,900 คน ที่แกรนด์ เคาน์ตี รัฐวิสคอนซิน (Grant County, Wisconsin) ไปยังโรงเรียน 13 โรงเรียน เพื่อลดงานทางด้านการคำนวณ ทั้งโรงเรียนและตำแหน่งบ้านของเด็กได้กำหนดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่โคแบ่งไว้แล้ว ดังนั้นตำแหน่งที่อยู่อาศัยของนักเรียนเหลือเพียง 293 เขต ซึ่งจากข้อมูลนี้ได้นำมาคำนวณโดยยึดหลักดังนี้

ก. เสรรวมของระยะทางไปยัง โรงเรียนใดถูกลดระยะ

ข. โรงเรียนแต่ละโรงเรียนจะรับเด็กได้ตามความสามารถของแต่ละโรงเรียน

ในปี ค.ศ. 1961

จากผลการศึกษาเมื่อได้ประเมินเขตเรียบร้อยแล้ว จะสามารถประหยัดได้ประมาณ-

3,000 - 4,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐต่อปี

ริกเกอร์ (Reader, 1951 : 66) ได้วางกฎเกณฑ์เพื่อกำหนดขนาดของโรงเรียนทั้งในชนบทและเขตเมืองไว้ดังนี้

1. เขตโรงเรียนควรมีขนาดใหญ่น้อยพอที่จะเอื้ออำนวยให้การจัดการในระบบที่สมบูรณ์แบบเกี่ยวกับการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการศึกษาผู้ใหญ่ โดยมีเงินสนับสนุนเพียงพอสำหรับบริเวณที่ประชากรมาก ควรมีการเตรียมนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาในระดับที่สูงกว่า
 2. เขตโรงเรียนไม่ควรมีขนาดใหญ่มากเกินไป จนไม่สามารถควบคุมและแนะนำนักเรียนแต่ละคนได้
 3. เขตโรงเรียนไม่ควรมีขนาดใหญ่มากเกินไปในแง่เนื้อที่และจำนวนประชากร เพราะถ้ามีขนาดใหญ่มากเกินไปแล้วประชากรในเขตนั้นอาจไม่สนใจในกิจการของโรงเรียนได้
- ชูศักดิ์ แสงมุกดา ได้ศึกษาถึงการประเมินผล เขตโรงเรียนโดยวิธีโปรแกรมเส้นตรงในการศึกษาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 8 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร และได้กำหนดค่าแห่งหอยของนักเรียนเป็นตารางสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดเล็กซึ่งมีพื้นที่ .25 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่หอยอาศัยของเด็กนักเรียนของโรงเรียนทั้ง 8 แห่ง และจากข้อมูลที่ได้นี้มาคำนวณโดยวิธีโปรแกรมเส้นตรง โดยพิจารณาจากระยะเวลาในการเดินทางและค่าขนส่ง และได้ประเมินผลเขตโรงเรียนใหม่ที่ได้จากการคำนวณโดยพิจารณาถึงการประหยัดเวลาและค่าขนส่งใหม่ค่าน้อยที่สุด ปรากฏว่าเขตโรงเรียนใหม่แตกต่างไปจากเขตบริเวณบริการของโรงเรียนและเขตโรงเรียนไม่ทับซ้อนกันเหมือนเขตบริเวณบริการของแต่ละโรงเรียน (ชูศักดิ์ แสงมุกดา 2517 : 63)

รังสรรค์ ก้นหเนตร ได้ศึกษาการวางจุดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เสนอแนะว่าควรกำหนดจุดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรอยู่ในศูนย์กลางที่พักอาศัยของนักเรียนในพื้นท้วงกลมรัศมี 1.5 กิโลเมตร เพื่อยกข้อการเดินทางของนักเรียน ไม่ต้องเดินทางมาโรงเรียนและกลับบ้านเป็นระยะทางไกลเกินควร ซึ่งเป็นการลดความคับคั่งของการจราจรทางออกอีกด้วย

ในกรณีเทคนิคการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนนั้น ฮัลแลค (Jacques Hallak, 1977 : 251) ได้เสนอแนะวิธีการที่จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อที่จะตั้งโรงเรียนแห่งใหม่มีหลายวิธี วิธีการหนึ่งที่จะนำมาเสนอแนะก็คือ การใช้เทคนิคการวิจัย การทดลอง หรือการใช้ข้อมูลเพื่อเอื้อกัน การวิจัยที่จะใช้แก้ปัญหาที่ตั้งโรงเรียนใหม่ คือการคำนวณโดยวิธีการโปรแกรมเส้นตรง (Linear Programme) โดยคำนึงถึงผลได้สูงสุด (เมื่อคำนึงถึงราคาที่ดิน ค่าใช้จ่ายในการสร้างอาคารเรียน และค่าการลงทุนทางการศึกษา) หรือการบริหารการศึกษา (พิจารณาจำนวนโรงเรียนที่มีอยู่ว่าเพียงพอหรือไม่ หรือควรที่จะมีการยุบรวมโรงเรียนหรือไม่) ในขณะเดียวกันการกำหนดน้ำหนักขององค์ประกอบต่าง ๆ ต้องมีการพิจารณาให้น้ำหนัก (Weight) ที่ถูกต้องและมีขอบเขต เช่น ระยะเวลาดำเนินทางจากบ้านมายังโรงเรียน จำนวนเส้นทางที่คงมีมายังโรงเรียน จำนวนที่อยู่อาศัยของนักเรียนน้อยที่สุด เป็นต้น สมการ Linear transport programme ตามแบบจำลองนี้ระบุให้ทราบถึงตำแหน่งที่ตั้งและจำนวนโรงเรียนที่จะสร้างขึ้นใหม่ ที่จะช่วยให้ทราบถึงสมรรถภาพของโรงเรียนที่จะรับนักเรียน

การสร้างแผนที่โรงเรียน ถือว่าเป็นวิธีการกำหนดแนวทางจัดการศึกษา โดยใช้แผนที่ซึ่งเป็นระบบการปฏิบัติงานในการสำรวจสภาพทางภูมิศาสตร์ทางการศึกษา ซึ่งสมควรนำมาใช้ในการวางแผนการศึกษาในประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ควบคู่ผลดังต่อไปนี้

1. จะช่วยให้จัดสรรทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ให้ทันกับการเพิ่มของประชากร และนักเรียน ซึ่งจำเป็นต้องมีการจัดและนำทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาไปใช้ในการบริหารการศึกษา ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. ความต้องการทางการศึกษาของประชาชนแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นและชีวิตความเป็นอยู่ของเขา เพียงการศึกษาในระบบโรงเรียนอย่างเดียวก็ยังไม่สามารถสนองความต้องการเหล่านั้นได้หมด
3. ความเกี่ยวข้องกับความต้องการทางการศึกษาของประชาชน และแบบแผนวิธีการต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการเหล่านั้นยังมีอยู่น้อยมาก
4. การกำหนดแนวทางจัดการศึกษา โดยใช้แผนที่ ช่วยแสดงให้เห็น—

คุณสมบัติของ การทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการศึกษากับทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกทาง ๗ หน่วยงานในประเทศไทย

5. ทำให้มีการวางแผนการศึกษาที่สามารถจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาให้กับท้องถิ่นต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมตรงกับความต้องการ และความขาดแคลนที่เป็นอยู่ในแต่ละท้องถิ่น (ขำเลียง วุฒิจันทร์ และคณะ 2520 : 6 - 7)

นอกจากนี้ ขำเลียง วุฒิจันทร์ และคณะ ยังได้เสนอแนะวิธีการจัดตั้งโรงเรียน โดยชี้แนะที่ พอจะสรุปได้ดังนี้คือ

1. การกำหนดการจัดตั้งโรงเรียนโดยชี้แนะที่ให้นำมาใช้ในท้องถิ่นที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เหมือนกันหรือใกล้เคียง เช่น หมู่บ้าน ตำบล ท้องที่การศึกษา หรือเขตการศึกษา (School Zone หรือ School District)

2. การกำหนดการจัดตั้งโรงเรียนโดยชี้แนะที่ ให้ความสำคัญกับการศึกษาระยะแรกของท้องถิ่นที่ได้รับเลือกให้ดำเนินการ เช่น ในการดำเนินการที่การวิจัย ประเทศเนปาล ได้ทำการศึกษาสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ก. สภาพท้องถิ่น (topography) และโครงข่ายการคมนาคม
- ข. ขนาดของหมู่บ้านและแนวโน้มในการเจริญเติบโตของหมู่บ้าน
- ค. อัตราความรวมมือในทางการศึกษาของประชาชน
- ง. แบบแผนของเครือข่ายโรงเรียนที่มีอยู่
- จ. ความเป็นไปได้หรือสิ่งที่อาจกระทำโดยทั่วไป ถ้าจะมีการสนองงานหลังจากที่ได้ปรึกษากับผู้นำท้องถิ่นในหมู่บ้านแล้ว
- ฉ. โครงการพัฒนาการเศรษฐกิจของหมู่บ้าน
- ช. ความเป็นไปได้ของจำนวนผู้ให้ความช่วยเหลือและให้ความสะดวกในเรื่องที่พักของนักเรียน

ซ. ความลำบากและข้อจำกัดทางการเงิน

การกำหนดการจัดตั้งโรงเรียนโดยชี้แนะที่ (School Mapping) ทำให้การวางแผนในระยะแรกเกิดความจริงจังขึ้นมา เป็นการทำให้การวางแผนแบบจุลภาค (Micro planning)

กระจำจกัณ (ชาเลื่อง วุฒิจันทร และคณะ 2520 : 19)

จากเอกสารและการวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่าตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียน และการแบ่งเขตโรงเรียนนั้น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งต่อการวางแผนการศึกษา จึงควรที่จะมีการศึกษาวิจัยกันต่อไป.

နာမဝိသေသ

[illegible]

အလွန်အမင်း

[illegible]

உள்ளு

ថ្នាក់បឋម

१५६७८९

1896-1897

Friday, 22nd

အသံအသွယ်အသွယ်အသွယ်

ইংল্যান্ডের

1934

1875

१५७

154

အသံအသံ

[illegible]

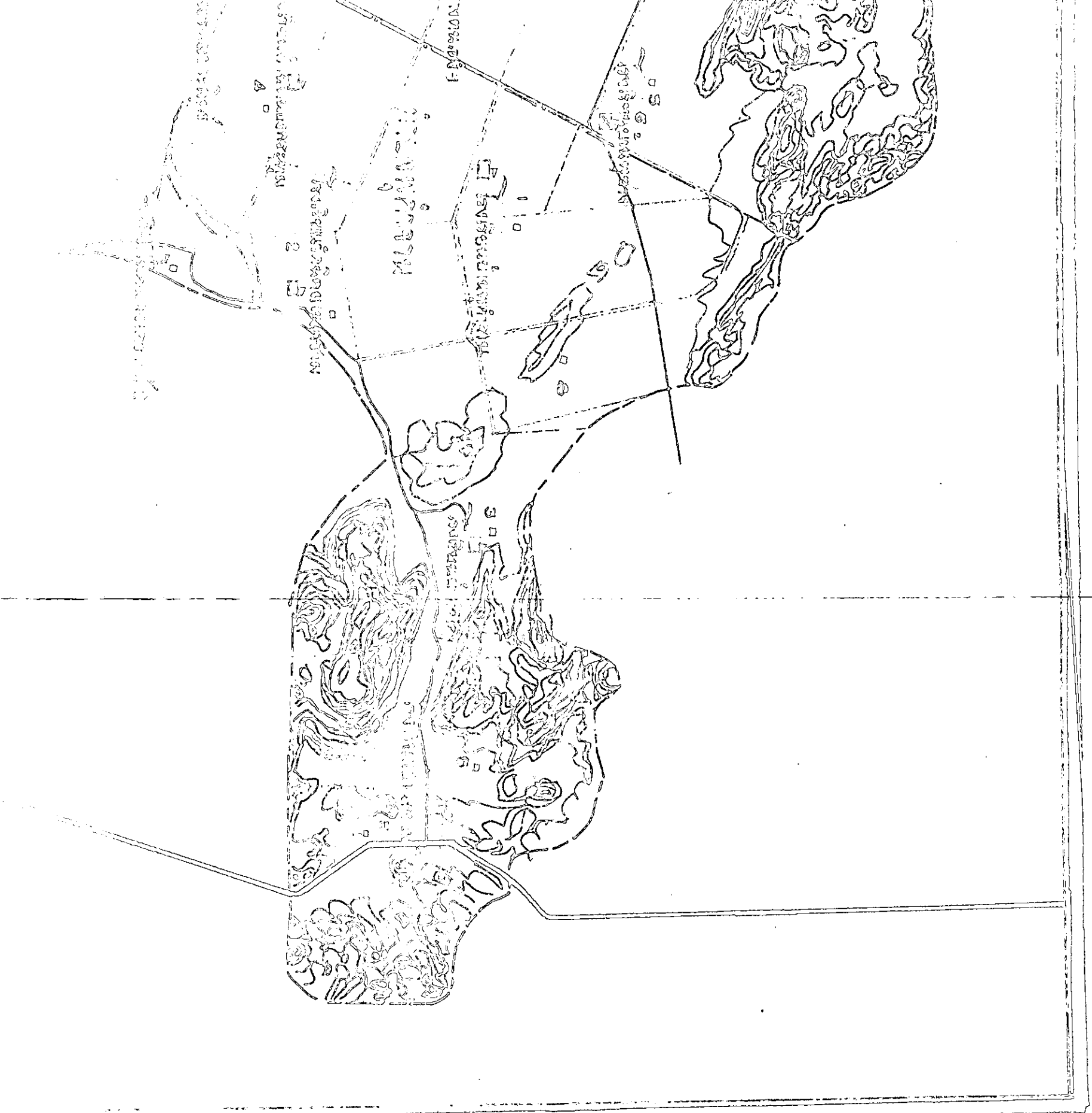
NEUBAU

১৭

2016年10月16日

Bill

136589/189942

จังหวัดบุรี

บ้านโคกคอก

ตำบลตาเกษ

ตำบลวังน้ำเย็น

โรงเรียนวัดหนองน้ำ

โรงเรียนบ้านตาเกษ

โรงเรียนบ้านตาเกษ

โรงเรียนบ้านตาเกษ

โรงเรียนวัดหนองน้ำ

โรงเรียนวัดหนองน้ำ

10

3

1

3

4

5

6

2

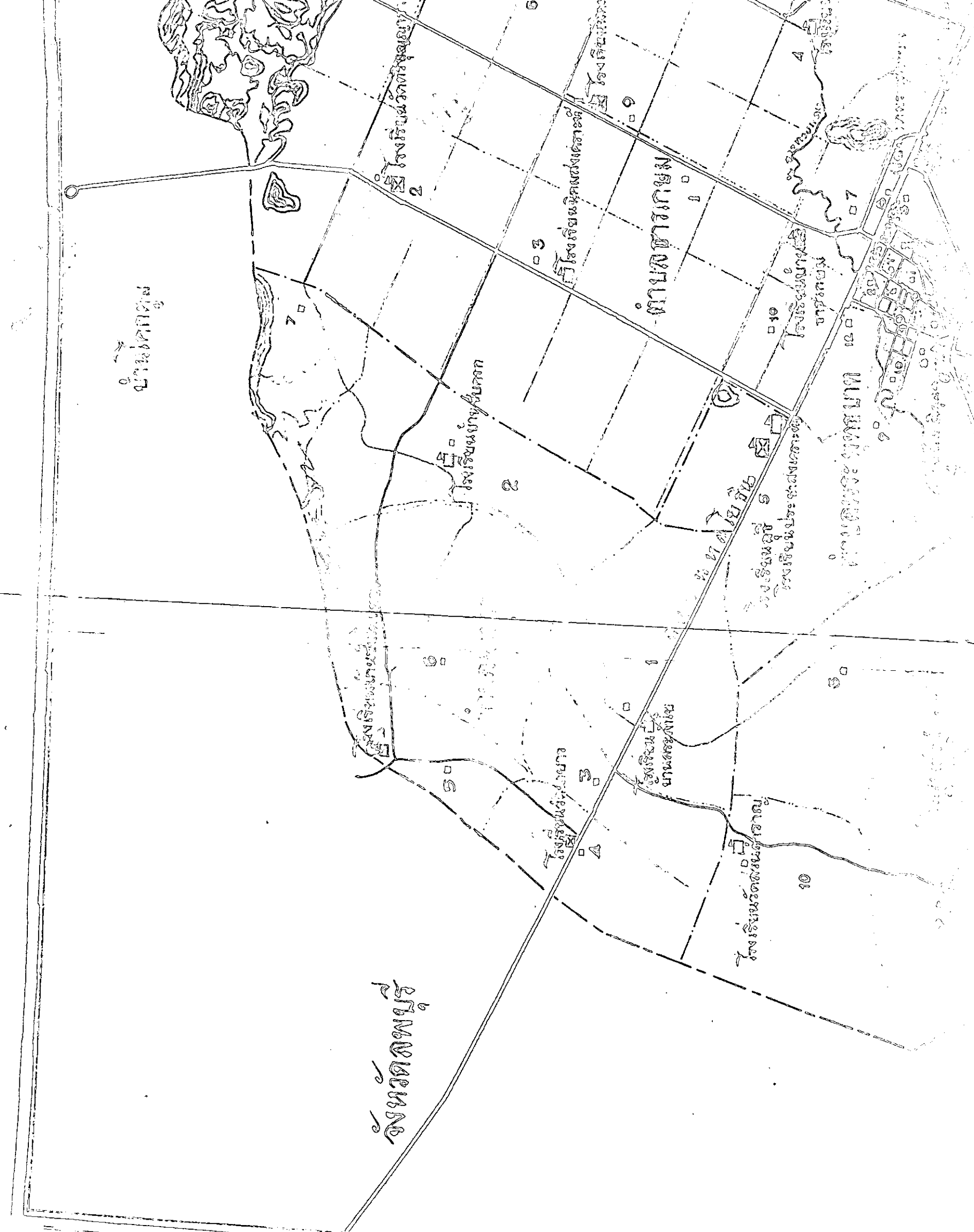
3

9

7

4

6

บ้านดอนขี้เหล็ก

บ้านดอนขี้เหล็ก

บ้านดอนขี้เหล็ก

โรงเรียนพระเทพญาณ
โรงเรียนวัดดอนขี้เหล็ก

บ้านดอนขี้เหล็ก

บ้านดอนขี้เหล็ก

โรงเรียนวัดดอนขี้เหล็ก

โรงเรียนวัดดอนขี้เหล็ก

โรงเรียนวัดดอนขี้เหล็ก

โรงเรียนวัดดอนขี้เหล็ก

บ้านดอนขี้เหล็ก

บ้านดอนขี้เหล็ก

บ้านดอนขี้เหล็ก

บ้านดอนขี้เหล็ก

บ้านดอนขี้เหล็ก

บ้านดอนขี้เหล็ก

บ้านดอนขี้เหล็ก

บ้านดอนขี้เหล็ก

บริเวณที่ทำการศึกษา

อำเภอพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และอยู่ห่างจากจังหวัดสระบุรีเป็นระยะประมาณ 27 กิโลเมตร การติดต่อกันระหว่างจังหวัดกับอำเภออื่นโดยอาศัยถนนสายหลัก ก็ถนนพหลโยธิน ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพมหานครผ่านจังหวัดสระบุรี อำเภอพระพุทธรูป ปลายทางทิศตะวันตก

ที่ตั้งสัมพัทธ์ (Relative Location) ที่ตั้งเป็นศูนย์กลาง

อำเภอพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี จัดได้ว่าเป็นอำเภอที่ตำแหน่งที่ตั้งเป็นศูนย์กลาง ในการติดต่อกับบริเวณใกล้เคียง ประกอบด้วยถนนสายหลักผ่าน จึงทำให้บริเวณอำเภอใกล้เคียงมุ่งหน้าใช้ถนนสายนี้

อาณาเขตทางทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอพัฒนานิคม และอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

อาณาเขตทางทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอบ้านหมอ อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี

อาณาเขตทางทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

อาณาเขตทางทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี และอำเภอหนองไผ่ จังหวัดสระบุรี

การติดต่อกับเขตอำเภอที่อยู่โดยรอบ เป็นไปอย่างสะดวก กล่าวคือ มีถนนพหลโยธิน 2 ทางวิ่ง จึงสามารถติดต่อกันได้อย่างคล่องตัว ทั้งนี้การขนส่งสินค้าทาง ๗ ตลอดจนสินค้าทางการเกษตรกรรม จึงเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงเป็นเหตุให้ขนาดของชุมชนและตลาดขยายตัวเพิ่มขึ้น อันจากการซื้อของประชากรสูงขึ้น กระแสเงินหมุนเวียนดีขึ้น ก็จะทำให้จากจำนวนประชากร มีถึง 5 หนาคาร อาทิเช่น หนาคารอมสั่น หนาคารกลีกรไทย หนาคารกรุงเทพพาณิชย์ หนาคารทหารไทย และหนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ (Geographical Location)

อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี ตั้งอยู่ในระหว่างละติจูดที่ $14^{\circ} 35' 24''$ ถึง $14^{\circ} 48' 22''$ เหนือ และอยู่ระหว่างลองจิจูดที่ $100^{\circ} 43' 44''$ ถึง $100^{\circ} 55' 24''$ ตะวันออก ลักษณะโดยทั่วไป อำเภอแห่งนี้ตั้งอยู่ในที่ลุ่มโลกเหนือ และอยู่ในเขตศูนย์สูตร จึงทำให้ได้รับอิทธิพลจากพลังงานของดวงอาทิตย์ถูกความกดอากาศ อุณหภูมิของอากาศโดยเฉลี่ย สูงเกือบตลอดปี

ขนาด (size) และรูปร่าง (shape)

อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 231 ตารางกิโลเมตร (จากการสำรวจภาคสนามโดยอาศัยแผนที่ทหาร ลำดับชุด L 7017 ระวาง 5138 I, II, III, และ IV มาตราส่วน 1:50,000 เป็นพื้นฐานในการศึกษาคำนวณ) เมื่อเปรียบเทียบขนาดของพื้นที่กับอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดเดียวกัน พบว่า ขนาดของพื้นที่อำเภอพระพุทธรบาท มีขนาดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาถึงรูปร่าง (shape) ของอำเภอพระพุทธรบาทแล้ว พบว่ามีรูปร่างคล้ายกับรูปสามเหลี่ยม โดยมีฐานของรูปสามเหลี่ยมอยู่ทางตอนเหนือ ติดต่อกับเขตอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ส่วนสูงของรูปสามเหลี่ยมซึ่งหมายถึงตำบลห้วยป่าหวาย จะยืดยาวเข้าไปในเขตอำเภอบ้านหมอ และอำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

ในเขตบ้านบ่อขวาง หมู่ที่ 3, บ้านหนองใหญ่ หมู่ที่ 5 และบ้านใหญ่พัฒนา หมู่ที่ 6 เป็นส่วนที่แตกต่างจากบริเวณอื่น ๆ กล่าวคือมีลักษณะคล้ายกับคาบสมุทร แยกเรียวแหลมยื่นเข้าไปในเขตอำเภอเมืองสระบุรี และอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ประชากรในบริเวณนี้จะติดต่อกับราชการกับทางอำเภอค่อนข้างจะลำบาก ต้องเดินทางเข้าเขตอำเภอเมืองสระบุรี แล้วจึงวกย้อนขึ้นไปหาอำเภอ ความผูกพันพื้นที่ของอำเภอพระพุทธรบาทอาจจะลดน้อยลง ซึ่งอาจจะทำให้ความเป็นเอกภาพ (Unity) ลดน้อยลง

อย่างไรก็ตาม ถ้าหากพิจารณาโดยทั่วไปแล้ว รูปร่างของอำเภอพระพุทธรบาท

คนข้างจะสมบูรณ์ กล่าวคือ หากรูปร่างของบริเวณนี้มีลักษณะคล้ายการวางกลม หรือใกล้เคียงกับการเป็นวงกลมมากเท่าใดนั้น ก็จะยิ่งลดการปกครองง่ายยิ่งขึ้น ประชากรมีความสามัคคีกลมเกลียว มีความเป็นเอกภาพ และสัดส่วนของระยะทางช่วยประหยัดทางคมนาคมเศรษฐกิจนั้น รูปร่างของอำเภอพระพุทธรูปมีลักษณะใกล้เคียงหลักเกณฑ์ข้างต้นนี้ ประกอบกับตำแหน่งที่ตั้งของทำการของอำเภอซึ่งเป็นศูนย์กลางการปกครองและเศรษฐกิจ อยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัย ทำให้บริเวณที่อยู่โดยรอบสามารถติดต่อกันอย่างสะดวก เพราะมีถนนมุ่งเข้าสู่ศูนย์กลางอยู่หลายสาย อาทิเช่น ถนนสายอำเภอหนองไผ่ - พระพุทธรูป, สายอำเภอบ้านหม้อ - พระพุทธรูป เป็นต้น

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพลักษณะภูมิประเทศของอำเภอพระพุทธรูป ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบ จะมีแนวเทือกเขาอยู่บางก่แต่เฉพาะตอนกลางของอำเภอและตามแนวเขตแดนทิศต่อกับอำเภอพัฒนานิคม รวมทั้งในเขตตำบลพุดจาน บ้านบ่อวังครุ บ้านหนองใหญ่ และบ้านใหญ่พัฒนา ซึ่งในเขตนี้จะมียอดเขาสูงสุดของอำเภอนี้ ประมาณ 445 เมตร จากระดับทะเล เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศของอำเภอนี้ออกเป็น 3 เขตใหญ่ ดังนี้คือ

1. เขตภูเขาหินปูนตอนกลางและทางคันทะวันออกเฉียงเหนือ
2. เขตที่ราบเชิงเขาหินปูนทางตอนใต้และเขตหุบเขาทางคันทะวันออก

เฉียงเหนือ

3. เขตที่ราบทางตอนเหนือและทางคันทะวันตกเฉียงเหนือ

1. เขตภูเขาหินปูนตอนกลางและทางคันทะวันออกเฉียงเหนือ

เขตภูเขาหินปูนตอนกลางและทางคันทะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึงบริเวณตำบลขุนโกลน หมู่ที่ 4, 8, 9 และหมู่ที่ 10 ตำบลพุดจาน หมู่ที่ 1, 8 และหมู่ที่ 5 ตำบลเขาวง หมู่ที่ 3, 5, 6 และ 8 ส่วนทางคันทะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึงตำบลพุดจาน หมู่ที่ 3, 5

และหมู่ที่ 6 เมื่อรวมพื้นที่เขาทั้งหมดยกเว้นเขาควมกัน จะมีพื้นที่เพียงร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด เขตภูเขาทางตอนกลางจะเป็นแนวทอเนื่องกันกับแนวเทือกเขาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผ่านมาทางเขตกัวเภอเมือง ตำบลนาพระลาน บ้านทุ่งเขาเขียว ฯลฯ จนถึงบ้านหนองใหญ่ ตำบลพาคำน

ภูเขาเหล่านี้จะมีความสูงลดหลั่นต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ 100 - 400 เมตร โดยเฉพาะทางทิศเหนือ เขาใหญ่จะมีความสูงถึง 445 เมตร และจะลดระดับต่ำลงเมื่อถึงตำบลนาพระลาน ภูเขาจะเริ่มยกตัวสูงขึ้นตั้งแต่เขาขัณฑ์กลาง แนวราบบริเวณกว้างกว่า 16 ตารางกิโลเมตร เป็นเขตแดนกั้นระหว่างตำบลขุนโซลน กับตำบลพุกรางและเขาวง กว้างใหญ่เป็นพื้นที่พินทุพพาคอการกักรณชะล้างและการแผ้วถางอย่างธรรมดา จึงทำให้ภูเขาที่มีความสูงจากพื้นดิน มีไหลเขาสูงขึ้น โดยเฉพาะทางทิศเหนือเขาวงและพุกราง จะเห็นเป็นแนวสูงชันอย่างไรก็ตาม พื้นที่นั้นจะละลายตัวไถ่กายกตอเมื่อน้ำมีลักษณะเป็นกรกการบอนิก จึงทำให้พบลักษณะพื้นที่ที่ถูกชะละลายเป็นหลุม บ่อ หรือเป็นแอ่ง (sink hole) หรือเกิดเป็นโพรงถ้ำ อยู่ทั่ว ๆ ไป ซึ่งกลายเป็นที่ปฏิบัติศาสนกิจทางศาสนาของประชากรในอำเภอนี้ อาทิเช่น สำนักสงฆ์วัดถ้ำขงภู เขาถ้ำประทุน ฯลฯ

ลักษณะของพื้นที่พบ มีลักษณะสี่เหลี่ยมเป็นส่วนใหญ่ จึงเข้าใจว่าเป็นพื้นที่อยู่ในปวงพินทุพพาคอการกักรณชะล้าง เป็นแต่เพียงการสันนิษฐานเท่านั้นเอง อย่างไรก็ตามก็มาลงทุนเพื่อนำหินเหล่านี้ไปใช้ในการก่อสร้างทางคมนาคมต่าง ๆ มาก ในปัจจุบันมีอุตสาหกรรมประเภทขุดหินอยู่ประมาณ 5 แห่ง คือที่ตำบลพุกราง 1 แห่ง ตำบลขุนโซลน 3 แห่ง และที่ตำบลเขาวง 1 แห่ง (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี, 2520) ซึ่งการตั้งโรงงานขุดหิน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้คนอพยพเข้ามาถิ่นฐานในบริเวณนั้น ประชากรจึงมีอาชีพเพิ่มขึ้น แต่หากมีการป้องกันในเรื่องฝุ่นละอองที่ปลิวเต็มบรรยากาศ ทำให้เกิดความสกปรกแก่บ้านเรือนที่อยู่อาศัย เครื่องอุปโภคและบริโภค ตลอดจนทางคมนาคมของประชากรในบริเวณนั้น

2. เขตที่ราบเชิงเขาหินปูนทางตอนเหนือและทางตอนใต้

เขตที่ราบเชิงเขาหินปูนทางตอนเหนือ หมายถึง เขตตำบลขุนโฮลัน บ้านเขาโปรงปราบ บานกง บานดำกรบอก บานขั้บระอม ตำบลพุทไธสง บานสะพานขาว บานหัวโค่ง วัดหนองกระทุ่ม ตำบลธารเกษม วัดพระพรหมประสิทธิ์ ส่วนทางตอนใต้ หมายถึง ตำบลห้วยป่าหวาย ตำบลเขาวง และตำบลพุทราวง

ลักษณะของที่ราบนี้ประกอบไปด้วยพื้นที่เกิดจากการสลายตัวของหินปูน ซึ่งมีสีน้ำตาลปนเทาเข้ม แต่เมื่อถูกน้ำแล้วจะอ่อน ร่วน เปรอะแฉกรรเพะปลุก โดยเฉพาะทางตอนใต้มีอาชีพทางการเพาะปลูกพืชไร่ เช่น ทำไร่มันแกว ข้าวโพด ข้าวฟ่าง าลา เป็นต้นพื้นที่เป็นดินชั้นบนสุด พื้นที่มีความหนาแตกต่างกันออกไป ทางตอนใต้จะมีพื้นที่สูงกว่าทางตอนเหนือ และที่ดินชั้นนี้จะเป็นที่มารวมลงกลายเป็นวัตถุที่บ่มองงานปูนซีเมนต์ทำอาเภอบานหมอ ส่วนทางเหนือชั้นของดินชั้นนี้จะมีขนาดบางกว่า สังกัดได้จากหินปูนชั้นพื้นฐานไหลออกมาให้เห็นอยู่ทั่วไป นอกจากนั้นเขตที่ราบทางตอนเหนือยังเป็นเขตที่ค่อนข้างแห้งแล้งกว่าทางตอนใต้

อาจจะเป็นเพราะว่าเขตนี้เป็นเขตอับลม (Rain Shadow) มีภูเขาปิดเกือบโดยรอบ และลักษณะพื้นที่จะลาดเอียงเทลงมาทางใต้ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เขตนี้มีความแห้งแล้ง

ส่วนทางตอนใต้ ลักษณะของดินมีความชุ่มชื้นกว่า ปริมาณน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกนั้น นอกจากจะได้อิทธิพลของมรสุมฤดูฝน แล้วยังมีน้ำจากเองแก่น้ำตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นลักษณะของน้ำซึมหรือน้ำซับ (Spring water) เช่นที่เชิงเขาหินปูน ในเขตตำบลพุทราวง หมู่ที่ 1 ชาวบ้านใคร่รวมกันปรับปรุงแอ่งน้ำนั้น โดยขุดลอกน้ำให้สะอาดเพื่อใช้ในการบริโภค จากการสอบถามพบว่าปริมาณน้ำในแอ่งนั้นจะมีน้อยอยู่ตลอดฤดูกาลหากมีการปรับปรุงแก้ไขรักษาแอ่งน้ำ คงจะใหญ่ประโยชน์แก่หลายหมู่บ้าน ดังเช่นที่บานโคกเลียบ หมู่ที่ 2 ตำบลหนองแก เขตติดต่อ กับตำบลพุทราวง ในบริเวณนี้มีแอ่งน้ำที่กินขนาดใหญ่ที่สุดของอำเภอ ซึ่งทางอำเภอได้จัดตั้งเครื่องสูบน้ำเพื่อนำไปใช้ในบริเวณใกล้เคียง คือตำบลขุนโฮลัน พระพุทธบาท และธารเกษม อีกบริเวณหนึ่งคือที่บานหนองหลุม เป็นซอกที่กั้นหนองน้ำในหมู่บ้านนั้น แต่เดิมหนองนี้มีน้ำขังอยู่ตลอดเวลา สามารถนำน้ำไปใช้ในการกลีกรรรมได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันการกักเข้ะพังหลายทำให้หนองนั้นขึ้นปริมาณน้ำไม่พอเพียงตลอดฤดูกาล

จากปัจจัยธรรมชาติเหล่านี้เอง ทำการเพาะปลูกพืชไร่ทางตอนใต้ได้ผลดีกว่าทางตอนเหนือ เพราะต้องอาศัยน้ำจากฝนตกเพียงอย่างเดียว แม่ว่าจะมีการชลประทานแต่ของชลประทานก็มักจะไถ่น้ำมาใช้ เพราะฉะนั้นในเกือบมีนาคน - เมฆายน ชาวบ้านต้องขอร้องให้ทางอำเภอส่งน้ำไปช่วย ภัยแล้งจึงเป็นปัจจัยที่คอยผลักดัน (push factor) ให้คนอพยพออกจากบริเวณนี้ไปตั้งถิ่นฐานอยู่ตอนใต้ ถึงแม่ว่าจะมีการจัดสรรที่ดิน จัดนิคมสร้างตนเองขึ้นมาตั้งหลายปี แตกมณฑลมาอาศัยอยู่น้อย

สรุปแล้วเขตที่มีอาชีพทางการเพาะปลูกพืชไร่มากกว่าการทำนา โดยเฉพาะที่ตำบลพุทรา เมื่อปลายปี พ.ศ. 2520 ชาวไร่มีการปลูกันแน่นแถมกันมาก ประจวบกับราคามันแกวสูง จึงทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจสูงขึ้น นอกจากนี้มีการปลูกพริกขี้หนู ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย ฯลฯ ส่วนการทำนาจะทำได้เพียงบางหมู่บ้านเท่านั้น

3. เขตที่ราบทางตอนเหนือและทางคานตะวันตกเฉียงเหนือ

เขตที่ราบทางตอนเหนือและทางคานตะวันตกเฉียงเหนือ ได้แก่เขตตำบลหนองแก นายาว ชารเกษม และบ้านห้วยน้ำหวาน บ้านห้วยจาน ตำบลพระพุทธรักษา ลักษณะโดยทั่ว ๆ ไป ส่วนใหญ่เป็นที่ราบต่ำกว่าเขตที่ 2 หากพิจารณาระดับความสูงก็ประมาณ 20 เมตร จากระดับทะเล จะพบเนินเขาสูงบ้างแต่เฉพาะทางตอนเหนือซึ่งเป็นเขตแกมติดต่อกับอำเภอพัฒนานิคม เช่น เขาสาลา บ้านแพ้ว เขาคาช่วย เขาช่องแคบ เป็นต้น ในเขตส่วนใหญ่ประชากรจะใช้พื้นที่เหล่านี้เพื่อการทำนามากกว่าการทำไร่ จะมีบางแห่งเท่านั้นที่มีการทำไร่ เช่นที่บ้านสวนสำราญ เขตติดต่อกับบ้านกลับ การทำนาส่วนใหญ่อาศัยปริมาณน้ำจากฝนตกเพียงอย่างเดียว ยกเว้นที่หมู่บ้านหนองโสนน้อย บ้านประคูน บ้านหนองเรือตาปลา บ้านโนนตาลเสี้ยน ที่อยู่ติดกับคลองชลประทาน ก็น้ำนั่นแหละใช้ แต่ก็ไม่ใช่เพราะไม่มีคลองขอยส่งน้ำ ดังนั้นโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว เขตนี้ไม่น่ามีพอเพียงตลอดฤดูกาล จากที่สำรวจพบว่าบางหมู่บ้าน อาทิเช่น หมู่ที่ 3 บ้านหนองแกน้อย คนชาวยังไม่ทันเก็บโต ฝนทิ้งช่วงทำให้คนชาวแกมตาย พันกันแตกกระแห ชาวบ้านเดือดร้อนเพราะขาดแคลนน้ำ

แต่ในบางแห่งมีการชลประทานก็เป็นการแก้ไขให้ดีขึ้นบ้าง เพราะฉะนั้นการแก้ไข

เหล่านี้ให้สำเร็จโดยสิ้นเชิง ต้องอาศัยความร่วมมือทั้งทางราชการ เอกชน ตลอดจนประชากร
ผู้นำ ต้องมีการศึกษาหาสาเหตุ วางแผน และแก้ปัญหาอย่างรอบคอบต่อไป

ประชากร

จากสถิติของแผนทะเบียนราษฎร อำเภอมะนัง ในปี พ.ศ. 2508 มี
ประชากรทั้งหมด 39,616 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 ประชากรได้เพิ่มขึ้นจากเดิมเป็น
59,378 คน หรือเพิ่มจากปี พ.ศ. 2508 ถึง 19,762 คน คิดเป็นร้อยละ 49.88 ช่วงระยะ
เวลาเพียง 7 ปีเท่านั้น การเพิ่มขึ้นของประชากรที่เป็นไปอย่างรวดเร็วเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก
สาเหตุการเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติ (Natural increase) อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เพราะ
ประชากรยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว (Family Planning)
ยังมีค่านิยมหรือทัศนคติที่ถือการมีครอบครัวขนาดใหญ่ สาเหตุอีกประการหนึ่งคือการอพยพ
โยกย้ายของประชากรจากเขตอำเภอใกล้เคียง ทั้งนี้เพราะอำเภอมะนังมีปัจจัยดึงดูด
(pull factor) ที่เป็นแรงจูงใจให้มีการอพยพโยกย้ายเข้ามาในเขตมากขึ้น ปัจจัยที่กล่าวนี้
ก็คือความสะดวกในการคมนาคมขนส่ง อำเภอมะนังเป็นศูนย์กลางการติดต่อกับบริเวณ
โดยรอบมีถนนสายหลักถึง 4 สาย อาทิเช่น สายพหลโยธิน สายโลกจัมป์ สายบ้านหม้อ และ
สายหนองไธยา เป็นต้น นอกจากนี้อำเภอมะนังยังเป็นศูนย์รวมของสถานราชการต่าง ๆ
เช่น ศูนย์มาเลเรีย ที่ทำการอำเภอมะนัง โรงพยาบาล ฯลฯ ความมั่นคงและความ
ปลอดภัยทางเศรษฐกิจของบริเวณที่อยู่โดยรอบอำเภอ จากสาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้เองที่เป็น
ปัจจัยดึงดูด (Pull factor) ให้ประชากรเพิ่มมากขึ้น

แต่ในปี พ.ศ. 2520 ประชากรของอำเภอมะนังลดลงเหลือเพียง 52,572 คน
ลดลงจากปี พ.ศ. 2515 ถึง 6,806 คน คิดเป็นร้อยละ 12.95 สาเหตุก็ยังคงเป็นเพราะการ
รณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ทำให้อัตราการเพิ่มของประชากรตาม
ธรรมชาติลดลง ในจำนวนประชากรทั้งหมดนี้ เป็นประชากรที่มีอายุระหว่าง 0 - 15 ปี ถึง
17,350 คน คิดเป็นร้อยละ 33 ของประชากรทั้งหมด ถ้าหากเปรียบเทียบกับประชากรที่มีอายุ
ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ก็จะทำให้การกระจายตัวของเด็กยังอยู่ในขั้นต่ำ มีโอกาสที่จะสะสมทุนไว้มาก

แต่มีโอกาสดูขวางรากฐานทางเศรษฐกิจใหม่คงได้ แต่หากประชากรอีก 67 เปอร์เซ็นต์เป็นผู้มีอายุต่ำกว่า 60 ปี มีจำนวนมาก ภาระของสังคมมากขึ้น ก็จะมีผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจ

จากตาราง 1 พบว่าตำบลพระพุทธบาทเป็นตำบลที่มีประชากรมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ตำบลธารเกษม และตำบลขุนโขลน ตามลำดับ ตำบลทั้งสามนี้จัดไว้เป็นชุมชนเมือง หากเปรียบเทียบแต่ละภายในอำเภอนี้ ประชากรจะอาศัยกันอย่างหนาแน่นก็แต่เฉพาะบริเวณย่านศูนย์กลางการค้า ตลาด ซึ่งหมายถึงตำบลพระพุทธบาท ยกเว้นหมู่ที่ 4 ตำบลขุนโขลน ยกเว้นหมู่ที่ 4 และ 10 รวมทั้งหมู่ที่ 7 และ 8 ของตำบลธารเกษม ความหนาแน่นของประชากรในบริเวณนี้มีถึง 3,000 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

ส่วนบริเวณที่อยู่โดยรอบบริเวณนี้จะมีประชากรอาศัยอยู่อย่างเบาบาง โดยเฉพาะหมู่ที่ 4 ตำบลหนองแกมีประชากรน้อยที่สุด คือมีเพียง 61 คน ส่วนตำบลที่มีประชากรน้อยที่สุดคือตำบลเขาวง มีประชากรเพียง 1,785 คน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าตำบลนี้อยู่เชิงเขาหินปูน ตอนกลางอำเภอ ความอุดมสมบูรณ์ในดินมีน้อย ทำให้ - นา ผลผลิตไม่เพียงพอต่อการบริโภค จึงทำให้คนอพยพโยกย้ายไปอยู่ในที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์มากกว่า

ตาราง 1 จำนวนประชากรอำเภอพระพุทธรักษา แยกจำนวนตำบล ปี พ.ศ. 2520

ตำบล	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	รวม (คน)
พระพุทธรักษา	3153	2178	1091	195	695	1455	2491	2184	676	534	862	1029	-	17,143
สารเกษม	673	662	509	501	450	1436	3830	1634	507	514	-	-	-	10,716
ขุนไทรสน	1439	701	782	603	553	1056	824	905	692	186	-	-	-	7,741
ห้วยป่าหวาย	180	410	131	190	243	326	694	439	194	170	292	417	246	3,932
พุทธาง	308	478	499	626	1168	384	203	258	-	-	-	-	-	3,924
น่ายาว	878	514	722	658	264	385	120	-	-	-	-	-	-	3,541
หนองแก	313	302	190	61	273	372	508	300	192	386	401	241	-	3,539
ท่าข้าม	549	396	236	174	227	188	1006	175	-	-	-	-	-	2,951
เขาวง	245	217	137	154	370	192	312	158	-	-	-	-	-	1,785
รวมทั้งหมด														52,572

ที่มา : แผนกทะเบียนราษฎร ทว่าการอำเภอพระพุทธรักษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ธันวาคม 2520

การแจกจ่ายของประชากรอำเภอพระพุทธบาท ในปัจจุบันจะมีการตั้งถิ่นฐานจับกลุ่มกันอย่างหนาแน่น ในบริเวณที่เป็นศูนย์กลางแห่งการค้า ชุมทางด้านการคมนาคมขนส่ง และยังเป็นศูนย์แห่งหน่วยงานทางราชการ นอกจากนั้นยังสถานที่สำคัญทางศาสนาช่วยดึงดูดผู้คนจากท้องถิ่นอื่น ๆ มาสักการบูชา ทำให้ผู้คนอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงเข้ามาค้าขายต่าง ๆ ในบริเวณนี้มากขึ้น ส่วนในบริเวณอื่น ๆ การตั้งถิ่นฐานจะยึดตามเส้นทางคมนาคมเป็นหลัก ซึ่งเป็นรูปแบบแนวยาวตามถนน (Linear Pattern) อาทิเช่น ตามแนวถนนสายพหลโยธิน หรือแนวถนนภายในตำบลหรือบางกลุ่มจะตั้งถิ่นฐานกันเป็นกลุ่มก้อนรอบ ๆ ศูนย์กลาง เช่น ไร่ขีวักเป็นศูนย์กลาง และมีครัวเรือนอยู่โดยรอบ เป็นรูปแบบกระจุกหรือเป็นกลุ่ม (Cluster Pattern) อาทิเช่น หมู่บ้านสมป่อย บ้านประคก บ้านหนองตานเหนือ ฯลฯ แต่ในบางแห่งมีการตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างกระจัดกระจาย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าทางราชการจัดสรรที่ดินให้ ซึ่งต้องอยู่อย่างกระจัดกระจายอย่างมีระเบียบ คือห่างกันช่วงละ 25 ไร่ แล้วเขาจะกำหนด บางแห่งเป็นเพราะว่าในบริเวณนั้นไม่ใช่สถานที่อันเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้าน หรือเป็นเพราะความยากลำบากในการคมนาคมขนส่ง เหล่านี้เป็นต้น

ความหนาแน่นของประชากรอำเภอพระพุทธบาท ปัจจุบันมีประชากร 52,572 คน ในเนื้อที่ทั้งหมด 231 ตารางกิโลเมตร คิดเฉลี่ยแล้วประชากร 228 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร นับได้ว่าอำเภอนี้ยังมีประชากรเบาบาง ถ้าหากคิดเทียบกับอำเภอหนองแค คิดเฉลี่ยแล้วประชากร 250 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร สำหรับแนวโน้มของประชากรโดยศึกษาจากกลุ่มอายุ (age - group) ในรอบ 15 ปี ปรากฏดังตาราง 2

แนวโน้มนโยบายของประชากรของอำเภอพระพุทธบาท เกือบทุกตำบลมีแนวโน้มน้อยลง จะมีเพิ่มขึ้นก็เฉพาะตำบลพุทราวง แต่กเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย คือประมาณร้อยละ .13 จากประชากรทั้งหมดของตำบล อย่างไรก็ตามประชากรทั้งหมดของอำเภอมีแนวโน้มที่จะลดลงคิดเป็นร้อยละ 1.25 ของประชากรในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะประชากรส่วนใหญ่อพยพหนีภัยการเมืองที่มีครอบครัวขนาดใหญ่ และหน่วยงานวางแผนครอบครัวทั้งของทางราชการและเอกชน

อาชีพของประชากรอำเภอพระพุทธบาท

ประชากรส่วนใหญ่อำเภอพระพุทธบาทจะประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม โดยเฉพาะที่ไรทางการเกษตรกรรมประมาณ 96,942 ไร่ ไร่ทำไร่ประมาณ 50,140 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.72 และไร่ทำนาเพียง 46,802 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 48.28 (ที่ทำการเกษตรอำเภอพระพุทธบาท, 2520) จะเห็นได้ว่าเกษตรกรครึ่งหนึ่งที่หันมาปลูกพืชไร่แทนการทำนา เพราะการชลประทานในเขตนี้นั้นยังมีการทำนาอาศัยแต่เพียงน้ำฝนอย่างเดียว หากฝนทิ้งช่วงถึงเช่นปี พ.ศ. 2520 คือปีที่ผ่านมา คนชาวเพ็ญเติบโตโดยไม่ทันที่จะแตกรวง ปริมาณน้ำไม่พอเพียง จึงทำให้คนชาวแพ่งตาย พันธินะแพ่ง ดังนั้นเกษตรกรจึงหันมาปลูกพืชไร่แทน โดยเฉพาะตำบลพุทราวง และธารเกษม มีการปลูกข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วเหลือง ฯลฯ ซึ่งจะสอดคล้องกับสภาพดินฟ้าอากาศดีกว่าทำนา ในตำบลพุทราวงมีรายได้จากการขายมันแกวสูง ทำให้ผลประโยชน์ในการลงทุนเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ช่วยให้เกษตรกรหันมาปลูกพืชไร่ปลูกของตรงตามสมรรถภาพของดินและสภาพอากาศ

อาชีพประเภทแรงงานอุตสาหกรรม ยังมีจำนวนน้อยประมาณร้อยละ 5 ของประชากรทั้งหมด ในบรรดาแรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมดจะเป็นประเภทอุตสาหกรรมย่อยหินเป็นส่วนใหญ่อีกคือโรงงานเหล่านี้นั้นมีทั้งหมดประมาณ 144 คน ในตำบลขุนโขลนี้มีโรงงานอยู่ถึง 4 โรง พุทราวง 1 โรง และตำบลเขาวงจำนวน 1 โรง (ที่ทำการอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี, 2520) จำนวนคนงานที่มีจำนวนมากที่สุดจากอุตสาหกรรมย่อยหินก็คือ โรงสีข้าว ซึ่งตั้งอยู่ตามตำบลต่าง ๆ อาทิเช่น หนองแก มีอยู่ 3 โรง มีคนรวม 19 คน พระพุทธบาท มี 2 โรง รวมคนงาน 30 คน นายาวมีอยู่ 2 โรง มีคนงาน 7 คน เป็นต้น

นอกจากนี้ ประชากรของอำเภอเมืองจะประกอบอาชีพทางการค้าขายตามแหล่งชุมชนต่าง ๆ อาทิเช่น ตลาด บริเวณสถานีราชการ ฯลฯ ส่วนมากผู้มาลงทุนเปิดกิจการค้าในอำเภอเมืองมักจะเป็นผู้ประกอบการจากท้องถิ่นอื่น ๆ ประชากรท้องถิ่นจริง ๆ มักจะประกอบอาชีพการเกษตรกรรม

การคมนาคมขนส่ง

อำเภอพระพุทธรบาท มีตำแหน่งที่ตั้งอันเป็นศูนย์กลางการติดต่อกับบริเวณที่อยู่โดยรอบได้อย่างสะดวก การขนส่งสินค้าสู่มือบริโภคเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ปัจจัยแห่งรูปร่างของอำเภอพระพุทธรบาทเป็นสัดส่วนต่อการคมนาคม และเป็นการประหยัดทางด้านการเศรษฐกิจ ในแง่ของจิตใจทำให้ประชากรมีความผูกพันกับศูนย์กลาง ทั้งนี้ก็เพราะการคมนาคมที่สะดวกนั่นเอง

ถนนสายสำคัญที่เชื่อมติดต่อระหว่างอำเภอพระพุทธรบาทกับบริเวณใกล้เคียง คือ

1. ถนนพหลโยธิน ซึ่งเป็นทางหลวงสายที่ยาวสายหนึ่ง เริ่มต้นที่กรุงเทพมหานคร อยู่หลายจังหวัด ถนนนี้จะผ่านสระบุรีมุ่งสู่อำเภอพระพุทธรบาท เชื่อมต่อกับหน้ จึงทำให้อำเภอเมืองกลายเป็นชุมทางการเดินทางต่อไปยังเขตอื่น

2. ถนนสายอำเภอหนองไผ่ - อำเภอพระพุทธรบาท ทำให้เส้นการะหว่างอำเภอมีโอกาสแลกเปลี่ยนกันได้อย่างสะดวก และประชากรอำเภอพระพุทธรบาทสามารถเดินทางไปจังหวัดโดยทางรถไฟสายเหนือ

3. ถนนสายอำเภอบ้านหมอ - พระพุทธรบาท สายนี้สามารถติดต่อถึงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ฯลฯ

4. ถนนสายบ้านโคกชุม - พระพุทธรบาท สามารถติดต่อกับอำเภอพัฒนานิคมได้อย่างสะดวก

ถนนที่กล่าวมาแล้วทั้ง 4 สายนี้ เป็นถนนที่เชื่อมภายในอำเภอกับบริเวณภายนอก นอกจากนี้ยังมีถนนประเภทเดียวกันที่เชื่อมระหว่างตำบลหน้าพระลาน อำเภอเมืองสระบุรี กับอำเภอบ้านหมอ ซึ่งผ่านทางตำบลห้วยป่าหวายและเขาวง ลักษณะถนนเป็นถนนพ่นแข็ง กว้าง 2 ทางวิ่ง ทำให้สามารถใช้ได้ตลอดฤดูกาล

ถนนที่เชื่อมระหว่างตำบลและหมู่บ้าน เป็นถนนลูกรัง กว้าง 2 ทางวิ่ง และบางแห่ง

กว้าง 1 ทางวิ่ง อาทิเช่น

ถนนลูกรัง กว้าง 2 ทางวิ่ง

ระหว่างตำบลหนองแก กับ นายาว

ระหว่างตำบลพุทราวง กับ เขาวง

ระหว่างตำบลพุทราวง กับ ห้วยป่าหวาย

ระหว่างตำบลนายาว กับ ชำรเกษม

ระหว่างพระพุทธบาท กับ ชำรเกษม

ฯลฯ

ถนนลูกรัง, ถนนดิน กว้าง 1 ทางวิ่ง

ระหว่างบ้านหนองโปรง กับ บ้านหนองไชน้ำ

ระหว่างบ้านหนองบุง กับ บ้านคอยหินปูน

ระหว่างบ้านสระลำไย กับ บ้านชัยครก

ถนนซอยต่าง ๆ ภายในตำบลชำรเกษม และตำบลพุทราวง

ฯลฯ

สำหรับตำบลพระพุทธบาท ชุมโชน และชำรเกษม เฉพาะบริเวณที่เป็นเขตชุมชน
จะมีถนนพื้นแข็ง กว้าง 1 ทางวิ่ง เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้การสัญจรภายในเขตนี้สะดวกกว่า
บริเวณอื่น

การปกครอง

อำเภอพระพุทธบาท ซึ่งมีประชากรทั้งหมด 52,572 คน ในพื้นที่ 231 ตารางกิโลเมตร
ความหนาแน่นต่อเนื้อที่โดยเฉลี่ย 231 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ได้แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 9 ตำบล 88 หมู่บ้าน ดังนี้คือ

1. ตำบลพระพุทธบาท	แบ่งออกเป็น	12	หมู่บ้าน
2. ตำบลชำรเกษม	แบ่งออกเป็น	10	หมู่บ้าน

3. ตำบลขุนโขลน	แยกออกเป็น	10	หมู่บ้าน
4. ตำบลห้วยป่าหวาย	แยกออกเป็น	13	หมู่บ้าน
5. ตำบลพุทราวง	แยกออกเป็น	8	หมู่บ้าน
6. ตำบลนายาว	แยกออกเป็น	7	หมู่บ้าน
7. ตำบลหนองแก	แยกออกเป็น	12	หมู่บ้าน
8. ตำบลพุเจ้าวน	แยกออกเป็น	8	หมู่บ้าน
9. ตำบลเขาวาง	แยกออกเป็น	8	หมู่บ้าน

การศึกษา

ในอำเภพระพุทบาท จังหวัดสระบุรี มีโรงเรียนทั้งหมด 49 โรงเรียน แยกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย สังกัดกรมสามัญ จำนวน 2 โรงเรียน
2. โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 43 โรงเรียน

3. โรงเรียนราษฎร์ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จำนวน 4 โรงเรียน สำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษา ได้แยกเป็น 2 ประเภท ประถมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย

ตาราง 3 แสดงตำแหน่งที่ตั้ง โรงเรียน ประเภทโรงเรียน จำนวนนักเรียน
ปีการศึกษา 2520

โรงเรียน	หมู่ ที่	ตำบล	ประเภท โรงเรียน	จำนวน นักเรียน	ครู	อัตราส่วน ครู/นักเรียน
1. วัดพระพุทบาท	5	ขุนโขลน	ปลาย	1445	48	30.10
2. พระพุทบาท	9	ขุนโขลน	ปลาย	481	24	20.04

ตาราง 3 (ต่อ)

โรงเรียน	หมู่	ตำบล	ประเภท โรงเรียน	จำนวน นักเรียน	ครู	อัตราส่วน ครู/นักเรียน
3. ประชาสงเคราะห์ รังสรรค์	5	พระพุทธรบาท	ปลาย	249	14	17.78
4. หายพิภูล (สำนัก งานสลากกินแบ่ง สงเคราะห์ 68)	6	พระพุทธรบาท	ปลาย	919	26	35.35
5. วัดศาลเสี้ยน (สิมาราม)	11	หนองแก	ปลาย	173	9	19.22
6. วัดศรีจอมทอง	11	ห้วยป่าหวาย	ปลาย	100	8	12.5
7. บ้านธารเกษม	7	ธารเกษม	ปลาย	245	9	27.22
8. วัดศรีบุญญาราม	2	ธารเกษม	ปลาย	184	10	18.40
9. บ้านพ่าง	5	ธารเกษม	ปลาย	173	11	15.73
10. นิคมสร้างตนเอง ๗	9	ธารเกษม	ปลาย	59	7	8.42
11. บ้านพุทรา	2	พุทรา	ปลาย	121	5	24.20
12. วัดหนองผือ (พลาญกุล)	4	พุทรา	ปลาย	322	13	24.76
13. วัดนายาว (สำนัก งานสลากกินแบ่ง สงเคราะห์ 411)	4	นายาว	ปลาย	258	15	17.2
14. นิคมสงเคราะห์ 1	3	ธารเกษม	ต้น	37	5	7.4
15. วัดพยอมประสิทธิ์	4	ธารเกษม	ต้น	35	3	11.67
16. บ้านขี้หม้อม	4	ขุนโหล่น	ต้น	97	4	24.25

ตาราง 3 (ต่อ)

โรงเรียน	หมู่ หมู่	ตำบล	ประเภท โรงเรียน	จำนวน นักเรียน	ครู	อัตราส่วน ครู/นักเรียน
17. วัดหนองถ่านเหนือ	6	ห้วยป่าหวาย	ชน	44	3	14.67
18. วัดหนองสุทธระ	12	ห้วยป่าหวาย	ชน	54	4	13.5
19. วัดบ้านโพธิ์มิตรภาพ ที่ 132	7	ห้วยป่าหวาย	ชน	85	4	21.5
20. วัดหนอง โป่ง	5	ห้วยป่าหวาย	ชน	54	3	18.00
21. วัดคอกหินปูน	13	ห้วยป่าหวาย	ชน	41	3	13.67
22. วัดหนอง ไข่น้ำ	10	ห้วยป่าหวาย	ชน	43	3	14.33
23. วัดหนองสองคอน	3	พุกวาง	ชน	60	3	20.00
24. วัดเขาเลี้ยว	5	พุกวาง	ชน	69	4	17.25
25. บ้านชัยครก	2	นายาว	ชน	52	3	17.33
26. บ้านชัยโพธิ์ทอง	5	นายาว	ชน	46	3	15.33
27. บ้านสระลำไย	1	นายาว	ชน	85	4	21.25
28. วัดประคู้	5	หนองแก	ชน	28	3	9.33
29. วัดหนอง โคนน้อย	9	หนองแก	ชน	21	2	10.50
30. วัดศรีชุมพร	2	หนองแก	ชน	85	4	21.25
31. วัดหนองจิก	7	หนองแก	ชน	71	4	17.75
32. วัดหนอง แก	1	หนองแก	ชน	34	3	11.33
33. วัดส้มป่อย	8	หนองแก	ชน	102	5	20.4
34. วัดสวนสำราญ	10	หนองแก	ชน	50	3	16.67
35. บ้านธารทองแดง	7	พุกวาง	ชน	22	4	5.5
36. นิคมสงเคราะห์ 2	7	พุกวาง	ชน	59	3	19.67

ตาราง 3 (ต่อ)

โรงเรียน	หมู่ หมู่	ตำบล	ประเภท โรงเรียน	จำนวน นักเรียน	ครู	อัตราส่วน ครู/นักเรียน
37. บ้านหนองกระทุ่ม	4	พุดจาน	คน	27	3	9.0
38. บ้านพุดจาน	1	พุดจาน	คน	42	3	14.0
39. บ้านหนองใหญ่	5	พุดจาน	คน	56	3	18.67
40. วัดนิคมเขमारาม	2	พุดจาน	คน	33	3	11.0
41. บ้านบอวงครุพัฒนา	3	พุดจาน	คน	24	2	12.0
42. วัดเขาวง	5	เขาวง	คน	85	4	21.25
43. บ้านเขาพลัด	3	เขาวง	คน	67	4	16.75
				637	304	20.84

ที่มาของข้อมูล : ทมวคการศึกษาอำเภอพระพุทธรบาท

โดยสรุปแล้วอำเภอพระพุทธรบาท มีโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 โรงเรียน และระดับประถมศึกษาตอนปลาย 13 โรงเรียน สามารถรับนักเรียนได้ทั้งหมด 6,337 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 83.71 ของประชากรวัยเรียนทั้งหมดของอำเภอ แต่ในอำเภอมีโรงเรียนราษฎร์จำนวน 4 โรงเรียน ตั้งอยู่ในตำบลพระพุทธรบาท สามารถรับนักเรียนได้ 1,128 คน ดังนั้นเมื่อรวมโรงเรียนทั้งของรัฐและของเอกชน จะสามารถรับนักเรียนได้ถึง 7,465 คน ในขณะที่ประชากรวัยเรียน (อายุ 8 - 15 ปี) มีทั้งหมด 7,570 คน คิดเป็นร้อยละ 98.61 ของประชากรวัยเรียน จะเห็นได้ว่าสัดส่วนระหว่างประชากรวัยเรียนกับนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนยังแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย แต่จัดได้ว่าการศึกษาภาคบังคับในเขตอำเภอนี้โดยเฉลี่ยสูง ซึ่งในกรณีนี้ยังแตกต่างกันอยู่ อาจจะเป็นเพราะประชากรวัยเรียนที่อาศัยบริเวณเขตติดต่อกับอำเภอหรือติดต่อกับจังหวัดอื่น จึงอาจจะเข้าไปเรียนในเขตอำเภออื่นก็ได้ ระยะทางจาก-

ที่อยู่อาศัยไปโรงเรียนในเขตนั้นจะอยู่ใกล้กว่าโรงเรียนในอำเภอพระพุทธรบาท

ตาราง 4 แสดงที่ตั้งโรงเรียนแยกตามตำบล

ตำบล	ประชากร	จำนวนโรงเรียน			จำนวนนักเรียน
		ป.คน	ป.ปลาย	รวม	
พระพุทธรบาท	17,143	—	2	2	1,926
ธารเกษม	10,716	2	4	6	733
ขุนโฮง	7,741	1	2	3	1,265
ทวยป่าหวาย	3,932	6	1	7	421
พุกวาง	3,924	2	2	4	572
นายาว	3,541	3	1	4	441
หนองแก	3,539	7	1	8	564
พุดจาน	2,951	7	—	7	263
เขาวง	1,785	2	—	2	152
รวม	53,572	30	13	43	6,337

การแจกกระจายของโรงเรียนในอำเภอนี้ไม่สม่ำเสมอกัน บางตำบลมีจำนวนโรงเรียนมาก แต่จำนวนนักเรียนน้อย เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก อาทิเช่น ตำบลหนองแก และพุดจาน มีจำนวนโรงเรียนมาก แต่มีนักเรียนน้อย ซึ่งจะทำให้ชั้นเรียนแต่ละชั้นมีนักเรียนน้อยเกินไป ทำให้อัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดในระดับประถมศึกษา 1 : 30 แต่ตำบลพุดจานมีครูถึง 21 คน ในจำนวนนักเรียนทั้งหมด 263 คน เทียบอัตราส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียน 12.52 ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ ไร้ทรัพยากรไม่เต็มตามความสามารถ แต่ในบางโรงเรียนอัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนอยู่ในระดับที่สูง อาทิเช่น

โรงเรียนท้ายพิกุล อัตรารสวน ครูต่อนักเรียน 1:35:35 ซึ่งแตกต่างกับบางโรงเรียนมีอัตรารสวน
เพียง 1:5.5 เท่านั้น ที่เป็นลักษณะเช่นนี้เพราะการแจกกระจายของโรงเรียนไม่เหมาะสม
ทำให้โรงเรียนมีขนาดเล็ก ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหา

ดังนั้นจึงต้องการที่จะศึกษาวิจัยถึงตำแหน่งที่ตั้ง โรงเรียนและการแบ่งเขตโรงเรียน
เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของอำเภอต่อไป.

บทที่ 4

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินค่าแห่งที่ตั้งโรงเรียน เพื่อนำไปใช้ในการแบ่งเขตและสร้างแผนที่โรงเรียน ในอำเภอพะพวย จังหวัดสระบุรี ในครั้งนี้ ได้แบ่งขั้นตอนวิธีดำเนินการศึกษาวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. แหล่งข้อมูล
2. การรวบรวมข้อมูลและกระทำต่อข้อมูล
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. การทำแผนที่

1. แหล่งข้อมูล

รวบรวมสถิติและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 แผนที่ประเทศไทย ลำดับชุด L 7017 มาตราส่วน 1:50,000 ของกรมแผนที่ทหาร จำนวน 4 ราชวาล ไคแก 5138 I, 5138 II, 5138 III และ 5138 IV ซึ่งครอบคลุมพื้นที่อำเภอพะพวย จังหวัดสระบุรี

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากร อาทิสถน จำนวนประชากรวัยเรียนและกอนวัยเรียน ฯลฯ จากแผนที่เบ็นราษฎร อำเภอพะพวย และที่ทำการของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน อาทิสถน จำนวนนักเรียนทั้งหมดในปัจจุบัน จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ฯลฯ จากโรงเรียนพวคการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

1.4 การสัมภาษณ์ และการสอบถาม จากเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

1.5 ตำรา เอกสาร และวารสารต่าง ๆ จากหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้อง

1.6 เครื่องวัดระยะในแผนที่

1.7 เครื่องมือวัดพื้นที่ (Planimeter)

2. การรวบรวมข้อมูลและกระทำต่อข้อมูล

2.1 การรวบรวมข้อมูล

2.1.1 รวบรวมข้อมูลที่อยู่อาศัยของนักเรียนจากทะเบียนประวัติของนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ

2.1.2 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน จำนวนโรงเรียน ประเภทโรงเรียน จากหมวดการศึกษาและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ อำเภอพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี

2.1.3 รวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวนและลักษณะประชากรจากแผนที่ทะเบียนราษฎร อำเภอพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี

2.1.4 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระยะทางในแผนที่ จากแผนที่ทหาร ลำดับชุด 7017 จำนวน 4 ระวัง คือ 5138 I, 5138 II, 5138 III และ 5138 IV เพื่อหาคำนวณหาระยะตรงระหว่างตำแหน่งที่ตั้งศึกษา

2.1.5 ออกสำรวจภาคสนาม เพื่อศึกษาถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ ลักษณะภูมิประเทศ เส้นทางคมนาคม เพื่อที่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปกำหนดค่าดวงใช้ในการคำนวณตามแบบจำลองต่อไป

2.2 การจัดกระทำต่อข้อมูล

2.2.1 คำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนกับจำนวนประชากรในบริเวณบริการ สำหรับประชากรในบริเวณบริการนั้น จะคำนวณแบ่งตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนของแต่ละหมู่บ้าน

2.2.2 หาความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียน กับจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แสดงเปรียบเทียบโดยใช้กราฟแสดงความสัมพันธ์ มีขั้นตอนดังนี้คือ

ก. นำข้อมูลประชากรวัยเรียน (หมายถึงผู้ที่เกิดปี พ.ศ. 2506 - 2513) มาเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 ถึง 2520 ของแต่ละโรงเรียน

จำนวนประชากรที่เกิดในปี พ.ศ. 2506	จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปี พ.ศ. 2513
2507	2514
2508	2515
2509	2516
2510	2517
2511	2518
2512	2519
2513	2520

นำข้อมูลทั้งสองมาแสดงเป็นกราฟ เพื่อที่จะได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนประชากรที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา กับจำนวนนักเรียนจริงที่เข้าเรียน

ข. นำข้อมูลประชากรก่อนวัยเรียน (หมายถึงผู้ที่เกิดในปี พ.ศ. 2514 ถึงปี พ.ศ. 2506) มาแสดงเป็นกราฟเพื่อจะได้พยากรณ์ถึงปี พ.ศ. 2521 หรือต่อไปภายหน้า โรงเรียนแต่ละโรงจะมีนักเรียนที่เข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาตอนต้นเป็นจำนวนเท่าใด

ค. ข้อมูลประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียน แบ่งตามสัดส่วนของนักเรียนในปัจจุบัน โดยยึดตามเขตบริเวณบริการของแต่ละโรงเรียน

2.2.3 หาขอบเขตบริเวณบริการของโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จากแผนที่จุด (Dot Map)

2.2.4 ประเมินตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียน ตามแบบจำลองที่สร้างขึ้นโดยมี-

ขั้นตอนต่อไป

ก. หาจำนวนประชากรวัยเรียนของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งหมายถึงผู้ที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2508 ถึง พ.ศ. 2513 และในปัจจุบันกำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง 6 ซึ่งเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 โดยกำหนดการศึกษาภาคบังคับถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนั้นในการประเมินผลครั้งนี้จึงใช้ประชากรวัยเรียนในช่วงปี พ.ศ. 2508 - 2513 โดยอาศัยเกณฑ์ดังกล่าวเป็นการกำหนด

แต่ในกรณีที่หมู่บ้านเดียวมีโรงเรียน 2 โรง จะให้วิธีแบ่งประชากรวัยเรียนออกเป็น 2 ส่วนเท่ากัน และแบ่งเขตหมู่บ้านใหม่ โดยใช้เกณฑ์เดียวกัน

ข. หากคำนึงการคมนาคม ใช้วิธีการวัดระยะทางตรงจากแผนที่ทหาร โดยกำหนดจุดหลักของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งจุดหลักหรือศูนย์กลางของแต่ละหมู่บ้านนั้นอาจจะเป็นโรงเรียน วัด หรือจุดกึ่งกลางหมู่บ้าน เมื่อกำหนดจุดหลักแล้วก็หาระยะทางระหว่างจุดหลักกับจุดบริเวณบริการของจุดหลักภายในรัศมี 3 กิโลเมตร เพราะฉะนั้นก็หาระยะทางระหว่างจุดหลักที่ 1 กับจุดบริเวณบริการที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7 ... n จุดภายในรัศมี 3 กิโลเมตรจากนั้นจุดอื่นเป็นจุดหลักบ้างสลับเปลี่ยนกันไป ดังนั้นทุก ๆ จุดหรือทุก ๆ หมู่บ้านมีโอกาสเป็นจุดหลักทุกหมู่บ้าน ถ้าหากมีหมู่บ้าน 10 หมู่ จุดหลักก็มี 10 หมู่เหมือนกัน

เมื่อหาระยะทางแล้วก็นำไปคูณกับค่าถ่วง (Weight) เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะการคมนาคมที่เป็นจริงในปัจจุบัน โดยกำหนดค่าถ่วงดังนี้การคมนาคมดังนี้

ลักษณะการเดินทาง	ค่าถ่วง (Weight)
การเดินทางตามถนนปกติ	1
การเดินทางทางทางเท้า	1.25
การเดินทางผ่านทุ่งข้าวหรือเนินเขา	1.50
การเดินทางโดยเปลี่ยนพาหนะกล่าวคือการ- เดินเท้าและข้ามเรือ	1.50
การเดินทางผ่านภูเขาและข้ามน้ำ	2.00

ค. ค่าดัชนีภูมิศาสตร์ เป็นอัตราส่วนระหว่างจำนวนประชากรทั้งหมด
ในหมู่บ้านกับค่าคงที่ ซึ่งค่าคงที่ค่าเท่ากับ 600 โดยยึดตามกฎเกณฑ์ต่อไปนี้

1. สภาพทางภูมิศาสตร์ย่อมมีนัยสำคัญ (Significant)

ทฤษฎี บริเวณใหม่มีประชากรอยู่กันอย่างหนาแน่น แสดงว่าบริเวณนั้นมีสภาพทางภูมิศาสตร์
ดีเพียงพอที่เป็นสิ่งดึงดูดใจ (pull factor) ให้ผู้คนอาศัยอยู่ ดังนั้นถ้าหากบริเวณใด
มีประชากรมาก ค่าดัชนีภูมิศาสตร์ย่อมจะสูงตามยกย

2. ถ้าหากพิจารณาตามปิรามิดประชากร (Population Pyramid)

โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ประชากรวัยเรียนจะมีประมาณร้อยละ 25 ของประชากรทั้งหมด
ดังนั้น ถ้าหากหมู่บ้านใดสร้างโรงเรียนขึ้นมาขนาด 6 ชั้นเรียน ตั้งแต่ชั้น ป. 1 - 6 ตามกำหนด
ของการศึกษาภาคบังคับ เพราะฉะนั้นในจำนวนชั้นเรียน 6 ชั้น ๆ หนึ่ง ก็ต้องมีนักเรียนตาม
มาตรฐาน คือชั้น 25 คน รวมทั้งหมดก็ต้องมีประชากรวัยเรียนรวม 150 คน

และหากจะมีประชากรวัยเรียนถึง 150 คน ก็ต้องมีประชากร
ทั้งหมด 600 คน ดังนั้นจึงได้นำค่าคงที่ไปเทียบกับประชากรจริงในหมู่บ้าน ค่าที่ได้เป็นค่าดัชนี
ภูมิศาสตร์

ง. นำข้อมูลทั้งหมดแทนค่าในแบบจำลองประเมิณที่ทั้งโรงเรียน

แบบจำลองประเมิณที่ทั้งโรงเรียน

$$y_{ij} = P_j D_{ij} (a + G_j)$$

ในเมื่อ y_{ij} หมายถึง ค่าคะแนนความยากลำบากของหมู่บ้าน j ในเมื่อโรงเรียน
ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน i

P_j หมายถึง ประชากรวัยเรียนของหมู่บ้าน j

D_{ij} หมายถึง ดัชนีการคมนาคมระหว่างหมู่บ้าน i กับหมู่บ้าน j

G_j หมายถึง ดัชนีสภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน j ซึ่งหาได้จาก $\frac{P_j}{600}$

P_j คือจำนวนประชากรทั้งหมดของหมู่บ้าน

- 1 หมายถึง หน่วยงานที่สมัครให้เป็นที่ตั้งของโรงเรียน
- 2 หมายถึง หน่วยงานที่เป็นเขตบริการของหน่วยงาน 1
3. หมายถึง ค่าคงที่เท่ากับ 11,80 ซึ่งเป็นการกำหนดจากค่าดัชนีภูมิศาสตร์ที่สูงสุดของบริเวณที่ทำการศึกษาทั้งหมดในครั้งนี้ และค่าที่ได้นี้เป็นค่าดัชนีภูมิศาสตร์ที่สูงสุดอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี การเพิ่มค่าคงที่เข้ากับค่าดัชนีภูมิศาสตร์นั้น เพื่อเป็นการลดความสำคัญของสภาพภูมิศาสตร์ และในทางตรงกันข้ามจะเป็นการเพิ่มความสำคัญให้กับประชากรวัยเรียนกับดัชนีการคมนาคม ทั้งนี้ก็เพราะว่าสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นเรื่องของการพยากรณ์ถึงอิทธิพลที่จะมีต่อการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร

4. เมื่อแทนค่าในข้อ 3 แล้ว ค่าที่ได้เป็นค่า y_{ij} ในเมื่อให้หน่วยงาน 1 เป็นที่ตั้งของโรงเรียน จากนั้นลองหา y_{ji} ในเมื่อให้หน่วยงาน 2 เป็นที่ตั้งโรงเรียน ทดสอบค่า y ของหน่วยงาน 1 กับหน่วยงาน 2, 3, 4, 5, 6, ..., N เช่นเดียวกับค่า y_{ji} ดังนั้นในค่าในสูตรหาค่า y สูตร

$$y = \sum_{i=1}^N (y_{ij} - y_{ji})$$

ในเมื่อ y หมายถึง ค่าที่เหมาะสมที่จะเป็นตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียน

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson)

$$r = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

3.2 นัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$$t = r \sqrt{\frac{N-2}{1-r^2}}$$

4. การทำแผนที่

4.1 ทำแผนที่แสดงตำแหน่งหมู่บ้าน กลุ่มบ้าน เขตหมู่บ้าน ตำบลและลักษณะภูมิประเทศ

4.2 แผนที่แสดง เขตบริเวณบริการของ โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
ปัจจุบัน

4.3 แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งและเขตบริเวณบริการของ โรงเรียนที่ได้จากแบบจำลอง
ประเมินที่ตั้งของ โรงเรียน.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการประเมินตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเพื่อนำไปใช้ในการแบ่งเขตและสร้างแผนที่โรงเรียน อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรีนี้ ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้คือ

1. การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

1.1 ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรีจะสัมพันธ์กับจำนวนประชากรในเขตบริเวณบริการ

1.2 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียนของแต่ละหมู่บ้านในอำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี น่าจะมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ให้บริการแก่หมู่บ้านเหล่านั้น

1.3 บริเวณบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจะครอบคลุมบริเวณบริการของโรงเรียนประถมศึกษา

1.4 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี จะมีตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการจากโรงเรียน

2. การสร้างแบบจำลองประเมินตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียน เพื่อประเมินตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนและสร้างแผนที่โรงเรียนในปัจจุบัน

1. การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

1.1 ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรีจะสัมพันธ์กับจำนวนประชากรในเขตบริเวณบริการ

ขนาดของโรงเรียนระดับประถมศึกษานั้นหมายถึง จำนวนนักเรียนทั้งหมดของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2520 และจำนวนประชากรในเขตบริเวณบริการ

ได้แบ่งตามสัดส่วนของตำแหน่งที่อยู่ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดในปัจจุบัน อาทิเช่น ประชากรของหมู่ที่ 1 ตำบลเขาวง จำนวน 245 คน และในหมู่ที่ 1 นี้ มีนักเรียนทั้งหมด 24 คน จะแยกกันไปเข้าเรียนตามโรงเรียนวัดหนองโป่งจำนวน 6 คน โรงเรียนวัดหนองไชน้ำ จำนวน 6 คน และที่โรงเรียนบ้านเขาพลัดจำนวน 12 คน รวมทั้งหมด 24 คน นำจำนวนนี้ไปเป็นเกณฑ์แบ่งประชากรทั้งหมดของหมู่ที่ 1 ซึ่งแบ่งได้ตามสัดส่วนดังนี้

โรงเรียน	จำนวนนักเรียนที่มาจากหมู่ที่ 1	จำนวนประชากร
บ้านเขาพลัด	12 คน	123 คน
วัดหนองไชน้ำ	6 คน	61 คน
วัดหนองโป่ง	6 คน	61 คน
รวมทั้งหมด	24 คน	245 คน

จากเกณฑ์วิธีการแบ่งดังกล่าวจึงนำมาใช้ในการแบ่งประชากรตามสัดส่วนจำนวนนักเรียนในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี และได้นำขนาดของโรงเรียนกับจำนวนประชากรมาหาความสัมพันธ์

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนกับจำนวนประชากรในบริเวณบริการ

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนประชากรในบริเวณ บริการ (คน)
1. วัดพระพุทธบาท	1,445	15,417
2. หายพิภูลา	919	7,665
3. พระพุทธบาท	481	5,591
4. วัดหนองคณทิ (พลาญกุล)	322	1,631
5. วัดนายาว	258	1,595

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนประชากรในบริเวณ (คน)
6. ประชาสงเคราะห์รังสรรค์	249	1,793
7. ชารเกษม	245	2,386
8. วัดศรีบุญญาราม	184	1,106
9. บ้านพุทรา	173	1,319
10. วัดศาลเสี้ยน(สีมารามวร)	173	1,217
11. บ้านพุทรา	121	998
12. วัดสมปอย	102	522
13. วัดศรีจอมทอง	100	1,389
14. บ้านชัยชะอม	97	554
15. วัดเขาวง	85	1,013
16. วัดศรีอัมพร	85	698
17. วัดบ้านโพธิ์มีศรภาพที่ 132	85	602
18. บ้านสระดำไย	85	533
19. นิคมสร้างตนเอง (พินาสงเคราะห์ 2)	77	655
20. วัดหนองจิก	71	472
21. วัดเขาเลี้ยว	69	660
22. บ้านเขาพลัด	67	566
23. วัดหนองสองตอน	60	385
24. นิคมสงเคราะห์ 2	59	517
25. บ้านหนองใหญ่	56	415
26. วัดหนองสุทธะ	54	466
27. วัดหนองโป่ง	54	327

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนประชากรในบริเวณ บริการ (คน)
28. บ้านชัยครก	52	412
29. วัดสวนสำราญ	50	302
30. บ้านชัยโพธิ์ทอง	46	262
31. วัดหนองถ่านเหนือ	44	494
32. วัดหนองไชน้ำ	43	365
33. บ้านพุกัจจาน	42	308
34. วัดคอยหินปูน	41	367
35. นิคมสงเคราะห์ 1	37	295
36. วัดพรหมประสิทธิ์	35	259
37. วัดหนองแก	34	247
38. วัดนิคมเขมาราม	33	320
39. วัดประคุก	28	261
40. บ้านหนองกระทุ่ม	27	297
41. บ้านวงศ์พัฒนา	24	195
42. บ้านธารทองแดง	22	179
43. วัดหนองไค่น้อย	21	155
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	.9850	

จากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนระดับประถมศึกษา กับ
จำนวนประชากรในเขตบริเวณบริการ ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ .9850
ซึ่งแสดงว่าขนาดของโรงเรียนและจำนวนประชากรจะมีความสัมพันธ์กันสูง กล่าวคือถ้าหาก

โรงเรียนมีจำนวนนักเรียนทั้งหมดมาก จำนวนประชากรในเขตบริเวณบริการของโรงเรียนนั้นจะมีจำนวนมากคล้ายตามกันด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าหากโรงเรียนใดมีจำนวนน้อย จำนวนประชากรในบริเวณบริการก็ย่อมมีจำนวนน้อยตามด้วย เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ก็เพราะว่าโรงเรียนจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กนั้นย่อมขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรที่จะมาใช้บริการโรงเรียนที่มีตำแหน่งที่ตั้งอยู่ย่านกลางที่อยู่อาศัยหรือเป็นบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ย่อมทำให้ขนาดของโรงเรียนใหญ่ตาม อาทิเช่นโรงเรียนวัดพระพุทธรบาท หรือโรงเรียนท้ายพิศุลา ตั้งอยู่ในย่านที่อยู่อาศัย มีประชากรอยู่กันอย่างหนาแน่น เพราะว่าบริเวณนี้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้า และศูนย์รวมแห่งหน่วยงานทางราชการเหล่านี้เป็นต้น ดังนั้นบริเวณไหนมีประชากรในบริเวณบริการมาก จำนวนนักเรียนก็ย่อมมากตามด้วย

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียน และก่อนวัยเรียน กับจำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ให้บริการแก่หมู่บ้านเหล่านั้น

เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียนของแต่ละหมู่บ้านในอำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรีกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ให้บริการแก่หมู่บ้านเหล่านั้น จึงได้นำเอาจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียนซึ่งหมายถึง ประชากรที่มีอายุย่างเข้าปีที่แปดจะต้องเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะประชากรที่เกิดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 ถึง พ.ศ. 2513 ส่วนประชากรก่อนวัยเรียนก็หมายถึงประชากรที่เกิดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 ถึง พ.ศ. 2520 โดยศึกษาจากทะเบียนบ้านของแต่ละหมู่บ้านในบริเวณบริการของโรงเรียน และจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในแต่ละปีการศึกษาของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2513 ถึง 2520 นำข้อมูลทั้งสองมาหาความสัมพันธ์โดยนำเสนอในรูปของกราฟเส้นตรง

ตามหลักการแล้วถ้าหากว่าการจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่ประชากรเป็นไปอย่างทั่วถึง และประชากรวัยเรียนที่อายุย่างเข้าปีที่แปดมีโอกาสดำเนินการศึกษาคิดว่าทุกคนแล้ว จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะมีค่าเท่ากับจำนวนประชากรวัยเรียน

หรือมีจำนวนใกล้เคียงกัน ลักษณะของกราฟที่นำเสนอออกมา นั้นจะเป็นเส้นเดียวกันหรือมีลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุด ลักษณะเช่นนี้จะแสดงให้เห็นว่าจำนวนประชากรวัยเรียนกับจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง

สำหรับแนวโน้มจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในช่วงปี พ.ศ.2521 - 2527 พิจารณาจากจำนวนประชากรที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2514-2520 ถ้าหากจำนวนประชากรวัยเรียนกับจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริงแล้วจำนวนประชากรก่อนวัยเรียนก็จะเป็นการกำหนดจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2521-2527 ดังนั้นจำนวนนักเรียนจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับอัตราการเกิด รวมทั้งการย้ายถิ่นของประชากรในเขตนั้น ๆ ลักษณะของกราฟที่นำเสนอจะเป็นเส้นที่ต่อจากจำนวนประชากรวัยเรียน

จากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียน กับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี แล้วปรากฏว่าไม่มีโรงเรียนใดเลยที่จะแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียน กับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง ลักษณะของกราฟเส้นที่นำเสนอมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ซึ่งพอที่จะจัดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

- ก. กลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนมากกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- ข. กลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนน้อยกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- ค. กลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนกับจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มากน้อยสลับกันไปไม่มีจำนวนไหนแตกต่างกันอย่างแท้จริง

ก. กลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนมากกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนมากกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีทั้งหมด 12 โรงเรียน ดังนี้คือ

โรงเรียน	หมู่ที่	ตำบล
1. บ้านเขาวง	5	เขาวง
2. วัดศรีจอมทอง	11	ห้วยป่าหวาย
3. วัดหนองไชน้ำ	10	ห้วยป่าหวาย
4. วัดหนองถ่านเหนือ	6	ห้วยป่าหวาย
5. วัดส้มป่อย	8	หนองแก
6. ชารเกษม	7	ชารเกษม
7. วัดศรีบุญญาราม	2	ชารเกษม
8. บ้านหนองกระทุ่ม	4	ชารเกษม
9. พระพุทธบาท	9	ขุนโชน
10. วัดพระพุทธบาท	5	ขุนโชน
11. ประชาสงเคราะห์ราษฎร์รังสรรค์ 5		พระพุทธบาท
12. ห้วยพิบูล	6	พระพุทธบาท

ได้นำเสนอในรูปของกราฟ ตั้งแต่กราฟที่ 1 - 12

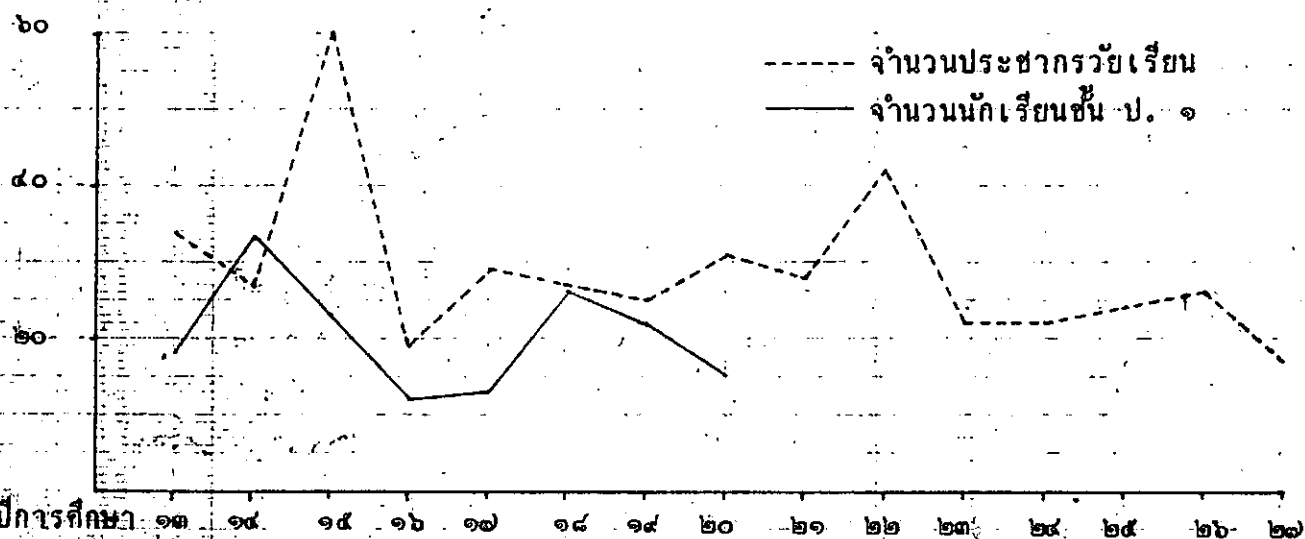
กราฟที่ ๑ - ๑๒ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียน และก่อนวัยเรียนกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ กลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนที่มีอายุเข้าเกณฑ์ตามการศึกษาภาคบังคับสูงกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

จำนวนคน

กราฟที่ ๑

โรงเรียนวัดเขาวง

หมู่ที่ ๕ ตำบลเขาวง

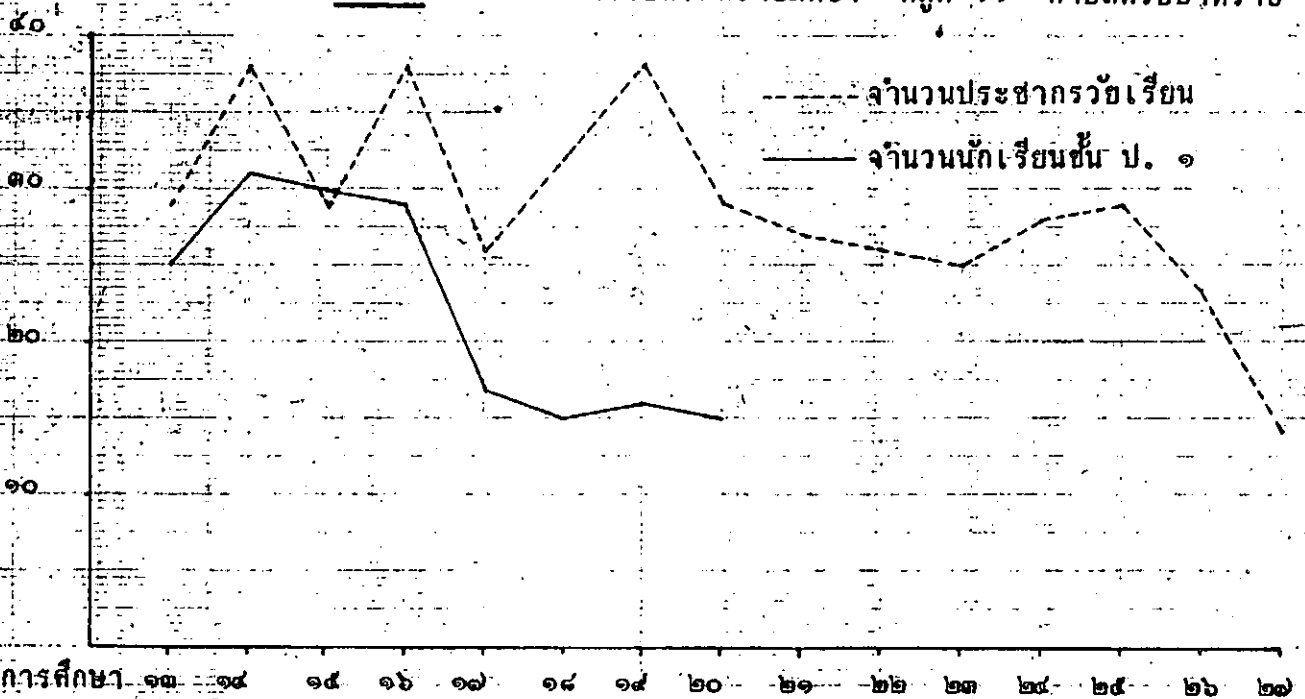
ปีการศึกษา

จำนวนคน

กราฟที่ ๒

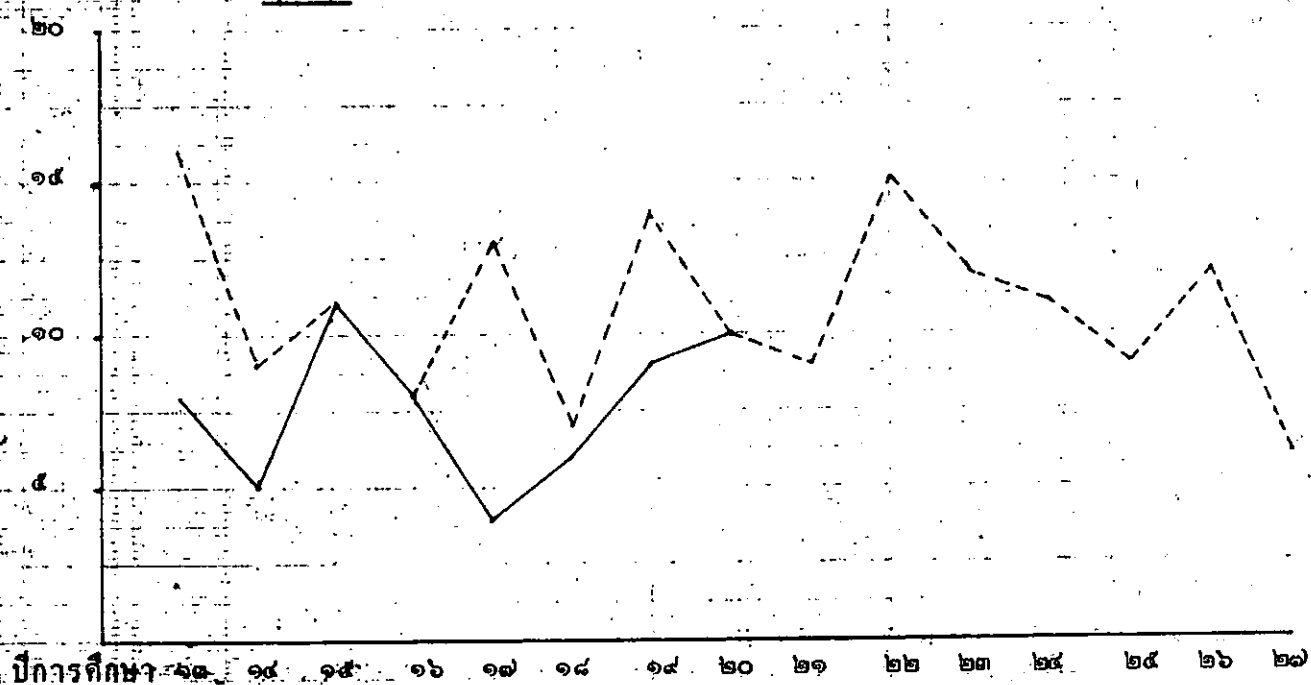
โรงเรียนวัดศรีจอมทอง

หมู่ที่ ๑๑ ตำบลห้วยป่าหวาย

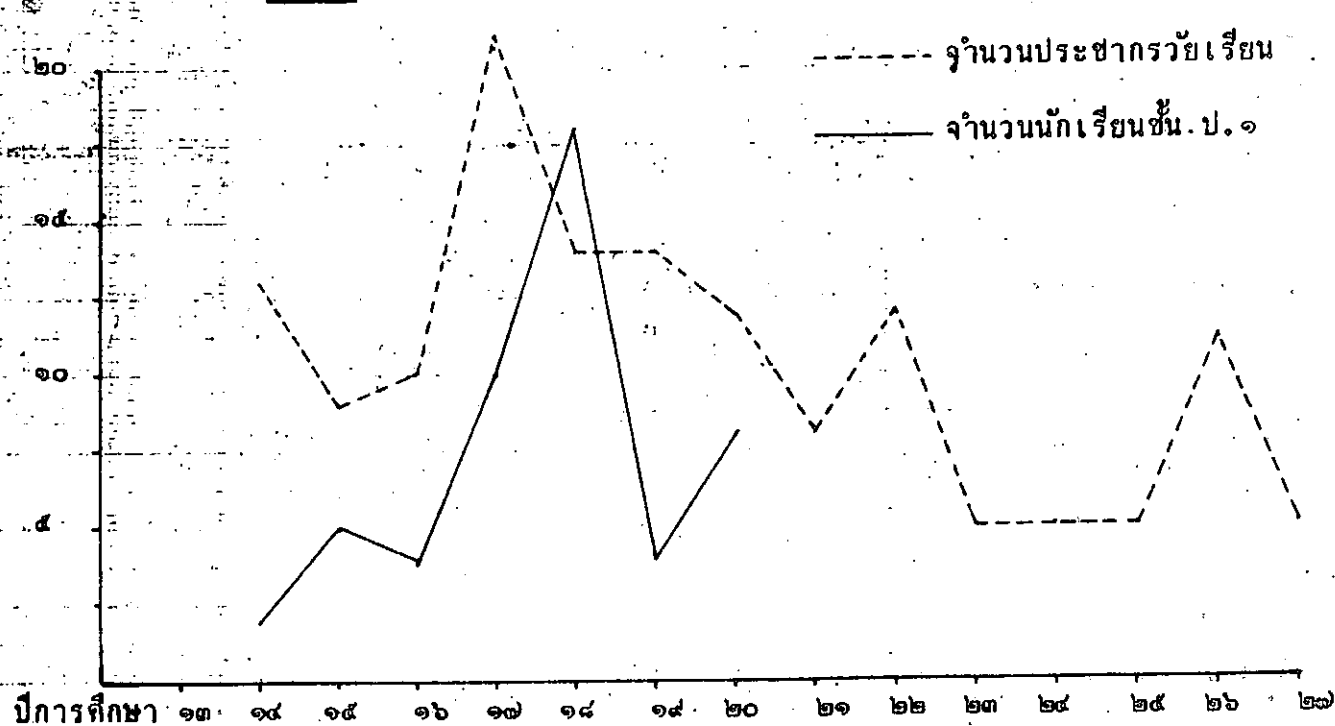

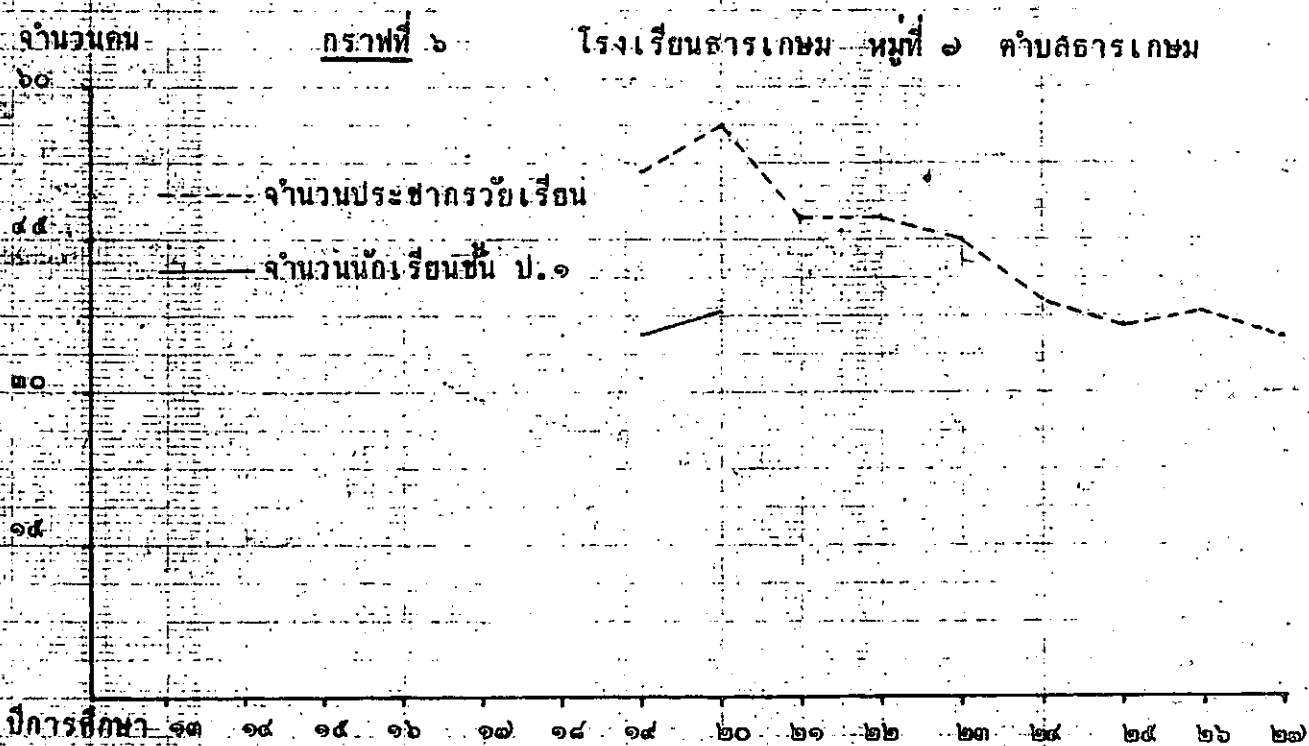
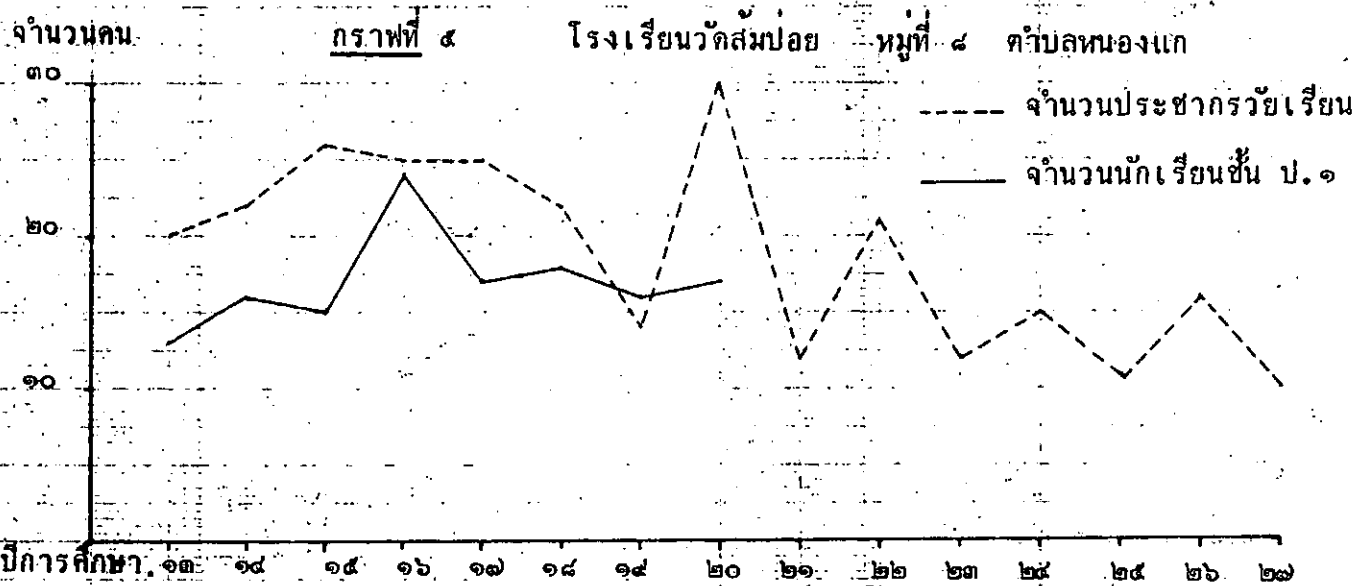
ปีการศึกษา

จำนวนคน กราฟที่ ๓ โรงเรียนวัดหนองโสน้ำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลห้วยป่าหวาย

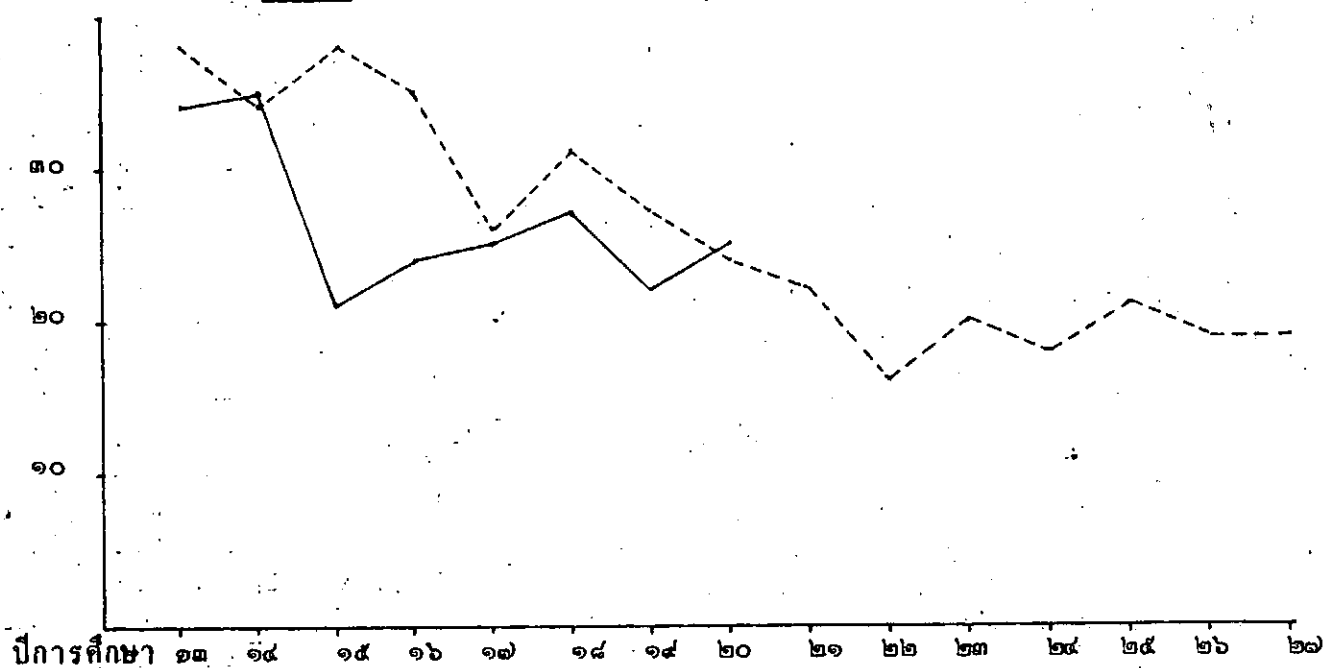

จำนวนคน กราฟที่ ๔ โรงเรียนวัดหนองด่านเหนือ หมู่ที่ ๖ ตำบลห้วยป่าหวาย

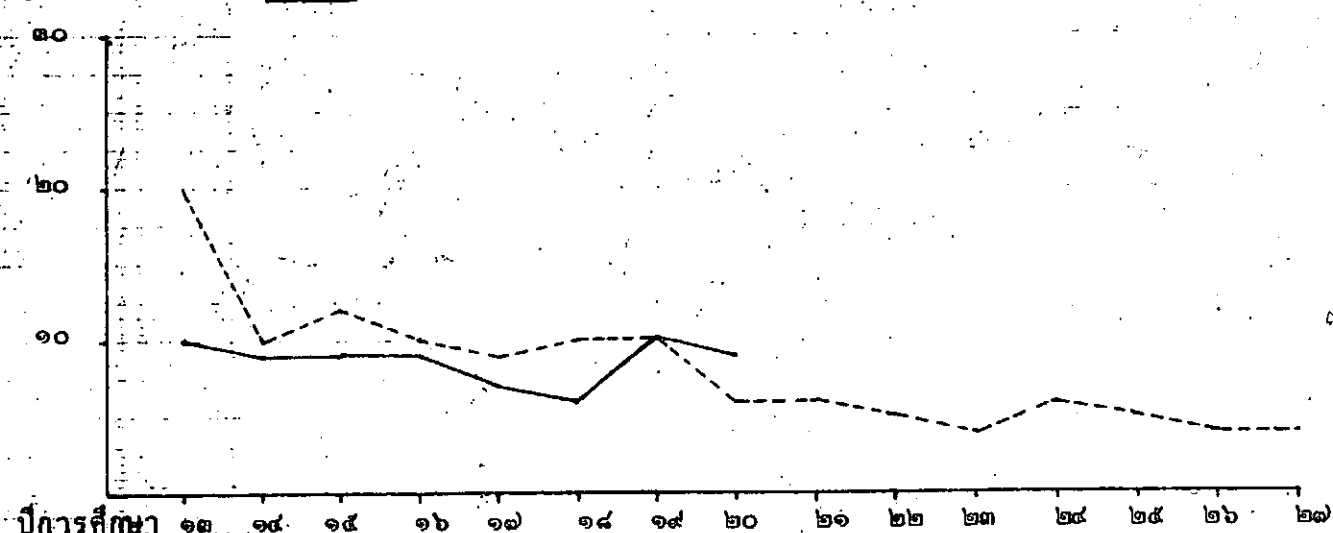
จำนวนคน กราฟที่ ๑ โรงเรียนวัดศรีบุญญาราม หมู่ที่ ๒ ตำบลธารเกษม

----- จำนวนประชากรวัยเรียน

———— จำนวนนักเรียนชั้น ป.๑

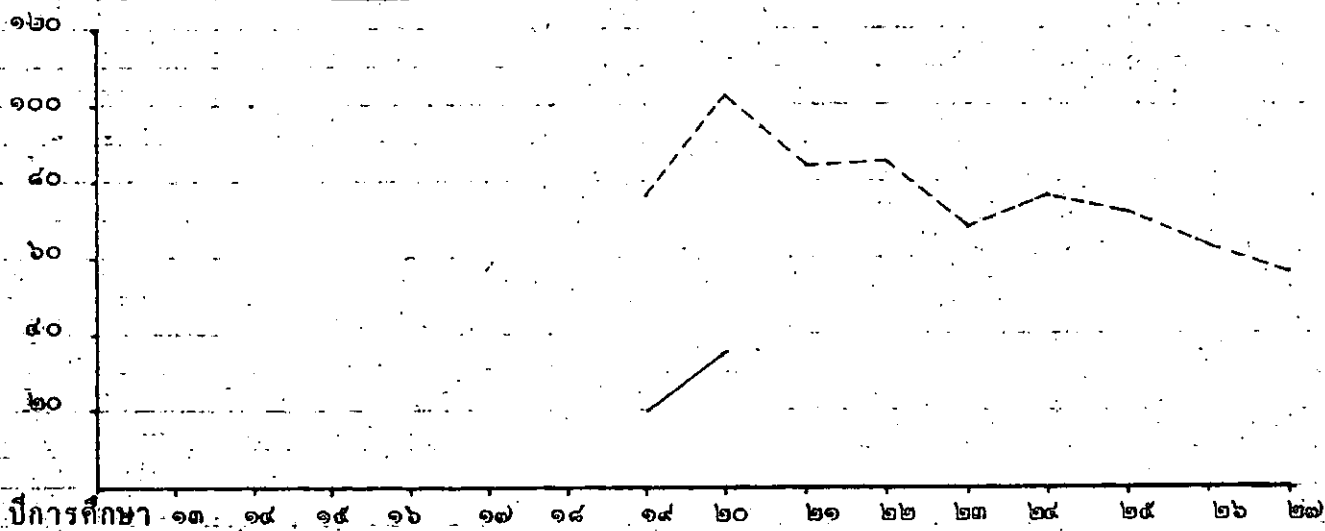
จำนวนคน กราฟที่ ๔ โรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม หมู่ที่ ๔ ตำบลพุดำจาน

จำนวนคน

กราฟที่ ๙

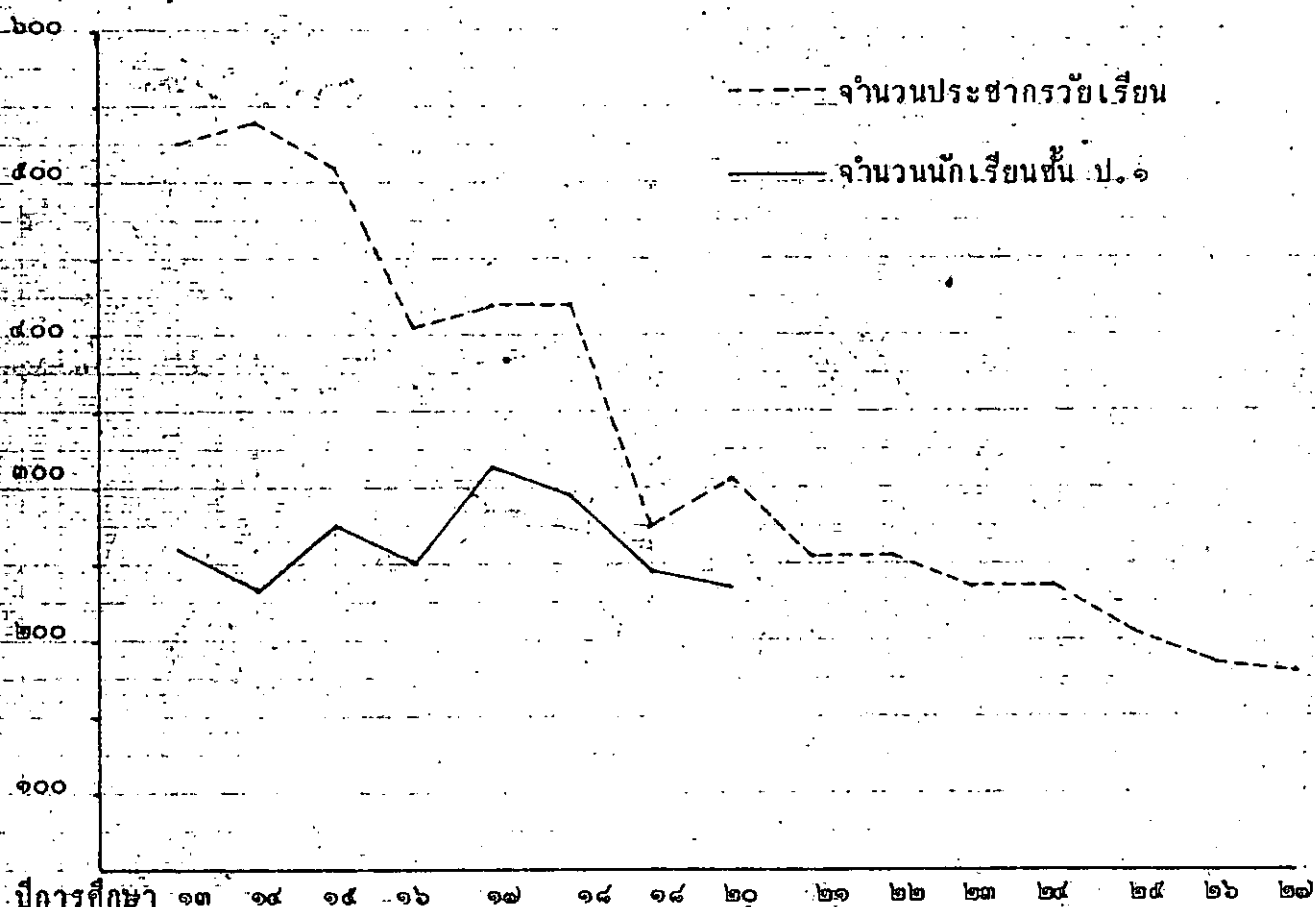
โรงเรียนพระพุทธบาท หมู่ที่ ๕ ตำบลขุนโขลน

จำนวนคน

กราฟที่ ๑๐

โรงเรียนวัดพระพุทธบาท หมู่ที่ ๕ ตำบลขุนโขลน

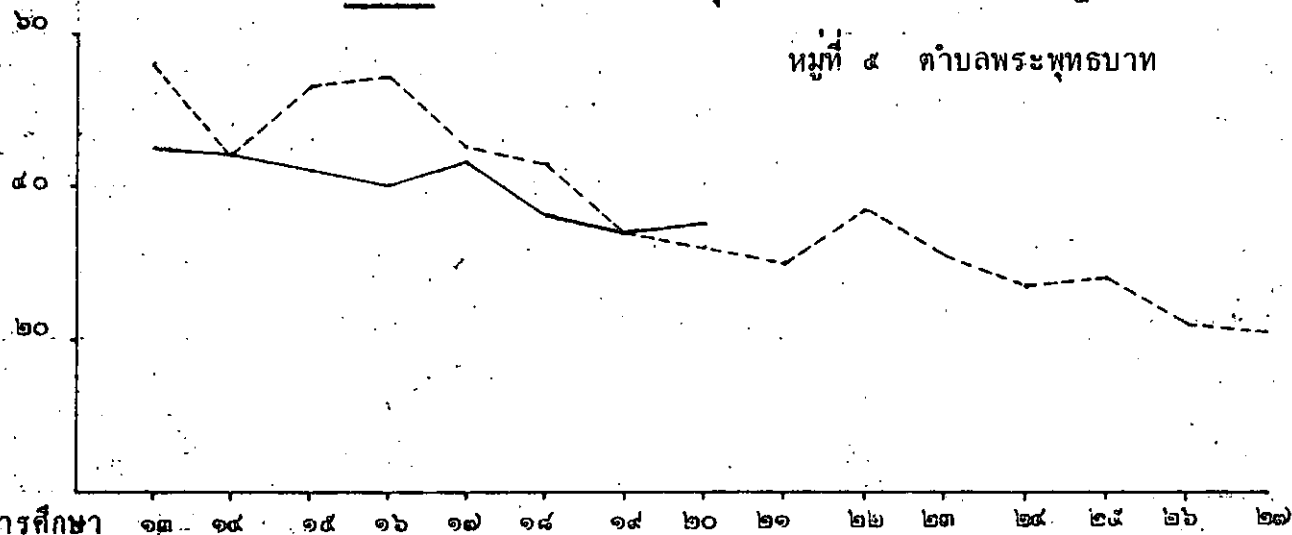

จำนวนคน

กราฟที่ ๑๑

โรงเรียนชุมชนประชาสงเคราะห์ราษฎร์รังสรรค์

หมู่ที่ ๕ ตำบลพระพุทธบาท

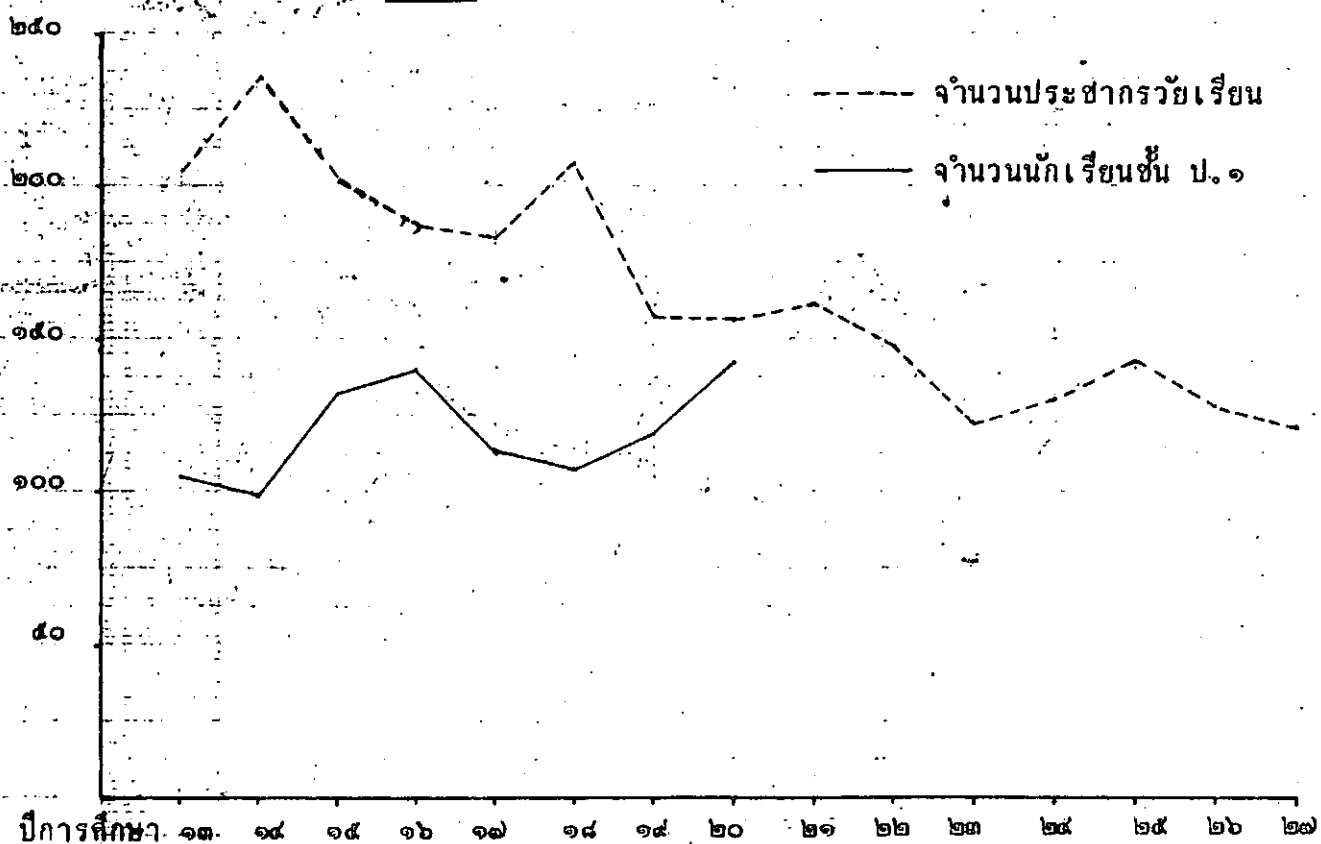

จำนวนคน

กราฟที่ ๑๒

โรงเรียนท้ายพิบูล

หมู่ที่ ๖ ตำบลพระพุทธบาท

จากกราฟที่ 1 โรงเรียนบ้านเขาวง หมู่ที่ 5 ตำบลเขาวง ปรากฏว่าจำนวนประชากรวัยเรียนหรือประชากรที่มีอายุย่างเข้าปีที่แปดซึ่งจะต้องเข้ารับการศึกษภาคบังคับนั้นมีจำนวนมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2513-2520 ยกเว้นปีการศึกษา 2514 เป็นช่วงที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนต่ำกว่าจำนวนนักเรียน แต่โดยทั่วไปแล้วจำนวนประชากรวัยเรียนจะสูงกว่าจำนวนนักเรียน กล่าวคือ ในช่วงปีการศึกษา 2513-2520 จำนวนประชากรวัยเรียนมี 34, 27, 60, 19, 29, 27, 25, และ 31 คนตามลำดับ ในขณะที่จำนวนนักเรียนมีเพียง 18, 33, 23, 12, 13, 26, 22 และ 15 คน ดังนั้นลักษณะเส้นกราฟที่ปรากฏทั้งสองจะแตกต่างกัน จะมีลักษณะใกล้เคียงกันก็แต่เฉพาะในปีการศึกษา 2518 ตามลักษณะเช่นนี้ก็บ่งชี้หมายความว่า มีประชากรวัยเรียนซึ่งต้องเข้ารับการศึกษภาคบังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่รับการศึกษา หรืออาจจะกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษภาคบังคับในบริเวณนี้ยังไม่ทั่วถึงทุกแห่ง ทั้งนี้คงเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น ความยากลำบากในการเดินทางมาโรงเรียน เพราะโรงเรียนอยู่ไกลจากแหล่งชุมชนเกินไป การตั้งถิ่นฐานที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปซึ่งอาจจะทำให้ประชากรวัยเรียนไปเรียนที่โรงเรียนที่อยู่ไกลกว่า เช่น ไปเรียนที่โรงเรียนวัดหนองสุทธะ โรงเรียนบ้านเขาพลัด เป็นต้น นอกจากนี้อาชีพการทำไร่ในเขตนี้ทำได้ผลไม่เต็มที่ จึงต้องมีการอพยพโยกย้ายตามผู้ปกครองไปอยู่ในท้องถิ่นอื่น ๆ นอกจากนี้อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุของความยากจน ผู้ปกครองไม่สามารถที่จะให้บุตรเข้ารับการศึกษได้ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ประชากรวัยเรียนไม่มีโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษภาคบังคับได้

สำหรับแนวโน้มจำนวนนักเรียนที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในช่วงปีการศึกษา 2521-2527 จะลดลงตามลำดับ คงมีแต่ เฉพาะปีการศึกษา 2512 จะมีจำนวนนักเรียนเพิ่มสูงขึ้นเป็น 42 คน แต่โดยทั่วไป ๆ ไปแล้วจะมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้คงเนื่องมาจากความตระหนักของประชากรในเรื่องของการมีครอบครัวขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นความสำเร็จอย่างหนึ่งตามนโยบายวางแผนครอบครัว

กราฟที่ 2 โรงเรียนวัดศรีจอมทอง หมู่ที่ 11 ตำบลห้วยป่าหวาย ในช่วงปีการศึกษา 2513-2517 ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรวัยเรียนกับจำนวนนักเรียนยัง

มีไม่มากนัก ในบางครั้งจำนวนประชากรวัยเรียนลดต่ำกว่าจำนวนนักเรียน ซึ่งอาจจะเป็น เพราะเวลานักเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในปีก่อน ๆ กลับมาเข้าเรียนในปีการศึกษาใหม่ แต่ในช่วงปีการศึกษา 2518-2520 ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรวัยเรียนกับจำนวนนักเรียนกลับเพิ่มสูงมากขึ้น โดยเฉพาะปีการศึกษา 2519 จำนวนประชากรวัยเรียนมีถึง 38 คน แต่จำนวนนักเรียนมีเพียง 16 คน ทำให้เส้นกราฟทั้งสองเส้นเบนห่างออกจากกัน มากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นได้ว่าประชากรวัยเรียนในเขตนี้ไปเรียนที่อื่น ๆ อาทิเช่น โรงเรียนวัดหนองโป่ง หรือวัดบ้านโพธิ์มิตรภาพที่ 132 แนวโน้มจำนวนนักเรียนที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้นจะลดลงตามลำดับ ทั้งนี้ก็เพราะอัตราการเพิ่มของประชากรตามธรรมชาติลดลง

กราฟที่ 3 โรงเรียนวัดหนองไข่น้ำ หมู่ที่ 10 ตำบลห้วยป่าหวาย ในปีการศึกษา 2515 และ 2516 จำนวนประชากรวัยเรียนและจำนวนนักเรียนมีจำนวนเท่ากัน ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่ว่าหากการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงแล้ว และประชากรวัยเรียนมีโอกาสได้เข้าศึกษาทั่วทุกคนแล้วแสดงว่าทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง เส้นกราฟทั้งสองจะทับกันสนิทเป็นเส้นเดียวกัน แต่พอในปีการศึกษา 2517 ทั้งสองจำนวนกลับมีความแตกต่างกันอีก จำนวนประชากรวัยเรียนมีถึง 13 คน แต่จำนวนนักเรียนมีเพียง 4 คน ผกผันกันถึง 9 คน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่ามีการสร้างถนนตัดต่อระหว่างหมู่บ้านสะควก ยิ่งขึ้นจึงทำให้ประชากรไปที่อื่น ๆ อาทิเช่น โรงเรียนวัดหนองโป่ง เป็นต้น แนวโน้มจำนวนนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2521-2527 จะลดลง แต่จะลดลงไม่มากนัก อย่างไรก็ตามก็จะมีลักษณะเส้นกราฟ สูง ๆ ต่ำ ๆ สลับกันไป กล่าวคือบางปีการศึกษาจะมีจำนวนนักเรียนเพิ่มสูงขึ้นเป็น 15 คน แต่ในปีการศึกษา 2527 จะลดลงเหลือเพียง 6 คน

กราฟที่ 4 โรงเรียนวัดหนองถ่านเหนือ หมู่ที่ 6 ตำบลห้วยป่าหวาย เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่เขตติดต่อกับอำเภอบ้านหมอ จากการศึกษาพบว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนน้อยกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน ยกเว้นปีการศึกษา 2518 ซึ่งเป็นปีที่จำนวนประชากรวัยเรียนเพียง 14 คน ในขณะที่จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

มีถึง 18 คน แต่อย่างไรก็ตามจำนวนประชากรวัยเรียนจะมีมากกว่าจำนวนนักเรียน อาจจะเป็นเพราะว่าประชากรที่มีอายุครบที่จะต้องเข้าศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปเข้าศึกษาในโรงเรียนของเขตอำเภอบ้านหมอ ตำบลหนองदानไต

กราฟที่ 5 โรงเรียนวัดส้มป่อย หมู่ที่ 8 ตำบลหนองแก จากการศึกษาพบว่า จำนวนประชากรวัยเรียนมีจำนวนมากกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระยะปีการศึกษา 2513-2515 ลักษณะของเส้นกราฟทั้งสองจะคล้อยตามกัน กล่าวคือในเมื่อจำนวนประชากรวัยเรียนสูง จำนวนนักเรียนก็จะสูงตามด้วย ในปีการศึกษา 2516 จำนวนทั้งสองจะใกล้เคียงกัน แต่ในปีการศึกษา 2519 จำนวนประชากรวัยเรียนมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนนักเรียน ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่า เมื่อมีการสร้างถนนเพิ่มเติมระหว่างหมู่บ้านทำให้ประชากรในบริเวณใกล้เคียงมาเรียนโรงเรียนนี้ได้สะดวกยิ่งขึ้น แต่ในทำนองเดียวกัน ประชากรวัยเรียนในบริเวณนี้ อาจจะไปเรียนในโรงเรียนใกล้เคียง อาทิเช่น ประชากรวัยเรียนในหมู่ที่ 3 อาจจะไปเรียนในโรงเรียนบ้านสระลำไย หมู่ที่ 3 ตำบลนายาว ซึ่งเพิ่งย้ายมาก่อสร้างใหม่ใกล้เขตติดต่อกับหมู่ที่ 3 ตำบลหนองแก

สำหรับแนวโน้มจำนวนนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2521-2527 จะลดลง โดยเฉพาะปีการศึกษา 2527 จะมีนักเรียนเพียง 10 คนเท่านั้น

กราฟที่ 6 โรงเรียนบ้านธารเกษม หมู่ที่ 7 ตำบลธารเกษม โรงเรียนนี้เพิ่งเปิดเมื่อปีการศึกษา 2519 เพราะฉะนั้นลักษณะของเส้นกราฟจำนวนนักเรียนจึงสั้น แต่ก็มีความน้อยกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน สำหรับจำนวนนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2521-2527 จะมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นเด่นชัด ดังนั้นลักษณะของเส้นกราฟจึงลดต่ำอย่างชัดเจน

กราฟที่ 7 โรงเรียนวัดศรีบุญญาราม หมู่ที่ 2 ตำบลธารเกษม โรงเรียนนี้จะมีเขตบริเวณบริการกว้างขวางและยังเกี่ยวกับเขตบริเวณบริการโรงเรียนอื่น ๆ อาทิเช่น โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 1 หมู่ที่ 3 ตำบลธารเกษม โรงเรียนบ้านชัยครก หมู่ที่ 3 เป็นต้น ซึ่งอาจจะเห็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชากรวัยเรียนกระจายไปเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ โดยเฉพาะในปีการศึกษา 2515 มีความแตกต่างกันถึง 17 คน แต่ในปีต่อ ๆ มา

ความแตกต่างนี้ก็ลดต่ำลง และปีการศึกษา 2520 จำนวนนักเรียนกลับมีมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน แนวโน้มจำนวนนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2521-2527 จะลดลง

กราฟที่ 8 โรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม หมู่ที่ 4 ตำบลพุดคำจาน แม้ว่าโรงเรียนนี้จะมีจำนวนประชากรวัยเรียนมากกว่าจำนวนนักเรียน แต่ก็ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก ลักษณะเส้นกราฟทั้งสองก็มีความใกล้เคียงกันจะแตกต่างกันมากก็ในระยะเวลาปีการศึกษา 2513 จำนวนประชากรวัยเรียนมีถึง 20 คน แต่จำนวนนักเรียนมีเพียง 10 คน ซึ่งแตกต่างกันถึง 10 คน ต่อมาในช่วงปีการศึกษา 2514-2518 ความแตกต่างลดต่ำลงตามมีค่าเท่ากับ 1, 3, 1, 2 และ 4 ตามลำดับ ปีการศึกษา 2519 จะมีจำนวนเท่ากันพอดี ส่วนปีการศึกษา 2520 จำนวนประชากรวัยเรียนกลับลดต่ำกว่าจำนวนนักเรียน ทั้งนี้ก็เพราะว่าโรงเรียนนี้อยู่ในเขตนิคมสร้างตนเอง อำเภอพระพุทธบาท ทางราชการได้จัดแบ่งตำแหน่งที่อยู่อาศัยของประชากรเป็นสัดส่วนที่ติดต่อการเดินทางมาศึกษา ประกอบกับโรงเรียนที่อยู่โดยรอบคือโรงเรียนวัดพรหมประสิทธิ์ หมู่ที่ 4 ตำบลธารเกษม และโรงเรียนนิคมสงเคราะห์ที่ 2 หมู่ที่ 7 ตำบลพุดคำจาน เป็นโรงเรียนระดับเดียวกันคือระดับประถมศึกษาตอนต้น จึงไม่ทำให้เกิดการอพยพโยกย้ายไปศึกษาในโรงเรียนอื่น

ในช่วงปีการศึกษา 2521-2527 จำนวนนักเรียนมีแนวโน้มลดลงมาก ซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาความสูญเสียทางด้านทุนทางการศึกษา เพราะประชากรที่มีอายุครบตามเกณฑ์ที่จะต้องเข้าศึกษามีเพียง 4-6 คน เท่านั้น ทำให้รัฐต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายต่อประชากรวัยเรียน 1 คนนี้สูงเกินไป

กราฟที่ 9 โรงเรียนพระพุทธรบาท หมู่ที่ 9 ตำบลขุนโขลน นโยบายเดิมของการเปิดโรงเรียนนี้ก็เพื่อที่จะเปิดเฉพาะชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เป็นการแบ่งเบาภาระโรงเรียนวัดพระพุทธรบาท หมู่ที่ 5 ตำบลขุนโขลน ซึ่งตั้งอยู่ห่างกันไม่เกิน 1 กิโลเมตร ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้แผนการศึกษา พ.ศ. 2520 กำหนดให้ระดับประถมศึกษาตอนต้นมีเพียง 6 ปี คือ ชั้น ป.1-ป.6 ดังนั้นโรงเรียนนี้จึงเปลี่ยนนโยบายเปิดรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อปีการศึกษา 2519 แต่ก็มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน ทั้งนี้ก็อาจ

จะเพราะว่าเขตบริเวณบริการแต่ละโรงเรียนมีความซ้ำซ้อนกัน ประชากรวัยเรียนมีโอกาสเลือกเรียนตามโรงเรียนที่มีความสะดวกต่อตนเองมากที่สุด

กราฟที่ 10 โรงเรียนวัดพระพุทธรูป หมู่ที่ 5 ตำบลขุนโขลน เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากที่สุดในอำเภอพระพุทธรูป มีตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในเขตที่มีความหนาแน่นของประชากรค่อนข้างสูง ขณะเดียวกันก็มีโรงเรียนที่ให้บริการแก่ประชากรวัยเรียนบริเวณนี้ถึง 4 โรงเรียน และยังมีโรงเรียนราษฎร์อีก 4 โรงเรียน จึงเป็นเหตุให้ลักษณะเส้นกราฟแสดงจำนวนนักเรียนนั้นจะอยู่ต่ำกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน และจะแตกต่างกันมากในปีแรกของการศึกษาวิจัยจะแตกต่างกันอย่างลงช่วงปีการศึกษาหลัง ๆ โดยเฉพาะปีการศึกษา 2519 ก็เพราะว่าโอกาสทางการศึกษาของประชากรมีมาก สามารถเลือกสถานที่เรียนได้อย่างสะดวกทั้งโรงเรียนของรัฐและเอกชน

จำนวนนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2521-2527 มีแนวโน้มลดอย่างมากจากปี พ.ศ. 2521 มีจำนวน 255 คน จะลดลงเหลือ 178 คนปี พ.ศ. 2520

กราฟที่ 11 โรงเรียนชุมชนประชาสงเคราะห์ราษฎร์รังสรรค์ หมู่ที่ 5 ตำบลพระพุทธรูป ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรวัยเรียนกับจำนวนนักเรียนมีไม่มากนัก โดยเฉพาะปีการศึกษา 2514 และปีการศึกษา 2519 จำนวนทั้งสองจะเท่ากัน ลักษณะของเส้นกราฟทั้งสองจะทับกันสนิท ช่วงปีการศึกษา 2516 ลักษณะเส้นกราฟทั้งสองจะเบนห่างออกจากกันมาก คงเนื่องมาจากมีโรงเรียนอยู่ใกล้ติดกันทำให้ประชากรมีโอกาสเลือกโรงเรียนได้ การคมนาคมสะดวก สำหรับสาเหตุอื่น ๆ ที่อาจจะทำให้ประชากรวัยเรียนไม่มีโอกาสที่จะศึกษาได้ก็คือ ฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลที่อยู่ในพื้นที่นั้นอาจจะส่งบุตรเข้ารับการศึกษามากมายได้ แต่ก็เป็นส่วนน้อยเพราะอำเภอพระพุทธรูปส่วนใหญ่ประชากรมีฐานะทางเศรษฐกิจสูง

กราฟที่ 12 โรงเรียนท้ายพิบูล (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 68) หมู่ที่ 6 ตำบลพระพุทธรูป เป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 2 รองจากโรงเรียนวัดพระพุทธรูป ซึ่งตั้งอยู่ห่างกันเพียง 1.5 กิโลเมตร และโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนหนาแน่นเช่นเดียวกัน จากการศึกษาพบว่าจำนวนประชากรวัยเรียนมีมากกว่าจำนวน

นักเรียน ความแตกต่างระหว่างทั้งสองมีมาก จึงทำให้ลักษณะเส้นกราฟอยู่ห่างกันอย่าง
 เคนชด โดยเฉพาะปีการศึกษา 2514 จำนวนประชากรวัยเรียนมีถึง 234 คนแต่จำนวน
 นักเรียนมีเพียง 99 คน ซึ่งแตกต่างกันถึง 135 คน ช่วงปีการศึกษา 2520 เป็นปีที่
 จำนวนทั้งสองไม่แตกต่างกันมาก กล่าวคือจำนวนประชากรวัยเรียนมีเพียง 156 คนและ
 จำนวนนักเรียนมี 147 คน จึงทำให้เส้นกราฟทั้งสองอยู่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม
 จำนวนประชากรวัยเรียนจะมีมากกว่าจำนวนนักเรียนอย่างเห็นเด่นชัด ซึ่งอาจจะเนื่อง
 มาจากสาเหตุที่ว่าในเขตนี้มีโรงเรียนมากทั้งโรงเรียนราษฎร์และของรัฐ ประชากรวัย
 เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามสะดวก

ข. กลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนน้อยกว่าจำนวนนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนน้อยกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถม
 ศึกษาปีที่ 1 มีอยู่ทั้งหมด 15 โรงเรียน ดังนี้คือ

โรงเรียน	หมู่ที่	ตำบล
1. วัดหนองโป่ง	5	ห้วยป่าหวาย
2. วัดหนองสุทธะ	12	ห้วยป่าหวาย
3. วัดหนองคณสี (พลาญกุล)	4	พุกวาง
4. วัดเขาเลี้ยว	5	พุกวาง
5. วัดหนองสองตอน	3	พุกวาง
6. วัดประคู้	5	หนองแก
7. วัดหนองแก	1	หนองแก
8. วัดศรีอัมพร	2	หนองแก
9. บ้านชัยโพธิ์ทอง	5	นายาว
10. บ้านชัยครก	2	นายาว
11. บ้านสระลำไย	1	นายาว

โรงเรียน	หมู่ที่	ตำบล
12. นิคมสงเคราะห์ 1	3	ธารเกษม
13. บ้านพุดำจาน	1	พุดำจาน
14. บ้านธารทองแดง	7	พุดำจาน
15. บ้านชัยชะอม	4	ขุนไชลอน

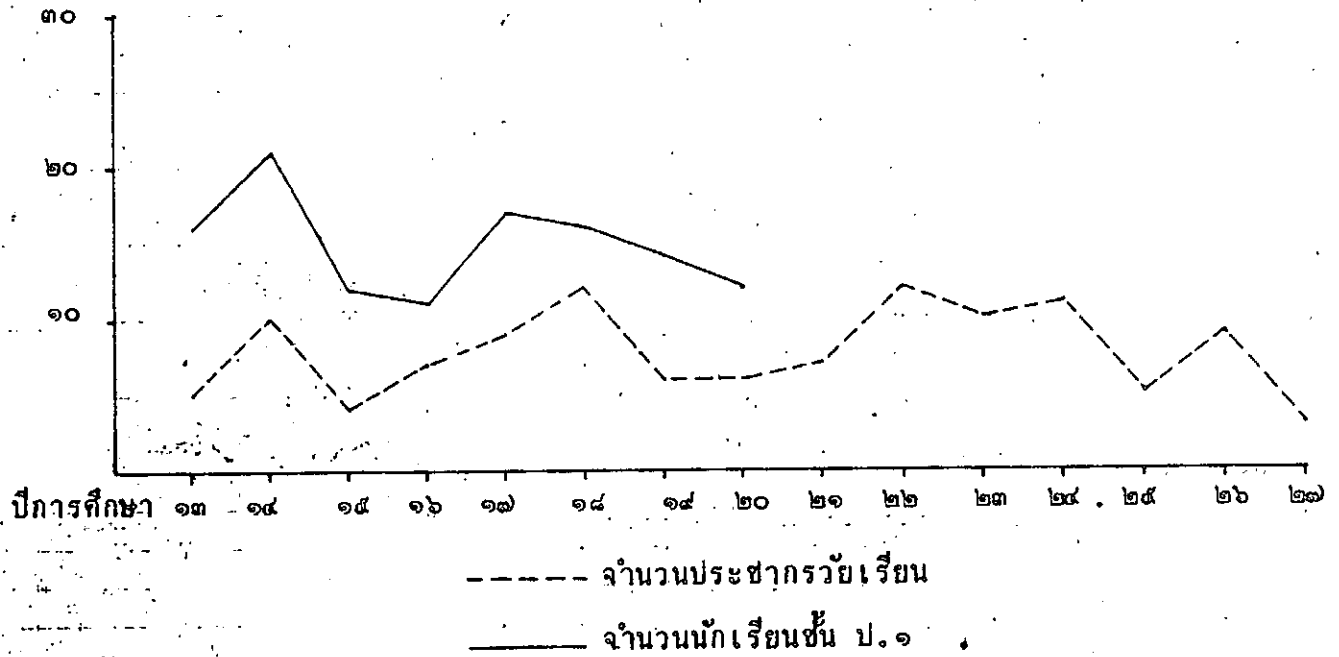
นำเสนอในรูปแบบของกราฟทั้งแท่งกราฟที่ 13 - 27

กราฟที่ ๑๓ - ๒๗

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียนกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ กลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนที่มีอายุเข้าเกณฑ์ตามการศึกษาภาคบังคับต่ำกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

จำนวนคน

กราฟที่ ๑๓ โรงเรียนวัดหนองโป่ง หมู่ที่ ๕ ตำบลห้วยป่าหวาย

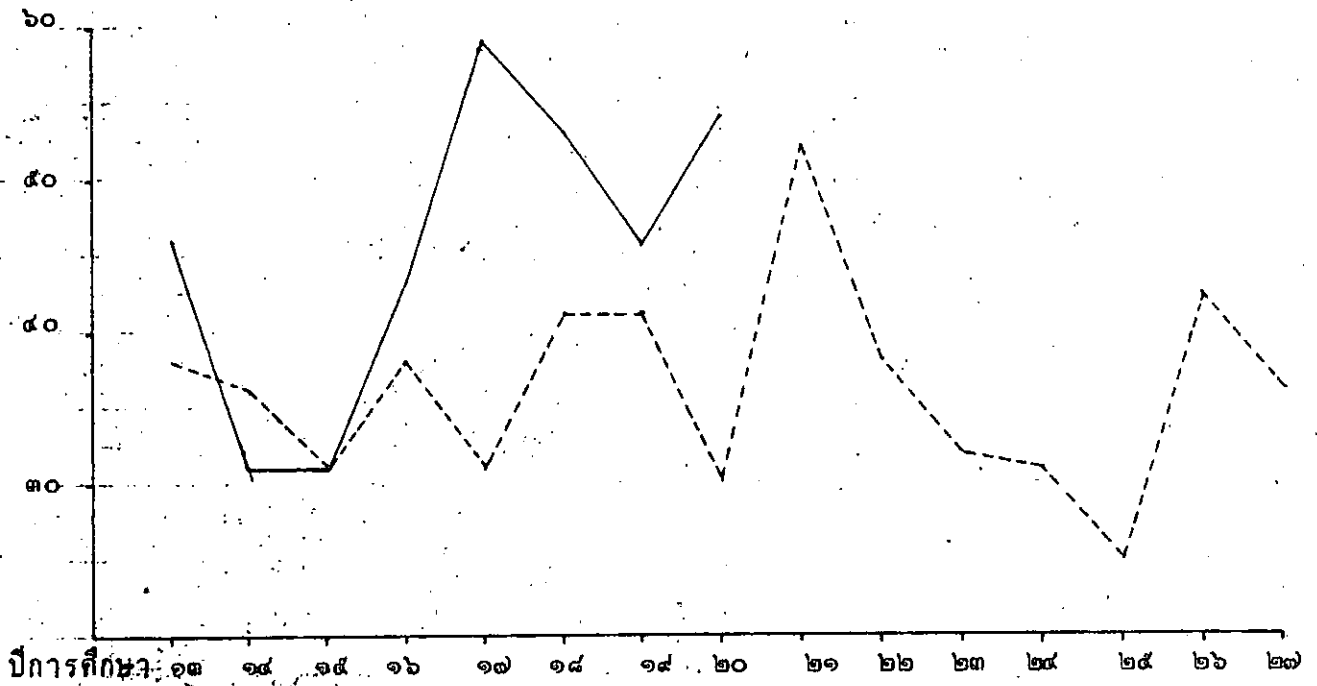
จำนวนคน

กราฟที่ ๑๔ โรงเรียนวัดหนองสุทธะ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลห้วยป่าหวาย

จำนวนคน

กราฟที่ ๑๕ โรงเรียนวัดหนองคณที หมู่ที่ ๕ ตำบลพุดราง

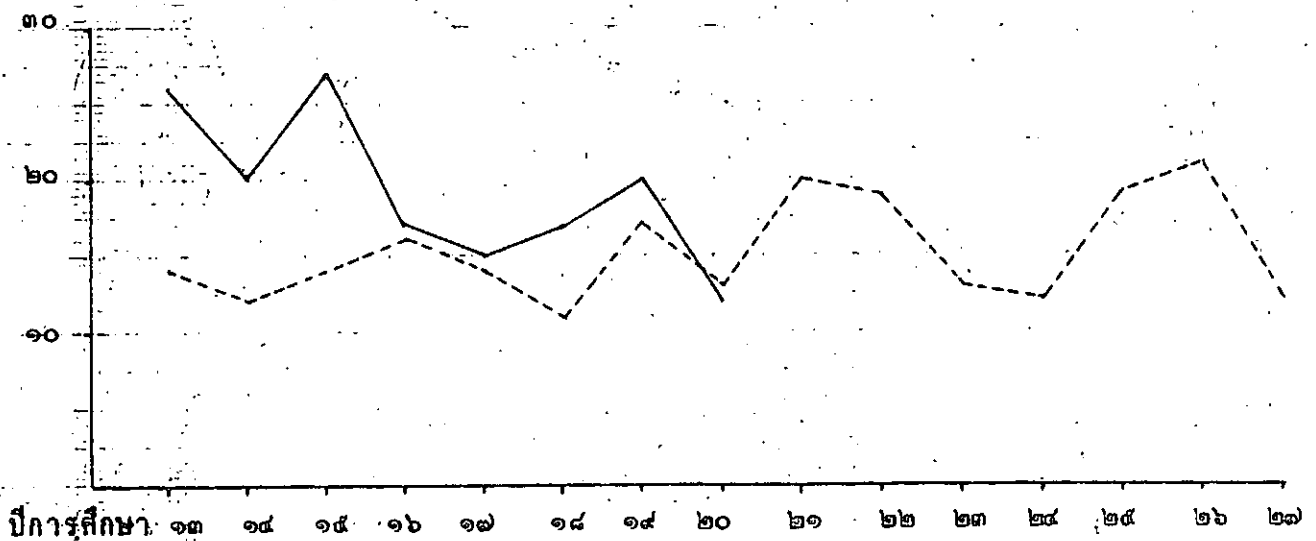

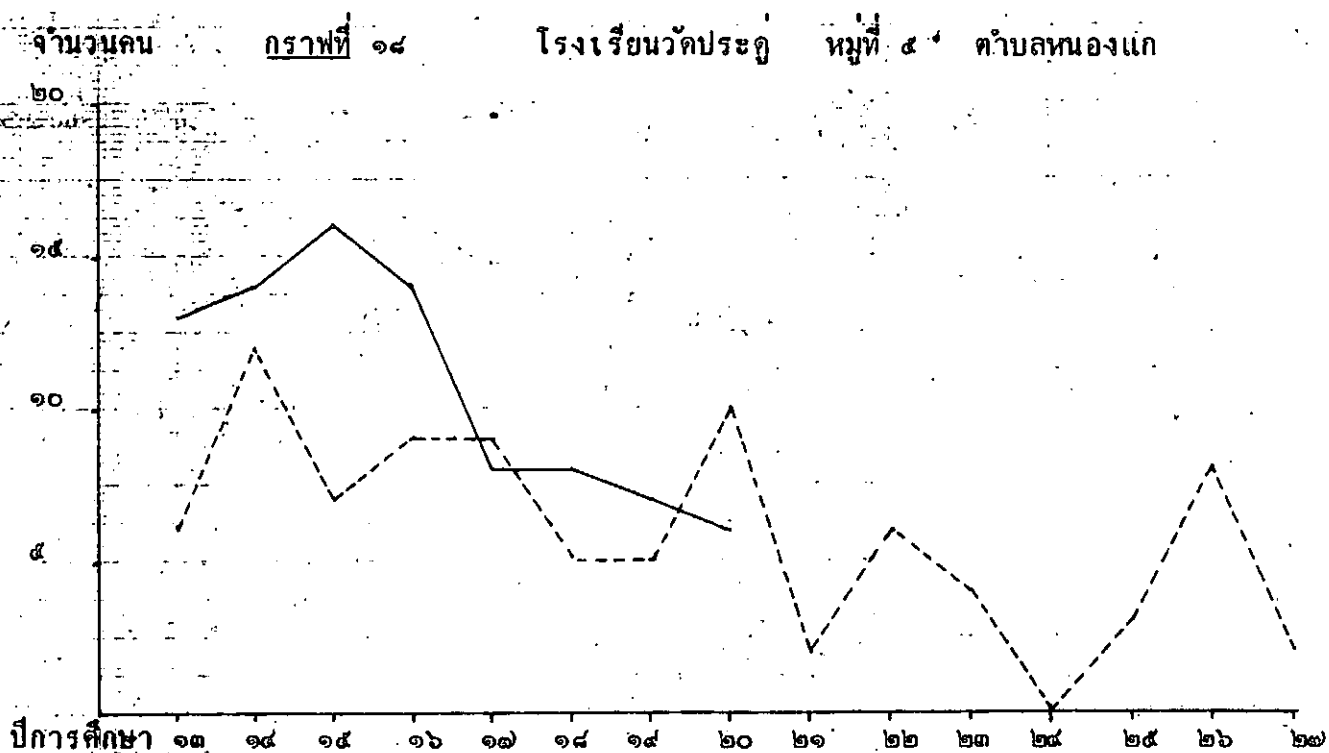
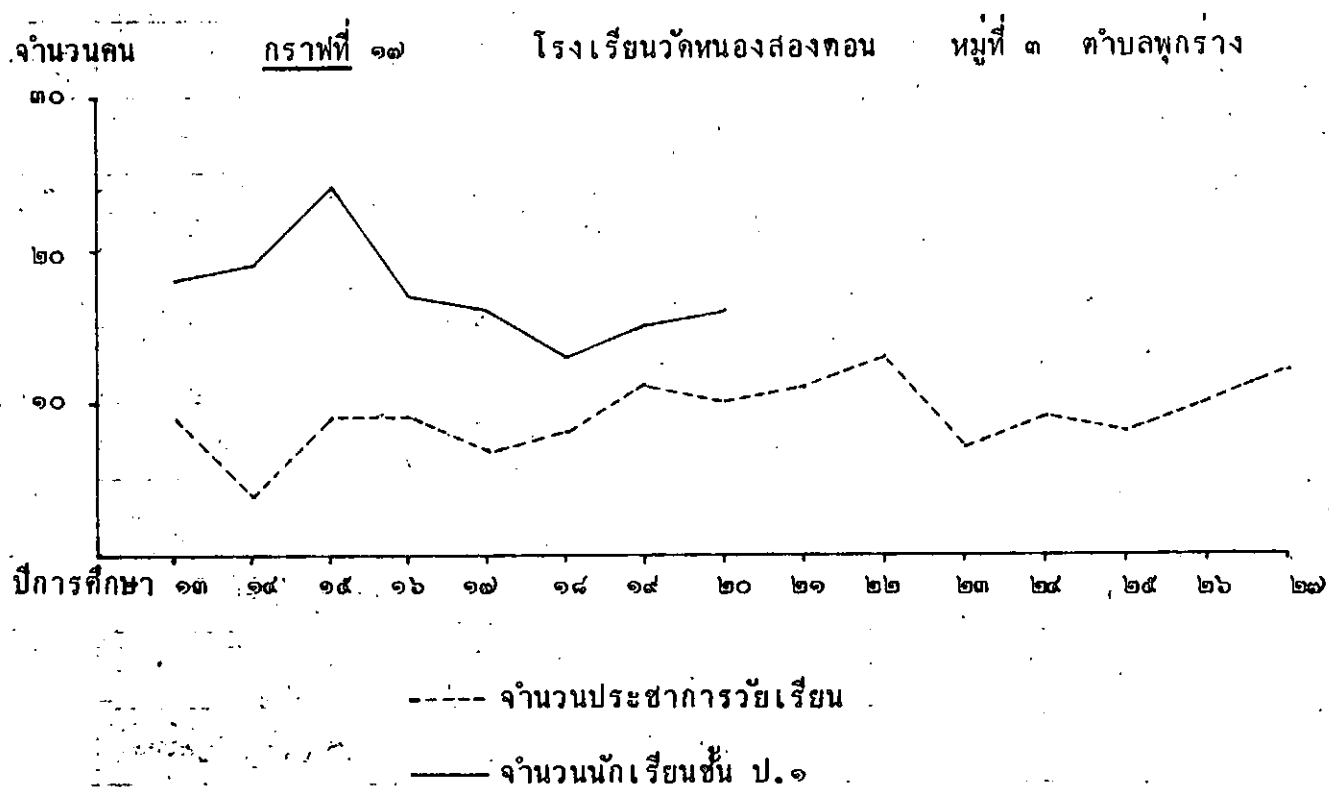
----- จำนวนประชากรวัยเรียน

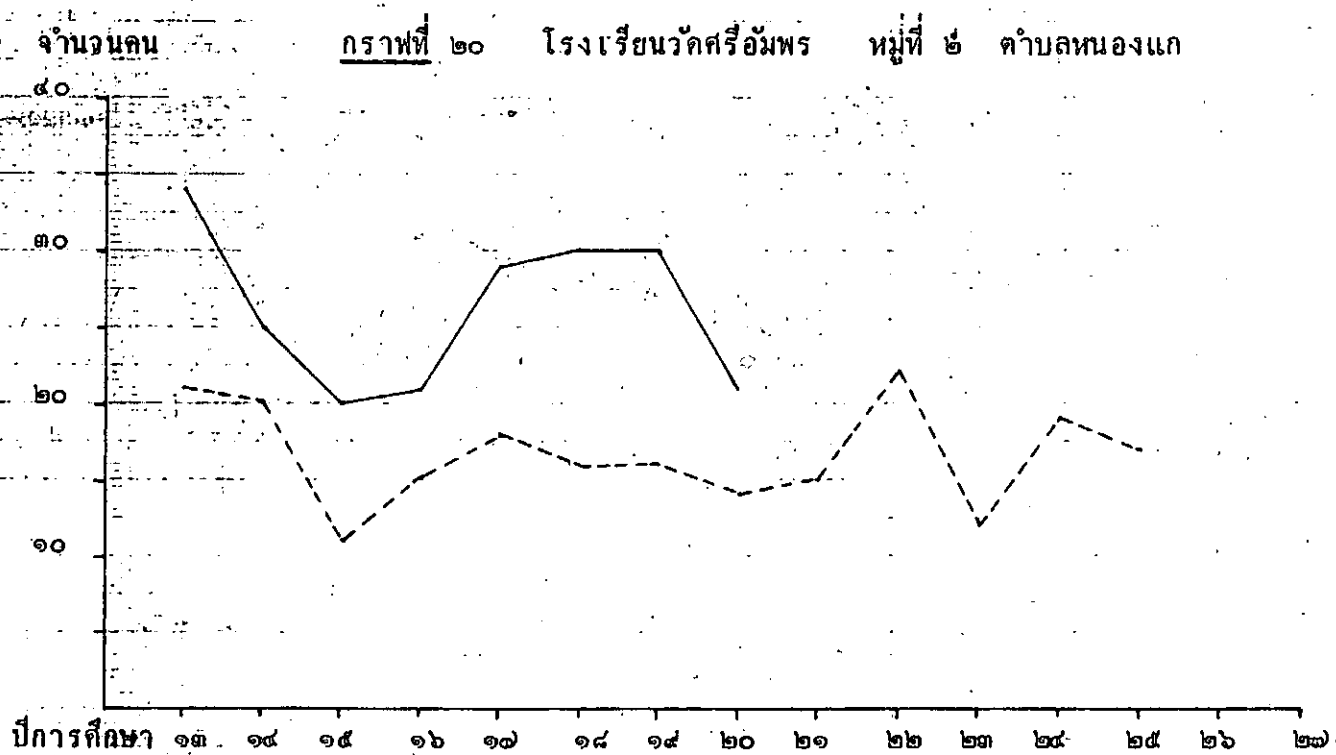
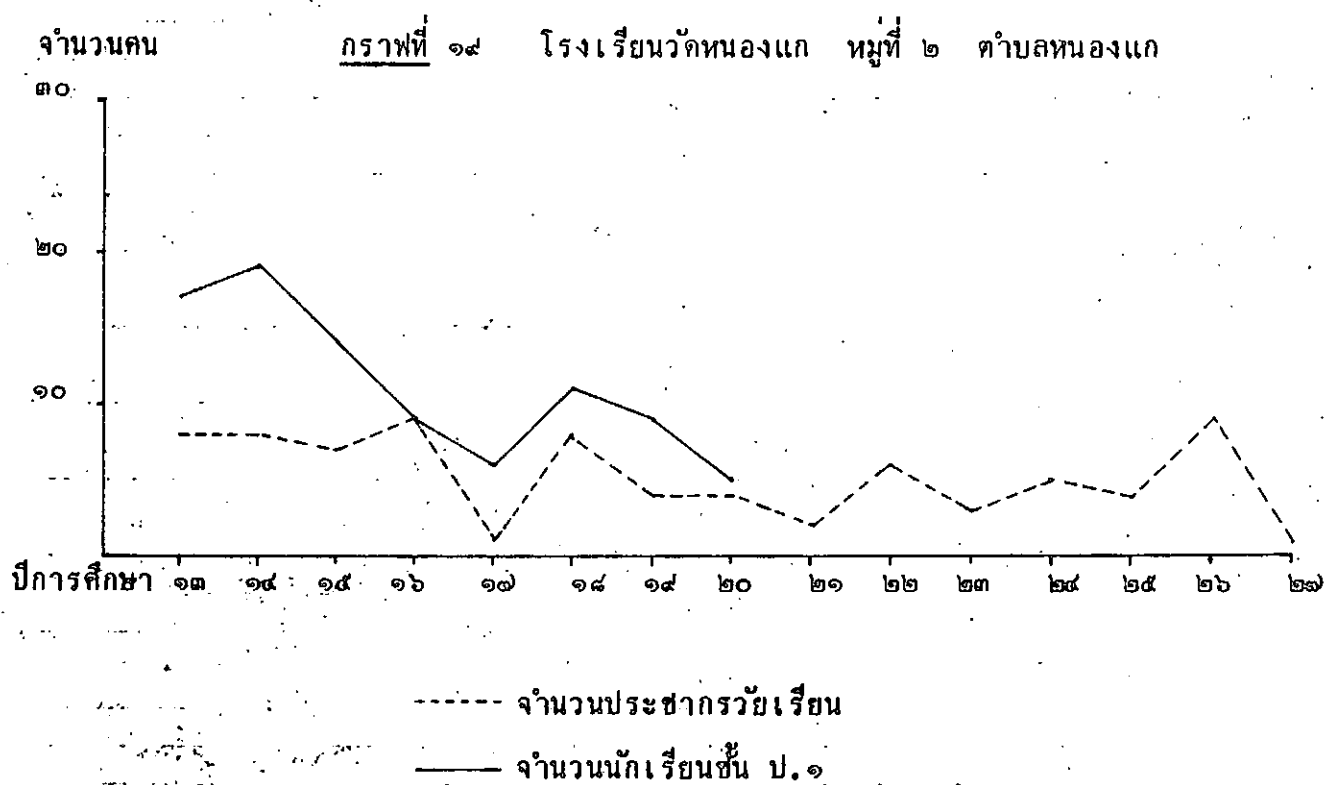
———— จำนวนนักเรียนชั้น ป.๑

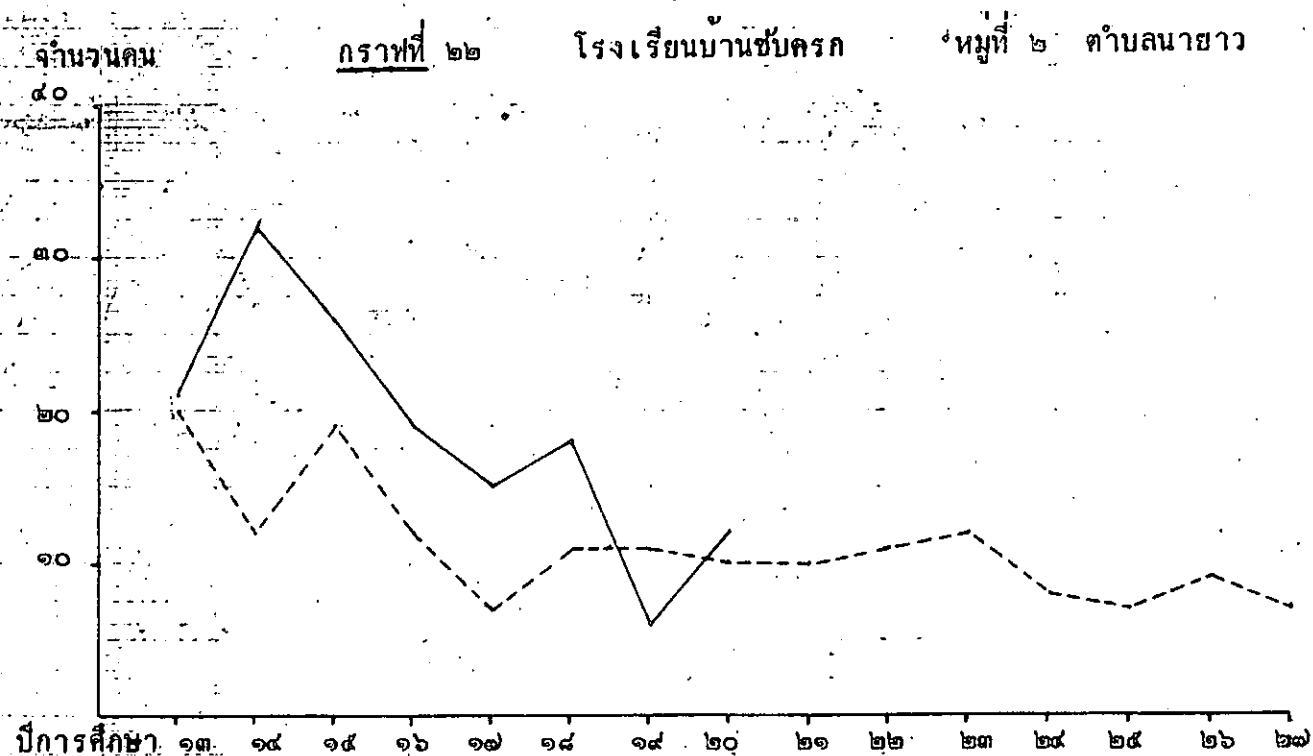
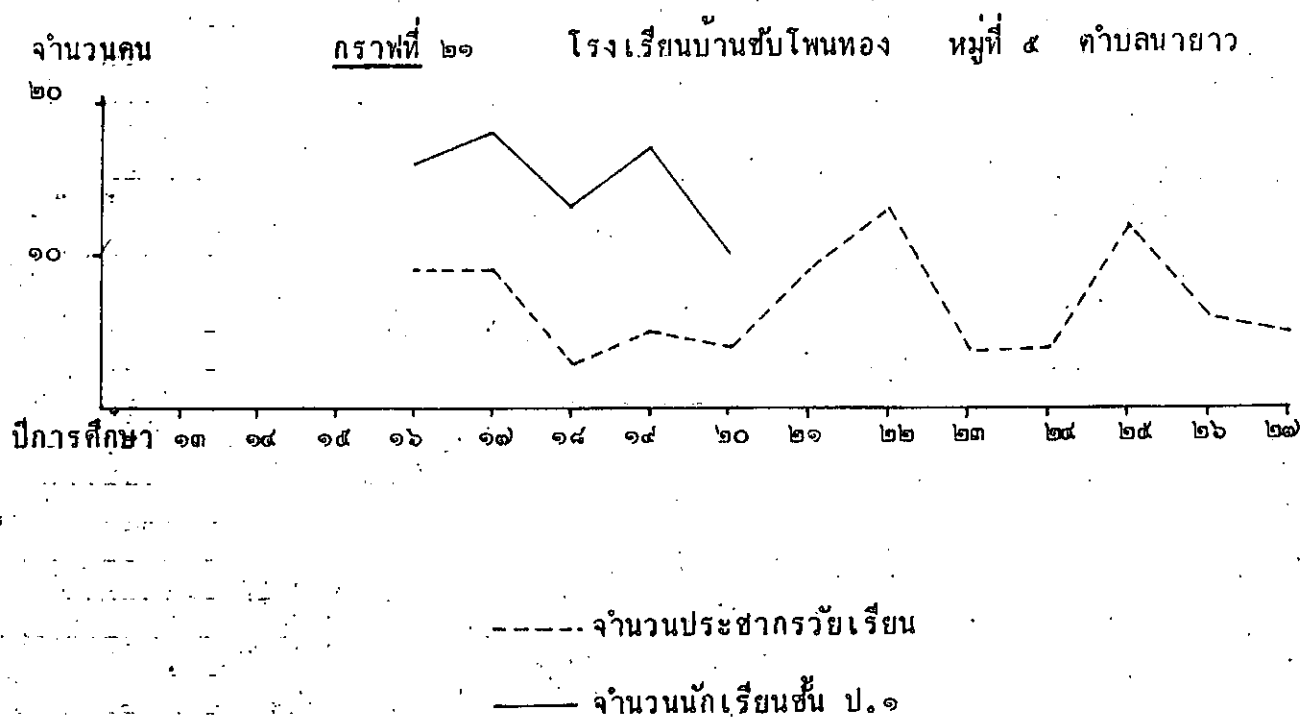
จำนวนคน

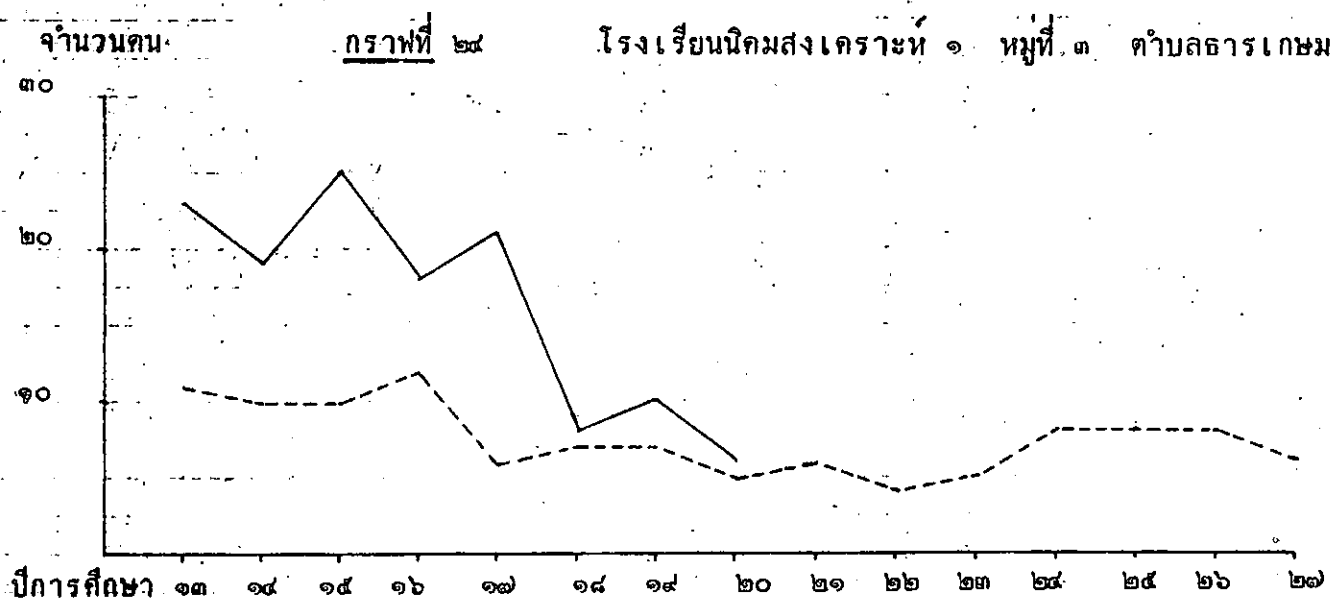
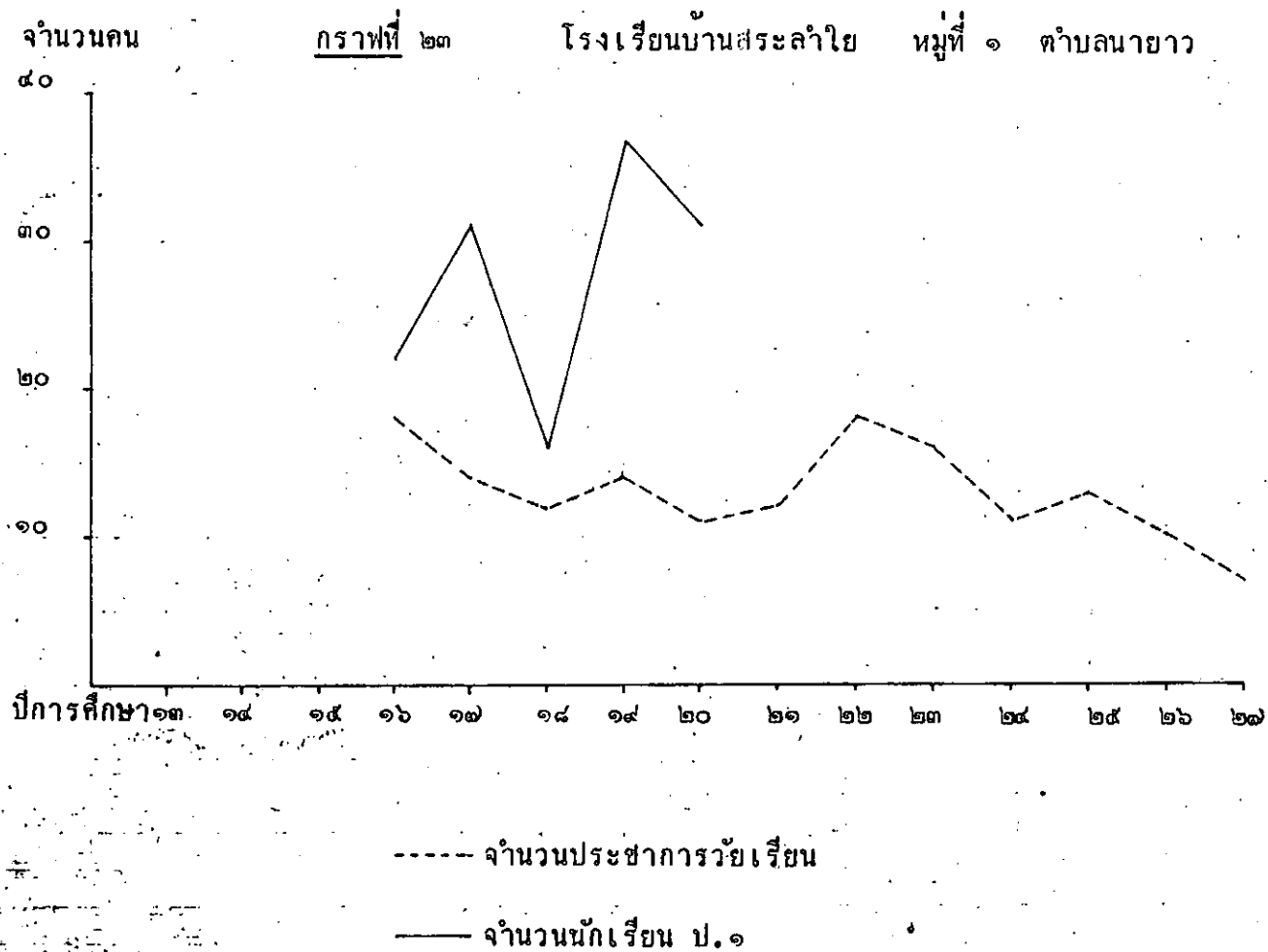
กราฟที่ ๑๖ โรงเรียนวัดเขาเลี้ยว หมู่ที่ ๕ ตำบลพุดราง

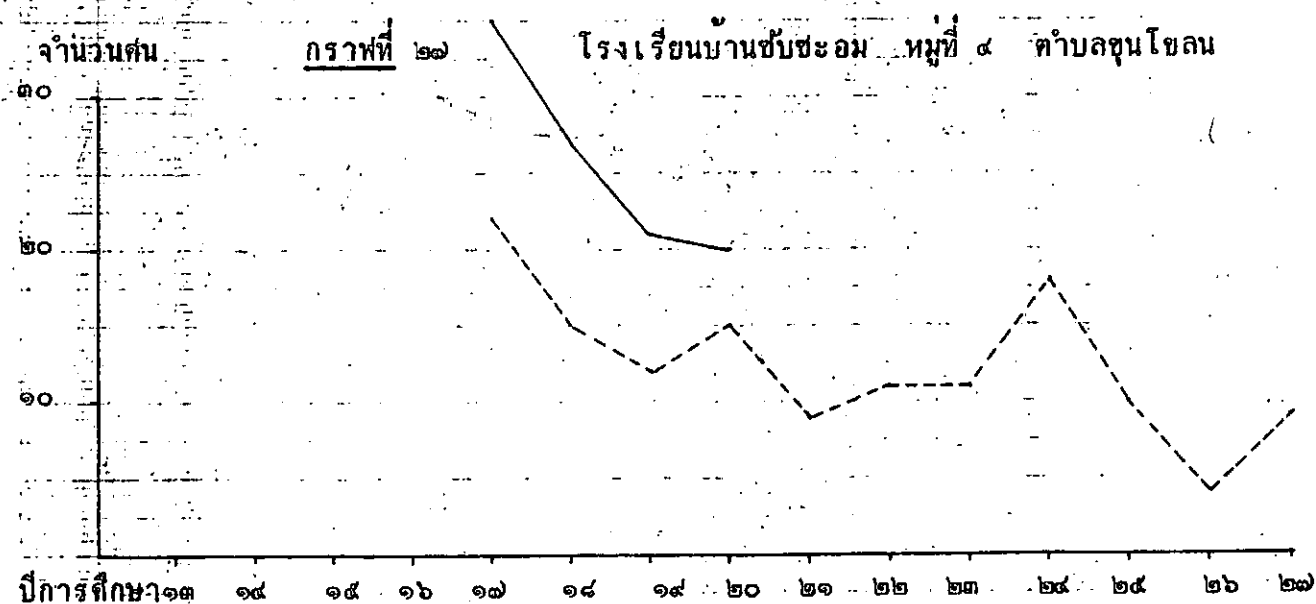
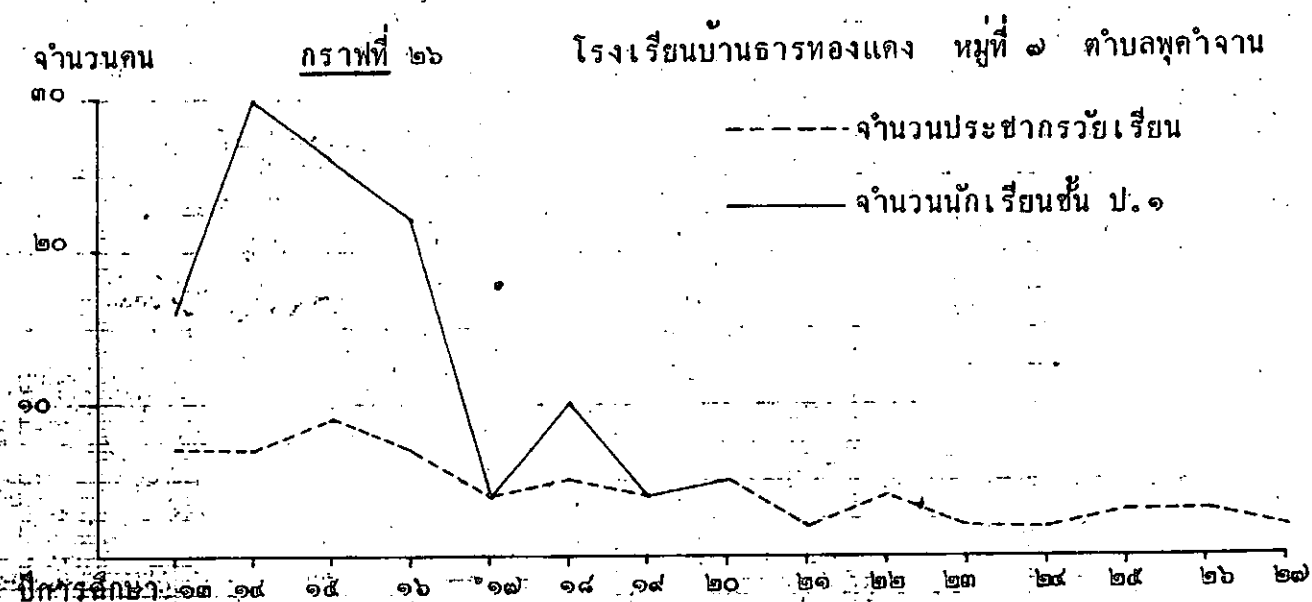
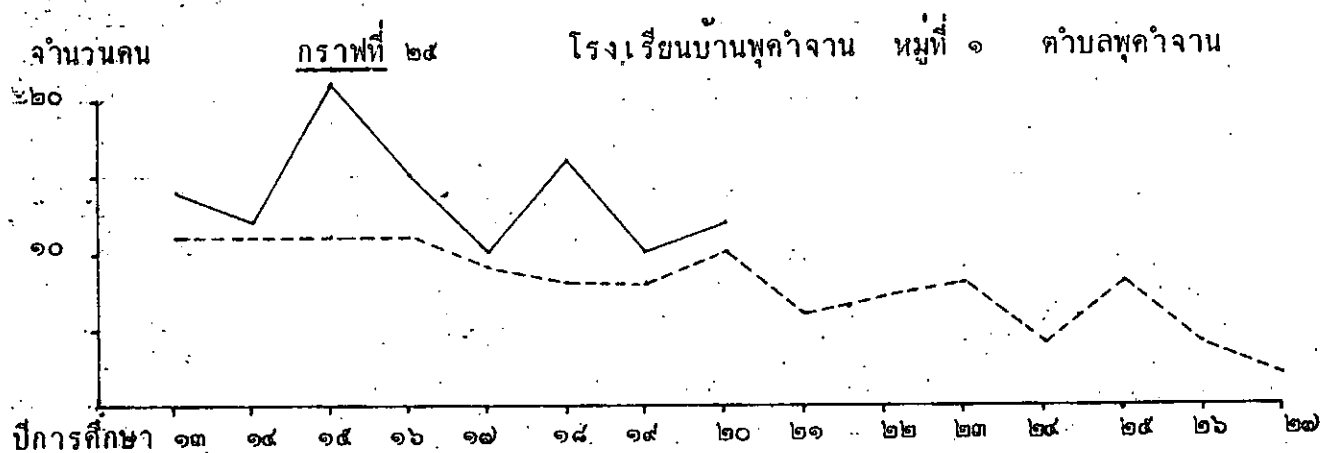

กราฟที่ 13 โรงเรียนวัดหนองโป่ง หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยป่าหวาย จากการศึกษาพบว่ากราฟเส้นแสดงจำนวนประชากรวัยเรียนจะสัมพันธ์กับกราฟเส้นแสดงจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กล่าวคือ ถ้าหากจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนสูง จำนวนประชากรวัยเรียนก็จะสูงตามด้วย เช่นเดียวกันถ้านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนน้อย ประชากรวัยเรียนมีจำนวนน้อยตามด้วย อย่างไรก็ตามจำนวนทั้งสองยังมีความแตกต่างกันอยู่มาก เส้นกราฟทั้งสองยังอยู่ห่างกันอยู่ โดยมีจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะมีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน ปีการศึกษา 2513-2514 มีความแตกต่างกันถึง 11 คน สาเหตุที่ทำให้เกิดลักษณะเช่นนี้ก็เพราะการย้ายถิ่นของประชากรซึ่งเป็นไปทั้งการย้ายถิ่นแบบชั่วคราวและถาวร การย้ายถิ่นของประชากรมักเป็นไปตามความพอใจ ไม่ได้มีการแจ้งย้ายออกจากทะเบียนที่อยู่เดิม หรือแจ้งย้ายเข้าในที่อยู่แห่งใหม่ตามพระราชบัญญัติที่กำหนดไว้ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนสูงกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน สาเหตุอีกประการหนึ่งก็คือโรงเรียนมีจำนวนมากและตั้งอยู่ใกล้ชิดกัน ทำให้เขตบริเวณบริการซ้ำซ้อนกัน โดยเฉพาะบริเวณรอบ ๆ โรงเรียนวัดหนองโป่ง มีโรงเรียนหนองไข่น้ำ หมู่ที่ 10 ตำบลห้วยป่าหวายซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนมากกว่าจำนวนนักเรียน เป็นไปไควว่าประชากรวัยเรียนในเขตบริเวณบริการของโรงเรียนวัดหนองไข่น้ำ จะพากันไปเรียนที่โรงเรียนวัดหนองโป่งเพราะโรงเรียนอยู่ห่างกันไม่ถึง 2 กิโลเมตร

สำหรับแนวโน้มจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในช่วงปีการศึกษา 2521-2527 จะลดลง โดยเฉพาะปีการศึกษา 2521 จะมีจำนวนนักเรียนเพียง 3 คน ปัญหาความไม่สมดุลระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนก็จะเกิดขึ้น

กราฟที่ 14 โรงเรียนวัดหนองสุทธะ หมู่ที่ 12 ตำบลห้วยป่าหวาย แต่เดิมโรงเรียนนี้อาศัยศาลาวัด ต่อมาได้ย้ายออกมาตั้งโรงเรียนอยู่เอกเทศนอกเขตวัดจึงทำให้ข้อมูลจำนวนนักเรียนไม่ครบถ้วน คงมีเฉพาะตั้งแต่ปีการศึกษา 2514 เป็นต้นมา ผลจากการศึกษาพบว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน พิสัยระหว่างจำนวนนักเรียนกับจำนวนประชากรวัยเรียนเท่ากับ 10, 14, 15, 8, 4, 7

และ 3 จะเห็นได้ว่าแนวโน้มความแตกต่างระหว่างจำนวนทั้งสองจะค่อยลดลงตามลำดับ ซึ่งถ้าหากจำนวนทั้งสองสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง ก็หมายความว่าจำนวนทั้งสองจะเท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน แต่ลักษณะเส้นกราฟของโรงเรียนวัดหนองสุทธะยังแตกต่างกันอยู่ ทั้งนี้ก็เพราะสาเหตุการย้ายถิ่นประชากรหนึ่ง และอีกประการหนึ่งก็คือการตั้งโรงเรียนอยู่ใกล้ ชิคกัน อาทิเช่น โรงเรียนวัดคอยหินปูน หมู่ที่ 13 และโรงเรียนวัดหนองไข่น้ำ เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้เขตบริเวณบริการซ้ำซ้อนกัน ทำให้โรงเรียนหนึ่งมีจำนวนประชากรวัยเรียน น้อยกว่าจำนวนนักเรียน ท่านเองเดียวกันอีกโรงเรียนหนึ่งมีประชากรวัยเรียนมากกว่า จำนวนนักเรียน ปัจจัยที่เข้ามาแทรกซ้อนก็คือทัศนคติความเชื่อของประชากรที่มีต่อโรงเรียน อาทิเช่น มาตรฐานการสอนของโรงเรียน การบริหาร, การสอน, ชุกรการ และการประ-ชาสัมพันธ์ของครูใหญ่ ฯลฯ จึงทำให้มีการโยกย้ายสถานที่เรียนแทนที่จะเรียนในโรงเรียน ที่ใกล้กลับไปเรียนในโรงเรียนที่ไกลกว่าซึ่งก็ไม่ได้ไกลเกินกว่า 2 กิโลเมตร จากเหตุ เหล่านี้เองที่เป็นผลให้จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีมากกว่าจำนวนประชากรวัย เรียน

กราฟที่ 15 โรงเรียนวัดหนองคันที หมู่ที่ 4 ตำบลพุกวาง เป็นโรงเรียนระดับ ประถมปลายตั้งอยู่ในเขตติดต่อกับอำเภอบ้านหมอ จากการศึกษาพบว่าจำนวนนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียนปีการศึกษา 2513 - 2520 มีค่าพิสัยระหว่างจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับจำนวนประชากรวัยเรียนเท่ากับ 8,5 - 5,28, 12,5 และ 24 ตามลำดับ ในปีการศึกษา 2514 จำนวนนักเรียนมีน้อยกว่า ประชากรวัยเรียน และจะมีจำนวนเท่ากับในปีการศึกษา 2515 คงเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่า มีนักเรียนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนที่จะมีอายุครบเกณฑ์ ซึ่งเข้าเรียนตั้งแต่ปี การศึกษา 2513 ดังนั้นจึงทำให้ปีการศึกษา 2514-2515 มีนักเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ จำนวนประชากรวัยเรียน แต่ในปีการศึกษา 2516-2520 จำนวนนักเรียนก็มีแนวโน้มว่าจะ มีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียนอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะปีการศึกษา 2517 จำนวนทั้งสองมีความแตกต่างกันอย่างมาก ทั้งนี้คงเป็นเพราะมีประชากรวัยเรียนจากท้อง ที่อำเภออื่นเข้าเรียนสมทบด้วย

แนวโน้มจำนวนนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2521-2527 มีจำนวนลดลงอย่างเห็นเด่นชัด แต่โดยเฉลี่ยแล้วจะมีนักเรียนประมาณ 1 ห้องเรียน คือ 30 คน

กราฟที่ 16 โรงเรียนวัดเขาเลี้ยว หมู่ที่ 5 ตำบลพุกวาง โรงเรียนนี้อยู่ห่างจากโรงเรียนวัดศรีอัมพร หมู่ที่ 2 ตำบลหนองแก ประมาณ 1.5 กิโลเมตร ทั้งสองโรงเรียนต่างก็มีจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน จากการศึกษพบว่าโรงเรียนนี้ให้บริการแก่ประชากรเฉพาะหมู่ที่ 5 หมู่เดียว จำนวนนักเรียนและประชากรวัยเรียนน่าจะมีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง กล่าวคือลักษณะเส้นกราฟทั้งสองจะแนบสนิทเป็นเส้นเดียวกัน หรือมีความใกล้เคียงกันมากที่สุด แต่ทั้งสองจำนวนมีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด ช่วงปีการศึกษา 2513-15 และเส้นกราฟทั้งสองจะอยู่ใกล้ชิดกัน หรือมีจำนวนใกล้เคียงเมื่อปีการศึกษา 2516-2517 จากนั้นก็เริ่มเบนแยกออกจากกัน จนในที่สุดจำนวนนักเรียนกลับมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน ที่มีลักษณะเช่นนี้ก็เพราะพื้นที่หมู่ที่ 5 จะมีบริเวณครอบคลุมเขตภูเขาหินปูนซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้ประชากรพากันไปทำงานในโรงโม่ย่อยหิน แต่การอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณนี้ก็เข้าไปในแบบของการอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ชั่วคราว ไม่ได้มีการโอนย้ายสำมะโนครัวมาด้วย จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จำนวนนักเรียนสูงกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน

ในช่วงปีการศึกษา 2521-2527 จำนวนนักเรียนจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แม้ว่าลักษณะเส้นกราฟที่ปรากฏนั้นมีลักษณะสูงต่ำสลับกันบ้าง ทั้งนี้คงเนื่องมาจากปัจจัยดึง (Pull factor) คือความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ประชากรนอกจากจะประกอบอาชีพทางด้านการทำงานได้อย่างไถ่อด และยังสามารถทำงานในโรงโม่หินได้อีกด้วย

กราฟที่ 17 โรงเรียนวัดหนองสองตอน หมู่ที่ 3 ตำบลพุกวาง จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียนอย่างเห็นเด่นชัด โดยเฉพาะปีการศึกษา 2514-2515 ทั้งสองจำนวนมีความแตกต่างเท่ากับ 15 คน แต่ในปีต่อมาความแตกต่างระหว่างจำนวนทั้งสองมีแนวโน้มจะลดลง อย่างไรก็ตามโรงเรียนนี้มีตำแหน่งที่ตั้งอยู่ใกล้โรงเรียนขนาดใหญ่ อาทิเช่น โรงเรียนวัดหนองคณทิ หมู่ที่ 4 ตำบลพุกวางเป็นต้น ทำให้เขตบริเวณบริการซ้ำซ้อนกัน

แนวโน้มจำนวนนักเรียนจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในช่วงปีการศึกษา 2521-2527
 ทั้งนี้คงด้วยสาเหตุแห่งความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดจากการสลายตัวของหินปูน ทำให้ประชาชน
 สามารถใช้ในการปลูกพืชไร่ได้ผลดี

กราฟที่ 18 โรงเรียนวัดประคู้ หมู่ที่ 5 ตำบลหนองแก โรงเรียนนี้ตั้งอยู่เขต
 ติดต่อกับอำเภอนองโค่น เพราะฉะนั้นจึงทำให้ประชากรวัยเรียนจากอำเภอนองโค่น
 ข้ามเขตมาเรียนที่นี่ด้วย เป็นเหตุให้จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนมากกว่า
 จำนวนประชากรวัยเรียน โดยเฉพาะปีการศึกษา 2515 มีความแตกต่างกันถึง 9 คน แต่
 มาในปีการศึกษา 2517 จำนวนนักเรียนกลับมีจำนวนลดลงต่ำกว่าประชากรวัยเรียน ซึ่ง
 อาจจะเป็นเพราะว่า ทางอำเภอนองโค่นเปิดตั้งโรงเรียนในตำแหน่งที่อยู่ใกล้ ๆ กัน ทำ
 ให้ประชากรวัยเรียนของอำเภอนองโค่นจะไม่ข้ามเขตอำเภอมารเรียนที่โรงเรียนวัดประคู้
 ในปีการศึกษา 2518 และ 2519 จำนวนนักเรียนกลับมีจำนวนเพิ่มขึ้นอีก พอถึงปีการศึกษา
 2520 ก็มีจำนวนนักเรียนลดต่ำลงอีก และหากพิจารณาถึงแนวโน้มจำนวนนักเรียนในช่วงปี
 การศึกษา 2521 - 2527 ก็ลดลงอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะปีการศึกษา 2524 จะไม่
 ปรากฏประชากรวัยเรียนเลยที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาตอนต้น จากแนวโน้มดัง-
 กล่าวทำให้จำนวนนักเรียนไม่พอเพียง เกิดความสูญเปล่าทางเศรษฐกิจอย่างมากในการ
 ลงทุนเพื่อการศึกษา

กราฟที่ 19 โรงเรียนวัดหนองแก หมู่ที่ 1 ตำบลหนองแก โรงเรียนนี้ตั้งอยู่คน
 ละฟากถนนกับโรงเรียนวัดประคู้ และตั้งอยู่ใกล้กับเขตติดต่อกับอำเภอนองโค่น เขตบรีเวณ
 บริการจึงแผ่ขยายเข้าไปในเขตอำเภอนี้ด้วย ทำให้จำนวนนักเรียนมีมากกว่าจำนวนประชากร
 วัยเรียน โดยเฉพาะในปีการศึกษา 2513 - 2515 จำนวนทั้งสองจะแตกต่างกันมาก ต่อมา
 ในระยะหลัง ๆ จำนวนนักเรียนได้ลดจำนวนลงและได้เท่ากับจำนวนประชากรวัยเรียนในปี
 การศึกษา 2516 ปีการศึกษา 2517 จำนวนนักเรียนก็เริ่มมีจำนวนแตกต่างกันแต่ก็ไม่แตก
 ต่างกันมากนัก ส่วนจำนวนนักเรียนจะลดตามลำดับคือ 2, 6, 3, 5, 4, 9, และ 1 คน ซึ่ง
 ในระยะหลังนี้ประชากรวัยเรียนจากอำเภอนองโค่นมาเรียนน้อยลง ขอบเขตบรีเวณบริการ
 ก็เหลือเพียง 1 หมู่บ้าน 1 โรงเรียน และหมู่บ้านนี้มีแนวโน้มของประชากรลดลง ปัญหาที่จะ

เกิดขึ้นตามมาก็คือจำนวนนักเรียนไม่พอเพียงกับชั้นเรียนแต่ละชั้น ยิ่งถ้าขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 6 ปี ก็จะทำให้ไม่สมดุลระหว่างผลที่ได้กับทุนที่ลงไป

กราฟที่ 20 โรงเรียนวัดศรีอัมพร หมู่ที่ 2 ตำบลหนองแก ตั้งอยู่ที่เขต ตำบล พุทราจึงทำให้เขตบริเวณบริการครอบคลุมบางส่วนของหมู่บ้านในเขตตำบลพุทรา ความแตกต่างระหว่างจำนวนนักเรียนกับจำนวนประชากรวัยเรียนจึงปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด ตั้งแต่ปีการศึกษา 2513 - 2520 แต่ลักษณะเส้นกราฟทั้งสองมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ จำนวนนักเรียนมาก ประชากรวัยเรียนก็จะมากตามด้วย อย่างไรก็ตามถ้าหากจำนวนทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริงแล้ว ความแตกต่างระหว่างจำนวนนักเรียนกับจำนวนประชากรน่าจะมีค่าต่ำ หรือจำนวนทั้งสองมีค่าใกล้เคียงกันมากที่สุด จากการศึกษาพบว่า ความแตกต่างระหว่างจำนวนทั้งสองมีค่าเท่ากับ 13, 5, 9, 6, 11, 14, 14 และ 6 ลักษณะเส้นกราฟที่ปรากฏนั้นจะเห็นได้ว่า กราฟจะขึ้นสูงสุดในปีการศึกษา 2513 ลดต่ำลงในช่วงปี 2514 - 2516 กลับสูงขึ้นอีกในปีการศึกษา 2517 - 2519 และลดต่ำลงในปีการศึกษา 2520 ก็ด้วยเหตุว่าเขตบริเวณบริการของโรงเรียนนี้ บางส่วนจะครอบคลุมพื้นที่ตำบลพุทรา ซึ่งเป็นตำบลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ประชากรมีรายได้จากการทำพืชไร่ อาทิเช่น การปลูกมันแกว ถั่ว ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีการหาผลประโยชน์จากหินปูน คือการตั้งโรงงานไม่หินยอยหิน สิ่งเหล่านี้เป็นแรงดึงดูด (Pull factor) ให้ประชากรอพยพเข้ามาอาศัยในเขตนี้มากขึ้น

สำหรับแนวโน้มจำนวนนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2513 - 2521 จะมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่ถ้าเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น ๆ ในตำบลพุทรา ยังจัดว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียนโดยพิจารณาจากประชากรวัยเรียนนั้น ยังอยู่ในระดับที่ต่ำ

กราฟที่ 21 โรงเรียนบ้านชัยโพธิ์ทอง หมู่ที่ 5 ตำบลนายาว โรงเรียนนี้เพิ่งตั้งขึ้นเมื่อปีการศึกษา 2516 และมีตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ติดกับเขตอำเภอเมืองลพบุรี บ้านศาลาแพ้ว ทำให้มีนักเรียนจากลพบุรีมาเรียนที่โรงเรียนนี้ เป็นเหตุให้จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน ทั้งลักษณะกราฟ

ที่ปรากฏในปีการศึกษา 2516 มีจำนวนนักเรียน 16 คน แต่ประชากรวัยเรียนในเขตบริเวณบริการมีเพียง 9 คน ปีการศึกษา 2517 - 2520 มีจำนวนนักเรียน 18, 13, 17 และ 10 คน ตามลำดับ แต่จำนวนประชากรวัยเรียนมีเพียง 9, 3, 5, และ 4 คนตามลำดับ สำหรับแนวโน้มจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2521 - 2527 จะมีจำนวนลดลง ซึ่งตามปกติแล้วโรงเรียนนี้มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปีการศึกษา 2516 - 2520 มีค่าเท่ากับ 14.8 เป็นจำนวนที่ค่อนข้างต่ำอยู่แล้ว และในอนาคตจำนวนนักเรียนก็จะลดลงอีก จะทำให้เกิดปัญหาความสูญเสียในการลงทุนที่ได้ผลไม่คุ้มค่า

กราฟที่ 22 โรงเรียนบ้านชัยครก หมู่ที่ 2 ตำบลนายาว จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2513 มีจำนวนเพียง 21 คน ในขณะที่ประชากรวัยเรียนมีจำนวน 20 คน ซึ่งแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย แต่พอเริ่มปีการศึกษา 2514 - 2518 จำนวนนักเรียนมีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียนอย่างเห็นเด่นชัด ปีการศึกษา 2519 จำนวนนักเรียนกลับมีจำนวนน้อยกว่าประชากรวัยเรียน ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่ามีประชากรวัยเรียนจากเขตอื่นอพยพเข้าเรียนในเขตนี้ โดยไม่มีการแจ้งย้ายหรือโอนทะเบียนบ้านมาด้วย จึงทำให้จำนวนนักเรียนมีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน แต่ในปีการศึกษา 2519 จำนวนประชากรวัยเรียนในเขตบริเวณบริการนี้พากันไปเรียนโรงเรียนอื่น ๆ อาทิเช่น โรงเรียนบ้านชัยโพธิ์ทองซึ่งเปิดใหม่ (ปีการศึกษา 2516) อยู่ติดต่อกัน โดยเฉพาะประชากรในหมู่ที่ 6 ตำบลนายาว สามารถไปเรียนได้ทั้ง 2 โรงเรียน คือโรงเรียนบ้านชัยครก และบ้านชัยโพธิ์ทอง เป็นต้น สำหรับแนวโน้มของจำนวนนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2521 - 2527 จะมีจำนวนลดลง ทำให้เกิดความไม่สมดุลย์กันในด้านอัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียน และผลที่ได้รับจากการลงทุนทางการศึกษา

กราฟที่ 23 โรงเรียนบ้านสระลำไย หมู่ที่ 1 ตำบลนายาว แต่เดิมโรงเรียนนี้อาศัยบริเวณวัดเป็นสถานศึกษา ต่อมาได้ย้ายโรงเรียนมาอยู่ในที่แห่งใหม่ติดกับถนนพหลโยธิน ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนคงมีเฉพาะช่วงปีการศึกษา 2516 - 2520 ปรากฏว่าจำนวนนักเรียนมีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน โดยเฉพาะปีการศึกษา 2519 จำนวนนักเรียนมีถึง 34 คน ในขณะที่จำนวนประชากรวัยเรียนมีเพียง 14 คน ทั้งนี้คงเป็นเพราะ

ความสะดวกทางการคมนาคม การเดินทางจากบ้านมาโรงเรียนเป็นไปอย่างสะดวก จึงทำให้จำนวนนักเรียนมาจากที่ต่าง ๆ มาเรียนโรงเรียนนี้มากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน

กราฟที่ 24 โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 1 หมู่ที่ 3 ตำบลธารเกษม ในช่วงปีการศึกษา 2513 - 2517 จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียนอย่างเห็นเด่นชัด กล่าวคือ จำนวนนักเรียนมี 23, 19, 25, 18, และ 21 คนตามลำดับ ในขณะที่จำนวนประชากรวัยเรียนมีเพียง 11, 10, 10, 12 และ 6 คนตามลำดับ แต่พอถึงช่วงปีการศึกษา 2518 - 2520 จำนวนนักเรียนแตกต่างกับจำนวนประชากรวัยเรียนเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าในระยะแรกจำนวนโรงเรียนไม่พอเพียงกับประชากรวัยเรียนบางโรงเรียนอยู่ห่างไกลกัน จึงทำให้นักเรียนมาเรียนที่โรงเรียนที่อยู่ใกล้และสะดวกกว่า แต่พอในระยะหลังมีโรงเรียนเปิดเพิ่มเติมขึ้นมา และบางโรงเรียนมีการเรียนการสอนถึงระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ทำให้นักเรียนสามารถเรียนต่อในโรงเรียนเดิมได้สะดวก ไม่ต้องเสียเวลาย้ายโรงเรียน อาทิเช่น โรงเรียนวัดศรีบุญญาราม เป็นต้น ซึ่งสาเหตุเหล่านี้เอง ทำให้จำนวนนักเรียนลดลงในระยะปีการศึกษา 2518 - 2520 และแนวโน้มจำนวนนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2521 - 2527 จะลดลง

กราฟที่ 25 โรงเรียนบ้านพุคำจาน หมู่ที่ 4 ตำบลพุคำจาน จากการศึกษาพบว่าจำนวนประชากรวัยเรียนมีจำนวนต่ำกว่าจำนวนนักเรียนและลักษณะเส้นกราฟที่แสดงจำนวนประชากรวัยเรียน จะมีลักษณะค่อนข้างจะเป็นเส้นตรงกล่าวคือ มีจำนวนประชากรวัยเรียนไม่แตกต่างกันมากนัก แต่จำนวนนักเรียนซึ่งมีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียนอย่างเห็นเด่นชัดนั้น จะจำนวนมาคน้อยต่างกันในแต่ละปีการศึกษา ทั้งนี้คงเนื่องมาจากสาเหตุของการย้ายถิ่นแบบชั่วคราว เพราะเขตนี้เป็นบริเวณที่ทางราชการเปิดจัดสร้างนิคมเพื่อจัดสรรที่ทำกินให้เหมาะสม จึงทำให้ผู้คนพากันอพยพ เข้าตั้งถิ่นฐานในระยะแรก แต่ลักษณะทางสภาพภูมิศาสตร์ไม่เอื้ออำนวยต่อการเกษตรกรรม ก็มีการอพยพออก จึงเป็นเหตุให้จำนวนนักเรียนต้องมีการโยกย้ายอยู่เสมอ ลักษณะกราฟของจำนวนนักเรียนจึงมีลักษณะสูง ๆ ต่ำ ๆ ไม่สม่ำเสมอ สำหรับแนวโน้มจำนวนนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2521 - 2527 มีจำนวนลดลง ซึ่งนอกจากประชากรจะลดลงตามแผนของโครงการวางแผน-

ครอบครัวยังลดลง อันเนื่องมาจากการอพยพออก เนื่องจากความไม่เหมาะสมของสภาพภูมิศาสตร์ที่มีต่อการเกษตรกรรม

กราฟที่ 26 โรงเรียนบ้านธารทองแดง หมู่ที่ 7 ตำบลพุดำจาน ซึ่งหมู่บ้านนี้มีโรงเรียนถึง 2 โรงเรียนด้วยกัน คือ โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 2 ในช่วงปีการศึกษา 2513 - 2516 จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียนอย่างเห็นชัด โดยเฉพาะปีการศึกษา 2514 จำนวน นักเรียนมีถึง 30 คน แต่จำนวนประชากรวัยเรียนมีเพียง 7 คน แต่เดิมในเขตบริเวณบริการของโรงเรียนนี้รวมทั้งบริเวณใกล้เคียงอาทิเช่น หมู่ที่ 4 และ 10 ตำบลขุนโขลน ยังไม่มีโรงเรียน ประชากรวัยเรียนจึงพากันมาเรียนในโรงเรียนบ้านธารทองแดง จึงทำให้จำนวนนักเรียนมีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียนอย่างเห็นเด่นชัด ต่อมาในปีการศึกษา 2517 จำนวนนักเรียนและจำนวนประชากรวัยเรียนมีจำนวนเท่ากัน คือ 4 คน และในปีการศึกษา 2518 ถึง 2520 มีจำนวนแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย หรือบางปีการศึกษามีจำนวนเท่ากัน ทั้งนี้เนื่องจากการเปิดโรงเรียนบ้านชัยชะอม ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลขุนโขลน ซึ่งอยู่ห่างกันเพียง 1.50 กิโลเมตร จึงทำให้เขตบริเวณบริการซ้ำซ้อนกัน จำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนไม่พอเพียง และในช่วงปีการศึกษา 2521 - 2527 จำนวนประชากรวัยเรียนที่จะมีอายุย่างเข้า 8 ปี ซึ่งเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาของแต่ละปีการศึกษานั้น มีจำนวนลดลง จึงเชื่อแน่ว่าปัญหาความไม่สมดุลระหว่างผลที่ได้กับทุนที่ลงไป

กราฟที่ 27 โรงเรียนบ้านชัยชะอม หมู่ที่ 4 ตำบลขุนโขลน เป็นโรงเรียนที่เพิ่งเปิดทำการสอนเมื่อปีการศึกษา 2517 ตั้งอยู่ติดกับเขต อำเภอเมืองสระบุรี และอยู่ห่างจากโรงเรียนบ้านธารทองแดง 1.50 กิโลเมตร ด้วยเหตุนี้เองที่ให้นักเรียนจากที่อื่นเข้ามาเรียนในโรงเรียนนี้ จำนวนนักเรียนจึงมีมากกว่าประชากรวัยเรียน แนวโน้มจำนวนนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2521 - 2527 จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นกว่าเดิม

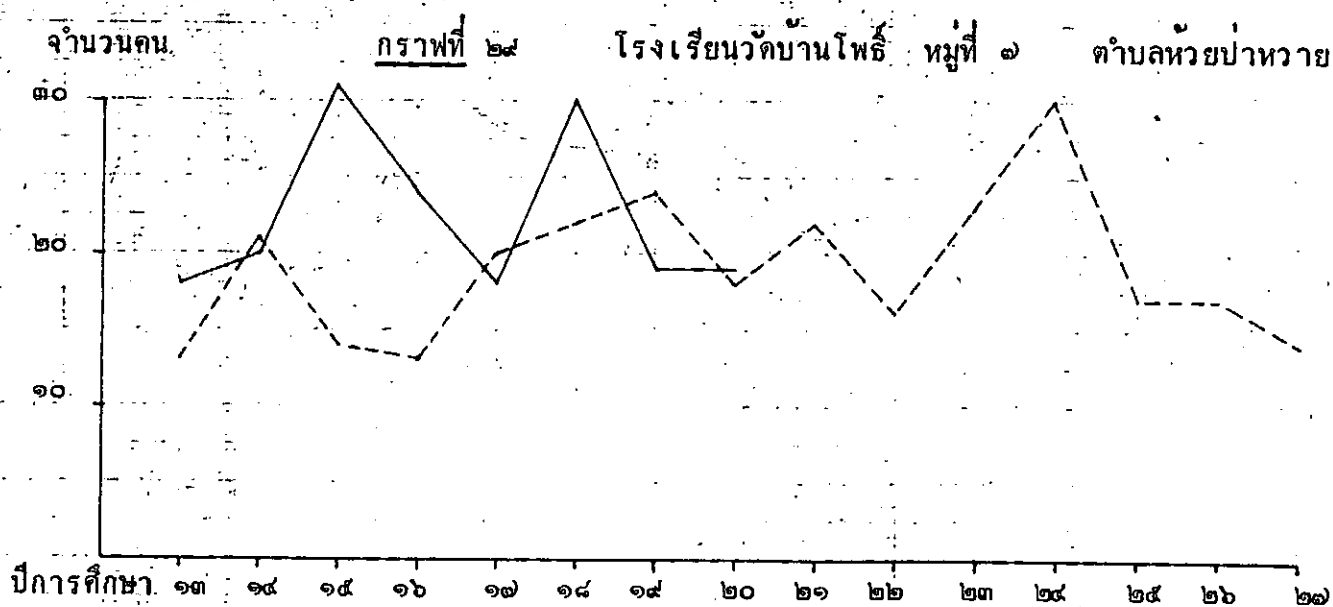
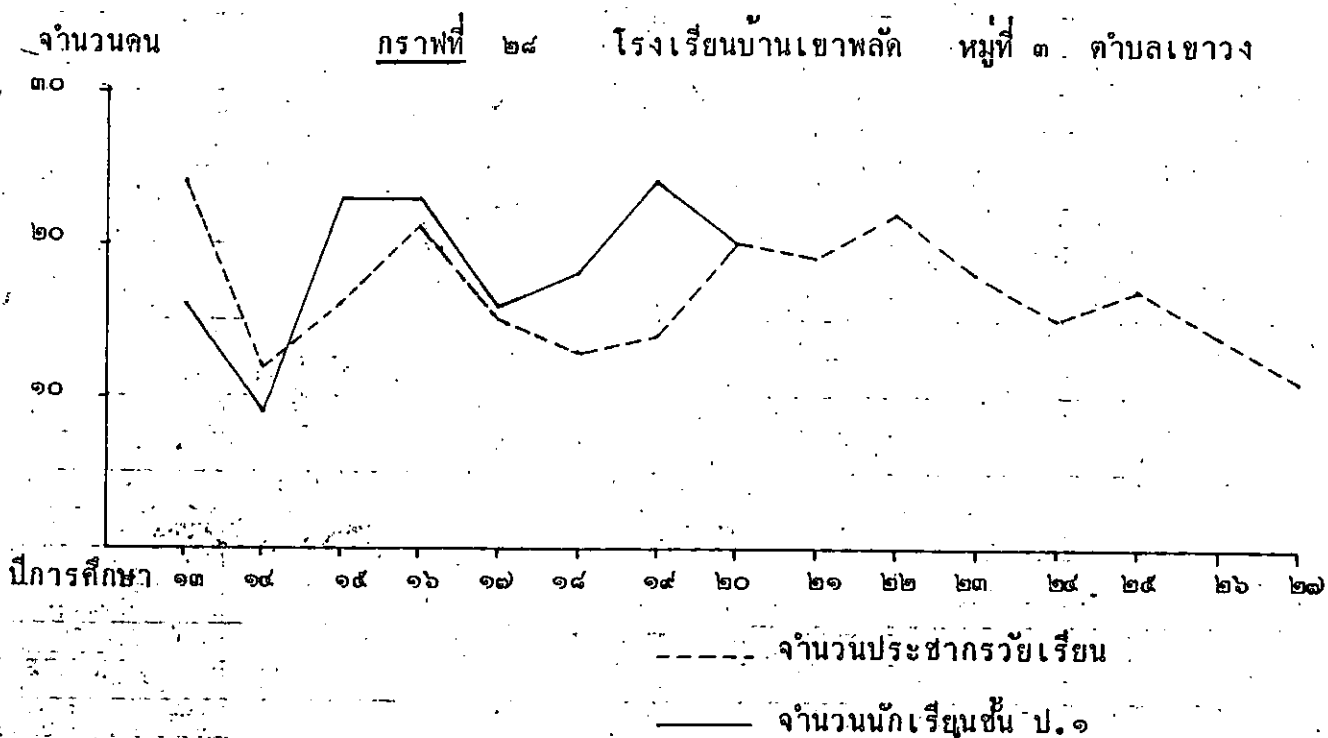
ค. กลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนมากน้อยสลับกันไป ซึ่งไม่มีจำนวนไหนแตกต่างกันอย่างแท้จริง

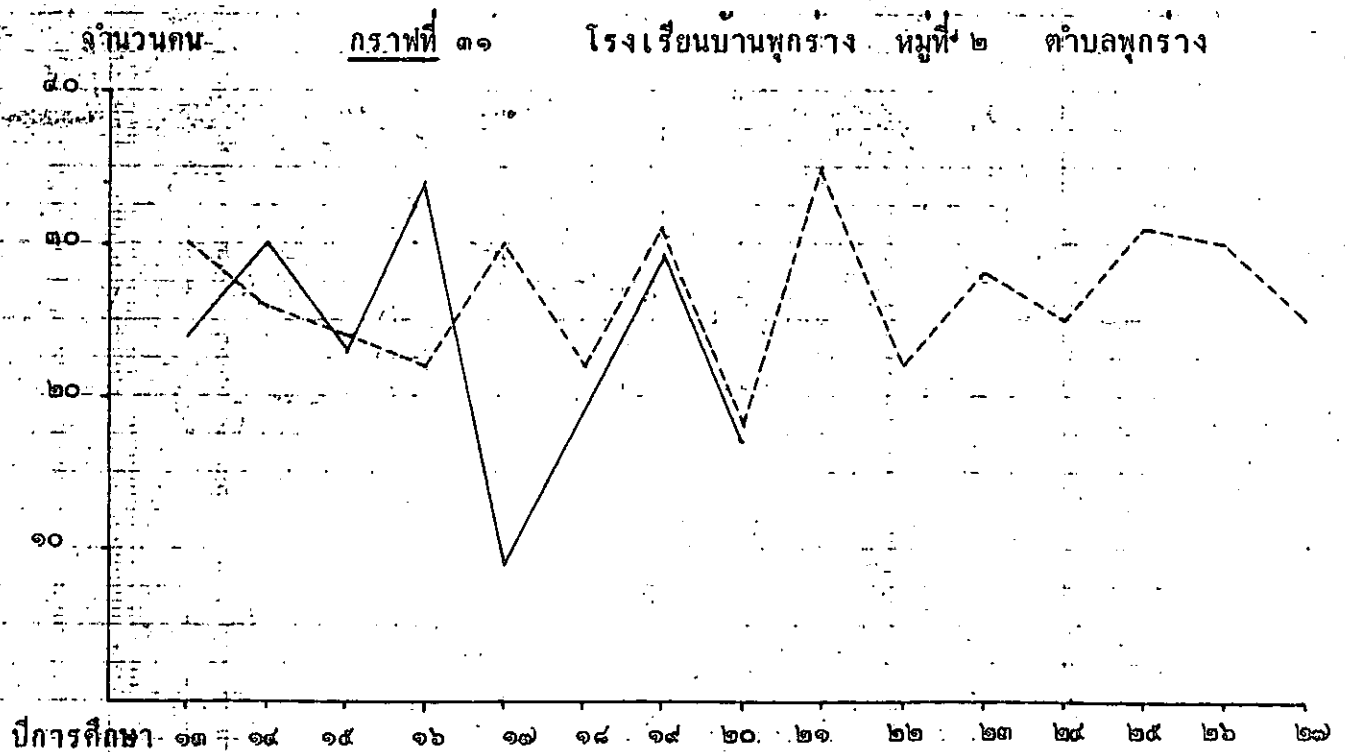
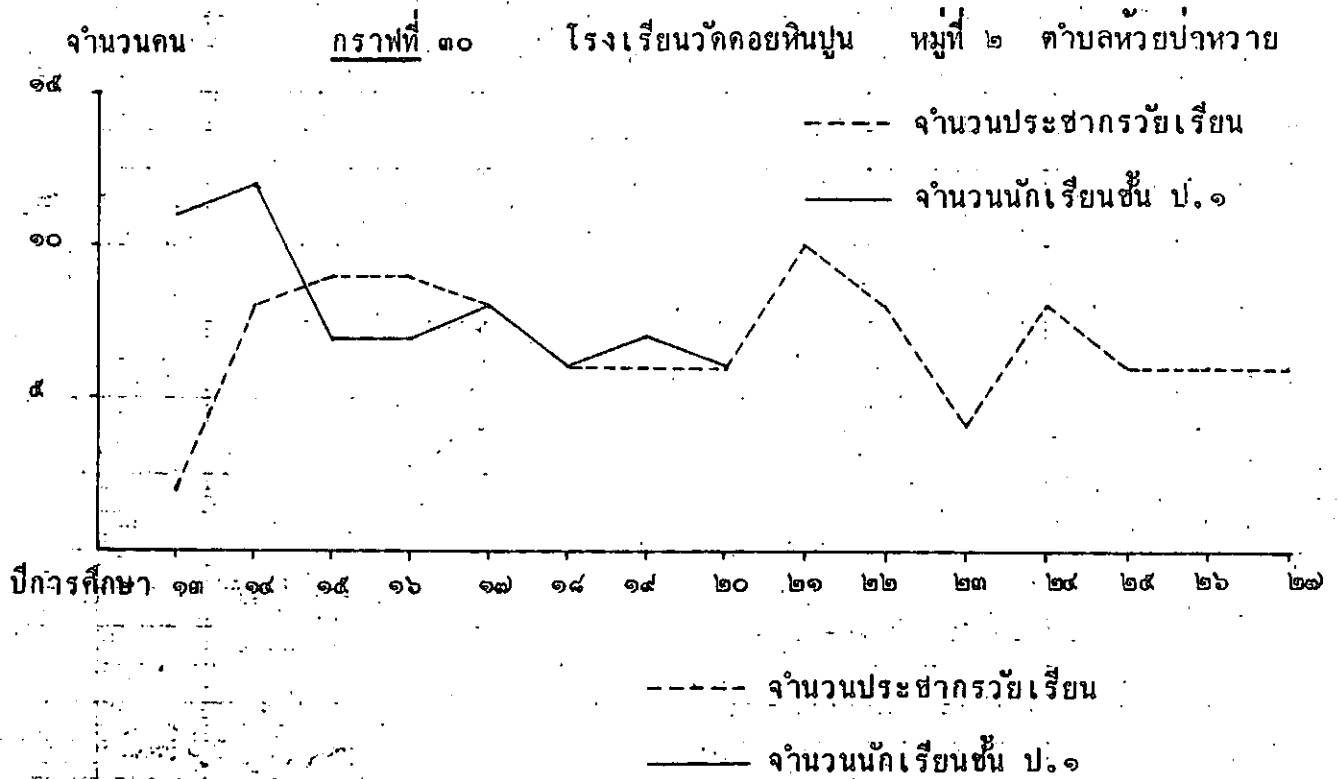
กลุ่มโรงเรียนกลุ่มนี้มีทั้งหมด 16 โรงเรียน แยกตามหมู่และตำบลดังต่อไปนี้ คือ

โรงเรียน	หมู่ที่	ตำบล
1. บ้านไชพลัด	3	เซาวาง
2. วัดบ้านโพธิ์	7	ห้วยป่าหวาย
3. วัดคอยหินปูน	13	ห้วยป่าหวาย
4. บ้านพุกร่าง	2	พุกร่าง
5. วัดตาลเสี้ยน	11	หนองแก
6. วัดหนองโคนน้อย	9	หนองแก
7. วัดสวนสำราญ	10	หนองแก
8. วัดหนองจิก	7	หนองแก
9. วัดนายาว	4	นายาว
10. นิคมสร้างตนเอง	9	ธารเกษม
(พิบูลสงคราม 2)		
11. วัดพรหมประสิทธิ์	4	ธารเกษม
12. บ้านพุช้าง	5	ธารเกษม
13. บ้านวงศ์พัฒนา	3	พุดำจาน
14. บ้านหนองใหญ่	5	พุดำจาน
15. นิคมสงคราม 2	7	พุดำจาน
16. วัดนิคมเขมาราม	2	พุดำจาน

นำเสนอในรูปภาพ ตั้งแต่กราฟที่ 28 - 43

กราฟที่ ๒๘ - ๔๓ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียนกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ กลุ่มโรงเรียนจำนวนประชากรวัยเรียนที่มีอายุเขาเกณฑ์ตามการศึกษาภาคบังคับสูงและต่ำสลับกันกับจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

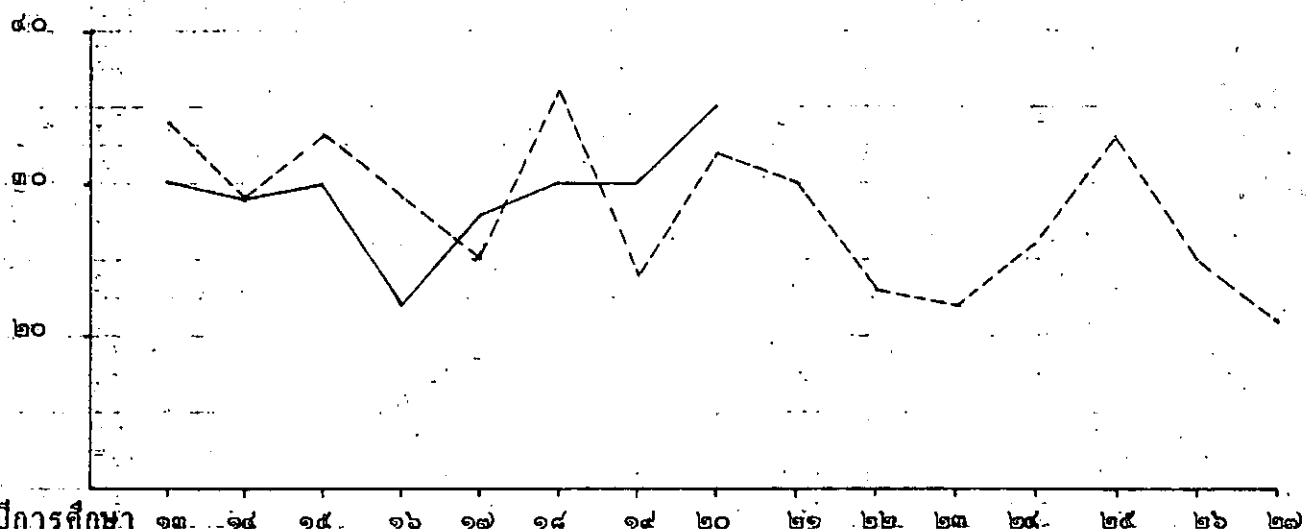

จำนวนคน

กราฟที่ ๓๒

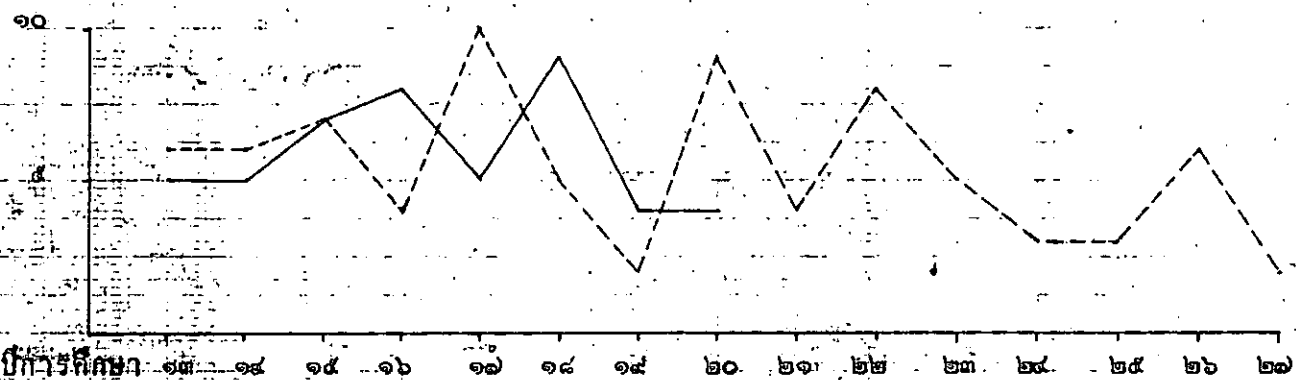
โรงเรียนวัดตาลเสี้ยน หมู่ที่ ๑๑ ตำบลหนองแก

จำนวนคน

กราฟที่ ๓๓

โรงเรียนวัดหนองโสนน้อย หมู่ที่ ๕ ตำบลหนองแก

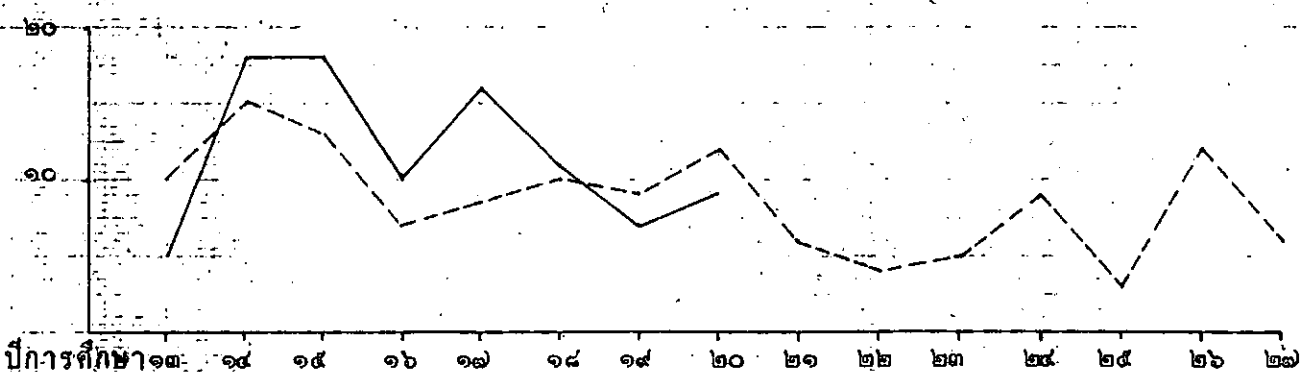
----- จำนวนประชากรวัยเรียน

———— จำนวนนักเรียนชั้น ป.๑

จำนวนคน

กราฟที่ ๓๔

โรงเรียนวัดสวนสำราญ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลหนองแก

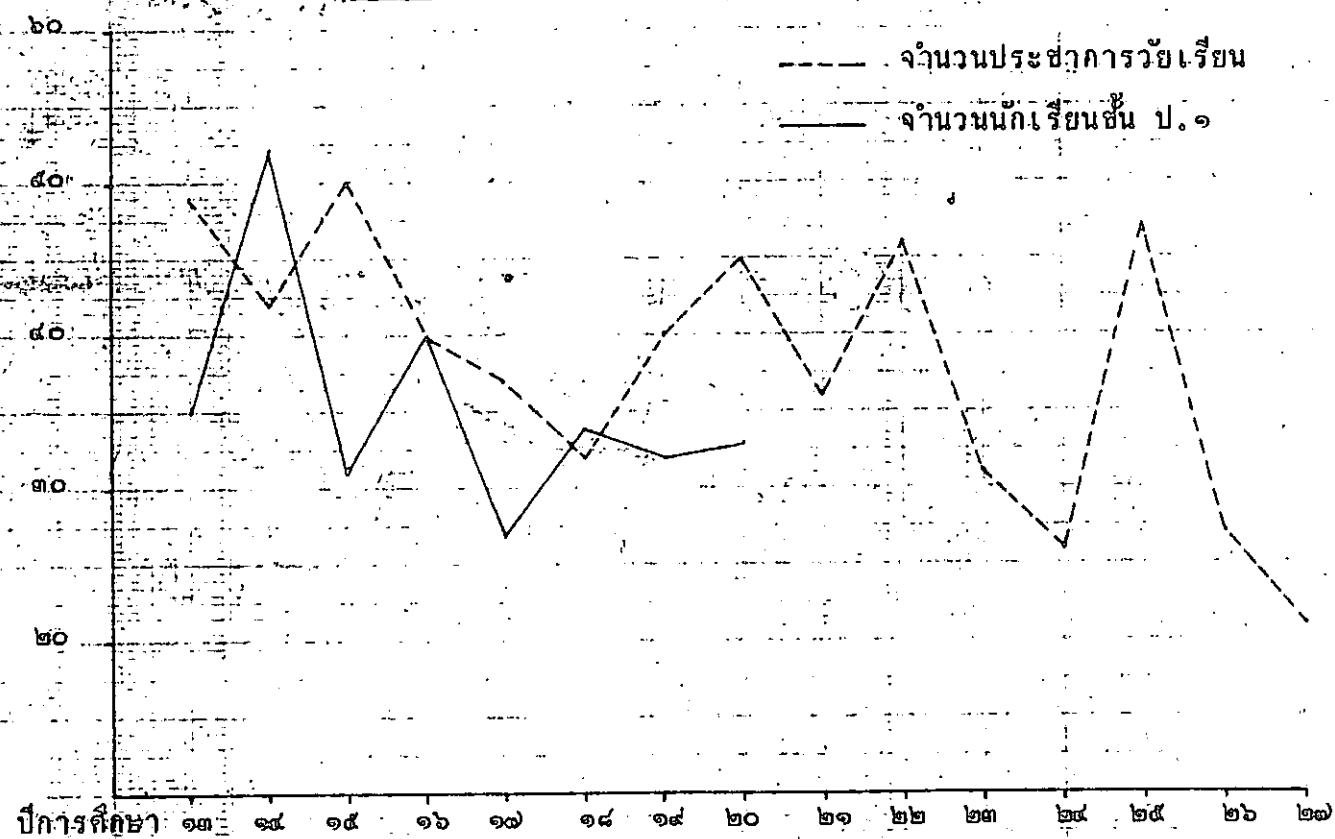

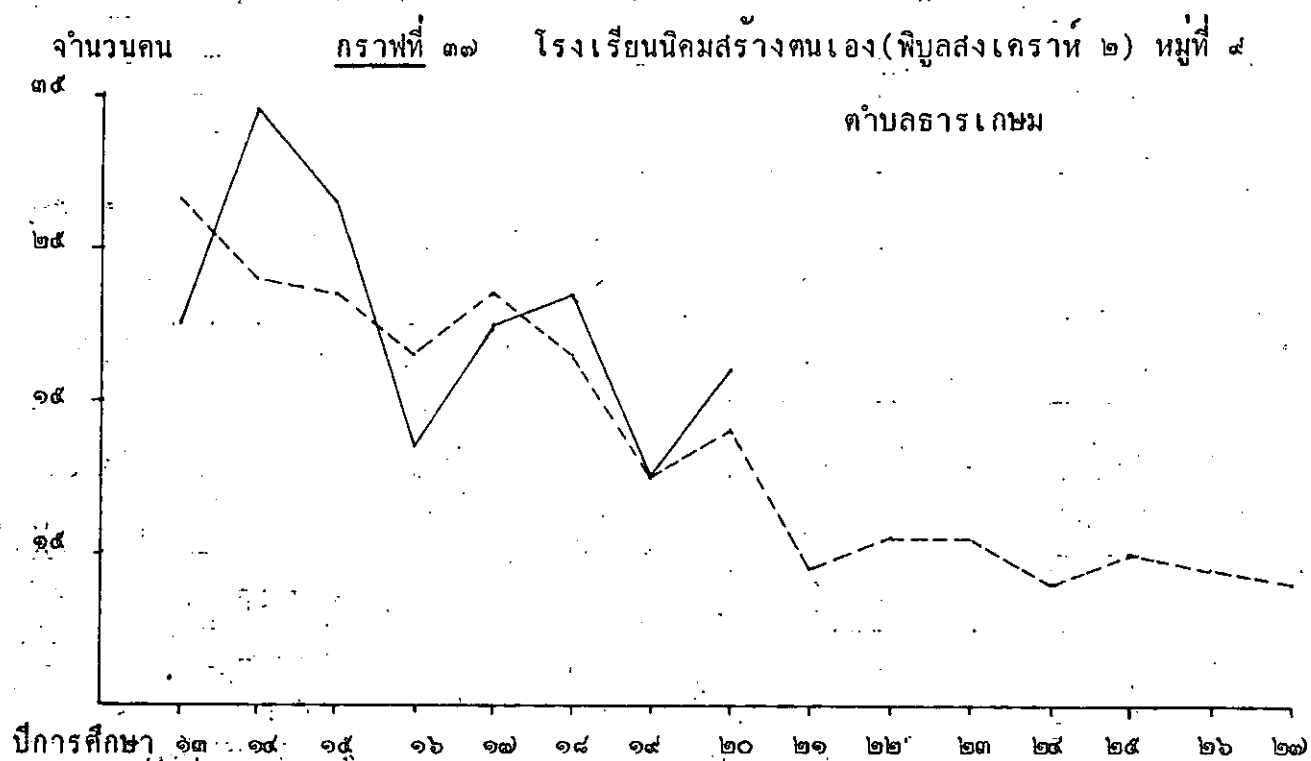
ปีการศึกษา ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗

จำนวนคน: กราฟที่ ๓๕ โรงเรียนวัดหนองจิก หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองจิก

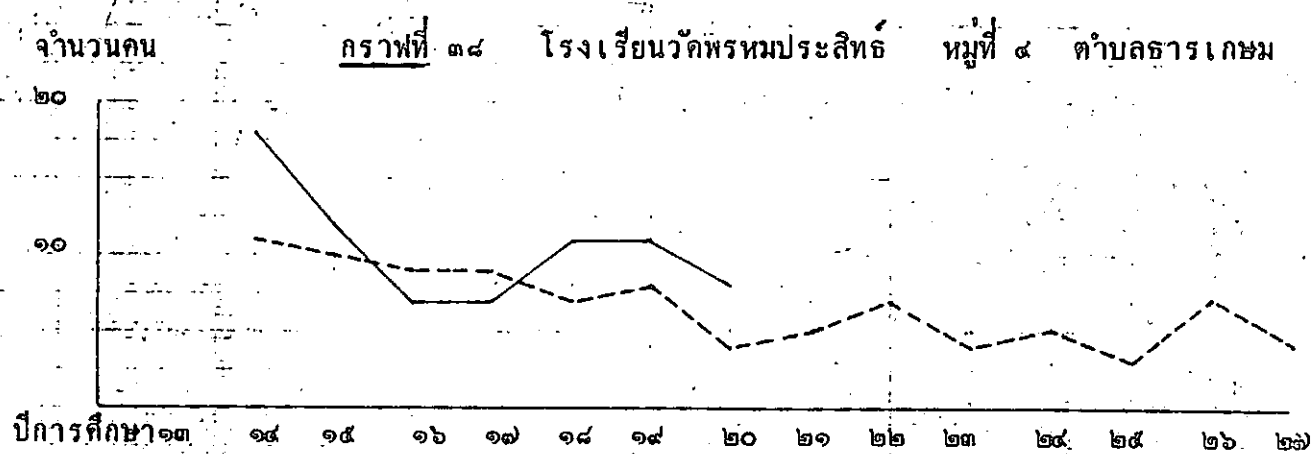
จำนวนคน: กราฟที่ ๓๖ โรงเรียนวัดนายาว หมู่ที่ ๔ ตำบลนายาว

----- จำนวนประชากรวัยเรียน

———— จำนวนนักเรียนชั้น ป.๑

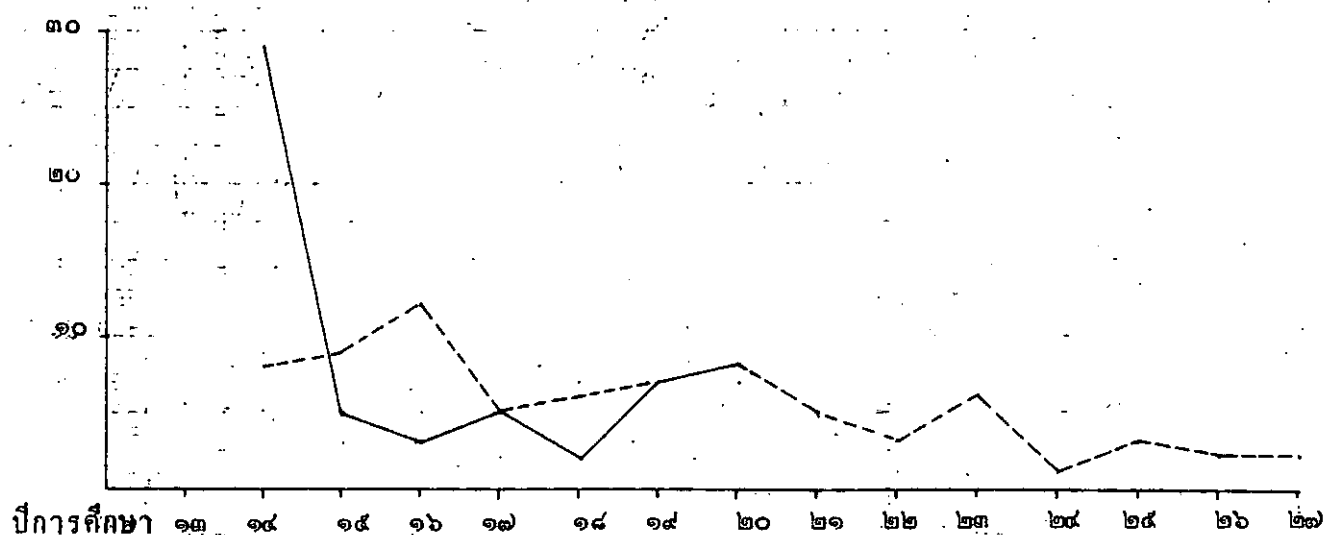
จำนวนคน กราฟที่ ๓๘ โรงเรียนบ้านพู่ช้าง หมู่ที่ ๕ ตำบลธารเกษม

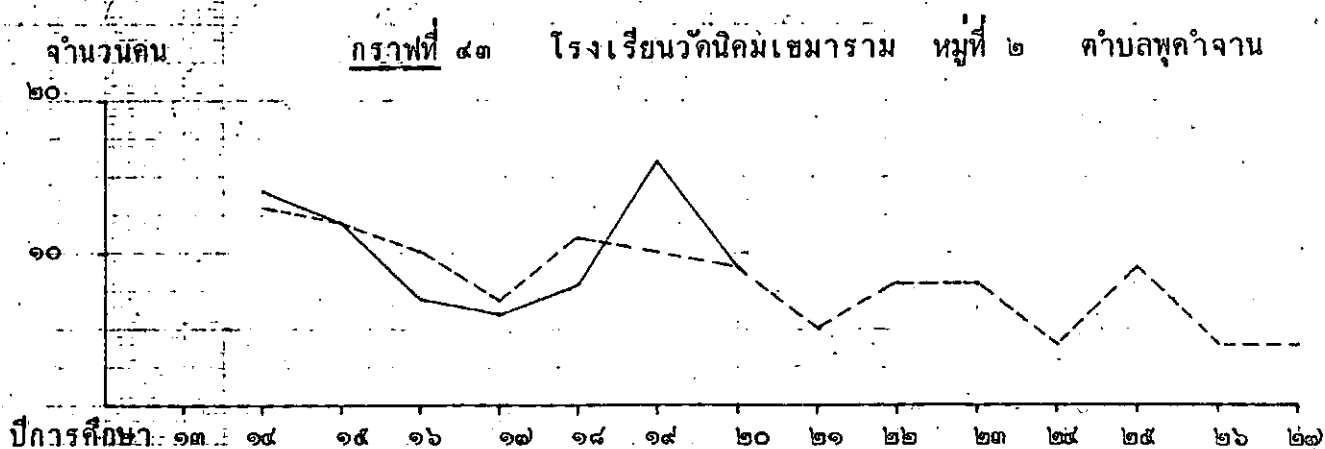
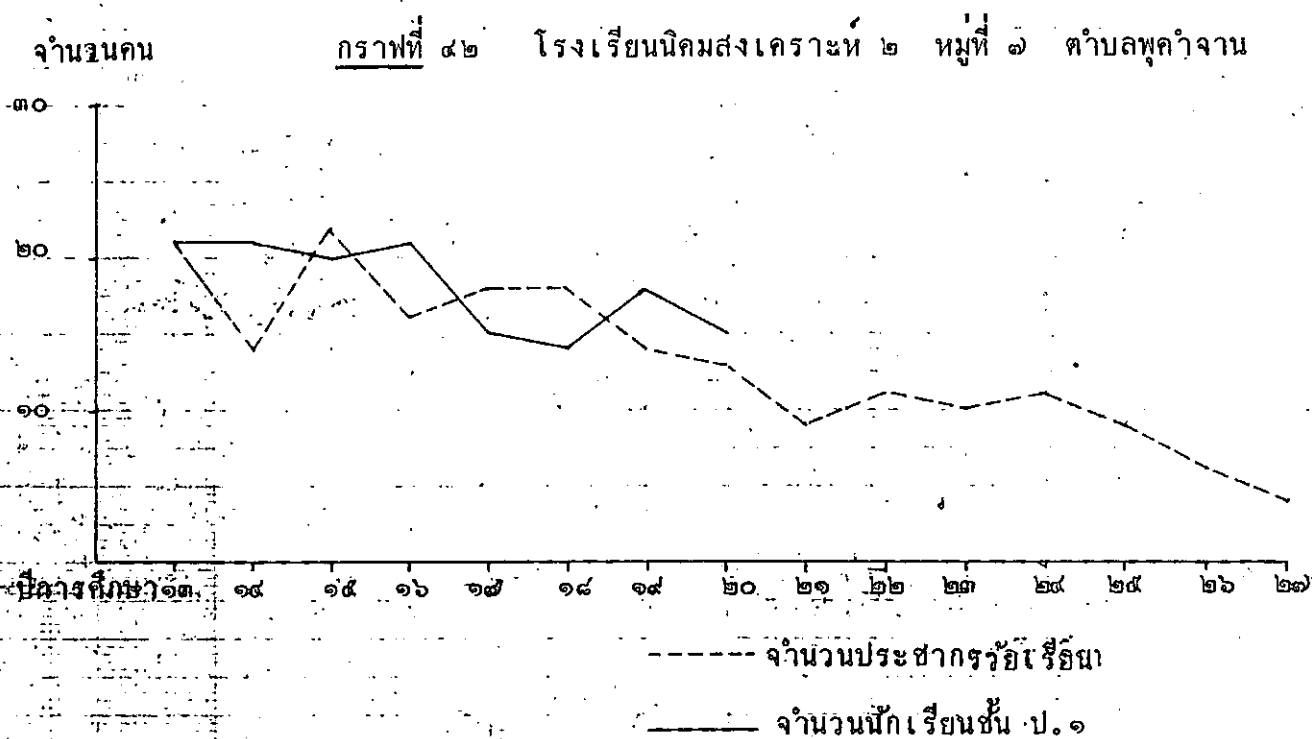
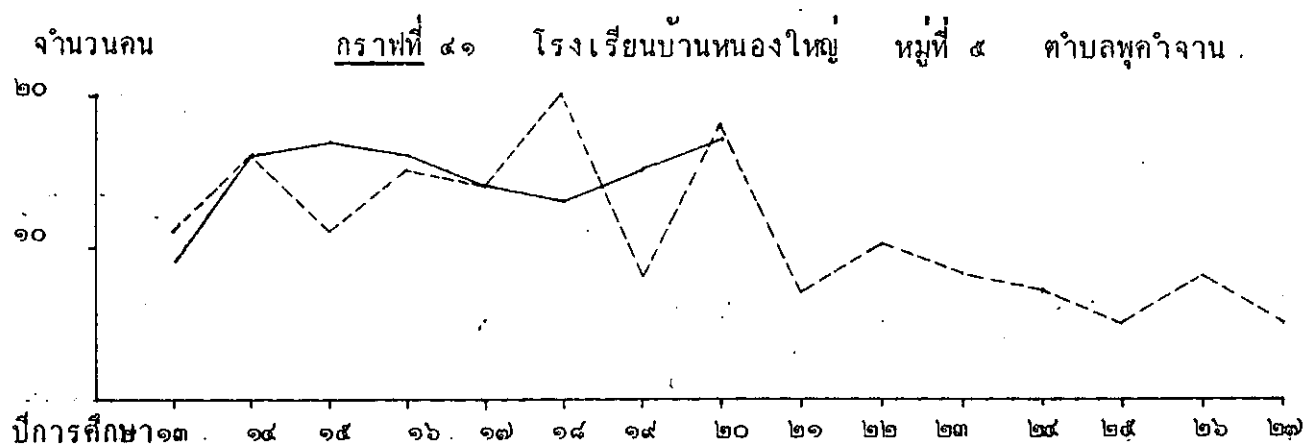

----- จำนวนประชากรวัยเรียน

———— จำนวนนักเรียนชั้น ป.๑

จำนวนคน กราฟที่ ๔๐ โรงเรียนบ้านวงครุพัฒนา หมู่ที่ ๓ ตำบลพุดำจาน

กราฟที่ 28 - 43 เป็นกราฟที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับจำนวนประชากรวัยเรียนซึ่งหมายถึงประชากรที่มีอายุย่างเข้าแปดปี ต้องเข้ารับการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถ้าหากเส้นกราฟแสดงจำนวนทั้งสองอยู่ใกล้ชิดกันหรือเป็นเส้นเดียวกัน ก็แสดงว่าการจัดการศึกษาภาคบังคับเป็นไปอย่างทั่วถึง ประชากรวัยเรียนมีโอกาที่จะเข้ารับการศึกษได้ทั่วทุกคน โรงเรียนก็มีจำนวนเพียงพอ ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าจำนวนทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง

จากการศึกษาพบว่าลักษณะกราฟที่แสดงจำนวนประชากรวัยเรียนและจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีลักษณะสูงต่ำสลับกันไป กล่าวคือในบางครั้งจำนวนประชากรวัยเรียนมีจำนวนมากกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือบางครั้งจำนวนประชากรวัยเรียนมีจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และบางครั้งจำนวนทั้งสองมีจำนวนเท่ากัน ไม่มีจำนวนไหนแตกต่างกันอย่างแท้จริง แม้ว่าบางปีการศึกษา จำนวนทั้งสองจะมีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง คือ มีจำนวนเท่ากัน จากลักษณะดังกล่าวมานี้ ไม่สามารถที่จะแยกอธิบายเป็นรายโรงเรียนได้ จึงได้พิจารณาสรุปถึงสาเหตุที่ทำให้จำนวนนักเรียนมากน้อยสลับกันไป ไม่ได้เป็นไปตามจำนวนประชากรวัยเรียนซึ่งศึกษามาจากทะเบียนราษฎรของหมู่บ้าน ในเขตบริเวณบริการแต่ละโรงเรียน

1. การอพยพโยกย้ายของประชากร ทั้งในรูปแบบถาวรหรือชั่วคราว กล่าวคือในบางท้องถิ่นมีสิ่งจูงใจทางด้านเศรษฐกิจหรือทางการศึกษา อาทิเช่น ตำบลพุดทุ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรม มีการทำไร่นามากเพราะมีสภาพภูมิศาสตร์เหมาะสม หรือเป็นบริเวณที่มีโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น สิ่งจูงใจเหล่านี้เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้มีการอพยพเข้ามาประชากรที่อพยพเข้ามานั้นไม่ได้มีการโอนย้ายทะเบียนบ้านมาด้วย จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน

ในบางตำบลมีสภาพทางภูมิศาสตร์ไม่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพของประชากร อาทิเช่น ตำบลพุดคำจาน หมู่ที่ 3 บ้านบ่อวงครุ และบ้านหนองใหญ่ เป็นบริเวณที่ขาดแคลนน้ำ โดยเฉพาะช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ประชากรอาศัยน้ำฝนเพื่อการบริโภค นอกจากนี้ลักษณะของดินเป็นดินที่ไม่เหมาะแก่การเกษตรกรรม เพราะมีทรายปนอยู่มากทำให้เป็นดิน

ที่มีลักษณะไม่เก็บกักน้ำ เป็นเหตุให้การเกษตรกรรมไม่ประสบผลสำเร็จ ประชากรมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ด้วยเหตุนี้เองทำให้ประชากรพากันอพยพออกไปตั้งถิ่นฐานในตำบลอื่น ๆ หรืออาจจะมีการอพยพชั่วคราว แต่ประชากรที่อพยพออกไปนั้นไม่ได้มีการแจ้งย้ายเข้าหรือออก เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้จำนวนประชากรวัยเรียนมีมากกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพราะจำนวนประชากรวัยเรียนนั้นเป็นจำนวนจริงที่สำรวจจากทะเบียนราษฎร เมื่อมีการอพยพออกไปโดยไม่ได้แจ้งออกจากทะเบียนราษฎรจึงทำให้ประชากรวัยเรียนมีมากกว่าจำนวนนักเรียน

2. ในบางโรงเรียนจะมีประชากรก่อนวัยเรียนมาเรียนก่อนที่จะมีอายุครบตามเกณฑ์ (อายุย่างเข้าปีที่แปด) ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าผู้ปกครองไม่มีเวลาที่จะเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนต้องออกไปทำงานนอกบ้าน หรือคงเป็นเพราะว่าผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานของตนได้มีโอกาสเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะเข้าศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนั้นถ้าหากปีการศึกษาใด มีประชากรก่อนวัยเรียนมากและเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อน ทำให้จำนวนนักเรียนมีมากกว่าประชากรวัยเรียน

3. ในบางท้องถิ่นประชากรมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ไม่สามารถที่จะส่งบุตรของตนเองเข้ารับการศึกษได้ เพราะบางครั้งต้องการแรงงานจากบุตรของตนเพื่อช่วยทำงานทางด้านการเกษตรกรรม หรือทางด้านอื่น ๆ ดังนั้นประชากรที่มีอายุครบตามเกณฑ์ที่จะเข้าศึกษา แต่ไม่ได้เข้ารับการศึกษาดังนี้ จึงทำให้จำนวนประชากรวัยเรียนมีจำนวนมากกว่าจำนวนนักเรียน

4. มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน เป็นสิ่งที่จะคอยจูงใจให้นักเรียนจากท้องถิ่นอื่น ๆ มาเรียน หรืออาจจะผลักดันให้นักเรียนในเขตบริเวณบริการของโรงเรียนนั้นไปเรียนที่อื่น ทั้งนี้ก็เพราะว่าผู้ปกครองบางคนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ก็มักจะคำนึงถึงผลการศึกษาของบุตรตนเอง ก็อยากจะให้ได้รับประสบการณ์ที่ดีจากโรงเรียนที่มีมาตรฐานการศึกษาสูง ก็จะส่งบุตรตนเองไปเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและมาตรฐานการศึกษาสูงกว่าท้องถิ่นของตน ดังนั้นจำนวนประชากรวัยเรียนในท้องถิ่นนี้จึงมีจำนวนมากกว่าจำนวนนักเรียน และในทำนองเดียวกัน จำนวนนักเรียนของโรงเรียนที่มีมาตรฐานสูง ย่อม

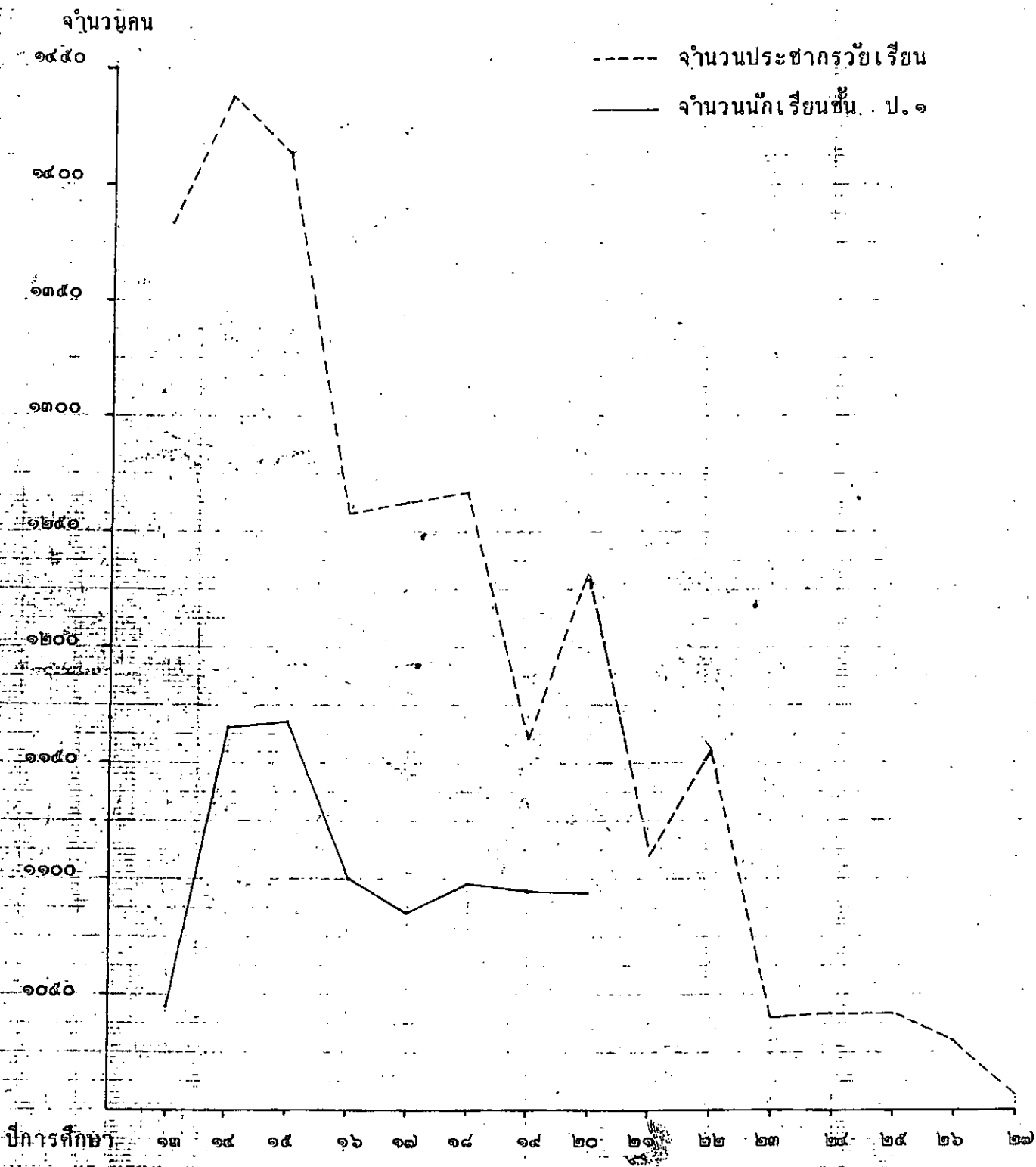
มีมากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน

5. สภาพลักษณะการคมนาคม ในบางท้องถิ่นมีโรงเรียนตั้งอยู่ห่างไกลจากชุมชน หรือที่อยู่อาศัยของนักเรียน การเดินทางมาเรียนของนักเรียนลำบาก จึงทำให้ประชากรวัยเรียนที่มีอายุครบตามเกณฑ์หมดโอกาสที่จะมาเรียน ลักษณะเช่นนี้ทำให้จำนวนประชากรวัยเรียนมีจำนวนสูงกว่าจำนวนนักเรียน

จากเหตุผลเหล่านี้เองที่ทำให้ลักษณะเส้นกราฟที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนประชากรวัยเรียนและจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีลักษณะสูงต่ำสลับกันไม่มีจำนวนไหนแตกต่างกันอย่างเห็นเด่นชัด

อย่างไรก็ตามผลการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียน กับจำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ให้บริการแก่หมู่บ้านเหล่านั้น ของแต่ละโรงเรียนยังไม่สามารถจะทราบความสัมพันธ์ที่แท้จริงได้ เนื่องจากการจัดการศึกษาภาคบังคับนั้นไม่ได้มีการจำกัดเขตโรงเรียน ประชากรวัยเรียนมีสิทธิที่จะเข้าเรียนได้ทุกโรงเรียน ดังนั้นบางโรงเรียนอาจจะมีประชากรวัยเรียนมากกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือบางโรงเรียนก็อาจจะมีจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน เหตุนี้เองจึงได้นำจำนวนประชากรวัยเรียนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของทั้งสามกลุ่มหรือทุกโรงเรียนในอำเภอพระพุทธรบาท มาสร้างกราฟรวมชุดเดียวกัน ดังกราฟที่ 44 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียน กับ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

กราฟที่ ๔๔ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียน และก่อนวัยเรียนกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

จากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียน และก่อนวัยเรียนกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนทั้งหมดในอำเภอพระพุทธบาท ผลปรากฏว่าจำนวนประชากรวัยเรียนมีจำนวนมากกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างเด่นชัด ตั้งแต่ปีการศึกษา 2513-2520 โดยเฉพาะปีการศึกษา 2513 มีความแตกต่างกันถึง 369 คน จากนั้นต่อมา ความแตกต่างเริ่มลดน้อยลงตามลำดับ อีกทั้งแนวโน้มจำนวนประชากรวัยเรียนจะลดลงอย่างมาก ตั้งแต่ปีการศึกษา 2514-2516 แต่พอถึงปีการศึกษา 2517-2518 จำนวนประชากรได้เพิ่มขึ้นเป็น 1261 และ 1266 คน ตามลำดับ ปีการศึกษา 2519 มีจำนวนลดต่ำลงเหลือ 1,160 คน และตั้งแต่ปีการศึกษา 2521-2527 จำนวนประชากรวัยเรียนมีแนวโน้มลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะปีการศึกษา 2527 จะมีจำนวนประชากรวัยเรียนเหลือเพียง 771 คน ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะว่าประชากรส่วนใหญ่มีความตระหนักถึงปัญหาของการมีครอบครัวขนาดใหญ่ และ มีความเข้าใจถึงการวางแผนครอบครัว อีกสาเหตุหนึ่งอาจจะ เป็นเพราะการอพยพเข้าและ ออกของประชากร ทั้งนี้เพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจ หรือเพื่อความปลอดภัยแห่งชีวิตและทรัพย์สินของประชากรบางท้องถิ่น อาทิเช่น ปัญหาของโจรเรียกค่าไถ่ เป็นต้น สาเหตุเหล่านี้ เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียน

สำหรับจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะมีจำนวนต่ำกว่าจำนวนประชากรวัยเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2513 - 2520 แต่แนวโน้มจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพิ่มขึ้นจาก 1,014 คน ในปีการศึกษา 2513 เป็นจำนวน 1,168 คน ในปีการศึกษา แต่พอถึงปีการศึกษา 2516 จำนวนนักเรียนกลับลดต่ำลงอีก และเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อยในปีการศึกษา 2518 - 2520 อย่างไรก็ตามจำนวนนักเรียนมีความแตกต่างจากจำนวนประชากรวัยเรียนซึ่งถ้าหากการจัดการศึกษาภาคบังคับเป็นไปอย่างทั่วถึง และประชากรวัยเรียนมี โอกาสเข้าศึกษาได้ทั่วทุก ๆ คนแล้ว จำนวนประชากรวัยเรียนกับจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกันหรือเป็นจำนวนเดียวกัน ถ้าแสดงออกรูปของกราฟ เส้นจะพบว่าลักษณะเส้นกราฟทั้งสองจะเป็นเส้นเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน จากการศึกษาพบว่าจำนวนทั้งสองมีความแตกต่างกันมากซึ่งก็หมายความว่า การให้การศึกษาภาคบังคับ-

ของอำเภอพระพุทธรบาทยังเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง หรือประชากรวัยเรียนที่มีโอกาสได้รับการศึกษาภาคบังคับยังมีจำนวนน้อย อาจจะเป็นเพราะว่าความยากจนของผู้ปกครองไม่อาจจะส่งบุตรหลานของตัวเองเข้ารับการศึกษ หรือเป็นเพราะว่าผู้ปกครองต้องการแรงงานของเด็กเพื่อช่วยเหลือครอบครัว หรืออาจจะเนื่องจากความยากลำบากของการเดินทางมาศึกษาของนักเรียน หรืออาจจะเนื่องมาจากการโยกย้ายครอบครัวของผู้ปกครอง จากสาเหตุเหล่านี้ยังผลให้เกิดความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างจำนวนประชากรวัยเรียนกับจำนวนนักเรียนชั้น ป.1 อย่างไรก็ตามเมื่อนำจำนวนทั้งสองมาหาค่าความสัมพันธ์กันแล้ว ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .52 แสดงว่าแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้นหมายความว่าถ้าหากจำนวนประชากรวัยเรียนมีจำนวนมากจำนวนนักเรียนก็จะมีจำนวนมากตามด้วย

จากการศึกษาถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียน กับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของอำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี จะพอสรุปได้ว่า แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียน จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ให้บริการหมู่บ้านเหล่านั้น

1.3 บริเวณบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจะครอบคลุมบริเวณบริการของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

เพื่อให้ทราบถึงเขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาแต่ละโรงเรียนของอำเภอพระพุทธรบาท จึงได้นำเอาตำแหน่งที่อยู่ของนักเรียนในปัจจุบันแต่ละโรงเรียนซึ่งได้จากการสอบถาม นำมาจุดลงในแผนที่แสดงขอบเขตหมู่บ้านและเขียนเส้นแสดงขอบเขตบริเวณบริการของแต่ละโรงเรียน ดังที่แสดงไว้ในแผนที่แผ่นที่ 2

จากแผนที่แผ่นที่ 2 ซึ่งแสดงขอบเขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในอำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี จากการศึกษพบว่าในอำเภอนี้มีโรงเรียน

ทั้งหมด 43 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 49.43 ของหมู่บ้านทั้งหมด 88 หมู่บ้าน นับได้ว่าเป็นอัตราส่วนที่ค่อนข้างสูง หรืออาจจะกล่าวได้ว่าโดยเฉลี่ยแล้วโรงเรียน 1 โรงเรียนจะให้บริการแก่ประชากรในหมู่บ้านถึง 2 หมู่บ้าน ด้วยลักษณะเช่นนี้เองจึงทำให้เขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาจะครอบคลุมทุกหมู่บ้านในอำเภอพระพุทธบาท และหากจะพิจารณาโดยละเอียดแล้วพบว่าขอบเขตการให้บริการของบางโรงเรียน อาทิเช่น โรงเรียนวัดประดู่ โรงเรียนวัดหนองไค่น้อย จะให้บริการแก่ประชากรวัยเรียนเพียงหมู่บ้านเดียว หรือบางโรงเรียนมีเขตบริเวณบริการซ้ำซ้อนกัน ทั้งนี้ก็เพราะตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน ยังผลให้โรงเรียนนั้น ๆ มีจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นเรียนมีน้อยเกินไป กลายเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และยิ่งแนวโน้มประชากรวัยเรียนของแต่ละท้องถิ่นมีจำนวนลดลงก็ยิ่งจะทำการลงทุนเพื่อการศึกษาที่เป็นค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนหนึ่งคนสูงขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่มีประชากรอาศัยอยู่น้อย แต่บางโรงเรียนถึงแม้จะมีเขตบริเวณบริการซ้ำซ้อนกัน ก็ยังเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้ก็เพราะตั้งอยู่ในบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น อาทิเช่น โรงเรียนวัดพระพุทธรบาท และโรงเรียนบ้านท้ายพิบูล เป็นต้น

สรุปได้ว่าขอบเขตบริเวณบริการของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอพระพุทธรบาทจะครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ดังนั้นจึงกำหนดให้ขอบเขตของหมู่บ้านทั้งหมดเป็นเขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา และเพื่อที่จะให้ทราบถึงขอบเขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจะครอบคลุมเขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาหรือไม่ จึงได้นำเอาตำแหน่งที่อยู่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีอยู่ 2 โรงเรียนคือโรงเรียนสุชีวิทยา และโรงเรียนพระพุทธรบาท "พลาณกุลวิทยา" นำที่อยู่ดังกล่าวมาจุดลงในแผนที่แสดงเขตบริเวณบริการ เขียนเส้นแสดงขอบเขตบริเวณบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งสองโรงเรียน ดังแสดงไว้ในแผนที่ แผนที่ 3

จากการศึกษาพบว่าในอำเภอพระพุทธรบาท มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอยู่ 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนสุชีวิทยา ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลพระพุทธรบาท และโรงเรียนพระพุทธรบาท "พลาณกุลวิทยา" ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลพุทรา้ง โรงเรียนทั้งสองอยู่ห่างกันประมาณ 7.50 กิโลเมตร (วัดระยะทางตรงตามแผนที่)

โรงเรียนสุธีวิทยา มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,283 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 90.80 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด ส่วนโรงเรียนพระพุทธรบาทมีนักเรียนเพียง 130 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.20 เพราะฉะนั้นโรงเรียนสุธีวิทยาจึงเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่และมีขอบเขตบริการกว้างกว่าโรงเรียนพระพุทธรบาท ดังรายละเอียดซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงขอบเขตบริการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

เขตบริการ	หมู่ที่	โรงเรียนพระพุทธรบาท (จำนวนนักเรียน)	โรงเรียนสุธีวิทยา (จำนวนนักเรียน)	นอกเขต บริการ
<u>ตำบลเขาวง</u>				
บ้านโคกมะเคื่อ	1	-	-	
บ้านข้าวขน	2	1	-	
บ้านเขาพลัก	3	-	-	
บ้านหนองป่าพง	4	1	-	
บ้านเขาวง	5	-	-	
บ้านนอย	6	2	-	
บ้านหนองกอง	7	3	-	
บ้านถ้ำมังกุญนิมเวช	8	-	-	
<u>ตำบลห้วยป่าหวาย</u>				
บ้านหนองมัน	1	-	-	
บ้านห้วยศาลเจ้า	2	-	1	
บ้านหนองยักกระเจด	3	-	-	
บ้านหนองถ่านไต้	4	-	-	
บ้านหนองโป่ง	5	3	-	

เขตบริเวณบริการ ชื่อตำบล หมู่บ้าน	หมู่ที่	โรงเรียนพระพุทธบาท (จำนวนนักเรียน)	โรงเรียนสุชีวิทยา (จำนวนนักเรียน)	นอกเขต บริเวณ บริการ
บ้านหนองถ่านเหนือ	6	-	-	
บ้านโพธิ์	7	4	-	
บ้านดินโนนไต้	8	-	4	
บ้านมุง	9	-	-	
บ้านหนองไชน้ำ	10	-	-	
บ้านดินโนน	11	3	-	
บ้านหนองสุทชะ	12	-	-	
บ้านคอยหินปูน	13	-	-	
<u>ตำบลพุทรา</u>				
บ้านพุทรา 1	1	4	2	
บ้านพุทรา 2	2	-	4	
บ้านหนองสองตอน	3	7	9	
บ้านหนองคณเฑียร	4	20	3	
บ้านเขาเลี้ยว	5	3	4	
บ้านศาลาเจ้าเพชร	6	3	2	
บ้านหนองหลุม	7	-	5	
บ้านหนองโคก	8	-	-	
<u>ตำบลหนองแก</u>				
บ้านหนองแก	1	-	6	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

เขตบริเวณบริการ ชื่อ ตำบล หมู่บ้าน	หมู่ที่	โรงเรียนพระพุทธบาท (จำนวนนักเรียน)	โรงเรียนสุวิทย์วิทยา (จำนวนนักเรียน)	นอกเขต บริเวณ บริการ
บ้านโคกเลียบ	2	-	4	
บ้านหนองแกน้อย	3	-	-	
บ้านหนองเครือตาปลา	4	-	-	
บ้านประคู้	5	-	-	
บ้านตาลเลี่ยน	6	-	9	
บ้านหนองจิก	7	-	5	
บ้านสมป่อย	8	-	-	
บ้านหนองโคกน้อย	9	-	5	
บ้านสวนสำราญ	10	-	5	
บ้านใหญ่พัฒนา	11	1	14	
บ้านปากสามัคคี	12	-	8	
<u>ตำบลนายาว</u>				
บ้านสระลำไย	1	-	12	
บ้านชัยครก	2	-	6	
บ้านไร่นงสา	3	-	23	
บ้านนายาว	4	-	24	
บ้านดงมณี	5	-	6	
บ้านชัยโพธิ์ทอง	6	-	1	
บ้านชัยนางเลิ้ง	7	-	-	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

เขตบริเวณบริการ ชื่อ ตำบล หมู่บ้าน	หมู่ที่	โรงเรียนพระพุทธบาท (จำนวนนักเรียน)	โรงเรียนสุชีวิทยา (จำนวนนักเรียน)	นอกเขต บริเวณ บริการ
<u>ตำบลพุดำจาน</u>				
บ้านพุดำจาน	1	-	9	
บ้านบ่อมะแฟน	2	-	4	
บ้านบ่อวงครุ	3	-	7	
บ้านหนองกระพุ่มา	4	-	1	
บ้านหนองใหญ่	5	-	1	
บ้านวงศ์ศรีพัฒนา	6	-	-	
บ้านหัวโค้ง	7	-	9	
บ้านสะพานยาว	7	-		
บ้านโป่งตะแบก	8	-	2	
<u>ตำบลขุนโขลน</u>				
บ้านคลองโอบ	1	-	34	
บ้านขุนโขลน	2	-	30	
บ้านเทพลิบ	3	-	11	
บ้านชัยชะอม	4	-	2	
บ้านเทพประสิทธิ์	5	-	12	
บ้านคลองโอบเหนือ	6	-	33	
บ้านเกษรมงคล	7	-	26	
บ้านศาลหลวง	8	-	19	
บ้านเขาโคกไม้	9	-	9	
บ้านเทพลิบนอก	10	-	4	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

เขตบริเวณบริการ ชื่อตำบล หมู่บ้าน	หมู่ที่	โรงเรียนพระพุทธบาท (จำนวนนักเรียน)	โรงเรียนสุธีวิทยา (จำนวนนักเรียน)	นอกเขต บริเวณ บริการ
<u>ตำบลธารเกษม</u>				
บ้านธารทองแดง	1	-	22	
บ้านโพธิ์พร้อมจิตต์	2	-	25	
บ้านศรีบุญโสภณ	3	-	14	
บ้านหนองกระทุ่ม	4	-	2	
บ้านพุซาม	5	-	7	
บ้านธารเกษม	6	-	40	
บ้านตลาดนิคม	7	-	153	
บ้านศรีสุขพัฒนา	8	3	29	
บ้านเขากินพัฒนา	9	2	15	
บ้านห้วยน้ำหวาน	10	-	12	
<u>ตำบลพระพุทธบาท</u>				
บ้านตลาดพุทธานุชา	1	-	49	
บ้านมะลิ	2	2	40	
บ้านท้ายพิบูล	3	1	10	
บ้านห้วยจาน	4	-	3	
บ้านห้วยประดู่	5	-	21	
บ้านท้ายพิบูลใต้	6	-	24	
บ้านอินทรรักษา	7	5	92	
บ้านศรีรักษา	8	3	51	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

เขตบริเวณบริการ ชื่อตำบล หมู่บ้าน	หมู่บ้าน	โรงเรียนพระพุทธบาท (จำนวนนักเรียน)	โรงเรียนสุธีวิทยา (จำนวนนักเรียน)	นอกเขต บริเวณ บริการ
<u>ตำบลพระพุทธรูชา</u>				
บ้านสันติสุข	9	-	21	
บ้านพุฒิชัย	10	-	19	
บ้านสระสามเสน	11	-	10	
บ้านทวีพัฒนา	12	-	7	
รวม		130 คน	1,283 คน	

จากตารางที่ 6 แสดงเขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจากการศึกษาผลปรากฏว่า เขตบริเวณบริการของโรงเรียนสุธีวิทยาจะครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 63 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 71.59 ของหมู่บ้าน ในขณะที่โรงเรียนพระพุทธบาทให้บริการเพียง 19 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.59 ของหมู่บ้านทั้งหมด ดังนั้นเขตบริเวณบริการของโรงเรียนสุธีวิทยาจะครอบคลุมพื้นที่ที่กว้างกว่าโรงเรียนพระพุทธบาท ทั้งนี้ก็เพราะว่าโรงเรียนสุธีวิทยาเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่กว่า ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนใกล้แหล่งชุมชนมากกว่าและ โรงเรียนก่อตั้งมานานกว่า ทำให้ประชากรวัยเรียนมาใช้บริการจากโรงเรียนนี้เป็นส่วนใหญ่

หากพิจารณาโดยส่วนรวมทั้งสองโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่าขอบเขตบริเวณบริการของทั้งสองโรงเรียนนี้ จะครอบคลุมพื้นที่เพียง 69 หมู่บ้านหรือคิดเป็นร้อยละ 78.41 ของหมู่บ้านทั้งหมด คงเหลือเพียง 18 หมู่บ้านอยู่นอกเขตบริเวณบริการ โดยเฉพาะตำบลห้วยป่าหวาย เป็นตำบลที่อยู่นอกเขตบริเวณบริการมากกว่าตำบลอื่นใด กล่าวคือมีเฉพาะหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 8 เท่านั้นที่อยู่ในเขตบริเวณบริการ แต่ทั้งสองหมู่บ้านกลับไปบริการของโรงเรียน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

เขตบริเวณบริการ ชื่อตำบล หมู่บ้าน	หมู่บ้าน	โรงเรียนพระพุทธบาท (จำนวนนักเรียน)	โรงเรียนสุธีวิทยา (จำนวนนักเรียน)	นอกเขต บริเวณ บริการ
<u>ตำบลพระพุทธรูชา</u>				
บ้านสันติสุข	9	-	21	
บ้านพุฒิน	10	-	19	
บ้านสระสามเสน	11	-	10	
บ้านทวีพัฒนา	12	-	7	
รวม		130 คน	1,283 คน	

จากตารางที่ 6 แสดงเขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจากการศึกษาผลปรากฏว่า เขตบริเวณบริการของโรงเรียนสุธีวิทยาจะครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 63 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 71.59 ของหมู่บ้าน ในขณะที่โรงเรียนพระพุทธบาทให้บริการเพียง 19 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.59 ของหมู่บ้านทั้งหมด ดังนั้นเขตบริเวณบริการของโรงเรียนสุธีวิทยาจะครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างกว่าโรงเรียนพระพุทธบาท ทั้งนี้ก็เพราะว่าโรงเรียนสุธีวิทยาเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่กว่า ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนใกล้แหล่งชุมชนมากกว่าและ โรงเรียนก่อตั้งมานานกว่า ทำให้ประชากรวัยเรียนมาใช้บริการจากโรงเรียนนี้เป็นส่วนใหญ่

หากพิจารณาโดยส่วนรวมทั้งสองโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่าขอบเขตบริเวณบริการของทั้งสองโรงเรียนนี้ จะครอบคลุมพื้นที่เพียง 69 หมู่บ้านหรือคิดเป็นร้อยละ 78.41 ของหมู่บ้านทั้งหมด คงเหลือเพียง 18 หมู่บ้านอยู่นอกเขตบริเวณบริการ โดยเฉพาะตำบลห้วยป่าหวาย เป็นตำบลที่อยู่นอกเขตบริเวณบริการมากกว่าตำบลอื่นใด กล่าวคือมีเฉพาะหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 8 เท่านั้นที่อยู่ในเขตบริเวณบริการ แต่ทั้งสองหมู่บ้านกลับไปบริการของโรงเรียน

สุวีรวิทยา ซึ่งน่าจะอยู่ในบริเวณบริการของโรงเรียนพระพุทธบาทมากกว่า แต่ก็คงเป็นเพราะว่านักเรียนส่วนใหญ่ในตำบลห้วยป่าหวาย ที่เข้าศึกษาในโรงเรียนสุวีรวิทยา คงจะเข้ามาพักอาศัยอยู่กับญาติในบริเวณที่อยู่ใกล้ ๆ โรงเรียน สะดวกกว่าที่จะเดินทางจากหมู่บ้านของตนเอง ส่วนหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบลห้วยป่าหวาย รวมทั้งหมู่บ้านในตำบลเขาวงบางหมู่ ที่อยู่นอกเขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้คงเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่านักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นนั้น ไม่มีโอกาสศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาตอนปลาย เช่นเดียวกับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับการศึกษาตอนปลายหมดโอกาสศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา เป็นเพราะว่า

1. โรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในกลุ่มตำบลห้วยป่าหวาย และตำบลเขาวง มีอยู่เพียงโรงเรียนเดียว ไม่พอเพียงกับจำนวนนักเรียนที่อยู่ในบริเวณนี้ อาจจะทำให้นักเรียนหมดโอกาสที่เรียนต่อในระดับสูง

2. นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในชั้นประถมศึกษา ไม่มีความประสงค์ที่จะศึกษาต่อ เป็นเพราะความยากจนจำเป็นต้องออกจากโรงเรียนเพื่อช่วยบิดามารดาทำงาน

3. ความยากลำบากในการเดินทางมาโรงเรียน เพราะขาดเส้นทางถนนที่เชื่อมระหว่างหมู่บ้านกับถนนสายหลัก

4. นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในชั้นประถมศึกษาตอนปลายแล้ว อาจจะเข้าไปเรียนในอำเภอเมือง โดยเฉพาะนักเรียนที่อาศัยอยู่ในตำบลเขาวง มักจะเข้าไปเรียนที่โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตตำบลหน้าพระลาน

ด้วยสาเหตุเหล่านี้เอง ที่ทำให้เขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจะไม่ครอบคลุมบริเวณบริการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สำหรับหมู่ที่ 6 ตำบลพุด่าง หมู่ 3, 4, 5, 8 ตำบลหนองแกและ หมู่ที่ 8 ตำบลพุด่างเป็นบริเวณที่สามารถเดินทางไปโรงเรียนได้อย่างสะดวกเพราะหมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียงยังคงติดต่อกับโรงเรียนได้ ดังนั้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับด้านการคมนาคมจึงไม่เป็นปัญหา คงเป็นเพราะผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายไม่มีความประสงค์ที่จะศึกษาต่อหรือเป็นเพราะความยากจน ดังนั้นอาจจะมีบางปีการศึกษาที่มีนักเรียนเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา ก็ทำให้บริเวณบริการของ-

โรงเรียนมัธยมศึกษาครอบคลุมบริเวณดังกล่าว แต่บางปีการศึกษาอาจจะไม่มีใครมาเรียนก็ได้ ดังเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

1.4 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี น่าจะมีตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการจากโรงเรียน

เพื่อให้ทราบว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตอำเภอพระพุทธบาทจะอยู่ในบริเวณย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการหรือไม่นั้น จึงได้นำเอาแบบจำลองประเมินตำแหน่งที่ตั้ง ที่สร้างขึ้นมาทดสอบตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเดิมและหมู่บ้านที่อยู่ในเขตบริเวณบริการเดิม โดยกำหนดให้ทุก ๆ หมู่บ้านในบริเวณบริการมีโอกาสในการจัดตั้งโรงเรียน นำแบบจำลองมาทดสอบกับที่ตั้งโรงเรียนในแต่ละหมู่บ้าน เมื่อมีการย้ายที่ตั้งโรงเรียนไปจนครบทุกหมู่บ้าน ในเขตบริเวณบริการ ก็จะได้อายุ สัทธิของแต่ละตำแหน่งที่ย้ายจนครบ นำอายุ สัทธิของแต่ละตำแหน่งมาเปรียบเทียบกัน อายุ สัทธิที่มีค่าต่ำสุดจะเป็นตำแหน่งย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการจากโรงเรียน

จากการศึกษาตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 43 โรงเรียน ปรากฏผลว่า โรงเรียนที่มีตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการมีเพียง 16 โรงเรียนเท่านั้น อีก 16 โรงเรียนไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียน ส่วนโรงเรียนที่เหลืออีกจำนวน 11 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่ให้บริการเพียงหมู่บ้านเดียว ซึ่งไม่อาจจะทดสอบโดยใช้แบบจำลองนี้ได้ หรืออาจจะสรุปได้แต่เพียงว่าลักษณะที่ตั้งโรงเรียนที่ให้บริการเพียงหมู่บ้านเดียวนั้น มีความเหมาะสมเฉพาะในหมู่บ้าน ถ้าหากหมู่บ้านนั้นมีอาณาเขตกว้างขวางและมีจำนวนประชากรวัยเรียนมากเพียงพอ

ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงโรงเรียนและค่า y สุทธิของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลาง
ที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ

ลำดับที่	โรงเรียน	หมู่ที่	ค่า y สุทธิ	
	<u>ตำบลห้วยป่าหวาย</u>			
1	โรงเรียนวัดหนองถ่านเหนือ	6	-1,158.69	
2	โรงเรียนวัดหนองสุทธะ	12	-466.25	
	<u>ตำบลพุกวาง</u>			
3	โรงเรียนบ้านพุกวาง	2	-1,039.15	
4	โรงเรียนวัดหนองคณทิ	4	-4,039.14	
	<u>ตำบลหนองแก</u>			
5.	โรงเรียนวัดหนองแก	1	142.80	
6.	โรงเรียนวัดส้มป่อย	8	912.30	
	<u>ตำบลนายาว</u>			
7.	โรงเรียนบ้านชัยครก	2	1,714.39	
8.	โรงเรียนบ้านสระลำไย	1	-4,847.04	
	<u>ตำบลพุกัจจาน</u>			
9.	โรงเรียนพุกัจจาน	1	1,869.0	
10.	โรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม	4	698.20	
11	โรงเรียนบ้านหนองใหญ่	5	317.89	
12.	โรงเรียนบ้านธารทองแดง	7	272.48	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	หมู่ที่	ค่า y สุทธิ	
	<u>ตำบลธารเกษม</u>			
13	โรงเรียนบ้านพุซาง	5	-62,333.63	
14	โรงเรียนบ้านธารเกษม	7	-208,547.09	
15	โรงเรียนวัดศรีบุญญาราม	2	- 1,927.76	
16	โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 1	3	3,875.99	

จากตาราง 7 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่อยู่ในบริเวณย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ มีจำนวนทั้งหมด 16 โรงเรียน ทั้งนี้ก็เพราะว่าการกำหนดตำแหน่งเพื่อจัดตั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษา ของอำเภอพระพุทธบาท จะยึดตามความหนาแน่นของประชากรและมีจำนวนประชากรวัยเรียนมากเป็นเกณฑ์ จึงเป็นเหตุให้ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในปัจจุบันอยู่ในบริเวณย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ

และจาก ตาราง 8 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่ให้บริการแก่นักเรียนเพียงหมู่บ้านเดียว ซึ่งมีจำนวน 11 โรงเรียน หากพิจารณาถึงความเหมาะสมของที่ตั้งก็จัดได้ว่าเป็นตำแหน่งที่ตั้งที่มีความเหมาะสมในปัจจุบัน ทั้งนี้ก็เพราะว่าบางหมู่บ้านมีกลุ่มบ้านอยู่ห่างไกลกัน แม้ว่าเขตหมู่บ้านจะติดประชิดกับหมู่ที่มีโรงเรียน แต่ก็ไม่สามารถมาใช้บริการได้ เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศ ตัวอย่างเช่น โรงเรียนบ้านวงศ์พัฒนา ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3 ตำบลพุดจาน อยู่ติดกับหมู่ที่ 2 มีโรงเรียนวัดนิคมเขมารามตั้งอยู่ แต่ประชากรวัยเรียนในหมู่ที่ 3 ไม่สามารถมาใช้บริการได้ เนื่องจากความยากลำบากในการเดินทางมาโรงเรียน ต้องผ่านลักษณะภูมิประเทศที่เป็นเขา และทางไกลเกินความสามารถของประชากรวัยเรียน นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ อีกที่ทำให้มีโรงเรียนที่ให้บริการ เพียง-

หมู่บ้านเดียว อาทิเช่น เป็นความต้องการของประชากรแต่ละหมู่บ้านที่อยากจะให้มีโรงเรียนไว้ในหมู่บ้านของตนเอง เพื่อที่จะไม่ให้บุตรหลานตนเองไปศึกษาในท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อชื่อเสียงและเกียรติประวัติของหมู่บ้านที่ได้สละเงินสมทบทุนช่วยกันสร้าง หรือเพื่อเหตุผลทางการที่ 8 แสดงตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนที่ให้บริการแก่นักเรียนเพียง 1 หมู่บ้าน

ลำดับที่	โรงเรียน	ตำบล	หมู่ที่	
1	โรงเรียนวัดบ้านโพธิ์มิตรภาพที่ 132	ห้วยป่าหวาย	7	
2	โรงเรียนวัดคอยหินปูน	ห้วยป่าหวาย	13	
3	โรงเรียนวัดหนองสองตอน	พุกวาง	3	
4	โรงเรียนวัดเขาเลี้ยว	พุกวาง	5	
5	โรงเรียนวัดประคู้	หนองแก	5	
6	โรงเรียนวัดหนองจิก	หนองแก	7	
7	โรงเรียนวัดหนองโคนน้อย	หนองแก	9	
8	โรงเรียนวัดสวนสำราญ	หนองแก	10	
9	โรงเรียนบ้านบ่อวงกรพัฒนา	พุก่าจาน	3	
10	โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 2	พุก่าจาน	7	
11	โรงเรียนบ้านชัยระอม	ขุนโสดน	4	

การเมือง อาทิเช่น เพื่อเสาะแสวงหาคะแนนเสียงจากกลุ่มชนนั้น ย่อมปฏิบัติตามคำร้องของประชากรโดยไม่คำนึงถึงเหตุผลอื่น ๆ ให้รอบคอบ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และตั้งอยู่ใกล้เคียง บางครั้งทำให้เขตบริการซ้ำซ้อนกัน ต้องตกลงแบ่งประชากรวัยเรียนระหว่างทั้งสองโรงเรียนนั้น มิเช่นนั้นจำนวนเด็กแต่ละชั้นเรียนมีไม่พอเพียง ดังนั้นการจัดตั้งโรงเรียนให้มีความเหมาะสมทางค่าน

ประสิทธิภาพด้านรางวัลมากที่สุด จะต้องคำนึงถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ ประชากรให้มากที่สุด และมากกว่าคนอื่น ๆ อันเป็นเหตุผลเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ตารางที่ 9 แสดงโรงเรียนที่ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียน ที่มาใช้บริการ ตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่แท้จริง ประชากรวัยเรียนค่า y ของตำแหน่งที่เป็นย่านกลางและตำแหน่งบริเวณบริการ

ตำแหน่ง ที่ประเมิน	ชื่อตำแหน่ง	หมู่ที่	ประชากร วัยเรียน	ค่า y	ตำแหน่งที่ เป็นย่านกลาง	ตำแหน่งโรง- เรียนเดิม
	<u>1. โรงเรียนบ้าน</u>					
	<u> เซาพลัด</u>					
6	บ้านน้อย	6	40	-252.90	เป็นย่านกลาง	
1	บ้านโคกมะเคื่อ	1	34	-104.88		
3	บ้านเซาพลัด	3	20	374.69		ตำแหน่งเดิม
	<u>2. โรงเรียนวัดเซาวง</u>					
7	บ้านหนองกอง	7	54	-2,719.99	เป็นย่านกลาง	
5	บ้านเซาวง	5	45	-1,289.87		ตำแหน่งเดิม
2	บ้านขำบอน	2	37	-288.53		
4	บ้านหนองป่าพง	4	26	1912.87		
8	บ้านถ้ำมุงภูมิเยี่ยมเวช	8	21	2380.27		
	<u>3. โรงเรียนวัดหนองโป่ง</u>					
1	บ้านโคกมะเคื่อ	1	34	571.43	เป็นย่านกลาง	
13	บ้านหนองโป่ง	5	30	647.62		ตำแหน่งเดิม

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ตำแหน่ง ที่ประเมิน	ชื่อตำแหน่ง	หมู่ที่	ประชากร วัยเรียน	ค่า Y สุ่ม	ตำแหน่งที่ เป็น ย่านกลาง	ตำแหน่งโรง- เรียนเดิม
	<u>4. โรงเรียนวัดหนองไชน้ำ</u>					
17	บ้านนุ่ง	9	43	-392.75	เป็นย่านกลาง	
1	บ้านโคกมะเคื่อ	1	34	-108.40		
18	บ้านหนองไชน้ำ	10	22	501.15		ตำแหน่งเดิม
	<u>5. โรงเรียนวัดศรีจอมทอง</u>					
16	บ้านคันโนน	8	59	-3254.54	เป็นย่านกลาง	
10	บ้านห้วยศาลเจ้า	2	47	-2905.72		
19	บ้านคันโนนใต้	11	39	-590.05		ตำแหน่งเดิม
9	บ้านหนองมัน	1	29	940.0		
18	บ้านหนองไชน้ำ	10	22	2233.82		
12	บ้านหนองถ่านใต้	4	23	3576.49		
	<u>6. โรงเรียนวัดศรีอัมพร</u>					
26	บ้านเขาเลี้ยว	5	148	-6520.37	เป็นย่านกลาง	
31	บ้านโคกเสียบ	2	42	1026.46		ตำแหน่งเดิม
28	บ้านหนองหลุม	7	21	5493.89		
	<u>7. โรงเรียนวัดศาลาลัย</u>					
35	บ้านศาลาลัย	6	54	-1376.21	เป็นย่านกลาง	
41	บ้านป่าคาสามัคคี	12	41	-911.58		
40	บ้านใหญ่พัฒนา	11	63	-611.59		ตำแหน่งเดิม
33	บ้านหนองเครือตาปลา	4	12	2949.38		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ตำแหน่ง ที่ประเมิน	ชื่อตำแหน่ง	หมู่ที่	ประชากร วัยเรียน	ค่า ย สหธิ	ตำแหน่งที่ เป็น ยานกลาง	ตำแหน่งโรง- เรียนเดิม
	<u>8. โรงเรียนวัดนายาว</u>					
44	บ้านไรหงสา	3	118	-3061.52	เป็นยานกลาง	ตำแหน่งเดิม
45	บ้านนายาว	4	85	- 489.15		
46	บ้านดงมณี	5	36	4373.05		
	<u>9. โรงเรียนบ้านชัยโพธิ์ทอง</u>					
47	บ้านชัยโพธิ์ทอง	6	49	550.80	เป็นยานกลาง	ตำแหน่งเดิม
48	บ้านดงมณี	5	36	761.95		
	<u>10. โรงเรียนวัดนิคมเขมาราม</u>					
55	บ้านหัวโค้ง	7	175	1308.30	เป็นยานกลาง	ตำแหน่งเดิม
50	บ้านบอมะแพน	2	60	1946.56		
	<u>11. โรงเรียนวัดพระพุทธรบาท</u>					
74	บ้านตลาดนิคม	7	504	-342,377.81	เป็นยานกลาง	
85	บ้านศรีรักษา	8	333	-81,304.98		
79	บ้านสวนมะลิ	2	285	-80,772.91		
84	บ้านอินทรรักษา	7	262	-59,154.54		
78	บ้านตลาดพุทธรบาท	1	262	-57,718.84		
75	บ้านศรีสุขพัฒนา	8	200	-32,041.67		
83	บ้านท้ายพิบูลย์	6	202	-31,056.97		
58	บ้านคลองโอบ	1	143	-1,335.86		
63	บ้านคลองโอบเหนือ	6	136	4,420.71		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ตำแหน่ง ที่ประเมิน	ชื่อตำแหน่ง	หมู่ที่	ประชากร วัยเรียน	ค่า y สหติ	ตำแหน่งที่ เป็น ยานกลาง	ตำแหน่งโรง- เรียนเดิม
80	บ้านท้ายพิบูล	3	146	9,370.55		
64	บ้านเกษรมงคล	7	118	10,035.84		
65	บ้านศาลหลวง	8	123	11,893.14		
60	บ้านเทพลิม	3	124	15,227.86		
88	บ้านสระสามเสน	11	138	19,189.69		
89	บ้านทวีพัฒนา	12	87	22,401.65		
59	บ้านขุนโชน	2	86	27,202.20		
66	บ้านเขาโคกไม้	9	106	31,376.71		
62	บ้านเทพประสิทธิ์	5	58	32,924.75		ตำแหน่งเดิม
87	บ้านพุฒิน	10	86	36,265.85		
86	บ้านสันติสุข	9	113	41,608.18		
68	บ้านธารทองแดง	1	91	61,250.27		
82	บ้านห้วยประคู	5	67	79,150.47		
81	บ้านห้วยจาน	4	21	113,709.95		
76	บ้านเขาดินพัฒนา	9	72	165,564.60		
<u>12. โรงเรียนพระพุทธรบาท</u>						
74	บ้านตลาดนิคม	7	504	-194,949.61	เป็นยานกลาง	
79	บ้านสวนมะลิ	2	285	-32,721.61		
85	บ้านศรีรักษา	7	333	-32,319.33		
78	บ้านตลาดพุทธบูชา	1	262	-29,789.51		
84	บ้านอินทรรักษา	7	262	-18,494.44		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ตำแหน่ง ที่ประเมิน	ชื่อตำแหน่ง	หมู่ หมู่ที่	ประชากร วัยเรียน	ค่า y สุ่ม สุ่ม	ตำแหน่งที่ เป็น ย่านกลาง	ตำแหน่งโรง- เรียนเดิม
80	บ้านท้ายพิบูล	3	146	9,370.55		
64	บ้านเกษรมงคล	7	118	10,035.84		
65	บ้านศาลหลวง	8	123	11,893.14		
60	บ้านเทพลิม	3	124	15,227.86		
88	บ้านสระสามเสน	11	138	19,189.69		
89	บ้านทวีพัฒนา	12	87	22,401.65		
59	บ้านขุนโกลน	2	86	27,202.20		
66	บ้านเขาโคกไม้	9	106	31,376.71		
62	บ้านเทพประสิทธิ์	5	58	32,924.75		ตำแหน่งเดิม
87	บ้านพุฒินันท์	10	86	36,265.85		
86	บ้านสันติสุข	9	113	41,608.18		
68	บ้านธารทองแดง	1	91	61,250.27		
82	บ้านห้วยประจักษ์	5	67	79,150.47		
81	บ้านห้วยจาน	4	21	113,709.95		
76	บ้านเขาคินพัฒนา	9	72	165,564.60		
12. โรงเรียนพระเทพบาท						
74	บ้านตลาดนิคม	7	504	-194,949.61	เป็นย่านกลาง	
79	บ้านสวนมะลิ	2	285	-32,721.61		
85	บ้านศรีรักษา	7	333	-32,319.33		
78	บ้านตลาดพุทธบูชา	1	262	-29,789.51		
84	บ้านอินทรรักษา	7	262	-18,494.44		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ตำแหน่ง ที่ประเมิน	ชื่อตำแหน่ง	หมู่ที่	ประชากร วัยเรียน	ค่า y สูง	ตำแหน่งที่ เป็น ย่านกลาง	ตำแหน่งโรง- เรียนเดิม
75	บ้านศรีสุขพัฒนา	8	200	-5,479.81		
58	บ้านคลองโอบ	1	143	12,098.08		
63	บ้านคลองโอบเหนือ	6	136	15,346.27		
64	บ้านเกษรมงคล	7	118	16,163.21		
65	บ้านศาลหลวง	8	123	20,418.93		
89	บ้านทวีพัฒนา	12	87	22,225.54		
60	บ้านเทพลิม	3	124	22,756.39		
59	บ้านขุนโกลน	2	86	22,835.86		
62	บ้านเทพประสิทธิ์	5	58	26,925.82		
89	บ้านทวีพัฒนา	12	87	30,551.65		
87	บ้านพุฒินัน	10	86	35,546.38		
66	บ้านเขาโคกไม้	9	106	39,754.83		
86	บ้านสันติสุข	9	113	40,986.65		
13. โรงเรียนวัดพรหมประสิทธิ์						
76	บ้านเขาคินพัฒนา		72	2,363.68	เป็นย่านกลาง	
71	บ้านหนองกระทุ่ม		68	2,504.74		ตำแหน่งเดิม
14. โรงเรียนนิคมสร้างตนเองฯ						
73	บ้านธารเกษม	6	152	-7,987.60	เป็นย่านกลาง	
76	บ้านเขาคินพัฒนา	9	72	2,226.50		ตำแหน่งเดิม
68	บ้านธารทองแดง	1	91	5,721.10		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ตำแหน่ง ที่ประเมิน	ชื่อตำแหน่ง	หมู่ที่	ประชากร วัยเรียน	ค่า y สุทธิ	ตำแหน่งที่ เป็น ย่านกลาง	ตำแหน่งโรง- เรียนเดิม
	<u>15. โรงเรียนชุมชนประชา</u>					
42	บ้านสระลำไย	1	144	-14,281.69	เป็นย่านกลาง	
82	บ้านห้วยประคูล	5	67	4,317.30		ตำแหน่งเดิม
77	บ้านห้วยน้ำหวาน	10	87	9,331.69		
	<u>16. โรงเรียนบ้านท้ายพิบูล</u>					
79	บ้านสวนมะลิ	2	285	-43,184.56	เป็นย่านกลาง	
84	บ้านอินทรีรักษา	7	262	-31,214.70		
78	บ้านตลาดพุดชมพูชา	1	262	-29,416.16		
85	บ้านศรีรักษา	8	333	-23,516.55		
83	บ้านท้ายพิบูลใต้	6	202	-17,292.18		ตำแหน่งเดิม
65	บ้านศาลหลวง	8	123	1,343.50		
80	บ้านท้ายพิบูล	3	146	2,673.06		
88	บ้านสระสามเสน	11	138	7,674.57		
89	บ้านทวีพัฒนา	12	87	8,708.42		
87	บ้านพุดพัฒนา	10	86	12,863.85		
86	บ้านสันติสุข	9	113	22,559.19		
82	บ้านห้วยประคูล	5	67	42,130.61		
81	บ้านห้วยจาน	4	21	46,672.95		

จากตารางที่ 9 แสดงโรงเรียนที่ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัย
 ของนักเรียนที่มาใช้บริการ มีจำนวนถึง 18 โรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการเลือกตำแหน่งเพื่อจัด
 ตั้งโรงเรียนนั้นไม่ได้เลือกกลุ่มหมู่บ้านที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น หรือมีจำนวน
 ประชากรวัยเรียนมากที่สุดในเขตบริเวณบริการนั้น อาทิเช่น โรงเรียนบ้านเขาพลัด ซึ่ง
 ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3 ตำบลเขาวงมีประชากรวัยเรียนเพียง 20 คน ในขณะที่ตำแหน่งที่เป็นย่าน
 กลางที่แท้จริงคือหมู่ที่ 6 มีประชากรวัยเรียนถึง 40 คน เช่นเดียวกันกับโรงเรียนวัดเขา
 วัง ตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่แท้จริงคือ บ้านหนองกอง หมู่ที่ 7 แต่ตำแหน่งเดิมคือหมู่ที่ 5
 บ้านเขาวง ซึ่งอยู่จากโรงเรียนบ้านเขาพลัดเพียง 1.5 กิโลเมตร ถ้าหากจะยึดตามเกณฑ์
 ของพระราชบัญญัติประถมศึกษาให้โรงเรียนแต่ละโรงอยู่ห่างกัน 3 กิโลเมตร ทำให้ขอบ-
 เขตการให้บริการซ้ำซ้อนกัน ถ้าหากตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนสอดคล้องกับตำแหน่งที่ประเมิน
 ได้ ก็คงจะทำให้ประสิทธิภาพการให้บริการของโรงเรียนดียิ่งขึ้น

โรงเรียนวัดหนองโป่ง ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 5 ตำบลห้วยป่าหวาย เพราะฉะนั้นนัก-
 เรียนในโรงเรียนนี้ส่วนใหญ่จึงเป็นประชากรวัยเรียนของหมู่ที่ 5 แต่ขอบเขตการให้บริการ
 ของโรงเรียนนี้จะคาบเกี่ยวถึงหมู่ที่ 1 บ้านโคกมะเคื่อ ตำบลเขาวง ซึ่งประชากรวัยเรียน
 ประมาณ 40% จะไปเรียนที่โรงเรียนบ้านเขาพลัด ที่เหลืออีก 50% มาใช้บริการของโรง-
 เรียนวัดหนองโป่ง ดังนั้นถึงแม้ว่าตำแหน่งที่ตั้งที่ประเมินได้จากแบบจำลองไม่ตรงกับ
 ตำแหน่งโรงเรียนเดิมก็ตาม เพราะในการประเมินนั้นไม่ได้แบ่งจำนวนประชากรออกเป็น
 2 ส่วน ซึ่งถ้าหากแบ่งจำนวนประชากรวัยเรียนแล้ว ย่อมทำให้ประชากรวัยเรียนในบ้าน
 โคกมะเคื่อน้อยกว่า ตำแหน่งโรงเรียนเดิม เพราะฉะนั้นตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนนี้จึงจัดว่า
 เหมาะสมกับจำนวนประชากร แต่ขอบเขตการให้บริการนั้นไม่กว้าง ทำให้มีลักษณะเป็น
 โรงเรียนขนาดเล็ก

โรงเรียนวัดหนองไข่น้ำตั้งอยู่ในหมู่ที่ 10 ตำบลห้วยป่าหวาย ขอบเขตการให้
 บริการจะครอบคลุมหมู่ที่ 9 บ้านบึง และบางส่วนของหมู่ที่ 1 บ้านโคกมะเคื่อสำหรับประ-
 ชากรวัยเรียนของหมู่บ้านนี้สามารถไปเรียนได้ถึง 3 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านเขาพลัด
 โรงเรียนวัดหนองโป่งและวัดหนองไข่น้ำ ดังนั้นถึงแม้จะมีค่า y สูงขึ้นน้อยกว่าหมู่ที่ 10

ก็ไม่อาจจะนำมาเปรียบเทียบกันได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่าถ้าหากจะประเมินตำแหน่งนี้ให้ตรงตามข้อเท็จจริงแล้วก็จะต้องแบ่งจำนวนประชากรวัยเรียนของหมู่ที่ 1 ออกเป็น 3 ส่วน แล้วจึงนำมาประเมินซึ่งจะทำให้ขอบเขตของหมู่บ้านนี้ต้องจัดเปลี่ยนแปลงใหม่ อาจจะทำให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ และค่า y สหสัมพันธ์ของหมู่ที่ 10 ก็จะมีมาก เมื่อเกิดลักษณะเช่นนี้ จึงได้พิจารณาเฉพาะหมู่ที่ 9 บ้านบุง ตำบลห้วยป่าหวายเป็นตำแหน่งที่เป็นย่านกลาง ซึ่งเป็นผลจากการประเมินจากแบบจำลองและหมู่บ้านนี้มีประชากรวัยเรียนอาศัยอยู่หนาแน่นกว่าหมู่บ้านอื่น ๆ ในบริเวณบริการเดียวกัน แต่ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนในปัจจุบันนั้นตั้งอยู่ในหมู่ที่ 10 ไม่ได้เป็นตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่อาศัยของนักเรียน ทั้งนี้ก็คงเป็นเพราะว่าการเลือกตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนคงมุ่งยึดเกณฑ์แห่งความประหยัดทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการสร้างอาคาร สถานที่ และการจัดหาซื้อที่ดิน ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากสาเหตุกฎเกณฑ์ประการหนึ่งของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาคือ ห้องเรียนใดมีความประสงค์จะจัดตั้งโรงเรียนทางราชการจะช่วยให้แต่เพียงการจัดหาครูผู้สอนให้ ส่วนงบประมาณในการจัดตั้งอาคารเรียน วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนบริเวณที่ดินเป็นสิ่งที่ท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาเองทั้งสิ้น เมื่อเป็นไปในลักษณะเช่นนี้ การจัดสร้างโรงเรียนจึงต้องอาศัยที่ดินจากผู้ให้บริจาค หรืออาศัยอาณาบริเวณ ตลอดจนอาคารหรือศาลาของวัด เพื่อจัดตั้งอาคารเรียนชั่วคราว ประกอบกับทัศนคติ ความเชื่อของชาวบ้านโดยทั่วไป เชื่อกันว่า วัดเป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจและศูนย์ของสรรพวิชาความรู้ต่าง ๆ จึงมุ่งหวังที่จะให้โรงเรียนมาตั้งอยู่ในบริเวณของวัด สาเหตุอีกประการหนึ่ง กลุ่มที่อยู่อาศัยของประชากรหมู่ที่ 9 จะอยู่ห่างจากโรงเรียนวัดหนองไชน้ำ เพียง .75 กิโลเมตร นักเรียนจากหมู่ที่ 9 สามารถเดินทางมาเรียนที่โรงเรียนนี้ได้อย่างสะดวก จะใช้เวลาเดินทางเพียง 10 นาที อนึ่งประชากรในหมู่นี้ ก็ต้องอาศัยการทำบุญทางศาสนาที่วัดหนองไชน้ำนี้เหมือนกัน ด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนในปัจจุบันไม่ตรงกับตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัย ซึ่งได้จากการประเมินจากแบบจำลอง

โรงเรียนวัดศรีจอมทอง หมู่ที่ 11 ตำบลห้วยป่าหวาย ขอบเขตการให้บริการของโรงเรียนนี้จะครอบคลุมหมู่ที่ 1, 2, 4, 8, 10 และหมู่ที่ 11 เป็นโรงเรียนระดับ -

ประถมศึกษาตอนปลาย จัดได้ว่าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่โรงเรียนหนึ่งในตำบลห้วยป่าหวาย จึงทำให้เขตบริการของโรงเรียนกว้าง ตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียน คือหมู่ที่ 8 บ้านคันทันโนน มีค่า y สutihน้อยที่สุดคือ -3254.54 แต่ตำแหน่งโรงเรียนเดิมอยู่ในหมู่ที่ 11 มีค่า y สutihเท่ากับ -590.05 ซึ่งเป็นอันดับสามรองจากหมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 2 ตามลำดับ ในการศึกษาจะพบว่าที่ตั้งถิ่นฐานในหมู่ที่ 2 เป็นแบบกระจัดกระจาย (Scatter Pattern) และแม้ว่าจะมีประชากรวัยเรียนมากแต่จำนวนนักเรียนที่มาเรียนในโรงเรียนของตำบลห้วยป่าหวายมีเพียง 6 คน แต่เหลืออกจะไปเรียนในอำเภออื่น ๆ เช่นอำเภอเสลไถ่ ฉะนั้นหากจะพิจารณาตามแบบจำลองหมู่ที่ 2 นี้ เป็นตำแหน่งที่เป็นย่านกลางมีค่า y สutihน้อยเป็นอันดับสองรองจากหมู่ที่ 8 แต่ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างหมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 11 ซึ่งทั้งสองนี้มีอาณาเขตติดต่อกันโดยเฉพาะตำแหน่งโรงเรียน ขณะนี้จะตั้งอยู่ติดกับเขตติดต่อกับหมู่ที่ 8 และโรงเรียนนี้ตั้งอยู่ในบริเวณวัดเช่นเดียวกับโรงเรียนวัดหนองไข่น้ำ และวัดศรีจอมทอง อยู่ห่างจากศูนย์กลางของกลุ่มที่อยู่อาศัยของประชากรเพียง .50 กิโลเมตร เพราะฉะนั้นเหตุผลที่ไม่ตั้งโรงเรียนในหมู่ที่ 8 ทั้ง ๆ ที่มีประชากรมากกว่าหมู่ที่ 11 นั้นคงจะเป็นเหตุผลที่คล้ายกันกับการเลือกตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนวัดหนองไข่น้ำ นั่นคือ คงยึดตามเกณฑ์แห่งการประหยัดและตำแหน่งโรงเรียนเดิมซึ่งเปรียบเสมือนศูนย์กลางของหมู่ที่ 11 จะอยู่ติดศูนย์กลางของกลุ่มบ้านหมู่ที่ 8 ทำให้สะดวกในด้านการติดต่อ ประกอบกับมีถนนผ่านระหว่างหมู่บ้าน ก็ยิ่งเพิ่มประสิทธิภาพในการเดินทาง

โรงเรียนวัดศรีอัมพร ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 2 ตำบลหนองแก หากจะพิจารณาถึงลักษณะที่ตั้งหมู่บ้านนี้ ตามสภาพภูมิศาสตร์ น่าจะจัดเขตการปกครองให้ขึ้นอยู่กับตำบลพุทราวงมากกว่า ทั้งนี้ก็เพราะสภาพลักษณะภูมิประเทศคล้ายคลึงกันโดยเฉพาะคุณภาพและลักษณะของดิน ซึ่งมีความเหมาะสมกับลักษณะอาชีพ การทำพืชไร่เช่นเดียวกับประชากรในตำบลพุทราวง อีกประการหนึ่งการสัญจรไปมาระหว่างหมู่บ้านนี้กับตำบลพุทราวงสะดวกกว่าการติดต่อกับตำบลหนองแก

สำหรับเขตบริการของโรงเรียนวัดศรีอัมพร จะครอบคลุมหมู่ที่ 5 และหมู่

ที่ 7 ตำบลพุกวาง ตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ ซึ่งได้จากแบบจำลองประเมินที่ตั้ง ได้แก่มุมที่ 5 ค่า y สุกติค่าสุดคือ -6520.37 หมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น อย่างไรก็ตามตำแหน่งที่เห็นย่านกลางนี้ก็มีโรงเรียนตั้งอยู่แล้วคือ โรงเรียนวัดเขาเลี้ยว เพราะฉะนั้นตำแหน่งโรงเรียนวัดศรีอัมพร เป็นตำแหน่งที่มีค่า y สุกติเท่ากับ 1026.48 มีความเหมาะสม รองจากบ้านเขาเลี้ยว ประกอบกับโรงเรียนนี้จะให้บริการแก่มุมที่ 2 เป็นส่วนใหญ่ ก็พอจะสรุปได้ว่าตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเดิมนี้มีความเหมาะสมกับการเป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ

โรงเรียนวัดศาลาลัย ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 11 ตำบลหนองแก ขอบเขตบริเวณบริการจะครอบคลุม หมู่ที่ 4, 6, 11 และหมู่ที่ 12 ตำบลหนองแก ตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียน คือ หมู่ 6 ซึ่งอยู่ในเขตบริเวณเดียวกันกับหมู่ที่ 11 และหมู่ที่ 12 อาณาเขตที่ติดต่อกันหรือกันเขตแดนกัน อาศัยเพียงแนวถนน กล่าวคือหมู่ 11 และ 12 อยู่ฝั่งตรงกันข้ามกับหมู่ที่ 6 ดังนั้นถึงแม้ว่าตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมจะอยู่ในหมู่ที่ 6 ตำแหน่งที่ตั้งจริงจะอยู่ในหมู่ที่ 11 ก็ไม่เป็นผลกระทบต่อการเดินทางมาเรียนของนักเรียน อีกทั้งโรงเรียนตั้งอาศัยบริเวณสถานที่ของวัดศาลาลัย ก็จัดได้ว่าตำแหน่งนี้มีความเหมาะสมในสภาพที่เป็นจริง

โรงเรียนวัดนายาว ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 4 บ้านนายาว ตำบลนายาว เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นขอบเขตบริเวณบริการจึงกว้างและครอบคลุม หมู่ที่ 3, 5 และเขตอำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี รวมทั้งจังหวัดลพบุรี แต่ตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนนั้น ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3 บ้านไร่องสา ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีประชากรวัยเรียนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น เหมาะสมอย่างมากในการจัดตั้งโรงเรียน ถ้าหากพิจารณาตามแบบจำลอง แต่ตามข้อเท็จจริงนั้นในหมู่ที่ 1 บ้านสระลำไย ก็มีโรงเรียนตั้งอยู่แล้ว และมีอาณาเขตติดต่อกับหมู่ที่ 3 โดยอาศัยถนนสายพหลโยธินเป็นเส้นทางหลัก เพราะฉะนั้นการติดต่อกันระหว่างหมู่ที่ 1, 3 และหมู่ที่ 4 จึงเป็นไปอย่างสะดวก เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนในปัจจุบันคงจะคำนึงถึงสาเหตุนี้ ประกอบกับที่ตั้งโรงเรียนในปัจจุบันได้อาศัยบริเวณของวัดนายาว และสาเหตุอีกประการหนึ่งก็คงเป็นเพราะทางอำเภอพระพุทธบาทไม่-

ต้องการที่จะให้นักเรียนในเขตอำเภอนี้ไปเรียนในท้องที่อื่น ในทำนองเดียวกันโรงเรียนนี้ยังสามารถรับประชากรวัยเรียนจากท้องที่อื่น

โรงเรียนบ้านชัยโพธิ์ทอง ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 5 บ้านดงมี ตำบลนายาว บริเวณบริการของโรงเรียนนี้จะครอบคลุมหมู่ที่ 6 บ้านชัยโพธิ์ทอง รวมทั้งเขตอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ทั้งนี้ก็เพราะว่าตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนบ้านชัยโพธิ์ทอง ตั้งอยู่ติดกับเขตแดนติดต่อกับอำเภอพัฒนานิคม ตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของโรงเรียนนี้ คือหมู่ที่ 6 บ้านชัยโพธิ์ทอง จากการศึกษาพบว่า ลักษณะที่ตั้งของโรงเรียนในปัจจุบันนี้ กลับไปตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 5 และยังคงอยู่ห่างจากกลุ่มที่อยู่อาศัยของประชากรในหมู่ที่ 5 คงเป็นเพราะต้องการให้บริการแก่ประชากรในเขตอำเภอพัฒนานิคม หรืออาจจะป้องกันไม่ให้ประชากรข้ามเขตไปเรียนในอำเภอพัฒนานิคม จึงทำให้ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนในปัจจุบันไม่ใช่นานกลางที่จริง ห่างไกลจากศูนย์กลางของหมู่บ้านทั้งหมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 หากจะพิจารณาให้เด่นชัดแล้ว จุดมุ่งหมายเดิมนั้นคงจะมุ่งที่การสร้างโรงเรียนเพื่อให้บริการแก่ประชากรในหมู่ที่ 6 บ้านชัยโพธิ์ทอง ทั้งนี้เป็นผลจากการสัมภาษณ์และจากการศึกษาพบว่าประชากรวัยเรียนในหมู่ที่ 5 บ้านดงมี สามารถมาเรียนที่หมู่ที่ 4 โรงเรียนวัดนายาว ในทำนองเดียวกันยังสามารถข้ามไปเรียนในหมู่ที่ 6 ก็ได้ ถ้าหากมีการสร้างโรงเรียนขึ้น ซึ่งหมู่ที่ 6 ก็เป็นตำแหน่งย่านกลางที่อยู่อาศัยที่ได้จากแบบจำลอง อีกประการหนึ่งชื่อโรงเรียนนี้ก็เป็นที่ชื่อของหมู่บ้านชัยโพธิ์ทอง หมู่ที่ 6 แต่ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนกลับมามาตั้งอยู่ในหมู่ที่ 5 บริเวณเขตแดนติดต่อกับอำเภอพัฒนานิคม จึงทำให้นักเรียนในหมู่ที่ 6 บางส่วนหันมาใช้บริการของโรงเรียนบ้านชัยครก หมู่ที่ 2 สะดวกกว่าที่จะใช้บริการของโรงเรียนบ้านชัยโพธิ์ทอง นอกจากนี้ประชากรวัยเรียนของหมู่ที่ 5 บางส่วนมาใช้บริการโรงเรียนวัดนายาว เพราะฉะนั้นตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนบ้านชัยโพธิ์ทองจึงขาดประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชากรวัยเรียน

โรงเรียนวัดนิคมเขมาราม หมู่ที่ 2 ตำบลพุด่าง จากการศึกษาพบว่าขอบเขตการให้บริการของโรงเรียนนี้จะครอบคลุมหมู่ที่ 2 และบางส่วนของหมู่ที่ 7 หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 7 ต่างก็มีโรงเรียนอยู่แล้ว แต่ด้วยเหตุที่ว่าตำบลนี้อยู่ในเขตที่จัดสรรของนิคม

สร้างตนเอง ลักษณะการตั้งถิ่นฐานจึงกระจายตามเขตที่ดินที่แบ่งจัดสรรตามกฎหมายของนิคมสร้างตนเอง กล่าวคือครอบครัวหนึ่งจะมีพื้นที่ประมาณ 2 ไร่ครึ่ง เพราะฉะนั้นลักษณะการกระจายของประชากรจึงเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตามบางบริเวณค่อนข้างจะมีลักษณะภูมิประเทศไม่เหมาะสมแก่การตั้งถิ่นฐาน หรือทำการเพาะปลูก ดังนั้นประชากรก็พากันละทิ้งหรือย้ายถิ่นมาอยู่ในแหล่งที่ดีกว่า เมื่อเกิดสาเหตุเหล่านี้จึงทำให้การแบ่งเขตหมู่บ้านจะยึดหลักตามกลุ่มประชากร การตั้งโรงเรียนก็มักจะยึดตามกลุ่มประชากรที่โรงเรียนเพื่อสร้างโรงเรียนประจำหมู่บ้าน ซึ่งทำให้จำนวนนักเรียนในโรงเรียนไม่สอดคล้องกับทุนที่ลงไป อีกทั้งประสิทธิภาพในการให้บริการนั้นค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนไม่ได้ตรงกันกับศูนย์กลางของกลุ่มประชากร อาทิเช่น ยึดเกณฑ์แห่งการประหยัด เพราะรัฐให้เฉพาะงบประมาณด้านเงินเดือนของครู ส่วนอาคารสถานที่ ต้องอาศัยของวัด ซึ่งเป็นเหตุให้โรงเรียนที่สร้างขึ้นมา อยู่ห่างจากแหล่งชุมชน ทำให้เขตบริการเข้าถึงกับโรงเรียนในเขตอื่น ๆ

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาถึงตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่แท้จริง คือ หมู่ 7 บ้านหัวโค้ง ซึ่งหมู่บ้านนี้มีอาณาเขตและประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น จึงได้แบ่งเป็น 2 กลุ่มบ้าน คือ บ้านหัวโค้ง และบ้านสะพานขาว ทั้งสองกลุ่มบ้านต่างก็มีโรงเรียนประจำกลุ่มบ้านเหมือนกัน ดังนั้น ตำแหน่งที่เป็นกลางอย่างแท้จริงก็มีโรงเรียนอยู่แล้ว โรงเรียนวัดนิคมเขมาราม ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 2 ก็ย่อมมีความเหมาะสม เพราะมีค่า y สุกขึ้น้อยรองจากหมู่ที่ 7 บ้านหัวโค้ง ทั้งนี้ก็เพราะเขตบริการมีเพียง 2 หมู่บ้านเท่านั้น

โรงเรียนวัดพระพุทธรบาท ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 5 ตำบลชุมโชน เป็นโรงเรียนระดับประถมปลาย ที่มีจำนวนนักเรียนมากที่สุดในอำเภอพระพุทธรบาท และโรงเรียนอยู่ในบริเวณที่มีประชากรอาศัยอย่างหนาแน่นที่สุดในอำเภอนี้ แต่ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนในปัจจุบันไม่ตรงกันกับตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียน คือ หมู่ที่ 7 บ้านตลาดนิคม ตำบลธารเกษม และถ้าหากจะเรียงลำดับตำแหน่งที่เป็นย่านกลางโดยเรียงจากค่า y สุกต่ำสุดจนถึงค่า y สุกสูงสุด ตำแหน่งที่เป็นโรงเรียนวัดพระพุทธรบาทในปัจจุบัน จะอยู่ในอันดับที่ 18 เพราะฉะนั้นหากพิจารณาตามแบบจำลอง ตำแหน่งนี้คงไม่เหมาะสมอย่างยิ่งในการจัดตั้ง

โรงเรียน แต่จากการศึกษาวิเคราะห์แล้วจะพบว่า

ในประการแรก ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนนี้จะอยู่ในบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นที่สุดในอำเภอนี้ และขอบเขตหมู่บ้านจะมีขนาดเล็ก แต่มีประชากรต่อเนื่องที่สูง บางหมู่บ้านจะมีประชากรตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างหนาแน่นจนไม่มีพื้นที่ว่างเปล่า อาทิ เช่น หมู่ที่ 1, 2, 5, 6, 7 ตำบลขุนโขลน เป็นต้น เมื่อเกิดลักษณะเช่นนี้ หมู่บ้านที่มีประชากรอาศัยอยู่มากก็มีโอกาสที่จะเป็นบริเวณย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนได้ ถ้าหากเราประเมินตามแบบจำลอง แต่สภาพที่เป็นจริงนั้นหมู่บ้านที่มีค่า y สูงที่สุดซึ่งมีประชากรเป็นจำนวนมาก จะไม่มีพื้นที่สำหรับจัดตั้งโรงเรียน อาทิเช่น บ้านศรีรักษา หมู่ที่ 8 ตำบลพระพุทธรบาทมีค่า y สูงที่สุด มีลักษณะเป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนเหมาะสมกับที่ตั้งโรงเรียน แต่ไม่มีพื้นที่ เพราะประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น

ประการที่สอง ตำแหน่งที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนในปัจจุบันนี้ คือบ้านเทพประสิทธิ์ หมู่ที่ 5 ตำบลขุนโขลน จะมีประชากรอาศัยอยู่น้อย เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสถานที่ตั้งของหน่วยงานทางราชการของรัฐ อาทิเช่น ที่ว่าการอำเภอพระพุทธรบาท สถานีตำรวจภูธรโรงเรียนวัดพระพุทธรบาท เหล่านี้เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้ประชากรจะเข้ามาตั้งถิ่นฐานในหมู่บ้านนี้จึงมีน้อย ส่วนมากประชากรมักจะอาศัยอยู่ในหมู่บ้านโดยรอบ ซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลจากโรงเรียน การเดินทางติดต่อกับโรงเรียนก็มีความสะดวกมาก ทั้งนี้เป็นเพราะแต่ละหมู่บ้านอาศัยอยู่ไม่ห่างไกลกันมากนัก

ประการที่สาม ขอบเขตของแต่ละหมู่บ้านมีขนาดเล็กจนเกินไป ทำให้การคมนาคมระหว่างหมู่บ้านเป็นระยะทางที่สั้นและสะดวกเหมือนกันทุก ๆ หมู่บ้าน และถ้าหากให้ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนในปัจจุบันเป็นศูนย์กลางรัศมี 3 กิโลเมตร จะครอบคลุมพื้นที่กว่า 24 หมู่บ้าน ซึ่งจะน่าเป็นตำแหน่งที่เหมาะสมแต่ในบริเวณนี้มีประชากรอาศัยอยู่น้อยกว่าบางหมู่บ้านในเขตบริเวณบริการเดียวกัน

ประการสุดท้าย ตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนซึ่งได้แบบจำลองนั้นคือ บ้านตลาดนิคม หมู่ที่ 7 ตำบลธารเกษม แต่หมู่บ้านนี้ก็มิใช่โรงเรียนตั้งอยู่แล้วคือโรงเรียนบ้านธารเกษม แนวโน้มต่อไปโรงเรียนนี้จะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนตำแหน่งที่

เป็นย่านกลางอันคับรอง ๆ มานั้นก็จะเป็นหมู่บ้านขนาดเล็กแต่มีประชากรมาก จึงทำให้ไม่มีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดตั้งโรงเรียน

เพราะฉะนั้นตำแหน่งของโรงเรียนในปัจจุบันก็ต้องอนุมานว่ามีความเหมาะสมแม้ว่าไม่สอดคล้องกับที่ตั้งตามแบบจำลอง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันก็ได้มีการสร้างโรงเรียนขึ้นในบริเวณโดยรอบ ๆ แหล่งที่มีประชากรอยู่อย่างหนาแน่น เพื่อจะแก้ปัญหาเรื่องการตั้งถิ่นฐานที่อาศัยอยู่อย่างแออัด ทำให้เสื่อมเสียทางด้านสุขภาพอนามัย ปัญหาทางการวางผังเมือง ดังนั้นที่ตั้งอยู่โดยรอบก็จะมีประชากรน้อยกว่า ซึ่งขัดกับแบบจำลองที่จะนำประชากรจำนวนมากไปหาประชากรจำนวนน้อยกว่า แต่ได้ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น

โรงเรียนพระพุทธบาท หมู่ที่ 9 บ้านเขาโคกไม้ ตำบลขุนโขลนเป็นโรงเรียนหนึ่งที่สร้างขึ้นเพื่อจะระบายนความแออัดของนักเรียนในโรงเรียนวัดพระพุทธบาท หมู่ที่ 5 บ้านเทพประสิทธิ์ ตำบลขุนโขลน ตั้งอยู่ห่างกันเพียง 1 กิโลเมตร จุดมุ่งหมายเดิมก็เพื่อที่จะคอยรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนวัดพระพุทธบาทมาศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาตอนปลาย เป็นการแบ่งเบาภาระโรงเรียนวัดพระพุทธบาท แต่ในการจัดการศึกษาปัจจุบันกำหนดให้การศึกษาระดับประถมศึกษามีเพียง 6 ปีลดไปจากหลักสูตรเดิม 1 ปี ดังนั้นนโยบายการจัดการศึกษาของจังหวัดสระบุรีจะพยายามให้โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเปิดชั้นเรียนถึงชั้น ป.6 ทุกโรงเรียนโรงเรียนพระพุทธบาทจึงเปิดรับนักเรียนตั้งแต่ชั้น ป.1 ถึง ป.6 ทำให้เขตบริเวณบริการของโรงเรียนพระพุทธบาทและโรงเรียนวัดพระพุทธบาทซ้ำซ้อนกัน แต่โรงเรียนวัดพระพุทธบาทอยู่ใกล้แหล่งชุมชนมากกว่าโรงเรียนพระพุทธบาทประกอบกับเปิดทำการสอนมาเป็นระยะเวลานานกว่า จึงทำให้ประชากรวัยเรียนในบริเวณแหล่งชุมชนจะสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนวัดพระพุทธบาทมากกว่า

ถ้าหากจะพิจารณาถึงตำแหน่งที่เป็นย่านกลางของที่อยู่อาศัยของนักเรียนตามแบบจำลองนั้นได้แก่ หมู่ที่ 7 บ้านตลาดนิคม ตำบลธารเกษม ซึ่งเป็นตำแหน่งเดียวกันกับโรงเรียนวัดพระพุทธบาท แต่ก็เหตุผลที่ว่าบ้านตลาดนิคมมีโรงเรียนตั้งอยู่แล้ว และตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนก็จะช่วยชักจูงให้ประชากรอพยพโยกย้ายจากแหล่งที่ประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นไปสู่

แหล่งชุมชนที่เฝ้าระวังว่าโดยควบคุมอยู่ทางด้านทิศตะวันออก เช่นเดียวกับโรงเรียนพระพุทธรูปควบคุมทางด้านใต้ ส่วนทางด้านทิศเหนือ และทางด้านทิศตะวันตกได้แก่โรงเรียนประชาสงเคราะห์ และโรงเรียนบ้านพิบูล ดังนั้นหากจะพิจารณาในแง่ของการประหยัดทางด้านงบประมาณทางด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งงบประมาณทางด้านเงินเดือนของครูผู้สอนแล้ว น่าจะมีการย้ายจากโรงเรียนวัดพระพุทธรูปมาอยู่รวมกับโรงเรียนพระพุทธรูป เพราะช่วยแก้ปัญหา

ประการที่หนึ่ง ความแออัดชุมชนซึ่งอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ทำให้ไม่สะดวกต่อการที่จะขยายพื้นที่ของโรงเรียนเพื่อสร้างอาคารเพิ่มเติม

ประการที่สอง โรงเรียนพระพุทธรูปตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากแหล่งชุมชน การคมนาคมสะดวก และมีพื้นที่เพียงพอต่อการขยายอาคารเรียนเดิม

ประการที่สาม ทำให้อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนอยู่ในระดับที่เหมาะสม ทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนดีขึ้น

ประการที่สี่ ทำให้ประหยัดงบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุและครุภัณฑ์ สำหรับการดำเนินงานทางการเรียนการสอน

โรงเรียนวัดพรหมประสิทธิ์ หมู่ที่ 4 บ้านหนองกระทุ่ม ตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนจากแบบจำลองคือหมู่ที่ 9 บ้านเขาคินพัฒนา ซึ่งในหมู่นี้ก็มีโรงเรียนตั้งอยู่แล้ว คือโรงเรียนนิคมสร้างตนเองแต่เนื่องจากการตั้งถิ่นฐานของประชากรในหมู่นี้จะตั้งอยู่แบบกระจุกกระจายอย่างเป็นระเบียบเพราะอยู่ในโครงการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองของกรมประชาสงเคราะห์ แต่การตั้งโรงเรียนนิคมสร้างตนเองนั้น มุ่งยึดตามความสะดวกของเส้นทางคมนาคมและอาณาบริเวณพื้นที่ที่มีคนบริจาคีให้ ไม่ได้ยึดตามศูนย์กลางของกลุ่มของชุมชนในหมู่บ้าน จึงทำให้บริเวณบริการของโรงเรียนนี้ไม่ครอบคลุมตลอดทั้งหมู่บ้าน มีประชากรวัยเรียนบางส่วนมาเรียนที่โรงเรียนวัดพรหมประสิทธิ์ ซึ่งถ้าหากจะพิจารณาโดยละเอียดแล้วตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนนี้ก็มีความเหมาะสม เพราะให้บริการแก่ประชากรวัยเรียนในหมู่ที่ 4 เป็นส่วนใหญ่

โรงเรียนนิคมสร้างตนเองฯ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 9 ตำบลธารเกษม ขอบเขตบริเวณบริการของโรงเรียนนี้ จะครอบคลุม หมู่ที่ 6 บ้านธารเกษม และหมู่ที่ 1 บ้านธารทองแดง ถ้าหากจะพิจารณาถึงตำแหน่งที่อยู่ของนักเรียนทั้งหมดแล้ว ปรากฏว่าร้อยละ 50.65 จะเป็นนักเรียนที่มาจากหมู่ที่ 6 ร้อยละ 29.87 มาจากหมู่ที่ 1 และร้อยละ 19.48 มาจากหมู่ที่ 9 ซึ่งแสดงให้เห็นทราบว่าตำแหน่งของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองฯ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 9 แต่ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่ที่มาใช้บริการมาจากหมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 1 ซึ่งจะตรงกันกับตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ ตามแบบจำลอง ทั้งนี้ก็เพราะว่าตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 9 แต่ก็ไม่สามารถให้บริการแก่หมู่ที่ 9 ได้อย่างถึงซึ่งประชากรวัยเรียนในหมู่ที่ 9 จึงไปใช้บริการในหมู่ที่ 7 และ 4 ตำบลธารเกษม ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเดิม นั้น คงจะมุ่งยึดตามเส้นทางคมนาคมที่สะดวกต่อการติดต่อกับส่วนการศึกษาเป็นเกณฑ์ หรือเป็นเพราะยึดตามตำแหน่งที่ดินที่มีผู้บริจาคให้ จึงทำให้ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

โรงเรียนชุมชนประชาสงเคราะห์ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 5 บ้านห้วยประดู่ ขอบเขตการให้บริการจะครอบคลุมไปถึง บ้านสระลำไย หมู่ที่ 1 ตำบลนายาวและบ้านห้วยน้ำหวาน หมู่ที่ 10 ตำบล ธารเกษม นอกนั้นเป็นนักเรียนจากหมู่บ้านอื่น ๆ ซึ่งมีจำนวนน้อย แต่จำนวนนักเรียนที่มาจากหมู่ที่ 1 บ้านสระลำไย และบ้านห้วยประดู่จะมีจำนวนมากอย่างเด่นชัดกว่านักเรียนจากท้องถิ่นอื่น ประกอบกับในหมู่ที่ 1 บ้านสระลำไยมีโรงเรียนตั้งอยู่แล้ว คือโรงเรียนบ้านสระลำไย แต่เฉพาะชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 - ป.4) จึงทำให้นักเรียนที่ประสงค์จะเรียนต่อในระดับประถมศึกษาตอนปลายบางส่วนมาเรียนในโรงเรียนชุมชนประชาสงเคราะห์ เพราะฉะนั้นตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนนี้ จึงมีความเหมาะสม ประกอบกับโรงเรียนนี้ จะช่วยแบ่งเบาภาระการเรียนของโรงเรียนวัดพระพุทธรบาท แต่ช่วยไม่ได้มาก ทั้งนี้ก็เพราะตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ไกลกว่าโรงเรียนอื่น เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนพระพุทธรบาท, บ้านธารเกษม และโรงเรียนบ้านท้ายพิบูล

โรงเรียนบ้านท้ายพิบูล หมู่ที่ 6 บ้านท้ายพิบูลใต้ โรงเรียนนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับโรงเรียนวัดพระพุทธรบาท กล่าวคือ มีตำแหน่งที่ตั้งอยู่ตามกลางแหล่งชุมชนที่อาศัย

กันอยู่อย่างหนาแน่น ตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียน คือบ้านสวนมะลิ หมู่ที่ 2 แต่ไม่มีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดตั้งโรงเรียน ทั้งนี้ก็เพราะอาณาเขตของหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านที่มีความเหมาะสมตามแบบจำลองนั้น เป็นหมู่บ้านที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น แต่มีพื้นที่ขนาดเล็ก ดังนั้นการจัดตั้งโรงเรียนในตำแหน่งนั้นย่อมมีความเหมาะสมตามเหตุผลดังกล่าว อย่างไรก็ตามความมุ่งหมายเดิมนั้นคงมุ่งที่จะให้เป็นการแบ่งเบาภาระการรับนักเรียนจากโรงเรียนวัดพระพุทธรูปนั้น จากการศึกษาพบว่าขนาดของพื้นที่โรงเรียนนี้จะมีขนาดเล็กกว่าโรงเรียนวัดพระพุทธรูปเกือบ 3 เท่า ในขณะที่จำนวนนักเรียนน้อยกว่าเพียง 1 เท่า หรือกล่าวได้ว่าเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากเป็นอันดับสองรองจากโรงเรียนวัดพระพุทธรูป ดังนั้นโอกาสในการขยายขนาดของโรงเรียนคงจะกระทำได้ยาก เพราะพื้นที่มีขนาดจำกัด ยกเว้นเสียแต่การย้ายสถานที่ตั้งเสียใหม่ ซึ่งคงจะเป็นบริเวณที่อยู่ห่างไกลจากชุมชนเดิม

โดยสรุปแล้ว ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ

เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะ คือ เพื่อทำการประเมินผลตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตอำเภอบึงสามพัน จังหวัดสระบุรี ดังนั้นจึงได้สร้างแบบจำลองประเมินที่ตั้งโรงเรียนขึ้น และทำการประเมินผล โดยการแบ่งที่อยู่อาศัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาออกเป็น 89 ตำแหน่ง ซึ่งตำแหน่งต่าง ๆ นี้ก็ยึดตามกลุ่มบ้านในแต่ละหมู่บ้าน แต่หมู่บ้านของอำเภอบึงสามพันส่วนใหญ่จะมีกลุ่มบ้านเดี่ยวต่อหมู่บ้าน 1 หมู่ ยกเว้นหมู่ที่ 7 ตำบลพุคำจาน เป็นหมู่บ้านที่มีขอบเขตกว้าง จะครอบคลุมถึง 2 กลุ่มบ้าน เพราะฉะนั้นจำนวนตำแหน่งที่นำมาประเมินจึงเพิ่มจากหมู่บ้านทั้งหมดอีกหนึ่งตำแหน่งรวมเป็น 89 ตำแหน่ง ในแต่ละตำแหน่งจะถูกประเมินรวมกับตำแหน่งอื่น ๆ ที่อยู่โดยรอบตามรัศมีทางตรง 3 กิโลเมตร และยึดจุดศูนย์กลางของตำแหน่งตามตำแหน่งโรงเรียนเดิม ตำแหน่งวัด หรือ

จุดศูนย์ของกลุ่มบ้านเป็นเกณฑ์ ในการประเมินครั้งนี้จะถือเกณฑ์ว่าทุก ๆ ตำแหน่งมีโอกาสที่จะจัดตั้งโรงเรียน

จากการประเมินปรากฏผลดังนี้คือ ตำแหน่งที่มีความเหมาะสมสำหรับการจัดตั้งโรงเรียนตามแบบจำลองมีทั้งหมด 43 ตำแหน่ง โดยยึดตามจำนวนโรงเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในจำนวนทั้งหมดนี้จะเป็นตำแหน่งที่ตรงกันกับตำแหน่งโรงเรียนเดิม 25 ตำแหน่ง ตำแหน่งที่ประเมินได้ตำแหน่งใหม่อีก 18 ตำแหน่ง ซึ่งก็หมายถึงที่ตั้งโรงเรียนเดิมที่ไม่ตรงกับตำแหน่งที่ประเมินได้นั้นเอง ดังแสดงไว้ในแผนที่แผนที่ 3 และตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงค่า y สุทธิที่ได้จากการประเมินตามแบบจำลองประเมินที่ตั้ง โดยเรียงลำดับจากตำแหน่งที่มีค่า y สุทธิต่ำสุดถึงค่า y สุทธิสูงสุด

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ประเมิน	ตำบล	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ค่า y สุทธิ
1	74	ธารเกษม	ตลาดนิคม	7	-288,308.01
2	79	พระพุทธรบาท	สวนมะลิ	2	- 81,631.41
3	85	พระพุทธรบาท	ศรีรักษา	8	- 74,644.35
4	78	พระพุทธรบาท	ตลาดพุทธรบาท	1	- 72,292.01
5	84	พระพุทธรบาท	อินทรักษา	7	- 50,261.04
6	75	ธารเกษม	ศรีสุขพัฒนา	8	- 35,842.88
7	15	ห้วยป่าหวาย	บ้านโพธิ์	7	- 29,125.30
8	83	พระพุทธรบาท	ท้ายพิบูลย์	6	- 26,078.52
9	26	พุกวาง	เขาเลี้ยว	5	- 22,334.71
10	42	นายาว	บ้านสระลำไย	1	- 17,197.07
11	73	ธารเกษม	ธารเกษม	6	- 15,511.30
12	37	หนองแก	ส้มป่อย	8	- 15,447.06
13	56	พุดจาน	สะพานขาว	7	- 9,658.92

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	ตำบล	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ค่า y สุทธิ
14	44	นายาว	ไทรงสา	3	- 6,980.62
15	20	ห้วยป่าหวาย	หนองสุทธะ	12	- 6,966.60
16	25	พุกราง	หนองคนที	4	- 6,226.69
17	49	พุดำจาน	พุดำจาน	1	- 6,201.78
18	7	เขาวง	หนองกอง	7	- 5,850.86
19	24	พุกราง	หนองสองคอน	3	- 4,326.20
20	16	ห้วยป่าหวาย	คันโนน	8	- 4,078.50
21	61	ขุนโหล่น	ขี้ระดม	4	- 3,394.49
22	69	บารเกษม	โพธิ์พร้อมจิตต์	2	- 3,289.35
23	43	นายาว	ขี้ครก	2	- 3,221.98
24	10	ห้วยป่าหวาย	ห้วยศาลเจ้า	2	- 2,785.85
25	5	เขาวง	บ้านเขาวง	5	- 2,735.30
26	23	พุกราง	พุกราง 2	2	- 2,381.21
27	45	นายาว	นายาว	4	- 2,358.91
28	35	หนองแพ	ศาลเดี่ยว	6	- 2,244.0
29	14	ห้วยป่าหวาย	หนองदानเหนือ	6	- 2,184.70
30	17	ห้วยป่าหวาย	บ้านมุง	9	- 1,773.12
31	55	พุดำจาน	บ้านหัวโค้ง	7	- 1,688.84
32	58	ขุนโหล่น	คลองโอบ	1	- 998.53
33	51	พุดำจาน	บอวงครุ	3	- 623.20
34	19	ห้วยป่าหวาย	บ้านคันโนน	11	- 357.68
35	53	พุดำจาน	หนองใหญ่	5	- 280.66

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	ตำบล	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ค่า y สุทธิ
36	72	ซำรเกษม	พุดาม	5	- 239.40
37	2	เขาวง	ซำบอน	2	- 75.01
38	50	พุดำจาน	บอมะแพน	2	288.10
39	6	เขาวง	บ้านน้อย	6	328.10
40	54	พุดำจาน	วงศ์ศรีพัฒนา	6	483.40
41	40	หนองแก	ใหญ่พัฒนา	11	1,581.29
42	41	หนองแก	ป่าคาสำมักคี	12	1,871.76
43	4	เขาวง	บ้านหนองป่าพง	4	1,912.12
44	9	ห้วยป่าหวาย	หนองมัน	1	2,097.34
45	21	ห้วยป่าหวาย	คอยหินปูน	13	2,199.10
46	34	หนองแก	บ้านประคุด	5	2,310.60
47	12	ห้วยป่าหวาย	หนองลานไต้	4	2,581.19
48	63	ขุนโชน	คลองโอบเหนือ	6	3,279.51
49	30	หนองแก	หนองแก	1	3,343.11
50	27	พุกราง	ศาลาเจ้าเพชร	6	4,009.60
51	11	ห้วยป่าหวาย	หนองผึกกระเนด	3	4,324.43
52	39	หนองแก	สวนสำราญ	10	4,388.35
53	22	พุกราง	พุกราง(1)	1	4,422.09
54	48	นายาว	ชันนางเล็ง	7	4,849.73
55	38	หนองแก	หนองโค่นน้อย	9	4,856.17
56	57	พุดำจาน	โป่งตะแบก	8	6,148.42
57	70	ซำรเกษม	ศรีโสภณ	3	6,845.65

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	ตำบล	หมู่บ้าน	หมู่ที่	ค่า ย สุทธิ
58	3	เขาวง	เขาพลัด	3	6,875.87
59	67	ขุนโชน	เทพลิบนอก	10	7,069.78
60	33	หนองแก	หนองเครือตาปลา	4	8,410.62
61	1	เขาวง	โกกมะเคื่อ	1	8,688.46
62	47	นายาว	ชัยโพธิ์ทอง	6	8,828.95
63	64	ขุนโชน	เกษมมงคล	7	9,255.23
64	18	ห้วยป่าหวาย	หนองไชน้ำ	10	9,596.37
65	31	หนองแก	บ้านโคกเลียบ	2	9,847.06
66	46	นายาว	คองมี	5	10,092.20
67	13	ห้วยป่าหวาย	หนองโปรง	5	10,273.25
68	52	พุดจาน	หนองกระทุ่ม	4	10,280.69
69	8	เขาวง	ถ้ำมุงภูมินิยมเวช	8	10,757.82
70	28	พุดราง	หนองตะลุง	7	10,827.92
71	32	หนองแก	หนองแกน้อย	3	11,403.52
72	29	พุดราง	หนองโคก	8	11,939.12
73	60	ขุนโชน	เทพนิม	3	14,648.22
74	65	ขุนโชน	ศาลหลวง	8	14,669.97
75	80	พระพุทธรักษา	ท้ายพิบูล	3	16,041.76
76	88	พระพุทธรักษา	สระสามแสน	11	20,427.97
77	89	พระพุทธรักษา	หัวพัฒนา	12	23,387.59
78	36	หนองแก	หนองจิก	7	25,950.18
79	76	ธารเกษม	บ้านเขาคินพัฒนา	9	26,006.23

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	ตำบล	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ค่า y สุทธิ
80	59	ขุนโชน	ขุนโชน	2	28,146.15
81	62	ขุนโชน	เทพประสิทธิ์	5	33,257.37
82	87	พระพุทธรบาท	พุฒิน	10	36,864.31
83	66	ขุนโชน	เขาโคกไม้	9	40,601.12
84	86	พระพุทธรบาท	สันติสุข	9	41,231.16
85	77	ธารเกษม	ห้วยน้ำหวาน	10	46,488.68
86	68	ธารเกษม	ธารทองแดง	1	47,817.05
87	71	ธารเกษม	หนองกระทุ่ม	4	53,584.61
88	82	พระพุทธรบาท	ห้วยประดู่	5	73,089.26
89	81	พระพุทธรบาท	ห้วยจาง	4	84,029.05

ตารางที่ 11 แสดงตำแหน่งโรงเรียนเดิมที่ตรงกับตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนใหม่ตามวิธี
การประเมินจากแบบจำลอง

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	โรงเรียน	ค่า y สุทธิ
1	74	บ้านธารเกษม	-288,308.01
2	15	วัดบ้านโพธิ์มีตรภาพที่ 132	- 29,125.30
3	83	ท้ายพิบูล (สำนักงานสลากกินแบ่ง สงเคราะห์ 68)	- 26,078.52
4	26	วัดเขาเลี้ยว	- 22,334.71

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	โรงเรียน	ค่า y สุทธิ
5	42	บ้านสระลำไย	- 17,197.07
6	37	วัดสมปอย	- 15,447.06
7	56	บ้านธารทองแดง	- 9,658.92
8	20	วัดหนองสุหระ	- 6,966.60
9	25	วัดหนองคณที (พลาญภูด)	- 6,226.69
10	49	บ้านพุดำจาน	- 6,201.78
11	24	วัดหนองสองตอน	- 4,326.20
12	61	บ้านขี้บะยอม	- 3,394.49
13	69	วัดศรีบุญธรรม	- 3,289.35
14	43	บ้านขี้บกรก	- 3,221.98
15	5	วัดเขาวง	- 2,735.30
16	23	บ้านพุทรา	- 2,381.21
17	45	วัดนายาว(สำนักงานสลากกินแบ่ง สงเคราะห์ 411)	- 2,358.91
18	14	วัดหนองถ่านเหนื่อ	- 2,184.70
19	55	นิคมสงเคราะห์ 2	- 1,688.84
20	51	บ้านบ่อวงครุพัฒนา	- 623.20
21	19	วัดศรีจอมทอง	- 357.68
22	53	บ้านหนองใหญ่	- 280.66
23	72	บ้านพุทรา	- 239.40
24	50	วัดนิคมเขมาราม	288.10
25	40	วัดศาลาลัย	1,581.29

ตารางที่ 12 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่ไม่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียน
ตามแบบจำลองประเมินที่ตั้ง

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	โรงเรียน	ค่า y สุทธิ
1	21	วัดคอยหินปูน	2,199.10
2	34	วัดประคูล	2,310.60
3	30	วัดหนองแก	3,343.11
4	39	วัดสวนสำราญ	4,388.35
5	38	วัดหนองโคกน้อย	4,856.17
6	70	นิคมสงเคราะห์ 1	6,845.65
7	3	บ้านเขาพลัด	6,875.87
8	18	วัดหนองไถ่น้ำ	9,596.37
9	31	วัดศรีอัมพร	9,847.06
10	46	บ้านชัยโพธิ์ทอง	10,092.20
11	13	วัดหนองโป่ง	10,272.25
12	52	บ้านหนองกระทุ่ม	10,280.69
13	36	วัดหนองจิก	25,950.18
14	76	นิคมสร้างตนเอง ๓	26,006.23
15	62	วัดพระพุทธรบาท	33,257.37
16	66	พระพุทธรบาท	40,601.12
17	71	วัดพรหมประสิทธิ์	53,584.61
18	82	ชุมชนประชาสงเคราะห์	73,089.26

ตารางที่ 13 แสดงตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนที่ได้จากแบบจำลอง

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ โรงเรียน	โรงเรียน	ค่า y สุ่ม
1	79	บ้านสวนมะลิ	- 81,631.41
2	85	บ้านศรีรักษา	- 74,644.35
3	78	บ้านตลาดพุทธบูชา	- 72,292.01
4	84	บ้านดินทรรักษา	- 50,261.04
5	75	บ้านศรีสุขพัฒนา	- 35,842.88
6	73	บ้านธารเกษม	- 15,511.30
7	44	บ้านไทรงสา	- 6,980.62
8	7	บ้านหนองกอง	- 5,850.86
9	16	บ้านสันโนนไค	- 4,078.50
10	10	ห้วยศาลเจ้า	- 2,785.85
11	35	บ้านศาลเลื่อน	- 2,244.0
12	17	บ้านบุ่ง	- 1,773.12
13	58	บ้านคลองโอบ	- 998.53
14	2	บ้านข้าวบอน	- 75.01
15	6	บ้านนอย	328.10
16	54	บ้านวงศ์ศรีพัฒนา	483.40
17	41	บ้านป่าคาสามัคคี	1,671.76
18	4	บ้านหนองป่าพง	1,912.12

จากตารางที่ 10 แสดงค่า y สู่หิของตำแหน่งต่าง ๆ ทั้งหมด 89 ตำแหน่ง ได้จากการประเมินตามแบบจำลองประเมินที่ตั้ง และนำค่า y สู่หิดังกล่าวมาเรียงตามลำดับจากตำแหน่งที่มีค่า y สู่หิต่ำสุด ถึงค่า y สู่หิสูงสุด จากการศึกษพบว่าตำแหน่งที่มีความเหมาะสมตั้งแต่ลำดับที่ 1 - 43 นั้น จะเป็นตำแหน่งที่ตรงกันกับที่ตั้งของโรงเรียนเดิม 25 ตำแหน่ง แสดงไว้ในตารางที่ 2 ย่อมแสดงให้เห็นว่าที่ตั้งของโรงเรียนในปัจจุบันมีความเหมาะสมกับการให้บริการแก่นักเรียนที่อยู่อาศัยโดยรอบโรงเรียน ทั้งนี้ก็เพราะว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในบริเวณที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น และยังมีประชากรวัยเรียนอาศัยอยู่มากกว่าหมู่บ้านอื่น ๆ ในบริเวณบริการเดียวกัน

จากตารางที่ 12 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่ไม่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนตามแบบจำลองประเมินที่ตั้ง มีทั้งหมด 18 โรงเรียน ทั้งนี้ก็เพราะว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนดังกล่าวไม่ได้ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น บริเวณอื่นๆ ที่อยู่เขตบริเวณบริการเดียวกันในรัศมี 3 กิโลเมตร กลับมีจำนวนประชากรมากกว่า อาทิเช่น โรงเรียนวัดคอยหินปูน หมู่ที่ 13 ตำบลห้วยป่าหวาย มีประชากรวัยเรียนเพียง 33 คน ในขณะที่หมู่ที่ 12 ตำบลเดียวกันมีประชากรวัยเรียนถึง 63 คน แต่อย่างไรก็ตามในหมู่ที่ 12 ก็มีการตั้งโรงเรียนอยู่แล้วและตั้งอยู่ห่างกันไม่ถึง 2 กิโลเมตร หากพิจารณาในแง่ทางด้านเศรษฐกิจการลงทุนแล้วจะเห็นว่าเป็นการสิ้นเปลืองโดยเปล่า เพราะจำนวนนักเรียนไม่พอเพียง ค่าใช้จ่ายต่อจำนวนนักเรียน 1 คนแล้วสูงมาก ถ้าหากตั้งโรงเรียนวัดหนองสุทธะเพียงโรงเรียนเดียวก็จะใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะโรงเรียนนี้มีลักษณะการคมนาคมง่ายต่อการเข้าถึง และมีประชากรมากกว่าบริเวณอื่นใดในรัศมี 3 กิโลเมตร

โรงเรียนอื่น ๆ ก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน กล่าวคือตั้งอยู่ในบริเวณที่ประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนน้อย หรือตั้งอยู่ใกล้กับโรงเรียนอื่นที่มีความเหมาะสมตามแบบจำลอง ทำให้เขตบริเวณบริการซ้ำซ้อนกัน แต่บางแห่งมีความเหมาะสมที่จะจัดตั้งโรงเรียน แต่บริเวณดังกล่าวไม่มีบริเวณพื้นที่เพียงพอ เพราะมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น อาทิเช่น โรงเรียนวัดพระพุทธรบาท หมู่ที่ 5 ตำบลขุนโขลน ในหมู่บ้านนี้จะมีประชากรวัยเรียนอาศัยอยู่เพียง 58 คน ในขณะที่บริเวณโดยรอบมีประชากรมากกว่า ทั้งนี้ก็เพราะว่าบริเวณดังกล่าวเป็นสถานที่ตั้ง

ที่ทำการของหน่วยงานทางราชการเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้พื้นที่ที่ใช้สำหรับเป็นที่อยู่อาศัยของ
ประชากร มีอยู่จำนวนน้อยกว่าบริเวณโดยรอบ อีกประการหนึ่งบริเวณริการของโรงเรียน
นี้ ในรัศมี 3 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น จัดเป็นแหล่งชุมชน
ของอำเภอพระพุทธบาท ลักษณะขอบเขตหมู่บ้านมีขนาดเล็ก ไม่มีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดตั้งโรง-
เรียน เพราะฉะนั้นโรงเรียนวัดพระพุทธบาทนั้นอาจจะไม่มีความเหมาะสมตามแบบจำลอง
แต่ก็ด้วยเหตุดังกล่าวนี้จึงคิดว่าอาจจะจัดอยู่ในประเภทที่มีความเหมาะสมในสภาพที่เป็นจริง

จากตารางที่ 13 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่มีความเหมาะสม จากแบบ
จำลอง มีทั้งหมด 18 ตำแหน่ง จากการศึกษาพบว่า ตำแหน่งที่ 79 บ้านสวนมะลิ ตำแหน่ง
ที่ 85 บ้านศรีรักษา ตำแหน่งที่ 78 บ้านตลาดพุทธบูชา ตำแหน่ง 84 บ้านอินทรีรักษา และ
ตำแหน่งที่ 75 บ้านศรีสุขพัฒนา เป็นตำแหน่งที่มีความเหมาะสมต่อการจัดตั้งโรงเรียนตาม
แบบจำลองประเมินที่ตั้ง แต่ในสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันปรากฏว่าตำแหน่งดังกล่าวเป็น
บริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ไม่มีพื้นที่เพียงพอ
ต่อการจัดตั้งโรงเรียน เป็นหมู่บ้านที่มีขนาดพื้นที่เล็ก แต่มีประชากรต่อน้อยที่สูง ดังนั้น
ตำแหน่งทั้ง 5 นี้ แม้ว่าจะมีความเหมาะสมตามแบบจำลอง แต่ไม่อาจจะจัดตั้งโรงเรียนได้ในสภาพ
ที่เป็นจริง

สำหรับตำแหน่งที่ตั้งที่มีความเหมาะสมสำหรับการตั้งโรงเรียนตามแบบจำลอง
ประเมินที่ตั้ง ตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งที่มีจำนวนประชากรมากกว่าและครอบคลุมกลุ่ม
บ้านใดดีกว่าหมู่บ้านอื่น ๆ แต่กลับมีโรงเรียนตั้งอยู่ในหมู่บ้านอื่น อาทิเช่น ตำแหน่งที่ 73 บ้าน
ธารเกษม หมู่ที่ 6 ตำบลธารเกษม เป็นตำแหน่งที่เหมาะสมต่อการจัดตั้งโรงเรียน แต่กลับไป
ตั้งในตำแหน่งที่ 76 บ้านเขาคินพัฒนา หมู่ที่ 9 ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังเช่น
ในตำแหน่งที่มีความเหมาะสมดังกล่าว ไม่มีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดโรงเรียน หรือเป็นเพราะ
ว่าขาดงบประมาณสำหรับการจัดซื้อสถานที่ ก่อสร้างอาคารเรียน จึงต้องอาศัยอาณาบริเวณ
พื้นที่ของวัด และทางวัดก็มีความประสงค์ที่จะให้มีโรงเรียนในบริเวณเดียวกัน บางครั้ง
ตำแหน่งอาจจะอยู่ในบริเวณที่มีประชากรเป็นจำนวนน้อยกว่าที่อื่น ๆ

การจัดตั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษา มักจะยึดความสะดวกของเส้นทางทาง-

คมนาคมเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการสะดวกต่อการตรวจเยี่ยมของเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง ทำให้ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนไม่สอดคล้องกับที่ตั้งตามแบบจำลองหรือไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากร ในบางครั้งการจัดตั้งโรงเรียนมักจะยึดอยู่กับความประสงค์ของผู้ให้บริจาคที่ดินหรือทรัพย์สินเงินทอง ทำให้ที่ตั้งโรงเรียนขาดความเหมาะสม

อย่างไรก็ตามตำแหน่งที่ตั้งที่มีความเหมาะสมตามแบบจำลองนั้น จะมีโรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน อาทิเช่น โรงเรียนบ้านหนองใหญ่ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 5 ตำบลพุด่างจาน แดงหม่อมหมูปานของบ้านหนองใหญ่ จะอยู่ห่างจากโรงเรียนกว่า 1 กิโลเมตร โรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณของวัดโลกเขตหมู่ที่ 6 ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ได้จากแบบจำลอง และกลุ่มบ้านของหมู่ที่ 6 ใกล้โรงเรียนมากกว่า จึงสรุปได้ว่าตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียน ไม่สอดคล้องกับหม่อมกลุ่มบ้านในหมู่บ้านหนึ่ง ๆ กล่าวคือ โรงเรียนอาจจะอยู่ห่างจากกลุ่มบ้านในตำแหน่งเดียวกัน แต่กลับตั้งอยู่ใกล้กลุ่มบ้านของหมู่อื่น ๆ ซึ่งหมู่บ้านนั้นเองก็มีจำนวนประชากรมากกว่าหมู่บ้านอื่นใดในรัศมี 3 กิโลเมตร และในขณะเดียวกันก็อยู่ใกล้โรงเรียนมากกว่าหม่อมบ้านที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากการแบ่งเขตการปกครองของท้องถิ่น ไม่สอดคล้องกับกลุ่มบ้าน จึงทำให้ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่ได้จากการประเมินไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเสมอไป ถ้าหากศึกษาถึงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเป็นรายตำบลโดยพิจารณาเปรียบเทียบกับความเหมาะสมของค่า y สุ่มจากแบบจำลอง ผลปรากฏดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงค่า y สุ่มของตำแหน่งต่างๆ ในแต่ละตำบล ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเดิม และตำแหน่งที่เป็นศูนย์กลางที่อยู่อาศัยของนักเรียน

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ใช้ประเมิน	ชื่อกลุ่มบ้าน, ตำบล	หมู่ที่	ค่า y สุ่ม	ตำแหน่งที่ศูนย์กลาง	ตำแหน่งโรงเรียนเดิม
1	7	<u>ตำบลเขาวง</u> บ้านหนองกอง	7	-5,850.86	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
2	5	บ้านเขาวง	5	-2,735.30	ศูนย์กลาง	
3	2	บ้านข้ามอน	2	-75.01		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ตำแหน่ง ที่ประเมิน	ชื่อกลุ่มบ้าน, ตำบล	หมู่ที่	ค่า y สุทธิ	ตำแหน่งที่เก็บ ศูนย์กลาง	ตำแหน่งโรงเรียน เดิม
4	6	บ้านน้อย	6	328.10		
5	4	บ้านหนองป่าพง	4	1,912.12		
6	3	บ้านเขาพลัด	3	6,875.87		ตำแหน่งเดิม
7	1	บ้านโคกมะเคื่อ	1	8,688.46		
8	8	บ้านถ้ำมั่งกุกนิม เวช	8	10,757.82		
		ตำบลห้วยป่าหวาย				
1	15	บ้านโพธิ์	7	-29,125.30	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
2	20	บ้านหนองสุทธะ	12	-6,966.60	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
3	16	บ้านคันโนน	8	-4,078.50	ศูนย์กลาง	
4	10	บ้านห้วยศาลเจ้า	2	-2,785.85	ศูนย์กลาง	
5	14	บ้านหนองถ่าน- เหือ	6	-2,184.70	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
6	17	บ้านมุง	9	-1,773.12	ศูนย์กลาง	
7	19	บ้านคันโนนใต้	11	- 357.68	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
8	9	บ้านหนองมัน	1	- 2,097.34		
9	21	บ้านคอนหินปูน	13	2,199.10		ตำแหน่งเดิม
10	12	บ้านหนองถ่านใต้	4	2,581.19		
11	11	บ้านหนองผักกระ เจด	3	4,324.43		
12	18	บ้านหนองไข่น้ำ	10	9,596.37		ตำแหน่งเดิม
13	13	บ้านหนองโป่ง	5	10,273.25		ตำแหน่งเดิม

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	ชื่อกลุ่มบ้าน, ตำบล	หมู่ที่	ค่า y สุทธิ	ตำแหน่งที่เป็น ศูนย์กลาง	ตำแหน่งโรงเรียน เดิม
<u>ตำบลพูกวาง</u>						
1	26	บ้านเขาเจ็ย	5	-22,334.71	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
2	25	บ้านหนองคณทิ	4	-6,226.69	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
3	23	บ้านพูกวาง 2	2	-2,381.21	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
4	27	บ้านศาลาเจ้าเพชร	6	4,009.60	ศูนย์กลาง	
5	24	บ้านหนองสองคอน	3	4,326.20		ตำแหน่งเดิม
6	22	บ้านพูกวาง 1	1	4,422.09		
7	28	บ้านหนองหลุม	7	10,827.29		
8	29	บ้านหนองโคก	8	11,939.12		
<u>ตำบลหนองแก</u>						
1	37	บ้านสมป่อย	8	-15,447.06	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
2	35	บ้านศาลาเดียน	6	- 2,244.0	ศูนย์กลาง	
3	40	บ้านใหญ่พัฒนา	11	1,581.29	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
4	41	บ้านป่าคาสามัคคี	12	1,871.76	ศูนย์กลาง	
5	34	บ้านประจักษ์	5	2,310.60	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
6	30	บ้านหนองแก	1	3,343.11	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
7	39	บ้านสวนสำราญ	10	4,388.35	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
8	38	บ้านหนองโคกน้อย	9	4,856.17	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
9	33	บ้านหนองเครือตา- ปลา	4	8,410.62		
10	31	บ้านโคกเดียน	2	9,847.06		ตำแหน่งเดิม

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	ชื่อกลุ่มบ้าน, ตำบล	หมู่ที่	ค่า ย สหวิ	ตำแหน่งที่เป็น ศูนย์กลาง	ตำแหน่งโรงเรียน เดิม
		<u>ตำบลหนองแก</u>				
11	32	บ้านหนองแกน้อย	3	11,403.52		
12	36	บ้านหนองจิ	7	25,950.18		ตำแหน่งเดิม
		<u>ตำบลนายาว</u>				
1	42	บ้านสระลำไย	1	-17,197.07	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
2	44	บ้านโรงหงสา	3	- 6,980.62	ศูนย์กลาง	
3	43	บ้านชัยกรก	2	- 3,221.96	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
4	45	บ้านนายาว	4	- 2,358.91	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
5	48	บ้านชัยนางเล็ง	7	4,849.78		
6	47	บ้านชัยโพธิ์ทอง	6	8,828.95		
7	46	บ้านดงมณี	5	10,092.20		ตำแหน่งเดิม
		<u>ตำบลพุดจาน</u>				
1	56	บ้านสะพานขาว	7	- 9,658.92	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
2	49	บ้านพุดจาน	1	- 6,192.78	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
3	55	บ้านหัวโค้ง	7	- 1,688.84	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
4	51	บ้านบ่อวงครุ	3	- 623.20	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
5	53	บ้านหนองใหญ่	5	- 280.66	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
6	50	บ้านบ่อมะแฟน	2	288.10	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
7	54	บ้านวงศ์ศรีพัฒนา	6	483.40	ศูนย์กลาง	
8	57	บ้านโป่งตะแบก	8	6,148.42		
9	52	บ้านหนองกระทุ่ม				
		สามัคคี	4	10,280.69		ตำแหน่งเดิม

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	ชื่อกลุ่มบ้าน, ตำบล	หมู่ที่	ค่า y สุ่ม	ตำแหน่งที่เป็น ศูนย์กลาง	ตำแหน่งโรงเรียน เดิม
		<u>ตำบลขุนโขลน</u>				
1	61	บ้านห้วยชะอม	4	-3,394.49	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
2	58	บ้านคลองโอบ	1	-998.53	ศูนย์กลาง	
3	63	บ้านคลองโอบเหนือ	6	3,479.51	ศูนย์กลาง	
4	67	บ้านเพลิบนอก	10	7,069.78		
5	64	บ้านเกษรมงคล	7	9,255.23		
6	60	บ้านเพลิบ	3	14,648.22		
7	65	บ้านศาลหลวง	8	14,669.97		
8	59	บ้านขุนโขลน	2	28,146.15		
9	62	บ้านเทพประสิทธิ์	5	33,257.37		ตำแหน่งเดิม
10	66	บ้านเขาโคกไม้	9	40,601.12		ตำแหน่งเดิม
		<u>ตำบลธารเกษม</u>				
1	74	บ้านตลาดนิคม	7	-288,308.01	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
2	75	บ้านศรีสุขพัฒนา	8	-35,842.88	ศูนย์กลาง	
3	73	บ้านธารเกษม	6	-15,511.30	ศูนย์กลาง	
4	69	บ้านโพธิ์พร้อมจิตต์	2	- 3,289.35	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
5	72	บ้านพุดาม	5	- 239.40	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
6	70	บ้านศรีบุญไธสง	3	6,845.65	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
7	76	บ้านเขาคินพัฒนา	9	26,006.23		ตำแหน่งเดิม
8	77	บ้านห้วยน้ำหวาน	10	46,488.68		
9	68	บ้านธารทองแดง	1	47,817.05		
10	71	บ้านหนองกระทุ่ม	4	53,584.61		ตำแหน่งเดิม

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	ชื่อกลุ่มบ้าน, ตำบล	หมู่ที่	ค่า y สหิ	ตำแหน่งที่เป็น ศูนย์กลาง	ตำแหน่งโรงเรียน เดิม
		<u>ตำบลพระพุทธบาท</u>				
1	79	บ้านสวนมะดี	2	-81,631.41	ศูนย์กลาง	ตำแหน่งเดิม
2	85	บ้านศรีรักษา	8	-74,644.36	ศูนย์กลาง	
3	78	บ้านตลาดพุทธบูชา	1	-72,292.01		
4	84	บ้านอินทรีรักษา	7	-50,261.04		
5	83	บ้านท้ายพิบูลใต้	6	-26,078.52		
6	80	บ้านท้ายพิบูล	3	16,041.76		
7	88	บ้านสระสามเสน	11	20,427.97		
8	89	บ้านทวีพัฒนา	12	23,387.59		
9	87	บ้านพุทธรักษา	10	36,864.31		
10	86	บ้านสันติสุข	9	41,231.16		
11	82	บ้านห้วยประดู่	5	74,089.26		ตำแหน่งเดิม
12	81	บ้านห้วยจาน	4	84,029.05		

จากตารางที่ 14 แสดงค่า y สหิของตำแหน่งต่าง ๆ ในแต่ละตำบลเพื่อพิจารณาเปรียบเทียบถึงตำแหน่งที่เหมาะสมภายในตำบลหนึ่ง ๆ กับตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนในปัจจุบัน โดยพิจารณาดังตำแหน่งทั้งสองนั้นสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด จากการศึกษาพบว่า ตำบลเจ้าวังจะมีโรงเรียนวัดเขาวงเพียงโรงเรียนเดียวที่มีตำแหน่งที่ตั้งสอดคล้องกับตำแหน่งที่ประเมินได้ แต่โรงเรียนบ้านเขาพลัดจะมีตำแหน่งที่ตั้งไม่ตรงตามตำแหน่งจากแบบจำลอง ซึ่งน่าจะเป็นหมู่ที่ 7 หรือหมู่ที่ 6 มากกว่า เพราะมีความเหมาะสมตามแบบจำลอง และมีจำนวนประชากรมากกว่าหมู่บ้านที่มีโรงเรียนบ้านเขาพลัดตั้งอยู่

ตำบลห้วยป่าหาวมีโรงเรียนทั้งหมด 6 โรงเรียน แต่จะตรงตามแบบจำลองประเมินที่ตั้งเพียง 4 โรงเรียนเท่านั้น คือโรงเรียนวัดบ้านโพธิ์ โรงเรียนวัดหนองสุทธะ และโรงเรียนวัดหนองถ่านเหนือ ส่วนโรงเรียนวัดศรีทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 11 ซึ่งตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนอยู่ไกล ๆ กลุ่มบ้านของหมู่ที่ 8 เพียงไม่ถึง 1 กิโลเมตร ตำแหน่งโรงเรียนนี้จึงมีความเหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง โรงเรียนวัดคอยหินปูน โรงเรียนวัดหนองไข่ และวัดหนองโป่ง เป็นกลุ่มโรงเรียนที่มีตำแหน่งที่ตั้งไม่ตรงตามตำแหน่งที่ประเมินได้จากแบบจำลอง โรงเรียนวัดคอยหินปูนตั้งอยู่ใกล้โรงเรียนวัดหนองสุทธะ ซึ่งมีตำแหน่งที่เหมาะสม ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนของการให้บริการแก่นักเรียน หากแต่ตั้งโรงเรียนวัดหนองสุทธะก็จะมีเขตบริเวณบริการครอบคลุมบริเวณบริการของโรงเรียนวัดคอยหินปูนยิ่งทำให้มีประสิทธิภาพทางด้านการให้บริการอย่างเต็มที่ โรงเรียนวัดหนองไข่มุกจะตั้งอยู่ในหมู่ที่ 9 บ้านมุงจะเหมาะสมมากกว่าหากแต่เราไม่ยึดที่ตั้งตามตำแหน่งวัด โรงเรียนวัดหนองโป่งจะตั้งอยู่ใกล้หมู่ที่ 7 ซึ่งมีโรงเรียนวัดบ้านโพธิ์ตั้งอยู่ หากพิจารณาตามระยะทางตรงแล้ว ทั้งสองโรงเรียนอยู่ห่างกันเพียง 1.5 กิโลเมตร อยู่ในวิสัยที่สามารถติดต่อกันได้หากมีการบูรรวมกันหรืออาจจะเปิดเรียนเฉพาะชั้นประถมศึกษาตอนต้น ส่วนตอนปลายให้มาเรียนรวมกันที่โรงเรียนวัดบ้านโพธิ์ ซึ่งจะทำให้ประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่าย ประสิทธิภาพทางด้านการเรียนการสอนจะดียิ่งขึ้น

ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนในตำบลพุกวางส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งที่ตั้งที่มีความเหมาะสมสอดคล้องตำแหน่งที่ได้จากแบบจำลอง ยกเว้นโรงเรียนวัดหนองสองตอน อยู่หมู่ที่ 3 จะมีตำแหน่งที่ตั้งไม่สอดคล้องกับตำแหน่งตามแบบจำลอง น่าจะอยู่ในหมู่ที่ 6 บ้านศาลาเจ้าเฒ่า ซึ่งมีลักษณะเป็นย่านกลางที่ดีกว่าหมู่ที่ 3

ตำบลหนองแก ประกอบด้วยหมู่บ้านทั้งหมด 12 หมู่บ้าน แต่มีจำนวนโรงเรียนถึง 8 โรงเรียนหรือคิดเป็นร้อยละ 66.67 ของหมู่บ้าน หรืออีกเพียง 4 หมู่บ้านเท่านั้นที่ยังไม่มีโรงเรียน เพราะฉะนั้นที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับแบบจำลองประเมินที่ตั้ง ยกเว้นโรงเรียนวัดศรีอัมพร หมู่ที่ 2 บ้านโคกเลียบ ซึ่งโรงเรียนนี้จะมีตำแหน่งที่ตั้งติดกับตำบลพุกวาง หมู่ที่ 5 เป็นหมู่บ้านที่มีประชากรมากกว่า จึงมีลักษณะเด่นกว่าหมู่ที่ 2 บ้านโคกเลียบ และเขตบริเวณบริการของโรงเรียนวัดศรีอัมพรจะซ้ำซ้อน

โรงเรียนวัดเขาเลี้ยว หมู่ที่ 5 ถ้าหากจะเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการแก่ประชากรวัยเรียนที่อยู่โดยรอบ ก็ควรที่จะยุบรวมโรงเรียนเข้าด้วยกันเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย ทำให้อัตราส่วนจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนครู และวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ ประสิทธิภาพทางด้านการเรียนการสอนก็จะดีขึ้น สำหรับโรงเรียนบ้านหนองจิก ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 7 เป็นตำแหน่งที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุดของตำบลหนองแก และในสภาพที่เป็นจริง โรงเรียนนี้ให้บริการเพียงหมู่บ้านเดียว

ถึงแม้ว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนในตำบลหนองแกส่วนใหญ่จะมีความเหมาะสม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า โรงเรียนเหล่านี้เป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ขอบเขตการให้บริการแก่นักเรียนก็แต่เพียงหมู่บ้านเดียว ทำให้จำนวนนักเรียนแต่ละชั้นเรียนมีน้อย และแนวโน้มต่อไปในภายหน้าจำนวนนักเรียนก็จะยิ่งลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากการวางแผนครอบครัว เพราะฉะนั้นงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษาต้องลงทุนมาก แต่ผลที่ได้รับนั้นไม่สมมูลย์กัน ตำแหน่งของการตั้งถิ่นฐานของประชากรแต่ละหมู่บ้านนั้นอยู่ใกล้เคียงกัน ซึ่งประชากรวัยเรียนสามารถเดินทางไปยังตำแหน่งโรงเรียนต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องตั้งโรงเรียนเกือบทุกหมู่บ้านเช่นนี้

ในตำบลนายาว มีโรงเรียนทั้งหมด 4 โรงเรียน ในจำนวนนี้มีอยู่เพียงโรงเรียนบ้านซับโพหนอง ที่มีตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนไม่สอดคล้องกับตำแหน่งที่ประเมินได้จากแบบจำลอง และสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันที่ตั้งโรงเรียนนี้อยู่ติดกับเขตจังหวัดลพบุรี ซึ่งอยู่ห่างจากกลุ่มบ้านหมู่ที่ 5 ประมาณ .75 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกลุ่มบ้านหมู่ที่ 6 เกือบ 2 กิโลเมตร ดังนั้นเขตบริเวณของโรงเรียนนี้จะครอบคลุมไปถึงหมู่ที่ 5, 6, และเขตจังหวัดลพบุรี อย่างไรก็ตามตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียน จึงทำให้ไม่สามารถให้บริการแก่นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้นักเรียนในบริเวณบริการนี้บางส่วนไปใช้บริการในโรงเรียนอื่น ๆ

ตำบลพุด่างเป็นตำบลที่มีจำนวนโรงเรียนถึง 8 โรงเรียนมากกว่าตำบลอื่นใดในอำเภอพระพุทธบาท คิดเป็นร้อยละ 87.50 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 8 หมู่บ้าน แต่ในหมู่ที่ 7 มีกลุ่มบ้านอยู่ 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มต่างก็มีโรงเรียนตั้งอยู่แห่งละหนึ่งโรง ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียน

ส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับตำแหน่งที่ตั้งที่ได้จากแบบจำลอง ยกเว้นโรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม หมู่ที่ 4 ทั้งนี้ก็เพราะว่าประชากรอาศัยอยู่น้อยกว่าบริเวณอื่น ๆ ในกรณีนี้ตำบลนี้มีอัตราส่วนระหว่างจำนวนหมู่บ้านกับโรงเรียนสูงกว่าตำบลอื่น ๆ อาจจะเป็นเพราะว่ารูปแบบการตั้งถิ่นฐานของประชากรเป็นแบบกระจุกกระจาย แต่ละหย่อมบ้านก็จะอยู่ห่างไกลกัน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชากรในแต่ละหมู่บ้าน มีความประสงค์จะให้มีการตั้งโรงเรียนในหมู่บ้านของตนเอง ซึ่งบางครั้งทางราชการที่เกี่ยวข้องต้องต่อคำเรียกร้องของประชากร อาจจะเป็นความต้องการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือหาข้อเสียดังกับประชากร จึงทำให้ขนาดของโรงเรียนมีขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนแต่ละชั้นมีจำนวนน้อย เป็นอัตราส่วนที่ไม่สอดคล้องเกณฑ์มาตรฐาน เป็นการลงทุนที่ได้ผลไม่คุ้มค่า

ตำบลขุนโกลนและตำบลพระพุทธรบาท เป็นตำบลที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น แต่ขอบเขตหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านขนาดเล็กเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นตำแหน่งที่ตั้งตามแบบจำลอง อาทิเช่น หมู่ที่ 1 บ้านคลองโอบและหมู่ที่ 6 บ้านคลองโอบเหนือ หรือหมู่ที่ 2 บ้านสวนมะลิ และบ้านศรีรักษา ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมตามแบบจำลอง แต่ไม่อาจจะจัดตั้งโรงเรียนได้เพราะไม่มีพื้นที่เพียงพอ ประชากรตั้งถิ่นฐานอยู่กันอย่างหนาแน่น ดังนั้นการจัดตั้งโรงเรียนจึงต้องตั้งในบริเวณที่มีประชากรเบาบาง เพื่อจะได้มีพื้นที่เพียงพอและยังเป็นการลดความแออัดของชุมชน อาทิเช่นโรงเรียนพระพุทธรบาท หมู่ที่ 9 เป็นโรงเรียนที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด แต่โรงเรียนนี้จะช่วยลดความแออัดของชุมชน อย่างไรก็ตามโรงเรียนนี้จะมีบริเวณบริการเข้าซ้อนกับโรงเรียนวัดพระพุทธรบาทซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่กว่าและก่อตั้งมาก่อน เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ท่ามกลางแหล่งชุมชน โอกาสที่จะขยายขนาดโรงเรียนคงจะยาก เพราะมีพื้นที่จำกัดเช่นเดียวกับโรงเรียนท้ายพิบูล ดังนั้นการตั้งโรงเรียนพระพุทธรบาทจึงเป็นการช่วยลดสถานการณ์เช่นนี้ลงบ้าง และหากมีการตกลงร่วมมือกันทั้งสองโรงเรียน ในการกำหนดและเปิดรับนักเรียน ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนในตำบลธารเกษมส่วนใหญ่ จะสอดคล้องกับตำแหน่งที่ประเมินได้จากแบบจำลอง ยกเว้นโรงเรียนนิคมสร้างตนเองฯ หมู่ที่ 9 น่าจะตั้งอยู่ในหมู่ที่ 6 เพราะหมู่นี้มีจำนวนประชากรวัยเรียนมากกว่า

อย่างไรก็ตามตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่มีความเหมาะสมตามแบบจำลองนั้นจะนำไปใช้ในการวางแผนกำหนดตำแหน่งที่ตั้ง และแบ่งเขตโรงเรียนในพื้นที่นั้น คงยังไม่มี ความเหมาะสม แม้ว่าได้แยกศึกษาพิจารณารายตำบลแล้วก็ไม่ว่าจะให้เกิดที่ถูกต้องกับสภาพ ที่เป็นจริงได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่าตำแหน่งที่มีความเหมาะสมตามแบบจำลองจะเป็นตำแหน่งที่มี ประชากรวัยเรียนมาก บางตำแหน่งที่มีความเหมาะสมจะอยู่ไกลเคียงกันมากเกินไป หรืออยู่ ใกล้กับตำแหน่งที่มีความเหมาะสมอยู่แล้ว หรือบางตำแหน่งที่มีความเหมาะสมก็ไม่มีบริเวณ สำหรับการจัดตั้งโรงเรียน เพราะประชากรตั้งถิ่นฐานอยู่กันอย่างหนาแน่น กระจายเหตุต่าง ๆ เหล่านี้เอง จึงได้นำตำแหน่งที่ได้จากแบบจำลองมาปรับให้เหมาะสมกับสภาพที่แท้จริงของถิ่น และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการแก่นักเรียน ดังที่ได้แสดงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนและขอบเขตบริเวณบริการใหม่ หลังจากที่มีการปรับให้เหมาะสมไว้ในแผนที่ แผนที่ 4

จากการศึกษาวิเคราะห์ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่เหมาะสมจากแบบจำลองและได้ปรับตำแหน่งทั้งหมดให้มีความเหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง ดังแสดงไว้ในแผนที่ แผนที่ 4 ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับตำแหน่งที่ได้ตามแบบจำลอง และมีความเหมาะสมตามสภาพที่เป็นจริงตามท้องถิ่น จำนวน 22 ตำแหน่ง ส่วนตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนที่ตรงตามแบบจำลองแต่ต้องปรับยุบรวมกับตำแหน่งอื่น จำนวน 3 ตำแหน่ง ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนในปัจจุบันซึ่งไม่มีความเหมาะสมตามแบบจำลองและในสภาพปัจจุบันจำนวน 8 ตำแหน่ง และตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนถึงแม้ว่าไม่มีความเหมาะสมตามแบบจำลอง แต่ในสภาพที่เป็นจริงหากมีการปรับยุบรวมตำแหน่งอื่น ๆ แล้ว ตำแหน่งเหล่านี้ก็จะมีที่เหมาะสม มีทั้งหมด 11 ตำแหน่ง ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 15 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่เหมาะสมตามแบบจำลองเมื่อทำการปรับ
เพื่อความเหมาะสม ซึ่งเป็นตำแหน่งหลัก

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	โรงเรียน	ตำบล	หมู่ที่	หมายเหตุ
1	5	โรงเรียนวัดเขาวง	เขาวง	5	ประเมินได้
2	20	โรงเรียนวัดหนองสุทธะ	ห้วยป่าหวาย	12	ประเมินได้
3	14	โรงเรียนวัดหนองถ่านเหิน	ห้วยป่าหวาย	6	ประเมินได้
4	15	โรงเรียนบ้านโพธิ์	ห้วยป่าหวาย	7	ประเมินได้
5	19	โรงเรียนวัดศรีจอมทอง	ห้วยป่าหวาย	11	ประเมินได้
6	23	โรงเรียนบ้านพุกร่าง 1	พุกร่าง	2	ประเมินได้
7	25	โรงเรียนวัดหนองคันที	พุกร่าง	4	ประเมินได้
8	26	โรงเรียนวัดเขาเลี้ยว	พุกร่าง	5	ประเมินได้
9	37	โรงเรียนวัดลุ่มปอย	หนองแก	8	ประเมินได้
0	40	โรงเรียนวัดศาลเสี้ยน	หนองแก	11	ประเมินได้
1	42	โรงเรียนบ้านสระลำไย	นายาว	1	ประเมินได้
2	43	โรงเรียนบ้านชัยครก	นายาว	2	ประเมินได้
3	45	โรงเรียนวัดนายาว	นายาว	4	ประเมินได้
4	49	โรงเรียนบ้านพุคำจาน	พุคำจาน	1	ประเมินได้
5	51	โรงเรียนบ้านวงศ์พัฒนา	พุคำจาน	3	ประเมินได้
6	53	โรงเรียนบ้านหนองใหญ่	พุคำจาน	5	ประเมินได้
7	55	โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ที่ 2	พุคำจาน	7	ประเมินได้
8	56	โรงเรียนบ้านธารทองแดง	พุคำจาน	7	ประเมินได้
9	69	โรงเรียนวัดศรีบุญญาราม	ธารเกษม	2	ประเมินได้

างที่ 15 (ต่อ)

บที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	โรงเรียน	ตำบล	หมู่ที่	หมายเหตุ
	72	โรงเรียนบ้านพุซาง	ธารเกษม	5	ประเมินได้
	74	โรงเรียนบ้านธารเกษม	ธารเกษม	7	ประเมินได้
	83	โรงเรียนท้ายพิบูล	พระพุทธรบาท	6	ประเมินได้

ตารางที่ 16 แสดงตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเพิ่มเติม

บที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	โรงเรียน	ตำบล	หมู่ที่	หมายเหตุ
1	3	โรงเรียนบ้านเขาพลัด	เขาวง	3	
2	18	โรงเรียนวัดหนองไข่น้ำ	น้อยป่าหวาย	10	
3	30	โรงเรียนวัดหนองแก	หนองแก	1	
4	36	โรงเรียนวัดหนองจิก	หนองแก	7	
5	39	โรงเรียนวัดสวนสำราญ	หนองแก	10	
6	62	โรงเรียนวัดพระพุทธรบาท	ขุนโหล่น	5	
7	66	โรงเรียนพระพุทธรบาท	ขุนโหล่น	10	
8	71	โรงเรียนวัดพรหมประสิทธิ์	ธารเกษม	4	
9	76	โรงเรียนนิคมสร้างตนเองฯ	ธารเกษม	9	
0	82	โรงเรียนประชาสงเคราะห์รังสรรค์	พระพุทธรบาท	5	

ตารางที่ 17 แสดงตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนที่จะต้องบูรรวมกับโรงเรียนเพื่อปรับให้มีความเหมาะสม

ลำดับที่	ตำแหน่งที่ ประเมิน	โรงเรียน	ตำบล	หมู่ที่	หมายเหตุ
13		โรงเรียนวัดหนองโป่ง	ห้วยป่าหวาย	5	ตำแหน่งจากแบบ จำลอง
21		โรงเรียนวัดคอยหินปูน	ห้วยป่าหวาย	13	
24		โรงเรียนวัดหนองสองคอน	พุกวาง	3	
31		โรงเรียนวัดศรีอัมพร	หนองแก	2	ตำแหน่งจากแบบ จำลอง
34		โรงเรียนวัดประคู้	หนองแก	5	
38		โรงเรียนวัดหนองโค่นน้อย	หนองแก	9	
46		โรงเรียนบ้านชัยโพธิ์ทอง	นายาว	5	ตำแหน่งจากแบบ จำลอง
50		โรงเรียนวัดนิคมเขมาราม	พุก่าจาน	4	
52		โรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม	พุก่าจาน	4	
61		โรงเรียนบ้านชัยชะอม	ขุนไชสน	4	ตำแหน่งจากแบบ จำลอง
70		โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 1	ชารเกษม	3	

จากตารางที่ 15 แสดงถึงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่มีความเหมาะสมตามแบบจำลองและเมื่อได้ปรับให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง กล่าวคือ ตำแหน่งเหล่านี้ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์กลางของบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น มีจำนวนทั้งหมด 22 โรงเรียน ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย 9 โรงเรียน ส่วนตำแหน่งอื่นๆ ก็มีความ

เหมาะสมที่จะขยายระดับการศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้เช่นกัน

จากตารางที่ 17 แสดงตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนที่จะถอยรวมโรงเรียนอื่นเพื่อความเหมาะสม จำนวน 11 โรง ในจำนวนนี้เป็นตำแหน่งที่ได้จากแบบจำลอง 3 ตำแหน่ง คือ โรงเรียนวัดหนองตอน โรงเรียนวัดนิคมเขมาราม และโรงเรียนบ้านชัยระอม กับโรงเรียนอื่น ทำให้สิ้นเปลืองทางเศรษฐกิจและประสิทธิภาพในการให้บริการ เช่นเดียวกับตำแหน่งอื่น ๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแบบจำลองและไม่เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง เป็นเหตุให้ขนาดของโรงเรียนเล็ก นักเรียนในแต่ละชั้นเรียนมีจำนวนไม่พอเพียง อัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนอยู่ในอัตราส่วนที่ไม่เหมาะสม

จากตารางที่ 16 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเพิ่มเติม ซึ่งตำแหน่งเหล่านี้ไม่สอดคล้องกับแบบจำลอง แต่ต้องปรับเพื่อความเหมาะสม โดยที่ยุบตำแหน่งอื่นมารวมด้วยหรือบางตำแหน่งจะมีประสิทธิภาพในอนาคต หากมีการกำหนดเขตโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม การประเมินตำแหน่งของโรงเรียนตามแบบจำลองที่สร้างขึ้นมานั้น ไม่ได้ยึดตามเอาค่าที่ได้จากการประเมินเป็นค่าที่ถูกต้อง และนำไปใช้ได้ทั้งหมด หากต้องมีการปรับให้เข้ากับสภาพที่เป็นจริง แต่แบบจำลองนี้ก็จำเป็นปัจจัยหนึ่งที่ดีอย่างหนึ่งที่จะช่วยในการประเมินตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ด้วยเหตุที่ว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียน ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ยังขาดประสิทธิภาพด้านระยะทางที่ ทำให้โรงเรียนแต่ละโรงขาดประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชากรวัยเรียน ยังผลให้เขตบริเวณบริการซ้ำซ้อนกัน โรงเรียนส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ทำให้รัฐต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อนักเรียนหนึ่งคนสูง ดังนั้นการประเมินตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเพื่อนำไปใช้ในการแบ่งเขต และสร้างแผนที่โรงเรียน ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ครั้งนี้ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในวงการศึกษาคิดทราบถึงข้อเท็จจริงและวิธีการในการพิจารณาคัดเลือกกลุ่มบ้าน เพื่อจัดตั้งโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นอื่น ๆ ต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พอจะสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

สรุป

1. ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับจำนวนประชากรในเขตบริเวณบริการ กล่าวคือ ถ้าหากโรงเรียนใดมีจำนวนนักเรียนมาก ขอบเขตการให้บริการแก่นักเรียนกว้าง และจำนวนประชากรในบริเวณบริการของโรงเรียนนั้น ก็จะมีจำนวนมากตาม ในทางตรงกันข้าม หากโรงเรียนมีขนาดเล็ก จำนวนประชากรในบริเวณบริการก็จะมีขนาดเล็กตามด้วย

2. ความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียน กับจำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ให้บริการ ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จากการศึกษานี้พอจะสรุปได้ว่า ถ้าหากจะพิจารณาทั่วทั้งอำเภอแล้ว จำนวนประชากรวัยเรียนจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .52 โดยเฉพาะในช่วงปีการศึกษา 2513-2518 แต่ช่วงปี - การศึกษา 2519-2520 จำนวนประชากรวัยเรียนมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่จำนวนนักเรียนลดลง อย่างไรก็ตามทั้งจำนวนประชากรวัยเรียนและจำนวนนักเรียนต่างก็มีแนวโน้มลดลง และความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรวัยเรียนกับจำนวนนักเรียนชั้น ป.1 ในช่วงปีการศึกษา - 2513-2514 สำหรับปีการศึกษาต่อมา ความแตกต่างระหว่างจำนวนทั้งสองได้ลดลงตามลำดับ

3. เขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรีในปัจจุบัน ยังไม่ครอบคลุมเขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา กล่าวคือเขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันครอบคลุมหมู่บ้านทั้งหมด เพียง 69 หมู่บ้าน หรือคิดเป็นร้อยละ 78.41 ของหมู่บ้านทั้งหมด 88 หมู่บ้าน ซึ่งบริเวณที่อยู่นอกเขตบริเวณบริการก็คือตำบลเขาวงและตำบลห้วยป่าหวายเป็นส่วนใหญ่

4. ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัด สระบุรี จะตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียน ที่มาใช้บริการจากโรงเรียน เพียง 27 โรงเรียน กล่าวคือ ในจำนวนโรงเรียนระดับประถมศึกษาทั้งหมด 43 โรงเรียน จะเป็นโรงเรียนที่มีตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในบริเวณที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการถึง 16 โรงเรียน และรวมทั้งโรงเรียนที่ให้บริการแก่นักเรียนเพียงหมู่บ้านเดียวอีก 11 โรงเรียน รวมเป็น 27 โรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งที่มีความเหมาะสมหรืออยู่ใน บริเวณย่านกลางของนักเรียน ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้นเช่นกัน ส่วนอีก 16 โรงเรียนเป็น โรงเรียนที่ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียน

5. การสร้างแบบจำลองประเมินตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียน เพื่อประเมินตำแหน่ง ที่ตั้งของโรงเรียนและสร้างแผนที่โรงเรียนในปัจจุบัน

จากการประเมินตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียน โดยใช้แบบจำลองซึ่งกำหนดให้แต่ละ ตำแหน่งจะถูกประเมินร่วมกับตำแหน่งอื่น ๆ ที่อยู่โดยรอบตามรัศมีทางตรง 3 กิโลเมตร จากการประเมินครั้งนี้จะถือเกณฑ์ว่าทุก ๆ ตำแหน่งมีโอกาสในการจัดตั้งโรงเรียน ผลปรากฏโดยสรุปดังนี้ ตำแหน่งที่มีความเหมาะสมจากแบบจำลองและตรงกันกับตำแหน่งโรงเรียนเดิมถึง-

25 ตำแหน่ง เป็นตำแหน่งที่ได้จากแบบจำลองใหม่อีก 18 ตำแหน่ง ซึ่งก็หมายถึงตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเดิม ที่ไม่สอดคล้องกับตำแหน่งที่ประเมินได้นั้นเอง

แต่ถ้ามหากศึกษาถึงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียน แยกออกแต่ละตำบล ผลปรากฏว่า ตำแหน่งโรงเรียนเดิมจะสอดคล้องกับตำแหน่งที่ตั้งจากแบบจำลองถึง 28 โรงเรียน ดังนั้น จึงได้ทำการปรับตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่ได้จากแบบจำลองให้มีความเหมาะสมกับสภาพที่แท้จริงของท้องถิ่น ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเดิมสอดคล้องตามแบบจำลอง 22 ตำแหน่ง และเป็นตำแหน่งที่ปรับเพิ่มอีก 10 ตำแหน่ง ต้องบูรรวมกับตำแหน่งอื่น ๆ อีก 11 ตำแหน่งเพื่อความเหมาะสม

อภิปรายผล

ในการศึกษาค้างนี้ จะได้อภิปรายผลตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้.

1. ขนาดของโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรีจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับจำนวนประชากร ในเขตบริเวณบริการ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .9850 กล่าวได้ว่าขนาดของโรงเรียนและขนาดของประชากร มีความสัมพันธ์กันสูงมาก ทั้งนี้ก็เพราะว่า จำนวนประชากรทั้งหมดในเขตบริเวณบริการจะเป็นเครื่องกำหนดจำนวนประชากรวัยเรียนและในทำนองเดียวกัน ประชากรวัยเรียนก็จะเป็นเครื่องกำหนดจำนวนนักเรียนตามลำดับ ดังนั้นในบริเวณที่มีจำนวนประชากรอาศัยกันอย่างหนาแน่น อาทิเช่น ตำบลขุนโกลน ตำบลพระพุทธบาทและตำบลธารเกษม เป็นตำบลที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ยกเว้นบางหมู่บ้านเป็นเพราะว่าบริเวณนี้มีปัจจัยที่เป็นแรงดึงดูด (Pull factor) กล่าวคือ เป็นศูนย์รวมทางด้านการบริการการค้า โดยเฉพาะสินค้าทางการเกษตร และยังเป็นศูนย์รวมของหน่วยงานทางราชการต่างๆ มีปัจจัยเหล่านี้เองที่ทำให้ประชากรวัยเรียนมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากตามด้วย และจำนวนประชากรวัยเรียนก็จะส่งผลให้จำนวนนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ของตำบลแถบนี้มีจำนวนมากกว่าบริเวณอื่น ๆ อาทิเช่น โรงเรียนวัดพระพุทธบาท เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากที่สุดและมีขอบเขตบริเวณ

บริการกว้าง เป็นคน

ในทางตรงกันข้ามกับโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก อาทิเช่น โรงเรียนวัดหนองโคนน้อย หมู่ที่ 9 ตำบลหนองแก เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนเพียง 21 คน ขอบเขตการให้บริการมีเพียงหมู่บ้านเดียว และมีประชากรในเขตบริเวณบริการนี้มีเพียง 155 คน เพราะฉะนั้นโรงเรียนใดที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างเบาบางจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก หรือถ้าหากโรงเรียนใดที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ลักษณะโรงเรียนก็จะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ด้วยเหตุนี้เองขนาดของโรงเรียนจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับจำนวนประชากรในเขตบริเวณบริการ

อนึ่งจากการศึกษาพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ของอำเภอพะพุตบาทเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งหมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 100 คนลงมา มีจำนวนถึง 30 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 69.77 ของโรงเรียนทั้งหมด นั่นก็หมายความว่าจำนวนประชากรวัยเรียนที่มาใช้บริการจากโรงเรียนมีอัตราส่วนที่ไม่เหมาะสมและยิ่งบางโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนลดลง สืบเนื่องมาจากโครงการวางแผนครอบครัวชนบทประสบผลสำเร็จ ทำให้จำนวนนักเรียนแต่ละชั้นเรียนมีจำนวนลดลง อัตราส่วนระหว่างครูหนึ่งคนต่อจำนวนนักเรียนก็จะลดลงตามด้วย อาทิเช่น โรงเรียนบ้านธารทองแดงมีจำนวนนักเรียนทั้งหมดมีเพียง 22 คน แต่มีครูถึง 4 คน คิดโดยเฉลี่ยแล้วครูหนึ่งคนจะอบรมสั่งสอนนักเรียนเพียง 5.5 คนซึ่งทำให้รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนหนึ่งคนสูงมาก ด้วยเหตุนี้เองน่าจะมีการยุบรวมโรงเรียนเพื่อที่จะทำให้โรงเรียนมีขนาดใหญ่และสามารถให้บริการแก่ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียน ในเขตอำเภอพะพุตบาท จังหวัดสระบุรีนั้น จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับจำนวนนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ให้บริการแก่หมู่บ้านเหล่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนประชากรวัยเรียนจะส่งผลต่อจำนวนนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา ถ้าหากปีการศึกษาใดมีจำนวนประชากรวัยเรียนมาก จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก็จะมีจำนวนมาก และในทางตรงกันข้ามหากปีใดมีจำนวนประชากรวัยเรียนน้อย ก็จะเป็นเหตุให้จำนวนนักเรียนน้อยตามด้วย

ทั้งนี้เป็นไปตามเกณฑ์กติจะไม่หมายรวมถึงปัจจัยทางด้านอื่นที่มามีอิทธิพลแทรกซ้อน อาทิเช่น การอพยพโยกย้ายของประชากรเป็นต้น จากศึกษาโดยละเอียดแล้วไม่ปรากฏว่ามีโรงเรียนใดเลยที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์โดยแท้จริงระหว่างแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรวัยเรียนและก่อนวัยเรียน กับจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนี้ก็เพราะมีปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาแทรกซ้อน เป็นเหตุให้บางกลุ่มโรงเรียนมีจำนวนนักเรียน ป.1 มากกว่าจำนวนประชากรวัยเรียน หรือบางกลุ่มโรงเรียนมีจำนวนประชากรวัยเรียนมากกว่าจำนวนนักเรียนชั้น ป.1 หรือในบางกลุ่มมีจำนวนประชากรวัยเรียนและจำนวนนักเรียนมีจำนวนสูงต่ำสลับกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุแห่งการอพยพโยกย้ายเข้าและออกของประชากร หรือความกดดันทางด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองนักเรียนบางคนไม่สามารถที่จะจัดให้เด็กเข้ารับการศึกษาตามโอกาสอันควร บางครั้งต้องอาศัยแรงงานของเด็กเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือนอกจากนี้อาจจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากความยากลำบากในด้านการเดินทางจากบ้านไปสู่โรงเรียน เป็นเหตุให้ประชากรวัยเรียนหมดโอกาสจะเข้าเรียน เหล่านี้เป็นต้น

หากจะพิจารณาโดยส่วนรวมทั้งอำเภอพระพุทธบาท พบว่าจำนวนประชากรวัยเรียนมีจำนวนมากกว่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างเด่นชัด ซึ่งหมายถึงว่ามีประชากรวัยเรียนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ อาทิเช่น ผู้ปกครองของเด็กมีความประสงค์ที่ให้เด็กออกมาทำงานช่วยเหลือเพราะมีฐานะยากจน ดังจะเห็นได้จากงานเทศกาลประจำปีของวัดพระพุทธบาทจะมีผลกระทบต่อการเปิดโรงเรียน เพราะนักเรียนต้องมาช่วยผู้ปกครองเป็นส่วนใหญ่ สาเหตุอีกประการหนึ่งก็คือการอพยพเข้าและออกมักจะกระทำกันอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย กล่าวคือ การอพยพเข้าหรือออกของประชากรไม่ได้แจ้งย้ายต่อนายทะเบียนราษฎรท้องถิ่น ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าเป็นการย้ายถิ่นชั่วคราว อาทิเช่น กลุ่มประชากรที่ทำงานตามโรงไม้ยอยหิน หรือรับจ้างทำงานในไร่ พวกนี้มักจะมีการเคลื่อนย้ายที่อยู่เสมอ แต่ไม่มีการแจ้งย้ายเข้าหรือออก หรือผู้ปกครองบางคนมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับที่ดี สามารถส่งบุตรหลานของตนเองไปศึกษาในท้องถิ่นอื่น ๆ ที่เห็น

ว่าโรงเรียนนั้นมีมาตรฐานการศึกษาสูง แต่การนำบุตรหลานไปยังท้องถิ่นอื่น ๆ นั้น ก็มิได้มีการแจ่งย้าย ทำให้มีจำนวนประชากรวัยเรียนสูงกว่าจำนวนนักเรียน สำหรับในกรณีนี้ ทางราชการควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชากรได้ทราบและให้ตระหนักถึงความสำคัญอย่างยิ่งถึงสิทธิและหน้าที่ดังนี้

อย่างไรก็ตามจำนวนประชากรวัยเรียนจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับจำนวนนักเรียน ถึงแม้ว่าในระยะปีการศึกษา 2513-2515 ทั้งสองจะมีความแตกต่างกันมาก แต่ต่อมาในระยะปีการศึกษา 2516-2520 จำนวนทั้งสองมีความสัมพันธ์กันโดยตรงและไม่แตกต่างกันมาก ทั้งนี้ก็เพราะว่าประชากรวัยเรียนจะเป็นตัวกำหนดจำนวนนักเรียนชั้น ป.1 อีกประการหนึ่งความแตกต่างของจำนวนทั้งสองจะลดลงในระยะหลัง ๆ นี้ คงเพราะว่าประชากรคงเริ่มตระหนักและเข้าใจความสำคัญของการศึกษา และการอพยพโยกย้ายไปท้องถิ่นลดน้อยลงตามลำดับ

สำหรับแนวโน้มจำนวนนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2521-2527 มีแนวโน้มลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะปีการศึกษา 2517 จะมีจำนวนเหลือเพียง 771 คน หรือเป็นร้อยละ 69.46 ของจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2521 คือ 1,110 คน ซึ่งลดจำนวนไปจากเดิมถึงร้อยละ 30.54 แนวโน้มการลดจำนวนนักเรียนลงอย่างมากจะมีผลกระทบต่อโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก โดยเฉพาะโรงเรียนที่ให้บริการเพียงหมู่บ้านเดียว ยิ่งจะทำให้จำนวนนักเรียนแต่ละชั้นเรียนลดลงเป็นอัตราส่วนที่ไม่พอเหมาะ ระหว่างครู 1 คนต่อนักเรียน อาทิเช่นโรงเรียนบ้านธารทองแดง มีอัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียน 1:5.5 หากพิจารณาถึงจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นเรียนจะพบว่า ชั้น ป.1 มีนักเรียน 8 คน, ป.2 มีนักเรียน 3 คน, ป.3 มีนักเรียน 6 คน และชั้น ป.4 มีนักเรียน 3 คน ในขณะที่โรงเรียนนี้มีครูทั้งหมด 4 คน จากลักษณะนี้เองทำให้เกิดความสูญเสียทางด้านการลงทุนเพื่อการศึกษา น่าจะมีการยุบรวมโรงเรียนเข้าด้วยกันสำหรับกรณีที่มีโรงเรียนขนาดเล็ก ๆ ที่อยู่ติดกัน หรืออาจจะใช้วิธีการเปิดโรงเรียนแบบเคลื่อนที่ เปิดสอนเฉพาะหมู่บ้านที่มีจำนวนนักเรียนเพียงพอเฉพาะปีการศึกษาหนึ่ง ๆ

สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้จำนวนประชากรวัยเรียนมีแนวโน้มลดลงมาก ทั้งนี้เพราะโครงการวางแผนครอบครัวดำเนินงานไปอย่างไค้ผล ประชากรส่วนใหญ่มีความตระหนักถึง

ปัญหาอันเนื่องมาจากการมีครอบครัวขนาดใหญ่และเข้าใจถึงการวางแผนครอบครัว นอกจากนี้อาจจะสืบเนื่องมาจากการย้ายเข้าและออกของประชากร ทำให้แนวโน้มจำนวนนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2521-2527 จะลดลงเป็นจำนวนมากตามจำนวนประชากรวัยเรียน

3. เขตบริการวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในอำเภอพระพุทธรักษา จังหวัดสระบุรี ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมเขตบริการวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา - ศึกษา จากการศึกษาพบว่าเขตบริการวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาจะครอบคลุมทุกหมู่บ้าน เพราะฉะนั้นจึงถือว่าเขตหมู่บ้านทุกหมู่คือเขตบริการวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา แต่เมื่อนำเขตบริการวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีอยู่ 2 โรงเรียน มาศึกษาก็ปรากฏว่าเขตบริการวิชาการของโรงเรียนระดับมัศึกษาคงกล่าวยังไม่ครอบคลุมเขตบริการวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะหมู่บ้านในตำบลห้วยป่าหวาย จำนวน 11 หมู่บ้าน ตำบลเขาวง 4 หมู่บ้าน ตำบลพุกร่าง 1 หมู่บ้าน ตำบลหนองแก 4 หมู่บ้าน และตำบลพุคำจาน 1 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 21 หมู่บ้าน ในจำนวนหมู่บ้านเหล่านี้จะอยู่ในเขตบริการวิชาการของโรงเรียนบ้านโพธิ์มิตรภาพ, วัดหนองโป่ง, วัดหนองไชน้ำ วัดหนองสุทธะ วัดคอยหินปูน วัดศรีจอมทอง วัดหนองถ่านเหนือ ซึ่งโรงเรียนกลุ่มนี้อยู่ในตำบลห้วยป่าหวายรวม 7 โรงเรียน โรงเรียนวัดเขาวง ตำบลห้วยป่าหวาย โรงเรียนพุกร่าง ตำบลพุกร่าง โรงเรียนวัดประดู่ วัดหนองแก และวัดสวนสำราญ ตำบลหนองแก โรงเรียนบ้านหนองใหญ่ ตำบลพุคำจาน รวมทั้งสิ้น 13 โรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในเขตตำบลห้วยป่าหวายและเขาวง ทั้งนี้เนื่องจากการเดินทางจากหมู่บ้านมายังโรงเรียนนั้นมีความยากลำบาก และทางไกลกัน การเดินทางต้องอาศัยจักรยานหรือจักรยานยนต์ หรืออาศัยรถโดยสารประจำทางแต่ก็มีจำนวนน้อย ซึ่งถ้าหากผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจก็พอที่จะส่งบุตรหลานของตนเองเข้าศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ แต่ถ้าหากผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำก็ไม่อาจจะส่งบุตรหลานของตนเองเข้าศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ เพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายเองแทบทุกอย่าง อาทิเช่น ค่าหนังสือตำราเรียน ค่าพาหนะเดินทางบางแห่งมีที่อยู่อาศัยไกลจากโรงเรียน ต้องเดินทางด้วยรถประจำทาง หรือใช้จักรยาน ถ้าหากจะเดินทางโดยทางเท้าคงไม่

ทันเวลาขึ้นโรงเรียน นอกจากนี้ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าบำรุงการศึกษา ซึ่งแตกต่างกับการให้การศึกษาภาคบังคับนั้นเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดให้บริการทางการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียน ค่าใช้จ่ายทั้งหมดรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ เพราะฉะนั้นผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับกลางและสูงก็พอที่จะจัดส่งบุตรหลานตนเองเข้าเรียนได้ แต่ผู้ปกครองที่มีฐานะยากจนก็มีความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ก็พยายามที่จะให้บุตรหลานของตนเองได้เข้าศึกษาต่อ ก็อาจจะพยายามลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ให้พักอาศัยกับบ้านญาติ หรือพักอาศัยกับเจ้าอาวาสวัด ในบริเวณโดยรอบโรงเรียน จะได้ประหยัดค่าพาหนะเดินทาง ดังนั้นเป็นต้น การให้การศึกษาแก่บุตรหลานของตนเองในระดับมัธยมศึกษาจึงเป็นภาระหน้าที่ของผู้ปกครอง และเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้ปกครองมีความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา

อย่างไรก็ตามรัฐก็ควรสร้างแรงจูงใจ และให้ความสะดวกทางด้านการเงินต่าง ๆ ให้แก่ผู้ปกครองและนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อาทิเช่น ที่ตั้งของโรงเรียน ควรจะอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนส่วนใหญ่มากกว่าที่จะอำนวยความสะดวกต่อการตรวจเยี่ยมหรือการติดต่อของเจ้าหน้าที่ทางการศึกษา จากการศึกษาที่ตั้งโรงเรียนพระพุทธบาท "พลาณกุลวิทยา" อยู่ในหมู่ที่ 4 ตำบลพุทรากร น่าจะตั้งอยู่ในตำบลห้วยป่าหวาย หมู่ที่ 11 หรือหมู่ที่ 8 มากกว่า ทั้งนี้ก็เพราะว่าที่ตั้งเดิมนั้นจะเข้าชนเขตบริเวณบริการของโรงเรียนสุชีวิทยา ขอมหมายถึงว่านักเรียนจากตำบลพุทรากรส่วนใหญ่สามารถเดินทางไปโรงเรียนสุชีวิทยาได้ แต่เมื่อมีการตั้งโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในตำบลนี้ จึงทำให้เขตบริเวณบริการซ้ำซ้อนกัน ถ้าหากตั้งในตำบลห้วยป่าหวาย ก็จะสามารถให้บริการแก่นักเรียนในตำบลห้วยป่าหวาย และตำบลเขาวง เพราะในตำบลดังกล่าวนี้ เขตบริเวณบริการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ยังไม่สามารถครอบคลุมพื้นที่ได้ทั่วถึง และยังสามารถให้บริการแก่หมู่บ้านบางหมู่ในตำบลพุทรากรได้อีก การเดินทางเพื่อมาใช้บริการของนักเรียนขอมสะดวก โครงการขยายการให้บริการก็สามารถครอบคลุมพื้นที่ได้ทั่วทั้งอำเภอพระพุทธบาท นอกจากเรื่องที่ตั้งแล้ว โรงเรียนควรจัดบริการรถรับส่งนักเรียน (School Bus) จากห้องที่ที่อยู่ไกลจากโรงเรียนเพื่อให้เกิดสะดวกในการมาเรียน อีกทั้งเป็นการปลอดภัยและประหยัดทางด้านเศรษฐกิจแก่ผู้ปกครองตลอดจนตัวนักเรียนเอง

นอกจากปัจจัยเหล่านี้แล้วรัฐจะต้องสร้างแรงจูงใจทางด้านอื่น ๆ อีกเพื่อที่จะช่วยยกระดับการศึกษาของนักเรียนให้สูงและให้ผูกครองใคตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาก็คือ การจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับการนำเอาไปใช้ในชีวิตประจำวันของกลุ่มชนแต่ละท้องถิ่น และส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง แต่มีฐานะยากจน ซึ่งทั้งหมดนี้ก็จะเป็แรงจูงใจให้แก่นักเรียนและผู้ปกครองใคสนใจทางด้านการศึกษามากยิ่งขึ้น

4. ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอพระพุทธรูปจะตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการจากโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่จากการศึกษาตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 43 โรงเรียน ซึ่งยึดตามเขตบริเวณบริการในปัจจุบันเป็นเกณฑ์ ผลปรากฏว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 16 โรงเรียน มีที่ตั้งเหมาะสม รวมทั้งโรงเรียนประถมศึกษาที่ให้บริการแก่นักเรียนเพียงหมู่บ้านเดียวอีก 11 โรงเรียน ซึ่งอาจจะถือได้ว่าเป็นตำแหน่งที่มีความเหมาะสมเพราะตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางของที่อยู่อาศัยของนักเรียนในหมู่บ้านนั้น รวมเป็นตำแหน่งที่ตั้งที่มีความเหมาะสมทั้งหมด 27 โรงเรียน ดังนั้นจึงจัดได้ว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่มีความเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันได้ยึดถือจำนวนและความหนาแน่นของประชากร รวมทั้งจำนวนประชากรวัยเรียนของแต่ละหมู่บ้านเป็นเกณฑ์ หมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรและจำนวนประชากรวัยเรียนมากจึงมีโอกาสที่จะจัดตั้งโรงเรียนใคก่อนหมู่บ้านที่มีประชากรอาศัยอยู่น้อย นั่นก็หมายความว่าตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนประถมศึกษาของอำเภอพระพุทธรูปในปัจจุบันตั้งอยู่ในบริเวณหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่ กล่าวคือมีจำนวนประชากรมากกว่าหมู่บ้านอื่น ๆ ในเขตบริเวณบริการเดียวกัน นั่นก็หมายความว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนระดับประถมศึกษาของอำเภอนี้อยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ

อย่างไรก็ตาม โรงเรียนที่มีเขตบริเวณบริการเพียงหมู่บ้านเดียว ซึ่งไม่อาจจะทดสอบใคใช้แบบจำลองประเมินที่ตั้งนี้ได้ แต่ก็พิจารณาสรุปได้ว่าลักษณะที่ตั้งเช่นนี้ก็มีความเหมาะสม หรือเป็นที่ตั้งที่อยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ ทั้งนี้เนื่องมาจากลักษณะธรรมชาติของหมู่บ้าน และลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรบางท้องถิ่นนั้นอยู่

ห่างไกลกันจนเกินไปในแต่ละหมู่บ้านลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาหรือเนินเขา เป็นที่รกร้างว่างเปล่า ยากลำบากต่อการติดต่อระหว่างหมู่บ้าน อาทิเช่น ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรในตำบลพุดำงานจะกระจายอยู่ห่างไกลกัน ดังนั้นถึงแม้ว่าเขตหมู่บ้านที่มีโรงเรียนตั้งอยู่จะมีอาณาเขตติดต่อกัน แต่ประชากรวัยเรียนในแต่ละหมู่บ้านจะมาใช้โรงเรียนร่วมกันคงไม่ได้ ทั้งนี้ก็เพราะความยากลำบากในการเดินทางติดต่อ จึงทำให้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ต้องเปิดโรงเรียนประจำหมู่บ้านขึ้นมา เพื่อบริการแก่ประชากรวัยเรียนโดยเฉพาะหมู่บ้านนั้น แต่ก็มีบางโรงเรียนที่ให้บริการแก่ประชากรวัยเรียนเพียงหมู่บ้านเดียว แต่มีบริเวณบริการเข้าซ้อนกับบางโรงเรียนที่อยู่ติดต่อกัน ซึ่งลักษณะเช่นนี้ไม่ได้ก่อตั้งขึ้นเนื่องมาจากสาเหตุดังกล่าว เพราะประชากรวัยเรียนทั้งสองหมู่บ้านนั้นสามารถเดินทางติดต่อกันได้อย่างสะดวก อาทิเช่น โรงเรียนวัดคอยหินปูน จะมีบริเวณบริการเข้าซ้อนกับบริเวณบริการโรงเรียนวัดหนองสุทธะ โรงเรียนวัดบ้านโพธิ์กับโรงเรียนวัดหนองโป่ง โรงเรียนวัดเขาเดียวกับโรงเรียนวัดศรีอัมพร โรงเรียนบ้านซำชะอมกับโรงเรียนบ้านธารทองแดง เหล่านี้เป็นต้น จากลักษณะดังกล่าวมานี้ไม่ก่อตั้งขึ้นมาเนื่องมาจากสาเหตุแห่งความบีบบังคับทางด้านลักษณะภูมิประเทศเป็นสำคัญ อาจจะเป็นเพราะความต้องการของประชากรในกลุ่มบ้านนั้น ที่จะให้มีการตั้งโรงเรียนในหมู่บ้านของตน หรือเป็นเพราะความประสงค์ของผู้บริจาคที่ดินเพื่อสร้างโรงเรียนไว้เป็นอนุสรณ์แด่ครอบครัวของตน หรือเป็นเพราะเหตุผลทางการเมือง อาทิเช่น เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเอง หวังที่จะช่วยสนับสนุนในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ฯลฯ หรือเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนในอำเภอนี้ไปเรียนในเขตอำเภออื่น ๆ จากเหล่านี้เองจึงทำให้ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนมีความเหมาะสมเฉพาะในแต่ละหมู่บ้าน หากแต่พิจารณาโดยส่วนรวมอาจจะไม่มีความเหมาะสม ซึ่งเป็นเรื่องที่จะศึกษาโดยละเอียดต่อไป

สำหรับโรงเรียนที่ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 16 โรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเหล่านี้ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ ก็เพราะว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเหล่านี้ไม่ได้ตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นหรือมีจำนวนประชากรวัยเรียนมากนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตามก็อาจจะเนื่องมาจากดังต่อไปนี้

ก. บริเวณพื้นที่ของหมู่บ้านที่มีความเหมาะสมสำหรับการจัดตั้งโรงเรียนนั้น มีอาณาบริเวณพื้นที่แต่เพียงจำกัด ไม่เพียงพอสำหรับการจัดตั้งโรงเรียน อาทิเช่น หมู่บ้านต่างๆ ในตำบลขุนโขลน พระพุทธบาท และธารเกษม ซึ่งเป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก แต่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น

ข. ถ้าหากท้องถิ่นใดที่จะขอจัดตั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษาจะต้องมีอาคารเรียน พื้นที่บริเวณสำหรับตั้งโรงเรียน รัฐบาลจะเป็นผู้จัดหาครูผู้สอนให้ เพราะฉะนั้นประชากรในท้องถิ่นที่จะขอจัดตั้งโรงเรียนจึงมักจะอาศัยตำแหน่งวัดเป็นเกณฑ์หลัก นอกจากจะได้ทั้งพื้นที่แล้ว ยังได้อาศัยอาคารหรือศาลาวัดอีกด้วย เป็นการสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่ายอีกทั้งวัดยังเป็นศูนย์รวมแห่งศาสนา รวมทั้งเป็นแหล่งแห่งความรู้ ซึ่งตำแหน่งวัดนั้นบางแห่งเป็นบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างเบาบาง จึงเป็นตำแหน่งที่ไม่เหมาะสม ตำแหน่งที่เหมาะสมเป็นบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นกว่า อาทิเช่น โรงเรียนวัดตาลเสี้ยน หมู่ที่ 11 ตำบลหนองแก แต่ตำแหน่งที่มีความเหมาะสมตามแบบจำลอง คือหมู่ที่ 6 ตำบลหนองแก แต่ต้องอาศัยบริเวณสถานที่ของวัด เป็นต้น

ค. การตั้งถิ่นฐานของประชากรในแต่ละหมู่บ้านนั้น ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นใจกลางหมู่บ้านจริง เพราะฉะนั้นหอย่อมหมู่บ้านอาจจะอยู่ไกลเคียงแต่อาณาเขตหากัน อาทิเช่น โรงเรียนวัดศรีจอมทอง ตั้งอยู่ไกลหอย่อมบ้านหมู่ที่ 8 ซึ่งเป็นตำแหน่งที่เหมาะสม แต่โรงเรียนตั้งอยู่ในหมู่ที่ 11 ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณวัดไกล ๆ กับหมู่ที่ 8 นั้นเอง

ง. การตั้งโรงเรียนตามตำแหน่งที่ตั้งที่มีผู้บริจาคที่ดินเพื่อให้จัดสร้างโรงเรียนจากสาเหตุเหล่านี้เองที่ทำให้ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการ

5. จากผลการประเมินที่ตั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้แบบจำลองซึ่งกำหนดให้แต่ละตำแหน่งถูกประเมินรวมกันกับตำแหน่งอื่น ๆ ที่อยู่โดยรอบ ตามรัศมีทางตรง 3 กิโลเมตร จากการประเมินครั้งนี้จะถือเกณฑ์ว่าทุก ๆ ตำแหน่งมีโอกาสในการจัดตั้งโรงเรียน ผลปรากฏว่า ตำแหน่งที่มีความเหมาะสมจากแบบจำลองมีทั้งหมด 43 ตำแหน่ง ในจำนวนนี้จะ

สอดคล้องตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเดิมเพียง 25 ตำแหน่ง ซึ่งเป็นตำแหน่งที่อยู่ในบริเวณที่มีจำนวนประชากรอาศัยกันอย่างหนาแน่นกว่าหมู่บ้านอื่น ๆ ที่อยู่โดยรอบ แต่ที่ตั้งโรงเรียนอีก 18 โรงเรียนจะมีลักษณะไม่สอดคล้องกับตำแหน่งที่ตั้งจากแบบจำลอง ทั้งนี้ก็เพราะว่าตำแหน่งเหล่านี้ไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนและมีประชากรน้อยกว่าบริเวณที่อยู่โดยรอบ หรือเป็นเพราะตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเดิมตั้งอยู่ติดกับบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น จึงทำให้ตำแหน่งเดิมไม่เหมาะสม

อย่างไรก็ตามตำแหน่งที่ตั้งใหม่จากแบบจำลองนั้น บางตำแหน่งเป็นบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นจนเกินไป ไม่มีพื้นที่เพียงพอสำหรับจัดตั้งโรงเรียน หรือบางตำแหน่งที่มีความเหมาะสมสำหรับจัดตั้งโรงเรียนจะอยู่ในบริเวณหมู่บ้านที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นติดต่อกันถึง 3-4 หมู่บ้าน ทั้งนี้ก็เพราะบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งชุมชน อาณาเขตแต่ละหมู่บ้านมีขนาดเล็ก โดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 500 ตารางเมตร ซึ่งนำรวมเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ ดังนั้นค่า y สุทธิที่มีความเหมาะสมนั้นจึงจะอยู่ในบริเวณแหล่งชุมชนเท่านั้น ซึ่งก็จะเป็นเหตุให้ตำแหน่งที่ตั้งจากแบบจำลองไม่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง

จากการศึกษาเปรียบเทียบถึงความเหมาะสมของตำแหน่งที่ตั้งในแต่ละตำบล ผลปรากฏว่าตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเดิมที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการเป็นตำแหน่งที่เป็นศูนย์กลาง มีจำนวนถึง 28 โรงเรียน แต่ในจำนวนดังกล่าวจะตรงกันกับการศึกษาเปรียบเทียบทั่วทั้งอำเภอรวม 25 โรงเรียน เพราะฉะนั้นตำแหน่งที่มีความเหมาะสมจะเพิ่มขึ้นมาอีก 3 ตำแหน่ง คือ โรงเรียนวัดประคู้ หมู่ที่ 5 โรงเรียนวัดหนองแกหมู่ที่ 1 และโรงเรียนวัดหนองโคนน้อย ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้ให้บริการแก่นักเรียนเพียงหมู่บ้านเดียว ส่วนตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนที่เหลืออีก 15 โรงเรียนเป็นตำแหน่งที่ไม่มีความเหมาะสมตามแบบจำลอง ก็ด้วยเหตุผลเดียวกันก็คือ ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเหล่านั้นมีจำนวนประชากรน้อยกว่าบริเวณอื่นใดในตำบลเดียวกัน หรือบางตำแหน่งอยู่ใกล้กับแหล่งที่มีประชากรมากกว่า แต่ไม่มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการจัดตั้งโรงเรียน

จากการศึกษาวิเคราะห์มาโดยตลอดแล้ว ถ้าหากจะนำค่า y สุทธิที่ได้จากการประเมินตำแหน่งที่ตั้งมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตและทำแผนที่โรงเรียนโดยพื้นที่นั้น ย่อมไม่

สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ดังนั้นจึงมีการปรับตำแหน่งที่ได้จากแบบจำลองเสียใหม่ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่นอำเภอพระพุทธรบาท ซึ่งผลจากการปรับตำแหน่งให้เหมาะสมปรากฏว่าตำแหน่งที่ปรับแล้วจะตรงกันกับตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนเดิม 22 ตำแหน่ง ทั้งนี้ก็เพราะสาเหตุดังนี้คือ

ก. เป็นตำแหน่งที่มีจำนวนประชากรวัยเรียนมากกว่าตำแหน่งอื่น ๆ ที่อยู่โดยรอบภายในรัศมี 3 กิโลเมตร ซึ่งบางตำแหน่งอาจจะมีบริเวณอื่น ๆ ในรัศมีเดียวกันที่มีจำนวนประชากรมากพอ ๆ กัน ทำให้มีค่าตำแหน่งที่เหมาะสมอยู่ใกล้เคียงกัน เมื่อมีการปรับค่าตำแหน่งที่ตั้งให้เหมาะสม ซึ่งบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นนั้นมีปัจจัยดึงดูด (Pull factor) หลากอย่าง อาทิเช่น เป็นบริเวณที่มีโรงงานอุตสาหกรรมไม่ยอหยิน จึงมีประชากรพากันอพยพเข้าไปทำงานในโรงงานเหล่านี้ ดังเช่นในเขตบริเวณบริการของโรงเรียนวัดเขาวง และโรงเรียนวัดเขาเลี้ยว หรืออาจจะเป็นเพราะบริเวณดังกล่าวตั้งอยู่ในบริเวณที่มีการสัญจรไปมาสะดวก เป็นเส้นทางผ่านติดต่อกับบริเวณอื่นอย่างสะดวก อาทิเช่น โรงเรียนวัดศาลาลัย โรงเรียนวัดนายาว หรือโรงเรียนวัดศรีบุญญาราม เป็นต้น ปัจจัยดังกล่าวมานี้จะช่วยดึงดูดให้บริเวณเหล่านี้มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่มากกลายเป็นแหล่งชุมชน ลักษณะเช่นนี้สอดคล้องกับข้อเสนอของเปอร์กินส์ Perkins (1949:19-21) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรตั้งอยู่กลางชุมชนที่หักอาศัยซึ่งง่ายต่อการเข้าถึง และขนาดของโรงเรียนควรขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของประชากร

ข. ในบางตำแหน่งที่มีความเหมาะสมนั้นจะมีตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ห่างไกลจากกลุ่มหมู่บ้านขนาดใหญ่ และอาจมีบริเวณที่อยู่โดยรอบภายในรัศมี 3 กิโลเมตรที่ไม่มีหมู่บ้านใดที่จะมีประชากรมากน้อย แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าตำแหน่งดังกล่าวจะมีประชากรมาก เป็นเพราะว่าตำแหน่งที่ประเมินร่วมกันนั้นมีประชากรน้อยเหมือนกัน จึงทำให้ตำแหน่งเหล่านี้มีค่าเหมาะสมที่จะเป็นโรงเรียน อาทิเช่น โรงเรียนบ้านวงครุพัฒนา หมู่ที่ 3 ตำบลพุดคำจาน มีประชากรทั้งหมด 236 คน จำนวน 60 หลังคาเรือน เฉพาะประชากรวัยเรียน 47 คน และมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 24 คน จัดได้ว่าเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งหากพิจารณาถึงขนาดของ

ประชากรที่จะเปิดโรงเรียนยังอยู่ในระดับต่ำ แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากตำแหน่งนี้อยู่ห่างไกลจากกลุ่มหมู่บ้าน และการเดินทางของนักเรียนไปยังหมู่บ้านอื่น ๆ ยังไม่สะดวก ซึ่งเห็นสมควรที่จะเปิดโรงเรียนขึ้น เช่นเดียวกับการเปิดโรงเรียนบ้านหนองใหญ่ หมู่ที่ 5 ตำบลพุดจาน เป็นโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลเช่นเดียวกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่าโรงเรียนที่มีลักษณะที่ตั้งเหมาะสมนั้นจะมีขนาดของโรงเรียน หรือมีจำนวนนักเรียนมากตามด้วย ยกเว้นโรงเรียนบ้านวงศ์พัฒนา ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแล้วนั้น อย่างไรก็ตามมีบางโรงเรียนที่มีตำแหน่งที่ตั้งเหมาะสม สอดคล้องตามแบบจำลอง แต่กลับเป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ทั้ง ๆ ที่เป็นตำแหน่งย่านกลาง ลักษณะดังกล่าวหมายถึงโรงเรียนบ้านซำทองแดง หมู่ที่ 7 ตำบลพุดจาน หมู่บ้านนี้มีขนาดใหญ่ จึงมีโรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 2 ตั้งขึ้นอีก 1 โรงเรียน ต่างก็มีความเหมาะสมเหมือนกัน โรงเรียนบ้านซำทองแดงแต่เดิมก็มีจำนวนนักเรียนมากพอ เพราะโรงเรียนสามารถให้บริการครอบคลุมพื้นที่ถึง 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 10 ตำบลขุนโซลน รวมทั้งประชากรในหมู่ที่ 7 ซึ่งเป็นตำแหน่งโรงเรียนขณะนี้ ต่อมาเมื่อมีการเปิดโรงเรียนบ้านซำชะอม หมู่ที่ 4 ตำบลขุนโซลน ทำให้จำนวนนักเรียนในโรงเรียนนี้ลดลง ทั้งนี้ก็เพราะมีเขตบริเวณบริการซ้ำซ้อนกันมาก มีการกำหนดขอบเขตบริเวณบริการรัศมี 3 กิโลเมตร ในสภาพที่เป็นจริงโรงเรียนนี้ให้บริการเพียงหมู่บ้านเดียว ประชากรวัยเรียนของหมู่ที่ 10 ก็จะมาเรียนที่หมู่ที่ 7 โรงเรียนบ้านซำทองแดง ถ้าหากจะพิจารณาเปรียบเทียบกันแล้วโรงเรียนบ้านซำทองแดงมีความเหมาะสมตามสภาพที่เป็นจริงมากกว่าโรงเรียนบ้านซำชะอม ดังนั้นควรที่จะยุบรวมโรงเรียนบ้านซำชะอมเพื่อความเหมาะสม สำหรับเหตุผลรายละเอียดจะกล่าวในตอนต่อไป

จากการปรับตำแหน่งเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพที่แท้จริง ซึ่งได้ตำแหน่งที่มีความเหมาะสมตรงตามแบบจำลอง และตามสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเพียง 22 ตำแหน่ง ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ก็มีบางตำแหน่งที่ไม่เหมาะสมตามแบบจำลอง แต่หากมีการปรับยุบรวมโรงเรียนอื่นแล้ว ก็จะทำให้ตำแหน่งดังกล่าวมีความเหมาะสม ตำแหน่งดังกล่าวนี้ก็คือ

1. ตำแหน่งที่ 3 โรงเรียนบ้านเขาพลัด ใต้คาประเมินแล้วเท่ากับ 6,๖75.87 ซึ่งเป็นค่าที่ยังไม่เหมาะสมสำหรับการจัดตั้งโรงเรียน ตำแหน่งที่มีความเหมาะสมคือตำแหน่งที่

6 ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อและอยู่ห่างกันเพียง 1 กิโลเมตร หากจะเคลื่อนย้ายจากตำแหน่งที่ 3 ไปยังตำแหน่งที่ 6 ซึ่งยังไม่มีอาคารสถานที่สำหรับการก่อตั้งเป็นโรงเรียนเลย ย่อมจะสิ้นเปลืองทางเศรษฐกิจโดยเปล่าประโยชน์ อีกประการหนึ่งการคมนาคมสัญจรไปมาระหว่างโรงเรียนบ้านเขาพลัดกับหมู่บ้านในตำแหน่งที่ 6 เป็นไปอย่างสะดวก ลักษณะภูมิประเทศตามเส้นทางติดต่อเป็นที่ราบเชิงเขา จึงไม่เป็นปัญหาแต่อย่างใด ในกรณีที่จะให้ตำแหน่งที่ 3 เป็นตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเพิ่มเติม

2. ตำแหน่งที่ 18 โรงเรียนวัดหนองไชน้ำ หมู่ที่ 10 ตำบลห้วยป่าหวาย ซึ่งตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนนี้จะมีลักษณะที่ไม่เหมาะสมตามแบบจำลอง กล่าวคือ ค่า Y สุทธิมีค่าเท่ากับ 9,596.37 ซึ่งหมายความว่าตำแหน่งนี้มีจำนวนประชากรวัยเรียนน้อยกว่ากลุ่มหมู่บ้านอื่น ๆ ที่อยู่โดยรอบภายในรัศมี 3 กิโลเมตร แต่ในสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ถ้าหากมีการปรับตำแหน่งอื่น ๆ แล้วจะทำให้ตำแหน่งนี้มีความเหมาะสม ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า

2.1 ถ้าหากมีการยุบรวมโรงเรียนวัดหนองโป่ง หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยป่าหวาย ซึ่งอยู่ห่างจากโรงเรียนนี้เพียง 1.25 กิโลเมตรเป็นระยะตามถนน ลักษณะภูมิประเทศ ระหว่างเส้นทางเป็นที่ราบง่ายต่อการเดินทางติดต่อกับโรงเรียนวัดหนองไชน้ำ

2.2 สภาพลักษณะตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนวัดหนองไชน้ำจะอยู่กึ่งกลางระหว่างหมู่ที่ 5 กับหมู่ที่ 9 ตำบลห้วยป่าหวาย ทำให้ประชากรวัยเรียนจากหมู่ที่ 9 มาเรียนก็สะดวกเช่นเดียวกับหมู่ที่ 5 นอกจากนี้ประชากรวัยเรียนจากหมู่ที่ 1 หรือหมู่ที่ 7 ตำบลเขาวง ก็สามารถมาใช้บริการจากโรงเรียนนี้ได้

2.3 โรงเรียนวัดหนองไชน้ำ ตั้งอยู่ใกล้หมู่บ้านที่มีความเหมาะสมในการจัดตั้งโรงเรียน คือ หมู่ที่ 7 ตำบลเขาวง และหมู่ที่ 9 ตำบลห้วยป่าหวาย ซึ่งทั้งสองหมู่บ้านนั้นยังไม่มีโรงเรียน เป็นเหตุให้ประชากรวัยเรียนจากท้องถิ่นอื่นมาใช้บริการจากโรงเรียนนี้โดยสะดวก

2.4 ทั้งโรงเรียนวัดหนองไชน้ำและโรงเรียนวัดหนองโป่งต่างก็เป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ถ้าหากมีการยุบรวมโรงเรียนวัดหนองโป่งมารวมกับโรงเรียนวัดหนองไชน้ำ ก็จะทำให้ขนาดของโรงเรียนใหญ่ขึ้น ขอบเขตบริเวณบริการจะกว้างขึ้น ประหยัดงบประมาณ

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอัตราเงินเคื่อนครู วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพิ่มประสิทธิภาพในด้านการบริการ การเรียนการสอน สมดุลย์กับทุนที่ต้องไป

3. ตำแหน่งที่ 30 โรงเรียนวัดหนองแก หมู่ที่ 1 โรงเรียนนี้จะมีความเหมาะสมต่อเมื่อมีการปรับตำแหน่งโดยยุบโรงเรียนวัดประดู่ หมู่ที่ 5 ตำบลหนองแก ทั้งนี้ก็เพราะว่า

3.1 ตำแหน่งที่ 34 โรงเรียนวัดประดู่ หมู่ที่ 5 มีขอบเขตบริเวณบริการเพียงหมู่บ้านเดียว แต่ตำแหน่งที่ 30 โรงเรียนวัดหนองแกมีขอบเขตการให้บริการกว้างกว่า คืออยู่ติดกับเขตหมู่ที่ 4 ประชากรวัยเรียนสามารถมาใช้บริการจากโรงเรียนวัดหนองแกได้อย่างสะดวก

3.2 ตำแหน่งทั้งสองอยู่ห่างกันเพียง 75 เมตร ซึ่งตามพระราชบัญญัติประถมศึกษากำหนดให้โรงเรียนแต่ละโรงอยู่ห่างกัน 3 กิโลเมตร ดังนั้นลักษณะเช่นนี้จึงทำให้เขตบริเวณบริการซ้ำซ้อน ทำให้โรงเรียนมีขนาดเล็ก อัตราส่วนระหว่างครู 1 คนต่อนักเรียน 9 คน ส่วนโรงเรียนหนองแกมีอัตราส่วน 1 : 11 ซึ่งถ้าหากมีการยุบรวมกันทำให้อัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนมีความเหมาะสม ช่วยให้อัตราส่วนประหยัคงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจ้างครูสอน เพราะเหตุว่าในปัจจุบันต้องจ้างครูสอนทั้งสองโรงเรียนถึง 6 คน ผลที่ได้รับกับการลงทุนนั้นแตกต่างกันมาก

3.3 ประชากรในเขตบริเวณบริการของโรงเรียนวัดหนองแกมีจำนวนมากกว่าโรงเรียนวัดประดู่

จากเหตุผลเหล่านี้เองจึงต้องยุบรวมโรงเรียนวัดประดู่รวมกับโรงเรียนวัดหนองแกเข้าด้วยกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนวัดหนองแก

4. ตำแหน่งที่ 36 โรงเรียนวัดหนองจิก หมู่ที่ 7 ตำแหน่งนี้จะมีค่า y สุทธิหรือค่าประเมินจากแบบจำลองนั้นไม่เหมาะสมที่จะจัดตั้งโรงเรียน แต่เมื่อทำการปรับตำแหน่งแล้วปรากฏว่าตำแหน่งนี้ก็พอที่จะจัดอยู่ในกลุ่มที่มีความเหมาะสม ทั้งนี้ก็เพราะว่า การประเมินตำแหน่งตามแบบจำลองนั้นจะประเมินภายในขอบเขตบริเวณบริการ 3 กิโลเมตร ซึ่งจะทำให้

ตำแหน่งนี้ถูกประเมินร่วมกับตำแหน่งที่อยู่ในเขตชุมชนของอำเภอเป็นบริเวณที่มีประชากรมากกว่า จึงทำให้ตำแหน่งอื่นมีลักษณะเด่นกว่า ซึ่งในสภาพที่เป็นจริงโรงเรียนนี้ให้บริการเพียงหมู่บ้านเดียว จำนวนประชากรวัยเรียน 91 คนและมีประชากรทั้งหมด 508 คน นับได้ว่าเป็นบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นแห่งหนึ่ง หากเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่ให้บริการเพียงหมู่บ้านเดียวในบริเวณอื่น ๆ นอกจากประชากรวัยเรียนในหมู่ที่ 7 จะมาใช้บริการจากโรงเรียนนี้แล้ว ยังมีประชากรวัยเรียนจากหมู่ที่ 4 ตำบลพระพุทธรูปมาใช้บริการด้วย ซึ่งอาจจะจัดเป็นโรงเรียนที่ช่วยรับภาระนักเรียนจากโรงเรียนท้ายพิกุล หมู่ที่ 6 เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก แต่ขอบเขตบริเวณโรงเรียนมีจำกัด

5. ตำแหน่งที่ 39 โรงเรียนวัดสวนสำราญ หมู่ที่ 10 ตำบลหนองแก มีลักษณะเช่นเดียวกันกับโรงเรียนวัดหนองจิก กล่าวคือโรงเรียนนี้ให้บริการแก่ประชากรวัยเรียนแต่เฉพาะหมู่บ้านเดียว แต่ในหมู่บ้านนี้มีประชากรน้อยกว่าหมู่ที่ 7 บ้านหนองจิก ถ้าหากมีการยุบรวมโรงเรียนวัดหนองโค้นน้อย หมู่ที่ 9 ก็จะทำให้ขนาดของโรงเรียนเหมาะสมยิ่งขึ้น

6. ตำแหน่งที่ 62 โรงเรียนวัดพระพุทธรูป หมู่ที่ 5 ตำบลขุนโกลน ถ้าหากจะพิจารณาตำแหน่งที่ได้จากแบบจำลองนั้น จะเป็นตำแหน่งที่ไม่มีความเหมาะสมสำหรับการจัดตั้งโรงเรียน เนื่องจากหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนนี้ เป็นการใช้ที่ดินเพื่อจัดตั้งสถานที่ทำงานของหน่วยงานทางราชการเป็นส่วนใหญ่ บริเวณที่อยู่อาศัยของประชากรมีน้อยกว่าบริเวณโดยรอบ จึงทำให้บริเวณนี้ขาดความเหมาะสม แต่ในสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันแล้วตำแหน่งนี้ก็มี ความเหมาะสมในการให้บริการแก่ประชากรวัยเรียนเนื่องจากเหตุผลที่ว่า

6.1 ถึงแม้ว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนจะอยู่ในหมู่บ้านที่มีประชากรอาศัยอยู่น้อย เนื่องจากหมู่บ้านนี้เป็นสถานที่ตั้งของหน่วยงานทางราชการเป็นส่วนใหญ่ แต่บริเวณโดยรอบเป็นบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น จัดเป็นแหล่งชุมชนเมืองของอำเภอพระพุทธรูป

6.2 หมู่บ้านในเขตบริเวณบริการของโรงเรียนวัดพระพุทธรูปส่วนใหญ่เป็นหมู่บ้านที่มีพื้นที่ไม่กว้างมากนัก พื้นที่ของแต่ละหมู่บ้านใช้สำหรับการตั้งถิ่นฐาน ที่อยู่อาศัย ไร่ นา ปลูก ปลูก ปลูก

6.3 ระยะทางติดต่อระหว่างหมู่บ้านเป็นไปอย่างสะดวก สดชื่นของเส้นทางคมนาคมกับจำนวนประชากรผู้ใช้บริการอยู่ในอัตราที่พอเหมาะ ระยะทางระหว่างหมู่บ้านในเขตชุมชนนี้ทางไกลกันไม่เกิน 2 กิโลเมตร

6.4 โรงเรียนวัดพระพุทธรูปเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่สุดของอำเภอพระพุทธรูป ขอบเขตบริเวณบริการกว้าง ทั้งนี้ก็เพราะว่าโรงเรียนนี้เริ่มก่อตั้งขึ้นมาพร้อมกับความเจริญของชุมชน เป็นโรงเรียนที่ประชากรทั่วไปเชื่อในมาตรฐานการเรียนการสอน

6.5 โรงเรียนนี้มีการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนต้นถึงระดับประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งไม่เป็นข้อยุ่งยากต่อการเปลี่ยนโรงเรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นของนักเรียนที่ประสงค์จะศึกษาต่อ

6.6 โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่และมีชื่อเสียงนั้น มักจะได้รับเงินงบประมาณอุดหนุนมาก โอกาสในการเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนของครู ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์วัสดุ ครุภัณฑ์ มาช่วยในการสอนได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ยิ่งเล็กก็ยิ่งต้องงบประมาณการช่วยเหลือ จึงทำให้ผู้ปกครองต่างก็มุ่งหวังให้บุตรหลานของตนได้มีโอกาสได้รับประสบการณ์ที่ดีจากโรงเรียนนี้

จากเหตุผลดังกล่าวมานี้จึงทำให้ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนวัดพระพุทธรูปมีความเหมาะสมตามสภาพที่เป็นจริง มากกว่าตามการประเมินจากแบบจำลอง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้ สภาพของโรงเรียนวัดพระพุทธรูปกำลังจะถึงจุดอิ่มตัวในเรื่องขนาดของนักเรียนกับความสามารถในการรับนักเรียน แต่เมื่อมีการจัดตั้งโรงเรียนบ้านธารเกษม หมู่ที่ 7 ตำบลธารเกษม โรงเรียนประชาสงเคราะห์รังสรรค์ หมู่ที่ 5 ตำบลพระพุทธรูป โรงเรียนท้ายพิบูลา หมู่ที่ 6 ตำบลพระพุทธรูป แต่โรงเรียนสร้างมานานพอกับโรงเรียนวัดพระพุทธรูป และโรงเรียนพระพุทธรูป บรรดาโรงเรียนเหล่านี้จะช่วยลดความแออัดของโรงเรียนและชุมชนลงไปได้บ้าง

7. ตำแหน่งที่ 66 โรงเรียนพระพุทธรูป หมู่ที่ 9 ตำบลขุนโขลน ตามข้อตกลงเดิมเน้นการจัดตั้งโรงเรียนนี้ขึ้นมาเพื่อจัดเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อที่คอย

รับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนวัดพระพุทธรบาท เป็น
การแบ่งเบาภาระของโรงเรียนไปด้วย แต่ปัจจุบันพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการประถมศึกษา
ระบุชั้นเรียนในชั้นประถมศึกษาเพียง 6 ชั้น ดังนั้นโรงเรียนพระพุทธรบาทจะเปิดเรียนเพียง
ระดับประถมศึกษาตอนปลาย 2 ชั้น คงจะทำให้เกิดความสูญเปล่าประโยชน์ ดังนั้นในปัจจุบัน
จึงเปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายรวม 6 ชั้น การกระทำเช่นนี้คงจะต้อง
มีการตกลงเกี่ยวกับเขตบริเวณบริการกับโรงเรียนวัดพระพุทธรบาท เพื่อที่จะทำให้ตำแหน่งนี้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการให้บริการนักเรียน เป็นการที่จะแบ่งเบาภาระในการรับนักเรียนของ
โรงเรียนพระพุทธรบาท เพราะโรงเรียนนี้ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากชุมชนและมีโอกาสในการขยาย
อาคารสถานที่ได้ดีกว่า และยังสามารถรับนักเรียนจากโรงเรียนบ้านธารทองแดงเพื่อเข้าเรียน
ต่อในชั้นประถมศึกษา

8. ตำแหน่งที่ 71 โรงเรียนวัดพรหมประสิทธิ์ หมู่ที่ 4 เป็นตำแหน่งที่ไม่มีความ
เหมาะสมตามการประเมิน แต่ถ้าหากมีการยุบโรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม หมู่ที่ 4 ตำบลพุดคำ-
จาน ซึ่งทั้งสองหมู่บ้านมีอาณาเขตหมู่บ้านติดต่อกัน มีเส้นทางเชื่อมติดต่อกันอย่างสะดวก เพราะ
เป็นเขตการตั้งนิคมสร้างตนเองอำเภอพระพุทธรบาท อาทิเช่น ถนน ขอบ 4 เชื่อมระหว่าง
หมู่บ้านนี้ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบ จึงง่ายต่อการเดินทางระหว่างหมู่บ้าน อีกประการหนึ่ง
จำนวนประชากรวัยเรียนของหมู่ที่ 4 บ้านหนองกระทุ่มมีจำนวนมากกว่า หมู่ที่ 4 ตำบลพุดคำจาน
ขอบเขตการให้บริการของโรงเรียนวัดพรหมประสิทธิ์ยังครอบคลุมถึงหมู่ที่ 9 ซึ่งอยู่ติดต่อกันทาง
ด้านเหนือ แต่โรงเรียนบ้านหนองกระทุ่มให้บริการเพียงหมู่บ้านเดียว ดังนั้นจึงควรยุบโรงเรียน
บ้านหนองกระทุ่มมารวมกับโรงเรียนวัดพรหมประสิทธิ์ แต่จุดตั้งโรงเรียนนั้นน่าจะยึดตามกลุ่ม
บ้านที่ติดต่อกันและใกล้เคียงแหล่งกลุ่มบ้านซึ่งกันและกัน มากกว่าที่จะยึดตามอาคารศาลาของ
วัดเสมอไป

9. ตำแหน่งที่ 76 โรงเรียนนิคมสร้างตนเองฯ หมู่ที่ 9 ตำบลธารเกษม ตาม
ตำแหน่งที่ตั้งจากแบบจำลองนั้น โรงเรียนนี้น่าจะตั้งอยู่ในหมู่ที่ 6 มากกว่า แต่เป็นเพราะว่ามี
โรงเรียนบ้านพู่ช้าง หมู่ที่ 5 ตั้งอยู่ใกล้ประชากรวัยเรียนที่อาศัยในหมู่ที่ 6 สามารถเดินทาง

ไปเรียนได้ และเมื่อมีการสร้างโรงเรียนนิคมสร้างตนเอง ก็จะทำให้ประชากรวัยเรียนของหมู่ที่ 6 ที่อยู่ใกล้ที่ตั้งโรงเรียนนี้ ก็จะมาใช้บริการทางด้านนี้ อย่างไรก็ตามโรงเรียนนี้ยังมีขอบเขตการให้บริการครอบคลุมถึงหมู่ที่ 1 หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 9 แม้ว่าประชากรกว่า 50% มาจากหมู่ที่ 6 แต่เป็นเพราะว่าโรงเรียนตั้งอยู่เป็นศูนย์กลางการติดต่อถึง 3 กลุ่มบ้านดังกล่าว

10. ตำแหน่งที่ 82 โรงเรียนประชาสงเคราะห์รังสรรค์ หมู่ที่ 5 ตำบลพระพุทธรักษา โรงเรียนนี้ก็มีลักษณะการให้บริการแก่นักเรียนเพื่อแบ่งเบาภาระของโรงเรียนวัดพระพุทธรักษา เช่นเดียวกันกับโรงเรียนบ้านธารเกษม และโรงเรียนพระพุทธรักษา นอกจากรับภาระจากโรงเรียนบ้านสระลำไยในกรณีที่นักเรียนสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น และประสงค์จะเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เพราะฉะนั้นโรงเรียนวัดพระพุทธรักษาตั้งอยู่เป็นศูนย์กลางโดยมีโรงเรียนบ้านธารเกษม, ประชาสงเคราะห์รังสรรค์, พระพุทธรักษาและโรงเรียนท้ายพิบูล เป็นโรงเรียนสาขาโดยรอบ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยขยายชุมชนให้กว้างออกไปตามความเจริญของท้องถิ่นในอนาคต ถ้าหากโรงเรียนวัดพระพุทธรักษาจะเปลี่ยนสถานะเป็นศูนย์รวมของที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาย่อมจะเป็นการสะดวก ทั้งนี้ก็เพราะว่าบริเวณที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนขณะนี้ มีขนาดเนื้อที่จำกัด ไม่อาจจะขยายต่อไปได้ เป็นแหล่งที่มีความแออัดทางด้านการจราจร อาจจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุแก่เด็กนักเรียนได้ ดังนั้นหากมีการยุบเปลี่ยนสถานะโรงเรียนวัดพระพุทธรักษา ก็จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการรับนักเรียนของโรงเรียนสาขา

การศึกษาวิเคราะห์ถึงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนระดับประถมศึกษาของอำเภอพระพุทธรักษา จังหวัดสระบุรี โดยสรุปแล้วตำแหน่งที่ตั้งจากแบบจำลอง จะมีความเหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงเพียง 22 ตำแหน่ง และจากวิธีปรับตำแหน่งเพื่อความเหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง โดยมีการยุบรวมโรงเรียนอื่น ซึ่งมีจำนวนทั้ง 10 โรงเรียนด้วยกัน รวมเป็นตำแหน่งที่เหมาะสม 32 โรงเรียน จำนวนโรงเรียนที่จะต้องมีการปรับยุบรวมโรงเรียนอื่นมีทั้งหมด 11 โรงเรียน เพื่อที่จะให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนเหมาะสม และการนำเอาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาช่วยในการเรียนและการสอนอย่างคุ้มค่า ดังเหตุผลรายละเอียดเหตุผลเฉพาะโรงเรียนดังนี้คือ

1. ตำแหน่งที่ 13 โรงเรียนวัดหนองโป่ง หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยป่าหวาย ย้ายไปรวมกับโรงเรียนวัดหนองไช้ น้ำ หมู่ที่ 10 ตำบลห้วยป่าหวาย ทั้งนี้ก็เพราะว่าขอบเขตการให้บริการส่วนใหญ่จะอยู่แต่เฉพาะหมู่ที่ 5 หมู่บ้านอื่นที่อยู่โดยรอบมีโรงเรียนตั้งอยู่แล้ว อาทิเช่น โรงเรียนวัดบ้านโพธิ์ หมู่ที่ 7 โรงเรียนบ้านพุทราทอง หมู่ที่ 2 โรงเรียนวัดศรีจอมทอง หมู่ที่ 11 และโรงเรียนวัดหนองไช้ น้ำหมู่ที่ 10 เหล่านี้เป็นต้น ทำให้ขอบเขตบริการของบริวารมีแต่เพียงหมู่บ้านเดียว เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ถ้าหากเปรียบเทียบกับโรงเรียนวัดหนองไช้ น้ำแล้วจะปรากฏว่าโรงเรียนนี้มีโอกาสดีกว่า ดังเหตุผลที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นกล่าวถึงตำแหน่งโรงเรียนที่เหมาะสมเพิ่มเติม

2. ตำแหน่งที่ 21 โรงเรียนวัดคอยหินปูน หมู่ที่ 13 ตำบลห้วยป่าหวาย โรงเรียนนี้ควรยุบรวมกับโรงเรียนวัดหนองสุทธะ ทั้งนี้ก็เพราะว่า

2.1 ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนนี้อยู่ในบริเวณที่มีประชากรวัยเรียนน้อยกว่าหมู่บ้านเขตบริการที่อยู่โดยรอบภายในรัศมี 3 กิโลเมตร

2.2 ขอบเขตการให้บริการแต่เพียงหมู่บ้านเดียว และยังซ้ำซ้อนกับโรงเรียนวัดหนองสุทธะ

2.3 การเดินทางไปยังโรงเรียนวัดหนองสุทธะนั้นมีความสะดวกมากอยู่ ห่างกันเพียง 1.25 กิโลเมตร ซึ่งเป็นระยะทางที่ผู้ใช้ได้ทุกฤดูกาล ไม่มีอุปสรรคทางคานลักษณะภูมิประเทศเพราะเป็นที่ราบ

2.4 ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนวัดหนองสุทธะมีลักษณะเป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนมากกว่าโรงเรียนวัดคอยหินปูน

จากเหตุผลดังกล่าวควรที่จะยุบโรงเรียนนี้รวมกับโรงเรียนวัดหนองสุทธะ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชากรวัยเรียนมากยิ่งขึ้น

3. ตำแหน่งที่ 24 โรงเรียนวัดหนองสองคอน หมู่ที่ 3 ตำบลพุทราทอง ตำแหน่งนี้จะ เป็นตำแหน่งที่มีความเหมาะสมจากการประเมินจากแบบจำลอง แต่ในสภาพที่เป็นจริงนั้น โรงเรียนนี้ตั้งอยู่ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่อยู่ 2 โรง คือ โรงเรียนวัดหนองคันที

หมู่ที่ 4 และโรงเรียนบ้านพุกร่าง 2 หมู่ที่ 2 ตำบลพุกร่าง ทั้งสองโรงเรียนนี้ต่างก็เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ดังนั้นสมควรที่จะยุบโรงเรียนนี้รวมกับโรงเรียนหนองคณสี หรือโรงเรียนบ้านพุกร่าง ทั้งนี้ก็โดยเหตุผลดังต่อไปนี้

3.1 ถึงแม้ว่าโรงเรียนนี้จะมีความเหมาะสมตามแบบจำลอง แต่มีตำแหน่งที่ตั้งติดกับโรงเรียนขนาดใหญ่ถึง 2 โรงเรียน ซึ่งอยู่ห่างจากโรงเรียนวัดหนองคณสีเพียง 1.50 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากโรงเรียนบ้านพุกร่าง 1.50 กิโลเมตร ดังนั้นจึงทำให้ประชากรวัยเรียนบางกลุ่มไปใช้บริการจากทั้งสองโรงเรียนนี้

3.2 ขอบเขตบริเวณบริการของโรงเรียนวัดหนองสองตอนจะให้บริการเพียงหมู่บ้านเดียว เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้นถ้าหากให้ประชากรวัยเรียนในหมู่บ้านไปเรียนในโรงเรียนอื่นที่มีขนาดใหญ่จะทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนดีขึ้น

3.3 การติดต่อระหว่างหมู่บ้านนี้กับตำแหน่งโรงเรียนอื่นเป็นไปอย่างสะดวก ปราศจากอุปสรรคทางภูมิศาสตร์

ดังนั้นจึงควรยุบโรงเรียนนี้รวมกับโรงเรียนวัดหนองคณสีหรือโรงเรียนบ้านพุกร่าง

4. ตำแหน่งที่ 31 โรงเรียนวัดศรีอัมพร หมู่ที่ 2 ตำบลหนองแก โรงเรียนนี้จะยุบรวมกับโรงเรียนวัดเขาเลี้ยว หมู่ที่ 5 ตำบลพุกร่างมากกว่า ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

4.1 โรงเรียนวัดเขาเลี้ยว ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีประชากรวัยเรียนมากกว่าโรงเรียนวัดศรีอัมพร

4.2 แนวโน้มจำนวนประชากรวัยเรียนและจำนวนประชากรในเขตบริเวณบริการของโรงเรียนวัดเขาเลี้ยวจะมีจำนวนมากกว่า อนึ่ง เขตนี้จะเป็นย่านโรงงานไม่ย่อยหิน คงจะเป็นปัจจัยที่จะช่วยดึงดูดคนให้อพยพเข้ามาทำงานในเขตนี้มากขึ้น ซึ่งดีกว่าเขตบริเวณบริการของโรงเรียนวัดศรีอัมพร

4.3 ระยะทางติดต่อระหว่างกลุ่มบ้านของหมู่ที่ 2 กับโรงเรียนวัดเขาเลี้ยวเป็นไปอย่างสะดวก ซึ่งตั้งอยู่ห่างกันเพียง 1 กิโลเมตรในระยะทางตรงไม่มีอุปสรรคทางภูมิศาสตร์กีดขวาง

ถ้าหากทั้งสองโรงเรียนรวมเป็นโรงเรียนเดียวกันแล้ว ทำให้โรงเรียนใหม่นี้มีขนาดใหญ่ ขอบเขตการให้บริการจะกว้าง จำนวนนักเรียนแต่ละชั้นก็จะเพิ่มมากขึ้น ประหยัดค่าใช้จ่าย และเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอน

5. ตำแหน่งที่ 34 โรงเรียนวัดประดู่ หมู่ที่ 5 ตำแหน่งโรงเรียนนี้ควรจะยุบรวมกับโรงเรียนวัดหนองแก หมู่ที่ 1 ซึ่งทั้งสองโรงเรียนนี้ต่างก็มีตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนไม่เหมาะสมตามแบบจำลอง และในสภาพที่เป็นจริง แต่ถ้าหากมีการปรับตำแหน่งและมีการยุบรวมบางโรงเรียนเข้าด้วยกัน ก็จะทำให้ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนวัดหนองแกมีประสิทธิภาพดีขึ้น เหตุผลที่ต้องยุบโรงเรียนนี้มีดังนี้

5.1 ประชากรวัยเรียนมีจำนวนน้อยกว่าในเขตบริเวณบริการของโรงเรียนวัดหนองแก

5.2 เขตบริเวณบริการของโรงเรียนวัดประดู่แคบกว่าของโรงเรียนวัดหนองแก

5.3 ระยะทางการติดต่อระหว่างหมู่ที่ 5 และ 1 เป็นไปอย่างสะดวก

5.4 การยุบรวมทำให้ประสิทธิภาพในด้านรางวัลที่ดีขึ้น และประหยัดค่าใช้จ่ายในด้านการลงทุน และผลที่ได้รับนั้นคุ้มค่า

6. ตำแหน่งที่ 38 โรงเรียนวัดหนองโคนน้อย หมู่ที่ 9 ตำแหน่งนี้ควรยุบรวมกับโรงเรียนวัดส้มป่อย ทั้งนี้ก็เพราะว่าโรงเรียนมีจำนวนประชากรวัยเรียนในเขตบริเวณบริการน้อยกว่าโรงเรียนวัดส้มป่อย เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนแต่ละชั้นเรียนมีจำนวนน้อย ระยะทางระหว่างโรงเรียนนี้กับโรงเรียนวัดส้มป่อยประมาณ 1.50 กิโลเมตร เป็นเส้นทางถนนด้านที่ราบ ง่ายต่อการเดินทางของนักเรียน

7. ตำแหน่งที่ 46 โรงเรียนบ้านชัยโพธิ์ทอง ตำแหน่งนี้ควรบูรรวมกันกับโรงเรียนวัดนายาว หมู่ที่ 5 หรือโรงเรียนบ้านชัยครก หมู่ที่ 2 ตำบลนายาว หรือก่อตั้งใหม่ในตำแหน่งที่ 47 หรือหมู่ที่ 6 จะมีความเหมาะสม ทั้งนี้ก็เพราะว่า ตำแหน่งที่เป็นที่ตั้งโรงเรียนใหม่นี้มีจำนวนประชากรวัยเรียนน้อยกว่าบริเวณอื่นที่อยู่โดยรอบ ขอบเขตบริเวณบริการจะเข้าซ้อนกับโรงเรียนที่อยู่โดยรอบ ถึงแม้จะตั้งอยู่ในหมู่ที่ 5 ก็มีประชากรวัยเรียนในหมู่บ้านกลุ่มไปใช้บริการในโรงเรียนอื่นที่อยู่โดยรอบ อาจจะเป็นเพราะตำแหน่งกลุ่มบ้านในหมู่ที่ 5 กับตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ห่างกันกว่า 1 กิโลเมตร ตั้งติดต่อกับเขตจังหวัดลพบุรี นักเรียนต้องเดินทางไกลกว่าเดิม อีกทั้งถ้าหากโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตหมู่บ้านชัยโพธิ์ทอง ตามชื่อของโรงเรียน ซึ่งมีความเหมาะสมทั้งสภาพที่เป็นจริงและตามแบบจำลอง ก็ย่อมทำให้ประชากรในหมู่ที่ 6 และ 5 สามารถใช้บริการได้อย่างทั่วถึง เพราะสภาพปัจจุบันประชากรวัยเรียนในหมู่ที่ 6 ต้องเดินทางไปใช้บริการโรงเรียนบ้านสระลำไย โรงเรียนบ้านชัยครก และโรงเรียนบ้านชัยโพธิ์ทอง

เพราะฉะนั้นน่าจะมีการปรับตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนนี้เสียใหม่ โดยย้ายมาอยู่ในตำแหน่งที่เป็นย่านกลางที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มาใช้บริการในสภาพปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการจัดการศึกษาให้ได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่

8. ตำแหน่งที่ 50 โรงเรียนวัดนิคมเขมาราม หมู่ที่ 2 ตำบลพุดค่าจวน ตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งที่ได้จากการประเมินจากแบบจำลอง มีค่าที่เหมาะสมต่อการจัดตั้งโรงเรียน แต่ในสภาพที่เป็นจริง ในหมู่บ้านที่มีอาณาเขตติดกันทั้งหมู่ที่ 1, 2 และหมู่ที่ 7 ทางก็มีโรงเรียนประจำแต่ละหมู่บ้าน แต่ละโรงเรียนตั้งอยู่ห่างกันไม่เกิน 2.50 กิโลเมตร (ระยะทางตรง) ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบเป็นส่วนใหญ่ การติดต่อระหว่างหมู่บ้านเป็นไปอย่างสะดวก เพราะอยู่ในเขตการควบคุมของนิคมสร้างตนเองอำเภอพระพุทธบาท ซึ่งมีการจัดสร้างเชื่อมกับถนนสายเอก, โท , และสายศรี โยงกันเป็นโครงข่าย และในบางตอนชาวบ้านก็ก่อสร้างเสริมติดต่อกัน อยู่ในวิสัยที่นักเรียนจะสามารถเดินทางติดต่อกันระหว่างหมู่บ้านได้อย่างสะดวก อนึ่งการตั้งถิ่นฐานของประชากรในเขตนิคมสร้าง

ตนเองนั้น จะจัดให้ประชากรตั้งถิ่นฐานอยู่กระจายตามพื้นที่ที่กำหนดให้ ซึ่งแต่ละครอบครัวจะได้พื้นที่ทำกินโดยเฉลี่ยเท่ากัน ดังนั้น

1. การจัดตั้งโรงเรียนควรคำนึงถึงประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเพื่อให้บริการแก่ประชากรวัยเรียนโดยทั่วไปมากกว่าที่จะคำนึงถึงความต้องการโรงเรียนไว้ประจำหมู่บ้าน

2. ในเขตนิคมสร้างตนเองมีการวางแผนผังการตั้งถิ่นฐานของประชากร ควรที่จะมีการวางแผนงานร่วมกับส่วนการศึกษา และส่วนการปกครอง เพื่อที่จะให้การดำเนินงานได้ผลร่วมกันทุกฝ่าย ถ้าหากแต่ละหน่วยงานต่างคนก็ต่างมุ่งในงานของตนให้สำเร็จดูลงไป หน่วยงานอื่นก็เป็นภาระหน้าที่ของเขาไป ขอให้ตนเองได้ชื่อว่าทำงานก็แล้วกัน ถ้าหากมีการร่วมมือกันทุกฝ่ายแล้ว ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนก็จะสอดคล้องกับการให้บริการแก่ประชากรวัยเรียนในแต่ละหมู่บ้าน ขอบเขตหมู่บ้านสอดคล้องกับเขตโรงเรียนและการตั้งถิ่นฐาน แต่จากการศึกษาพบว่าในตำบลนี้ หมู่บ้านทั้งหมด 8 หมู่บ้าน มีโรงเรียนทั้งหมด 7 โรงเรียน ซึ่งหมายความว่าโรงเรียนหนึ่งให้บริการเพียงหนึ่งหมู่บ้าน โรงเรียนจึงมีขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนแต่ละชั้นมีจำนวนน้อย อาทิเช่น ชั้น ป.1 มีนักเรียนทั้งหมด 73 คน ในจำนวนโรงเรียนทั้ง 7 โรงเรียน โดยเฉลี่ยแล้วห้องละ 10.43 คน

และในตำบลนี้บางหมู่บ้าน อาทิเช่น หมู่ที่ 3, 5, 8 เป็นหมู่บ้านที่มีลักษณะภูมิประเทศไม่เกื้อกูลต่อการตั้งถิ่นฐานประชากรที่มีอาชีพทางด้านเกษตรกรรม เพราะมีน้ำไม่พอเพียง ลักษณะดินเป็นดินทรายไม่เก็บน้ำ แนวโน้มประชากรจะอพยพออกมาจากการอพยพเข้า เพราะปัจจัยผลักดัน (Push factor) ดังกล่าว ก็จะมีผลกระทบต่อนักเรียนในอนาคต

ด้วยปัจจัยเหล่านี้ น่าจะมีการยุบรวมโรงเรียนวัดนิคมเขมาราม รวมกับโรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 2 หมู่ที่ 7 หรือรวมกับโรงเรียนบ้านพุคำจาน หมู่ที่ 1 เนื่องจากทั้งโรงเรียนมีจำนวนประชากรวัยเรียนในเขตบริเวณบริการมากกว่า และถ้าหากมีการปรับตำแหน่งที่ 49 โรงเรียนบ้านพุคำจาน โดยโยกย้ายโรงเรียนมาอยู่บริเวณศูนย์กลาง

ระหว่างหมู่ที่ 1, 2 และ 8 จะเพิ่มประสิทธิภาพอย่างมาก เพราะที่ตั้งโรงเรียนบ้านพุ-
คำจานอยู่ห่างจากโรงเรียนบ้านพุซางเพียง 1.25 กิโลเมตรในทางตรง

9. ตำแหน่งที่ 52 โรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม หมู่ที่ 4 ตำบลพุคำจาน
ตำแหน่งนี้มีประชากรวัยเรียนน้อยกว่าหมู่บ้านที่อยู่โดยรอบ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขอบ-
เขตบริเวณบริการไม่กว้าง น่าจะยุบโรงเรียนนี้ร่วมกับโรงเรียนวัดพรหมประสิทธิ์ หมู่ที่
4 ตำบลซำรเกษม ซึ่งการติดต่อกันระหว่าง 2 หมู่บ้านนี้เป็นไปอย่างสะดวก นอกจากนี้
อุปสรรคทางภูมิศาสตร์ที่จะมีผลต่อการเดินทางก็มีน้อย ดังได้กล่าวรายละเอียดไว้ใน
ตำแหน่ง 50 โรงเรียนวัดนิคมเขมาราม ทั้งนี้ก็เพราะว่าโรงเรียนนี้ตั้งอยู่ในตำบลพุคำ
จาน เป็นเขตนิคมสร้างตนเองอำเภอพระพุทธบาท ดังนั้นหากมีการปรับปรุงตำแหน่งที่
โรงเรียนพรหมประสิทธิ์ หมู่ที่ 4 ตำบลซำรเกษมให้รวมกับโรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม
ก็จะทำให้ขนาดของโรงเรียนพอเหมาะสม และถ้าหากโรงเรียนวัดพรหมประสิทธิ์ไม่ยุบ
หรืออาศัยอาคารสถานที่ของวัดจนเกินไป หรืออาจจะมีการเคลื่อนจากตำแหน่งเดิม ก็
จะทำให้โรงเรียนนี้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

10. ตำแหน่งที่ 61 โรงเรียนบ้านชัยชะอม หมู่ที่ 4 ตำบลขุนโขลน ตำแหน่ง
นี้มีความเหมาะสมตามแบบจำลอง แต่ในสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ตำแหน่งนี้จะให้บริการ
เพียงหมู่บ้านเดียว เขตบริเวณบริการจะซ้ำซ้อนกับโรงเรียนบ้านซำรทองแดง ซึ่งเป็น
ตำแหน่งที่มีความเหมาะสมตามแบบจำลองเช่นเดียวกัน ในสภาพที่เป็นจริง โรงเรียน
บ้านซำรทองแดงจะมีตำแหน่งที่ตั้งเป็นย่านกลางดีกว่า ขอบเขตบริเวณบริการของโรง-
เรียนนี้กว้างกว่าโรงเรียนบ้านชัยชะอม อนึ่ง ระยะทางจากโรงเรียนบ้านชัยชะอมทาง
กันเพียง 1.5 กิโลเมตรในทางตรง ซึ่งแต่เดิม (ก่อนปี พ.ศ. 2515) นักเรียนในหมู่ที่
4 ตำบลขุนโขลน ก็ไปใช้บริการของโรงเรียนบ้านซำรทองแดงเหมือนกัน แต่เมื่อมีการ
สร้างโรงเรียนบ้านชัยชะอมขึ้นมา จำนวนนักเรียนจากบ้านชัยชะอมที่มาเรียนที่โรงเรียน
บ้านซำรทองแดงก็ลดจำนวนลง จึงทำให้ทั้งสองโรงเรียนกลายเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก
ยิ่งถ้าหากผู้บริหารโรงเรียนแต่ละโรงมีความสนใจแก่การบริหารโรงเรียนน้อย ก็คงจะ
ทำให้จำนวนยิ่งลดลงเหมือนกัน

ลักษณะเช่นนี้ยังความสูญเสียทางการศึกษา และการลงทุนเพื่อการศึกษา จึงเห็นสมควรให้ยุบโรงเรียนบ้านชัยชะอมให้เหลือเพียงโรงเรียนบ้านธารทองแดงโรงเรียนเดียว เพราะประชากรวัยเรียนในหมู่ที่ 4, 10 ตำบลขุนโกลน และหมู่ 7 ตำบลพุดคำจาน มาเรียนโรงเรียนนี้ง่ายและสะดวกแก่การไปเรียนที่โรงเรียนบ้านชัยชะอม

11. ตำแหน่งที่ 70 โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 1 หมู่ที่ 3 ตำบลธารเกษม เป็นตำแหน่งที่ขาดความเหมาะสมทั้งในสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน และตามลักษณะการประเมินตามแบบจำลอง ทั้งนี้เนื่องจากตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนนี้เป็นบริเวณที่มีประชากรวัยเรียนน้อยกว่าบริเวณโดยรอบ นอกจากนี้ยังเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ก็เพราะมีโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีขนาดใหญ่ตั้งอยู่โดยรอบโรงเรียนนี้ จึงทำให้เขตบริเวณบริการซ้ำซ้อนกัน อาทิเช่น โรงเรียนวัดศรีบุญญาราม หมู่ที่ 2 โรงเรียนนิคมสร้างตนเองฯ หมู่ที่ 9 และโรงเรียนประชาสงเคราะห์รังสรรค์ หมู่ที่ 5 การติดต่อระหว่างหมู่บ้านกับโรงเรียนเป็นไปอย่างสะดวก โดยเฉพาะทางถนนที่เชื่อมติดต่อกันใช้ได้ทุกฤดูกาล และถนนพระพุทธบาท-โลกตม มีรถประจำทางรับผู้โดยสารอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นเหตุให้ประชากรวัยเรียนไปใช้บริการของโรงเรียนอื่นซึ่งมีการเรียนการสอนถึงขั้นประถมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นควรที่จะยุบโรงเรียนนี้รวมกับโรงเรียนที่อยู่โดยรอบตำแหน่งนี้

สรุปแล้วการยุบโรงเรียนเหล่านี้ก็เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียนดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ขนาดของโรงเรียนจะใหญ่ขึ้น จำนวนนักเรียนแต่ละชั้นเรียนอยู่ในอัตราที่เหมาะสม ประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนจะดีขึ้นกว่าเดิม เพราะอุปกรณ์การเรียนการสอนวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนครุภัณฑ์มีอย่างพร้อมเพียง เนื่องจากไม่ต้องกระจายเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อ อีกทั้งอัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนั้นการศึกษาในครั้งนีจึงเป็นส่วนหนึ่งสำหรับการจัดการศึกษาของอำเภอพระพุทธบาทให้มีความเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ถ้าหากจะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้อีก หรือเรื่องที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันนี้ ควรที่จะสร้างแบบจำลองเพื่อประเมินตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนโดยใช้ตัวแปรอื่นๆ ซึ่งต่างจากตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
2. ควรที่จะมีการกำหนดค่าดัชนี สภาพภูมิศาสตร์โดยวิธีการอื่น เพื่อให้ดัชนีสภาพภูมิศาสตร์เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรของแต่ละตำแหน่ง
3. ควรจะมีการทดลองนำแบบจำลองนี้ไปใช้ประเมินตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ราชการอื่น ๆ อาทิเช่น สถานีอนามัย ที่ตั้งสุขาภิบาล ตำบล ฯลฯ โดยมีการปรับปรุงตัวแปรอื่น ๆ ให้มีผลโดยตรงต่อสถานที่เหล่านั้น

ข้อบกพร่องในการศึกษาครั้งนี้

ในการศึกษานี้มีข้อบกพร่อง 3 ประการดังนี้คือ

1. การศึกษานี้ได้ทำการแบ่งจำนวนประชากรและประชากรวัยเรียนของแต่ละหมู่บ้านโดยถือสัดส่วนจากจำนวนนักเรียนในปัจจุบันของแต่ละหมู่บ้านเป็นเกณฑ์ ซึ่งอาจจะทำให้ไม่ตรงกับจำนวนประชากรวัยเรียนที่แท้จริงของแต่ละหมู่บ้าน หรือในบางโรงเรียนเพิ่งก่อตั้งและเปิดทำการสอนจำนวนประชากรวัยเรียนในอดีตอาจจะมาใช้บริการอีกโรงเรียนหนึ่ง แต่ในปัจจุบันจำนวนประชากรวัยเรียนอาจจะเพิ่งจะมาใช้บริการในโรงเรียนใหม่ ดังนั้นการแบ่งตามเกณฑ์นี้อาจจะไม่ตรงกับความเป็นจริงในอดีต แต่ปัจจุบันอาจจะตรง หรือในทางกลับกันอาจจะไม่ตรงกับปัจจุบันอาจจะถูกต้องในอดีต
2. การคิดค่าถ่วงน้ำหนักระยะทางที่ใช้เป็นตัวแปรในการประเมินตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียน ยังไม่ละเอียดพอที่จะจำแนกได้ตามข้อเท็จจริง
3. การกำหนดตำแหน่งหมู่บ้านโดยยึดตามโรงเรียน หรือวัด หรืออาศัยตำแหน่งที่อยู่กึ่งกลางของพื้นที่นั้น อาจจะก่อให้เกิดการผิดจากสภาพที่แท้จริงในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษ ภูวสินสิทธิ์ เศรษฐศาสตร์การศึกษาและการวางแผนกำลัง มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2520, 195 หน้า
- การปกครอง, กรม "โครงการแผนที่โรงเรียน" เอกสาร โรเนียว 2519, 3 หน้า
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน กองส่งเสริมและเผยแพร่ การศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 2520, 38 หน้า
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน แผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2504 - 2524 2520, 197 หน้า
- คณะกรรมการร่างพื้นฐาน: เพื่อการปฏิรูปการศึกษา การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม โรงพิมพ์ ศูนย์กลางทหารราบ มกราคม 2518, 360 หน้า
- คณะกรรมการดำเนินการดำเนินการศึกษาและร่างโครงการพัฒนาศึกษา ระดับอนุบาล และประถมศึกษา ระยะที่ 4 " รายงานการประเมินผลงานทางการศึกษา ระดับอนุบาล และประถมศึกษา ในช่วงระยะแผนพัฒนาศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515 - 2519 " วารสารการวิจัยทางการศึกษา เล่มที่ 6 2519, หน้า 78-89
- ชาเลื่อง วุฒิจันทร์ "การเปลี่ยนแปลงระบบโรงเรียนแล หลักสูตรตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520" มิตรครู ฉบับที่ 15 ปีที่ 19 ปักษ์แรก สิงหาคม 2520, หน้า 23 - 26
- ชาเลื่อง วุฒิจันทร์ และคณะ การกำหนดการจัดการศึกษาและจัดตั้ง โรงเรียนโดยใช้แผนที่ กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา 2520, 27 หน้า

ชูศักดิ์ แสงมุกดา การประเมินผลเขตโรงเรียนโดยวิธีโปรแกรมเส้นตรง ปรินิพนธ์การศึกษา
มหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 57 หน้า

นิพนธ์ เทพวัลย์ ประชากรศาสตร์ ไทยวัฒนาพานิช 2514, 282 หน้า

บัญชา คูเจริญไพบูลย์ การศึกษารูปแบบการกระจายของนักศึกษาภาคค่ำ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2518, 85 หน้า

บุญชนะ อัคราการ "เศรษฐกิจการศึกษา" ประมวลบทความ การวางแผนการศึกษาและพัฒนา
กำลังคน สำนักงานการวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2511, หน้า 4 - 6

บุญชู สนั่นเสียง การศึกษาปริมาณวิเคราะห์การกระจาย (Distribution) ของนักเรียน
มัธยมศึกษาจากสถานที่ตั้ง โรงเรียนในเขตจังหวัดพระนคร-ธนบุรี ปรินิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 72 หน้า

ไพรัช กฤษณมิต พัฒนาเศรษฐกิจเบื้องต้น โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 282 หน้า

รังสรรค์ กันตเนตร, ร.อ. การวางแผนกำหนดจุดตั้ง โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนคร
ปรินิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 165 หน้า

วิชาการ, กรม การศึกษาวิถีทางและโอกาสทางการศึกษาของประชาชน แผนกช่างพิมพ์
โรงเรียนสารพิทักษ์พระนคร 2518, 132 หน้า

วีระยุทธ วิเชียรโชติ "การปฏิรูปการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา" พัฒนาวัฒน 8 มหาวิทยาลัย
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต 2515, หน้า 37 - 44

ศึกษานิเทศการ, กระทรวง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 (2520 - 2524)

ธันวาคม 2519, 61 หน้า

ศึกษานิเทศการ, กระทรวง ประวัติกระทรวงศึกษานิเทศการ 2435 - 2507 โรงพิมพ์คุรุสภา

2507, หน้า 230

สามัญศึกษา, กรม "สัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาภาคบังคับ" รายงานการวิจัยอันคม 8

โรงพิมพ์การศาสนา มกราคม 2516, หน้า 92 - 93

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ "โครงการวิจัยบางเรื่องที่น่าสนใจของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ" วารสารการวิจัยทางการศึกษา เล่มที่ 7 2520,

หน้า 51 - 59

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ รายงานการสัมมนาเรื่องการจัดหลักสูตรประถมศึกษา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น 20 สิงหาคม - 4 กันยายน 2514

สุวิทย์ ยี่วรพันธ์ "สภาพและความต้องการของการศึกษาในชนบท" รายงานการสัมมนา

เรื่องการจัดหลักสูตรประถมศึกษา 20 สิงหาคม - 4 กันยายน 2514

เอกวิทย์ ณ ถลาง, ดร. และเบญจสุข ทรงแก้ว "การหามาตรการเพื่อให้นักเรียนใช้ทรัพย์สิน

อย่างมีประสิทธิภาพและเทคนิคในการหาแหล่งเงินเชื่อ เพื่อการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ"

รายงานการสัมมนา หน้า 2 - 3 ม.ป.ป.

American Association of School Administrations, American School Buildings. Washington, D.C., 1949.

Asian Regional Institute For School Building Research. School Building Design Asia. Sponsored by Unesco Colombo, 1972.

p.43 - 44

Becker Gary S. "Investment in capital : A Theoretical Analysis " Journal of Political Economy. Vol.Lxx 1962.

- Coxetter, H.S.M. Introduction to Geometry. New York, 1961.
- Flemming, Arther S. School Site Selection Development and Utilization. Washington D.C., United Stated Government Printing Office, 1958. p.52
- Haggett, Peter. Locational Analysis in Human Geography. Edward Annold, 1965. 339 p.
- Hallak, Jacques. Planning the Location of School : An instrument of education policy. Paris, 1977. p. 149 - 159
- Murphy, Raymond E. The American City : An Urban Geogrophy. New York, Mc.: Graw - Hill, 1966. 464 p.
- National Council on School House Construction. Guide for Planning School Plants. (Nashville : Peabody College, 1953)
- Perkins, Lawrence Bradford. School New York. Reinhold 1949. 264 p.
- Read, W. Cr. Fundamental of Public School Administration. The Macmillan Company, New York, 1951.
- Seagers, Paul W. Proposed School Build Code for Thailand. Indiana University, 1961. 29 p. (Roneo)
- Sumption, Merle R. and Landes, Jack H. "Selecting the type of building" Planning Fuction School Building. New York, 1957. 302 p.
- UNESCO. "Educational Development in Thailand 1964 - 1970" Education in Asia. 6(2) Bangkok, 1972. p. 139 - 200.

Yeates, Maurice H. An Introduction to Quantitative Analysis in
Economic Geography. Mc Graw-Hill Book Company, 1968.
182 p.

ภาคผนวก

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และประชากรวัยเรียนที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 8 ซึ่งจะต้องเข้าศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของแต่ละโรงเรียน ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2513-2520

ก. หมายถึงจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ข. หมายถึงประชากรวัยเรียนที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 8 ต้องเข้ารับการ ศึกษาในชั้น ป.1 ในแต่ละปีการศึกษา

โรงเรียน		ปีการศึกษา							
		2513	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520
1. บ้านเขาพลัด	ก.	16	๗	23	23	16	18	24	20
	ข.	25	12	16	21	15	13	14	20
2. บ้านเขาวง	ก.	18	33	23	12	13	26	22	15
	ข.	34	27	60	๑๔	29	27	25	31
3. วัดหนองโป่ง	ก.	16	21	12	11	17	16	14	12
	ข.	5	10	4	7	9	12	6	6
4. วัดหนองถ่านเหนือ	ก.	-	2	5	4	10	18	4	8
	ข.	-	13	9	10	21	14	14	12
5. วัดบ้านโพธิ์มีตรภาพ	ก.	18	20	31	24	16	30	19	19
	ข.	13	21	14	13	20	22	24	18
6. วัดหนองไชน้ำ	ก.	8	5	11	8	4	6	9	10
	ข.	16	9	11	8	13	7	14	10
7. วัดศรีจอมทอง	ก.	25	31	30	29	17	15	16	15
	ข.	29	38	29	38	26	32	36	29
8. วัดหนองสุทธะ	ก.	-	19	24	25	20	14	18	12
	ข.	-	9	10	10	12	10	11	9

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โรงเรียน	ปีการศึกษา								
		2513	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520
9. วัดกอยหินปูน	ก.	11	12	7	7	8	6	7	6
	ข.	4	8	9	9	8	6	6	6
10. บ้านพุทรา	ก.	24	30	23	34	9	19	29	17
	ข.	30	26	24	22	30	22	31	18
11. วัดหนองสรวงตอน	ก.	18	19	23	17	16	13	15	16
	ข.	9	4	9	9	7	8	11	10
12. วัดเขาเลี้ยว	ก.	26	20	27	17	15	17	20	12
	ข.	14	12	14	16	14	11	17	13
13. วัดหนองคอมที	ก.	46	31	31	43	59	53	46	54
	ข.	38	36	31	38	31	41	41	30
14. วัดหนองแก	ก.	17	19	4	9	6	11	9	5
	ข.	8	8	7	9	1	8	4	4
15. วัดศรีอัมพร	ก.	34	25	20	21	29	30	30	21
	ข.	21	20	11	15	18	16	16	14
16. วัดประดู่	ก.	13	14	16	14	8	8	7	6
	ข.	6	12	7	9	9	5	5	10
17. วัดหนองจิก	ก.	12	26	21	13	18	17	16	26
	ข.	12	15	14	14	14	18	13	18
18. วัดสมปอย	ก.	13	16	15	23	17	18	16	17
	ข.	20	22	26	25	25	22	14	30
19. วัดหนองโคกน้อย	ก.	5	5	7	8	5	9	4	4
	ข.	6	6	7	4	10	5	2	9

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โรงเรียน			การศึกษา							
			2513	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520
20.	วัดสวนสำราญ	ก.	5	18	18	10	16	11	7	9
		ข.	10	15	13	7	16	10	9	12
21.	วัดตาลเสี้ยน	ก.	30	29	30	22	28	30	30	35
		ข.	34	29	33	29	25	36	23	32
22.	บ้านสระลำไย	ก.	-	-	-	22	31	16	36	31
		ข.	-	-	-	18	14	12	14	11
23.	วัดนายาว	ก.	35	52	31	40	27	34	32	33
		ข.	49	42	50	40	37	32	40	45
24.	บ้านชัยครก	ก.	21	32	26	19	15	18	6	12
		ข.	20	12	19	12	7	11	11	10
25.	บ้านชัยโพธิ์ทอง	ก.	-	-	-	16	18	13	17	10
		ข.	-	-	-	9	9	3	5	4
26.	บ้านพุกาจาน	ก.	14	12	21	15	10	16	10	12
		ข.	11	11	11	11	9	8	8	10
27.	วงศ์พัฒนา	ก.	-	29	5	3	5	2	7	8
		ข.	-	8	9	12	5	6	7	8
28.	วัดนิคมเขมาราม	ก.	-	14	12	7	6	8	16	9
		ข.	-	13	12	10	7	11	10	9
29.	บ้านหนองกระทุ่ม	ก.	10	9	9	9	7	6	10	9
		ข.	20	10	12	10	9	10	10	6
30.	บ้านหนองใหญ่	ก.	9	16	17	16	13	13	15	17
		ข.	11	16	11	15	14	20	8	18

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โรงเรียน			ปีการศึกษา							
			2513	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520
31. บ้านธารทองแดง	ก.		16	30	26	22	4	10	4	5
	ข.		7	7	9	7	4	5	4	5
32. นิคมสงเคราะห์	ก.		21	21	20	21	15	14	18	15
	ข.		21	14	22	16	18	18	14	13
33. บ้านวังชะอม	ก.		-	-	-	-	35	27	21	20
	ข.		-	-	-	-	22	15	12	15
34. วัดพระพุทธรูป	ก.		263	236	277	251	314	296	247	235
	ข.		525	541	511	406	419	419	277	303
35. พระพุทธรูป	ก.		-	-	-	-	-	-	20	35
	ข.		-	-	-	-	-	-	77	102
36. วัดศรีบุญญาราม	ก.		34	35	21	24	25	27	22	25
	ข.		38	34	38	35	26	31	27	24
37. นิคมสงเคราะห์ 1	ก.		23	19	25	18	21	8	10	6
	ข.		11	10	10	12	6	7	7	5
38. วัดพรหมประสิทธิ์	ก.		-	18	12	7	7	11	11	8
	ข.		-	11	10	9	9	7	8	4
39. บ้านพุทรา	ก.		43	64	54	42	21	28	29	24
	ข.		49	53	50	43	41	36	30	40
40. ธารเกษม	ก.		-	-	-	-	-	-	35	37
	ข.		-	-	-	-	-	-	51	55
41. นิคมสร้างตนเอง	ก.		20	34	28	12	20	22	10	17
	ข.		28	23	22	18	22	18	10	13

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โรงเรียน	ปีการศึกษา							
	2513	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520
42. ชุมชนประชาสงเคราะห์ ก.	45	44	42	30	43	36	34	35
ข.	28	23	22	18	22	18	10	13
43. ห้วยพิภพ ก.	105	99	132	141	114	107	118	147
ข.	205	234	203	188	183	208	157	156
รวมทั้งหมด ก.	1,014	1,168	1,170	1,100	1,084	1,097	1,090	1,089
ข.	1,383	1,437	1,413	1,258	1,261	1,266	1,160	1,230

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนในเขตบริเวณบริการของแต่ละโรงเรียนที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521-2527

โรงเรียน	ปีการศึกษา						
	2521	2522	2523	2524	2525	2516	2527
1. บ้านเขาพลัด	19	22	18	15	17	14	11
2. วัดเขาวง	28	32	22	22	24	26	17
3. วัดหนองโป่ง	7	12	10	11	5	9	3
4. วัดหนองถานเหนือ	8	12	5	5	5	11	5
5. วัดบ้านโพธิ์	22	16	23	30	17	17	14
6. วัดหนองไผ่น้ำ	9	15	12	11	9	12	6
7. วัดศรีจอมทอง	27	26	25	28	29	23	14
8. วัดหนองสุทตะ	10	8	7	9	12	6	2
9. วัดคอยหินปูน	10	8	4	8	6	6	6
10. บ้านพุทรา 2	35	22	28	25	31	30	25
11. วัดหนองสองคอน	11	13	7	9	8	10	12
12. วัดเขาเลี้ยว	20	19	13	12	19	21	17
13. วัดหนองคณทิ	52	38	32	31	25	42	36
14. วัดหนองแก	2	6	3	5	4	9	1
15. วัดศรีอัมพร	15	22	12	19	17	22	15
16. วัดประค	2	6	4	-	3	8	2
17. วัดหนองจิก	15	17	10	14	15	11	10
18. วัดสมปอ	12	21	12	15	11	16	10
19. วัดหนองโคนน้อย	4	8	5	3	3	6	2
20. วัดสวนสำราญ	6	4	5	9	3	12	6
21. วัดศาลเสียน	30	23	22	26	33	25	21

ตารางที่ 2 (ต่อ)

โรงเรียน	ปีการศึกษา						
	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527
22. บ้านสระลำไย	12	18	16	11	13	10	7
23. วัดนายาว	36	46	31	26	47	27	21
24. บ้านชัยครก	10	11	12	8	7	9	7
25. บ้านชัยโพธิ์ทอง	9	13	4	4	12	6	5
26. บ้านพุฒ่าจาน	6	7	8	4	8	4	2
27. วงครุพัฒนา	5	3	5	1	3	2	2
28. วัดนิคมเขมาราม	5	8	8	4	9	4	4
29. บ้านหนองกระทุ่ม	6	5	4	6	5	4	4
30. บ้านหนองใหญ่	5	11	10	11	9	6	4
31. บ้านธารทองแดง	2	4	2	2	3	3	2
32. นิคมสงเคราะห์ 2	7	10	8	7	5	8	5
33. บ้านชัยชะอม	9	11	11	18	10	4	9
34. วัดพระพุทธรบาท	255	254	235	235	206	187	178
35. พระพุทธรบาท	84	85	68	76	72	63	56
36. วัดศรีบุญญาราม	22	16	20	18	21	19	19
37. นิคมสงเคราะห์ 1	6	4	5	8	8	8	6
38. วัดพรหมประสิทธิ์	5	7	4	5	3	7	4
39. บ้านพุซาง	31	38	34	25	28	25	16
40. ธารเกษม	47	47	45	36	36	37	35
41. นิคมสร้างตนเอง ๓	9	11	11	8	10	9	8
42. ชุมชนประชาสงเคราะห์	30	37	31	27	28	22	21
43. หาดพิบูล ๓	161	148	123	131	142	127	121
รวมทั้งหมด	1,110	1,154	975	980	981	930	771

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรทั้งหมด และประชากรจำแนกตามปีเกิดของแต่ละหมู่บ้าน
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506-2520

ตำบลเขาวง

หมู่ที่ พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)								รวมทั้งหมด
	1	2	3	4	5	6	7	8	(คน)
2506	4	6	8	5	14	8	11	3	59
2507	4	4	1	3	8	6	10	5	41
2508	5	7	2	4	10	5	10	6	49
2509	5	4	6	1	5	9	11	1	42
2510	8	10	1	5	8	7	6	3	48
2511	3	3	2	7	8	8	8	3	42
2512	5	4	2	4	8	7	8	3	41
2513	8	9	7	5	6	4	11	5	55
2514	6	5	1	8	8	11	7	4	50
2515	14	10	4	7	14	4	16	4	73
2516	11	5	4	7	4	8	3	4	46
2517	5	3	3	1	10	6	8	4	40
2518	9	5	3	1	10	6	7	5	46
2519	6	2	6	10	5	2	5	7	43
2520	4	6	-	3	5	4	5	2	29
เฉพาะประชากรที่ ปี พ.ศ. 2506-2520	97	83	50	81	113	95	126	59	704
ประชากรที่เกิดก่อนปี พ.ศ. 2506	148	134	87	73	257	97	186	99	1081
ประชากรทั้งหมด	245	217	137	153	370	192	312	158	1785

ตำบล ห้วยป่าหวาย

หมู่ที่ พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)													รวมทั้งหมู่
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	คน
2506	5	9	4	4	3	5	15	7	4	4	5	10	2	77
2507	5	8	3	5	8	8	23	12	5	3	12	10	6	109
2508	3	11	2	2	2	6	16	16	7	4	2	10	6	87
2509	5	8	2	5	5	6	15	11	4	3	12	11	7	94
2510	6	5	5	5	6	14	23	17	10	3	5	12	7	118
2511	4	10	3	2	9	10	25	10	6	2	8	10	4	103
2512	4	8	1	6	4	11	22	6	10	6	6	11	4	104
2513	7	5	3	3	4	8	21	9	6	4	6	9	5	90
2514	5	8	2	4	5	5	22	11	7	2	2	10	8	91
2515	2	7	2	-	8	10	16	13	9	3	7	5	6	88
2516	6	4	1	-	5	4	23	11	9	-	5	7	3	78
2517	7	8	2	1	9	3	30	13	3	1	2	9	6	94
2518	4	5	-	3	2	4	17	10	7	2	8	12	5	79
2519	5	7	6	3	7	4	17	8	8	4	2	6	4	81
2520	2	3	1	1	1	4	14	4	3	3	4	1	5	46
เฉพาะประชากร ที่เกิดปี พ.ศ. 06-2520	70	106	37	44	78	102	305	158	98	44	86	133	78	1339
ประชากรที่เกิด ปีพ.ศ. 2506	110	304	94	146	195	224	389	381	96	126	206	284	168	2593
ทั้งหมด	180	410	131	190	243	326	694	439	194	170	292	417	246	3932

ตามล พุทราภ

พ.ศ.	หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)							รวมทั้งหมค
		1	2	3	4	5	6	7	8 (คน)
2506		11	16	14	15	24	8	7	5 100
2507		8	14	6	12	22	14	5	2 83
2508		8	11	12	17	24	3	4	7 86
2509		5	13	13	15	28	10	5	3 92
2510		12	12	10	13	24	5	4	8 88
2511		6	12	12	22	20	9	3	3 87
2512		8	17	15	17	29	11	3	8 108
2513		5	8	15	14	23	5	2	3 75
2514		9	15	15	28	36	12	2	12 129
2515		4	7	16	18	35	8	3	11 102
2516		12	8	9	19	23	5	4	7 87
2517		14	7	12	12	21	9	4	6 85
2518		15	14	12	8	33	7	3	3 95
2519		11	12	13	15	37	12	6	10 116
2520		8	13	16	15	30	8	7	4 101
เฉพาะประชากรที่ ปีพ.ศ. 2506-2520		136	179	190	240	409	126	62	92 1434
ชากรที่เกิดก่อน .ศ. 2506		172	299	309	386	759	258	141	166 2490
ประชากรทั้งหมด		308	478	499	626	1168	384	203	258 3924

ตำบลหนองแก

หมู่ที่ พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)												รวมทั้งหมด (คน)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2506	9	12	6	4	6	12	12	14	6	10	8	9	108
2507	10	13	2	1	12	10	15	20	6	15	12	4	120
2508	9	3	10	2	7	8	14	16	7	13	13	8	110
2509	9	6	7	2	9	4	14	18	4	7	10	11	101
2510	2	10	5	1	9	8	14	17	10	16	10	5	107
2511	10	9	8	2	5	13	18	14	5	10	10	9	113
2512	5	7	6	3	5	6	13		2	9	11	3	78
2513	5	7	7	2	10	15	18	23	9	12	9	5	122
2514	3	5	4	-	2	15	15	8	4	6	9	5	76
2515	7	12	7	1	6	8	17	14	8	4	7	6	97
2516	4	4	3	1	4	7	16	9	5	5	7	6	65
2517	6	12	8	2	-	8	14	7	3	9	12	3	84
2518	5	7	2	2	3	3	15	9	3	3	17	10	79
2519	11	10	3	1	8	8	11	13	6	12	8	6	97
2520	2	5	2	-	2	5	10	8	2	6	9	6	57
เฉพาะประชากร ที่เกิดปี พ.ศ. 06-2520	97	122	80	24	88	130	210	198	80	137	152	96	1,414
ประชากรที่เกิดก่อน พ.ศ. 2506	216	180	110	37	185	242	298	102	112	249	249	145	2,101
ประชากร ทั้งหมด	313	302	190	61	273	372	508	300	192	386	401	241	3,539

คำบ่นยาว

พ.ศ. หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)							รวมทั้งหมด (คน)
	1	2	3	4	5	6	7	
2506	19	18	21	20	6	12	5	101
2507	23	12	16	19	6	7	5	88
2508	23	17	25	17	7	12	5	106
2509	32	21	20	12	8	9	8	110
2510	26	8	17	12	9	9	6	87
2511	21	16	12	13	2	5	2	71
2512	25	15	20	14	5	8	5	92
2513	17	12	24	17	5	6	2	83
2514	19	13	18	13	12	6	5	86
2515	35	13	20	16	16	10	3	113
2516	30	11	12	13	3	11	2	82
2517	21	10	9	11	5	6	3	65
2518	22	10	14	26	13	9	1	95
2519	19	11	7	13	6	8	2	66
2520	11	9	7	9	5	7	3	51
เฉพาะประชากรที่ ปีพ.ศ. 2506-2520	343	196	249	225	108	125	57	1296
ประชากรที่เกิดก่อนปี พ.ศ. 2506	535	318	480	433	156	260	63	2245
ทั้งหมด	878	514	722	658	264	385	120	3541

ค่าบอผลพวงงาน

หมู่ที่ ปี.ศ.	จำนวนประชากร (คน)								รวมทั้งหมด (คน)
	1	2	3	4	5	6	7	8	
2506	15	13	7	9	5	6	27	2	84
2507	20	15	8	4	13	3	21	8	92
2508	23	11	9	4	6	5	35	7	100
2509	18	12	12	6	10	5	25	7	95
2510	18	4	5	5	9	5	31	3	80
2511	15	11	6	6	13	7	30	5	93
2512	12	12	7	7	4	4	28	2	76
2513	20	10	8	5	9	9	26	6	93
2514	14	6	5	4	6	3	13	2	53
2515	11	9	3	2	4	7	19	4	59
2516	14	10	6	3	2	8	15	4	62
2517	5	3	1	4	7	4	16	3	43
2518	15	13	5	4	4	8	9	2	58
2519	8	5	2	1	2	4	14	2	38
2520	4	5	2	3	2	2	8	2	28
เฉพาะประชากรที่ ปีพ.ศ. 2506-2520	212	139	84	67	96	80	317	59	1054
ประชากรที่เกิดก่อนปี พ.ศ. 2506	337	257	152	107	131	107	131	108	1697
ทั้งหมด	549	396	236	174	227	188	1006	175	2951

ค่าบลูนโชน

พ.ศ. หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)										รวมทั้งหมด
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	(คน)
2506	39	18	25	12	16	24	17	17	15	3	186
2507	25	21	16	18	9	27	21	21	29	5	192
2508	35	15	21	25	16	19	21	21	21	5	199
2509	25	21	13	11	4	32	25	18	15	4	168
2510	18	12	29	24	8	19	20	22	16	1	169
2511	17	11	23	15	9	25	13	18	23	3	157
2512	23	15	12	11	10	21	21	16	12	2	143
2513	25	12	26	16	11	20	18	28	19	3	178
2514	16	8	22	10	9	22	15	18	17	1	138
2515	9	9	26	13	10	20	11	22	16	3	139
2516	14	9	15	13	9	23	22	15	14	1	135
2517	10	11	23	21	10	19	23	8	17	2	144
2518	19	11	11	12	9	19	17	14	22	3	137
2519	16	4	20	4	13	17	11	10	13	3	111
2520	9	11	18	10	8	12	11	15	10	4	108
เฉพาะประชากรที่ ปีพ.ศ. 2506-2520	300	188	300	215	151	319	266	263	259	43	2304
ประชากรที่เกิดก่อนปี พ.ศ. 2506	1139	513	482	388	402	737	558	642	433	143	5437
ทั้งหมด	1439	701	782	603	553	1056	824	905	692	186	7741

ค่ามลพิษทางอากาศ

พ.ศ.	หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)										รวมทั้งหมด (คน)
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2506		21	21	18	16	20	34	99	48	18	15	310
2507		23	20	18	15	20	27	109	46	14	7	299
2508		15	22	16	13	17	31	107	41	17	19	298
2509		10	16	16	14	13	30	63	31	11	17	221
2510		23	14	8	10	18	23	82	43	14	17	252
2511		13	22	8	8	14	22	104	28	13	14	246
2512		15	17	12	16	13	18	66	31	9	7	204
2513		15	18	5	7	15	26	82	26	8	13	217
2514		7	12	10	12	15	16	59	31	11	10	183
2515		12	7	5	15	22	24	64	30	6	12	197
2516		12	11	9	7	15	26	46	32	9	11	178
2517		4	9	16	11	16	15	39	49	9	10	178
2518		5	14	14	8	12	22	32	15	8	9	139
2519		9	10	17	15	16	16	37	29	8	6	163
2520		9	14	9	5	8	13	25	17	8	10	118
เฉพาะประชากรที่ ปีพ.ศ. 2506-2520		193	227	181	172	234	345	1014	497	163	177	3203
ประชากรที่เกิดก่อนปี พ.ศ. 2506-2520		480	435	328	329	216	1091	2816	1137	344	337	7513
รวมทั้งสิ้น		673	662	509	501	450	1436	3830	1634	507	514	10716

ตำบลพระพุทธบาท

หมู่ที่ พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)												รวมทั้งหมด (คน)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2506	71	61	21	5	15	36	60	47	16	12	25	23	390
2507	76	60	31	6	12	45	60	57	20	19	26	16	428
2508	45	55	23	9	17	36	55	51	21	11	23	19	365
2509	59	43	24	1	12	32	35	58	19	11	24	16	334
2510	37	42	14	4	7	41	49	56	19	16	22	13	320
2511	40	34	27	3	14	38	46	62	28	17	30	13	352
2512	25	60	29	1	9	31	45	46	14	10	23	13	306
2513	56	41	29	3	8	24	32	60	12	21	16	13	315
2514	37	27	32	1	12	40	44	47	14	13	24	17	308
2515	33	43	30	2	11	21	42	43	9	12	30	14	290
2516	19	37	23	2	7	19	27	47	18	9	17	10	235
2517	25	26	25	1	5	28	31	43	8	15	19	17	233
2518	27	35	25	4	6	24	34	49	5	10	27	12	258
2519	16	26	20	1	3	35	25	48	17	3	17	5	216
2520	14	29	17	1	8	29	32	43	10	18	14	13	228
เฉพาะประชากร เกิดปีพ.ศ. 2506- 2520	580	619	370	44	146	479	617	757	230	197	335	214	4588
ประชากรที่เกิดก่อน พ.ศ. 2506	2573	2159	721	151	549	976	1834	1427	446	337	527	815	12555
รวมทั้งสิ้น	3153	2778	1091	195	695	1455	2491	2184	676	534	862	1029	17143

ตารางที่ 4 แสดงตำแหน่งที่ใช้ประเมิน, จำนวนประชากรวัยเรียนและดัชนีภูมิศาสตร์

ตำแหน่งที่ใช้ประเมิน	ชื่อตำบลและหมู่บ้าน	หมู่ที่	ประชากรวัยเรียน(คน)	ดัชนีภูมิศาสตร์
	<u>ตำบลเซาวง</u>			
1	บ้านโคกมะเคือ	1	34	.41
2	บ้านข่าบอน	2	37	.36
3	บ้านเซาพลัก	3	20	.23
4	บ้านหนองป่าพง	4	26	.26
5	บ้านเซาวง	5	45	.62
6	บ้านนอย	6	40	.32
7	บ้านหนองกอง	7	54	.52
8	บ้านด้ามงกุฏนิมเวช	8	21	.26
	<u>ตำบลห้วยป่าหวาย</u>			
9	บ้านหนองมัน	1	29	.30
10	บ้านห้วยศาลเจ้า	2	47	.68
11	บ้านหนองยี่ก๊กะเจด	3	16	.22
12	บ้านหนองถ่านโต	4	23	.32
13	บ้านหนองโป่ง	5	30	.41
14	บ้านหนองถ่านเหนือ	6	55	.54
15	บ้านโพธิ์	7	127	1.16
16	บ้านคีนโนน	8	59	.73
17	บ้านบุง	9	43	.32
18	บ้านหนองไข่น้ำ	10	22	.28

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตำแหน่งที่ ในประเมิน	ชื่อตำบลและหมู่บ้าน	หมู่ที่	ประชากรวัย เรียน(คน)	ดัชนีภูมิศาสตร์
	<u>ตำบลห้วยป่าหวาย</u>			
19	บ้านตีนโนนไต้	11	39	.49
20	บ้านหนองสุทธะ	12	63	.70
21	บ้านคอยหินปูน	13	33	.41
	<u>ตำบลพุกวาง</u>			
22	บ้านพุกวาง 1	1	44	.51
23	บ้านพุกวาง 2	2	73	.80
24	บ้านหนองสองตอน	3	77	.83
25	บ้านหนองกุดี	4	98	1.04
26	บ้านเขาเลี้ยว	5	148	1.95
27	บ้านศาลาเจ้าเพชร	6	43	.64
28	บ้านหนองหลุม	7	21	.34
29	บ้านหนองโลก	8	32	.43
	<u>ตำบลหนองแก</u>			
30	บ้านหนองแก	1	40	.52
31	บ้านโลกเลียบ	2	42	.50
32	บ้านหนองแกน้อย	3	43	.32
33	บ้านหนองเครือตาปลา	4	12	.10
34	บ้านประคู้	5	45	.46

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตำแหน่งที่ ไขประเนิน	ชื่อตำบลและหมู่บ้าน	หมู่ ที่	ประชากร วัยเรียน	ดัชนีภูมิศาสตร์
	<u>ตำบลหนองแก (ต่อ)</u>			
35	บ้านศาลเตี้ย	6	54	.62
36	บ้านหนองจิก	7	91	.85
37	บ้านสมปอย	8	96	.50
38	บ้านหนองโคนน้อย	9	37	.32
39	บ้านสวนสำราญ	10	67	.64
40	บ้านใหญ่พัฒนา	11	63	.67
41	บ้านปากสามัคคี	12	41	.40
	<u>ตำบลนายาว</u>			
42	บ้านสระลำไย	1	144	1.46
43	บ้านชัยครก	2	89	.86
44	บ้านไรหงส์	3	118	1.20
45	บ้านนายาว	4	85	1.10
46	บ้านดงมณี	5	36	.44
47	บ้านชัยโพธิ์ทอง	6	49	.64
48	บ้านชัยนางเจ็ญ	7	28	.20
	<u>ตำบลพุดคำจาน</u>			
49	บ้านพุดคำจาน	1	106	.92
50	บ้านบ่อมะแพน	2	60	.66
51	บ้านบ่อวงครุ	3	37	.39

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตำแหน่งที่ โชประเมิน	ชื่อตำบลและหมู่บ้าน	หมู่ที่	ประชากร วัยเรียน	ดัชนีภูมิศาสตร์
	<u>ตำบลพุด่าง</u>			
52	บ้านหนองกระทุ่มสามัคคี	4	33	.29
53	บ้านหนองใหญ่	5	51	.38
54	บ้านวงศ์ศรีพัฒนา	6	35	.31
55	บ้านหัวโค้ง	7	87	1.68
56	บ้านสะพานขาว	7	87	1.68
57	บ้านโป่งตะแบก	8	30	.29
	<u>ตำบลขุนโฮน</u>			
58	บ้านคลองโอบ	1	143	2.40
59	บ้านขุนโฮน	2	86	1.17
60	บ้านเทพลิบ	3	124	1.30
61	บ้านชัยชะอม	4	102	1.01
62	บ้านเทพประสิทธิ์	5	58	.92
63	บ้านคลองโอบเหนือ	6	136	1.76
64	บ้านเกษรมงคล	7	118	1.37
65	บ้านศาลหลวง	8	123	1.51
66	บ้านเขาโคกไม้	9	106	1.32
67	บ้านเทพลิบนอก	10	18	.31
	<u>ตำบลธารเกษม</u>			
68	บ้านธารทองแดง	1	91	1.12
69	บ้านโพธิ์พร้อมจิตต์	2	109	1.10

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตำแหน่งที่ ไร่/ไร่	ชื่อตำบลและหมู่บ้าน	หมู่ที่	ประชากรวัย เรียน (คน)	ดัชนีภูมิศาสตร์
	<u>ตำบลธารเกษม</u>			
70	บ้านศรีบุญโสภณ	3	65	.85
71	บ้านหนองกระทุ่ม	4	68	.84
72	บ้านพุทรา	5	90	.75
73	บ้านธารเกษม	6	152	2.39
74	บ้านตลาดนิคม	7	504	6.38
75	บ้านศรีสุขพัฒนา	8	200	2.72
76	บ้านเขาคินพัฒนา	9	72	.85
77	บ้านห้วยน้ำหวาน	10	87	.86
	<u>ตำบลพระพุทธรักษา</u>			
78	บ้านตลาดพุนพูน	1	262	5.26
79	บ้านสวนมะลิ	2	285	4.63
80	บ้านท้ายพิบูล	3	146	1.82
81	บ้านห้วยจาน	4	21	.33
82	บ้านห้วยประดู่	5	67	1.16
83	บ้านท้ายพิบูลใต้	6	202	2.43
84	บ้านอินทรรักษา	7	262	4.15
85	บ้านศรีรักษา	8	333	3.64
86	บ้านสันติสุข	9	113	1.14
87	บ้านพุฒพัฒนา	10	86	.89
88	บ้านสระสามแสน	11	138	1.44
89	บ้านทวีพัฒนา	12	87	1.72

ตารางที่ 5 แสดงโรงเรียนระดับประถมศึกษาและเขตนริเวณบริการ

ลำดับที่	โรงเรียน	หมู่ที่	เขตนริเวณบริการ	
			ตำบล, ชื่อกลุ่มบ้าน	หมู่ที่ 1
1	<u>ตำบลเขาวง</u> โรงเรียนบ้านเขาพลัด	3	บ้านโคกมะเคื่อ	1
			บ้านซำบอน	2
			บ้านเขาพลัด	3
			บ้านนอย	6
			บ้านหนองกอง	7
2	โรงเรียนวัดเขาวง	5	บ้านซำบอน	2
			บ้านเขาพลัด	3
			บ้านหนองป่าพง	4
			บ้านเขาวง	5
			บ้านหนองกอง	7
			บ้านถ้ำม่งบุญนิยมเวช	8
3	<u>ตำบลห้วยป่าหวาย</u> โรงเรียนวัดหนองโป่ง	5	บ้านโคกมะเคื่อ	1
			บ้านหนองโป่ง	5
4	โรงเรียนวัดหนองถ่านเหนือ	6	บ้านหนองผักกระเฉด	3
			บ้านหนองถ่านเหนือ	6
5	โรงเรียนวัดบ้านโพธิ์มิตรภาพ	7	บ้านโพธิ์	7
6	โรงเรียนวัดหนองไข่น้ำ	10	บ้านมุง	9
			บ้านหนองไข่น้ำ	10
			บ้านโคกมะเคื่อ	1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	หมู่ที่	เขตบริการ	
			ชื่อกลุ่มงาน	หมู่ที่
7	โรงเรียนวัดศรีจอมทอง	11	บ้านหนองมัน บ้านห้วยศาลเจ้า บ้านตีนโนน บ้านหนองไชน่า บ้านตีนโนนใต้	1 2 8 10 11
8	โรงเรียนวัดหนองสุทธะ	12	บ้านหนองสุทธะ บ้านหนองกอง	12 7
9	โรงเรียนวัดคอยหินปูน	13	บ้านคอยหินปูน	13
10	<u>ตำบลพุกร่าง</u> โรงเรียนบ้านพุกร่าง	2	บ้านพุกร่าง 1 บ้านพุกร่าง 2 บ้านหนองสองตอน บ้านหนองคณธี บ้านหนองโคก	1 2 3 4 8
11	โรงเรียนวัดหนองสองตอน	3	บ้านหนองสองตอน	3
12	โรงเรียนวัดหนองคณธี	4	บ้านหนองสองตอน บ้านหนองคณธี บ้านเขาเลี้ยว บ้านศาลาเจ้าเพชร บ้านหนองหลุม บ้านหนองโคก	3 4 5 6 7 8

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	หมู่ที่	เขตบริหารเมือง	
			ชื่อกลุ่มบ้าน	หมู่ที่
13	โรงเรียนวัดเขาเลี้ยว	5	บ้านเขาเลี้ยว	5
	<u>ตำบลหนองแก</u>			
14	โรงเรียนวัดหนองแก	1	บ้านหนองแก	1
			บ้านหนองเครือตาปลา	4
15	โรงเรียนวัดศรีอัมพร	2	บ้านเขาเลี้ยว	5
			บ้านโคกเสียบ	2
16	โรงเรียนวัดระตู	5	บ้านระตู	5
17	โรงเรียนวัดหนองจิก	7	บ้านหนองจิก	7
18	โรงเรียนวัดส้มป่อย	8	บ้านหนองแกน้อย	3
			บ้านส้มป่อย	8
19	โรงเรียนหนองโคนน้อย	9	บ้านหนองโคนน้อย	9
20	โรงเรียนวัดสวนสำราญ	10	บ้านสวนสำราญ	10
21	โรงเรียนวัดศาลเสี้ยน	11	บ้านหนองเครือตาปลา	4
			บ้านศาลเสี้ยน	6
			บ้านหนองจิก	7
			บ้านใหญ่พัฒนา	11
			บ้านป่าคาสำคี่	12

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	หมู่ที่	เขตบริการ	
			ที่กลุ่มบ้าน	หมู่ที่
	<u>ตำบลนายาว</u>			
22	โรงเรียนบ้านชัยครก	2	บ้านชัยครก	2
			บ้านชัยโพธิ์ทอง	6
23	โรงเรียนบ้านสระลำไย	3	บ้านสระลำไย	1
			บ้านชัยโพธิ์ทอง	6
24	โรงเรียนวัดนายาว	4	บ้านไร่องศา	3
			บ้านนายาว	4
			บ้านดงมณี	5
25	โรงเรียนบ้านชัยโพธิ์ทอง	5	บ้านดงมณี	5
			บ้านชัยโพธิ์ทอง	6
26	โรงเรียนบ้านพุท้คำจาน	1	บ้านพุท้คำจาน	1
			บ้านบอมะแพน	2
			บ้านธารเกษม	6
27	โรงเรียนวัดนิคมเขมาราม	2	บ้านบอมะแพน	2
			บ้านหัวโค้ง	7
28	โรงเรียนวังครุพัฒนา	3	บ้านบ่อวังครุ	3
29	โรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม		บ้านหนองกระทุ่ม	4
			บ้านหนองกระทุ่มสามัคคี	4
30	โรงเรียนบ้านหนองใหญ่	5	บ้านหนองใหญ่	5
			บ้านวงศ์ศรีพัฒนา	6
31	โรงเรียนบ้านธารทอง	7	บ้านสะพานขาว	7
			บ้านเพลิบนอก	10

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	หมู่ที่	เขตบริเวณบริการ	
			ชื่อกลุ่มบ้าน	หมู่ที่
32	โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 2	7	บ้านหัวโค้ง	7
	<u>ตำบลขุนโขลน</u>			
33	โรงเรียนบ้ายับชะอม	4	บ้านชัยชะอม	4
34	โรงเรียนวัดพระพุทธรบาท	5	บ้านคลองโอบ	1
			บ้านขุนโขลน	2
			บ้านเพชฌิม	3
			บ้านชัยชะอม	4
			บ้านเทพประสิทธิ์	5
			บ้านคลองโอบเหนือ	6
			บ้านเกษรมงคล	7
			บ้านศาลหลวง	8
			บ้านเขาโคกไม้	9
			บ้านเพชฌิมนอก	10
			บ้านธารทองแดง	1
			บ้านหนองกระทุ่ม	4
			บ้านธารเกษม	6
			บ้านตลาดนิคม	7
			บ้านศรีสู่พัฒนา	8
			บ้านเขากินพัฒนา	9
			บ้านตลาดพุทธบูชา	1
			บ้านสวนมะดี	2

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	หมู่ที่	เขตบริเวณบริการ	
			ชื่อกลุ่มบ้าน	หมู่ที่
35	โรงเรียนพระพุทธรบาท	9	บ้านท้ายพิบูลไค	6
			บ้านอินทรรักษา	7
			บ้านศรีรักษา	8
			บ้านสันติสุข	9
			บ้านพุฒิน	10
			บ้านทวีพัฒนา	12
			บ้านคลองโอบ	1
			บ้านขุนโชน	2
			บ้านเทพนิม	3
			บ้านเทพประสิทธิ์	5
			บ้านคลองโอบเหนือ	6
			บ้านเกษรมงคล	7
			บ้านศาลหลวง	8
			บ้านโคกไม้	9
			บ้านตลาดนิคม	7
			บ้านศรีสุขพัฒนา	8
			บ้านตลาดพุทธบูชา	1
			บ้านสวนมะลิ	2
			บ้านท้ายพิบูลไค	6
			บ้านอินทรรักษา	7
			บ้านศรีรักษา	8

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	หมู่ที่	เขตบริเวณบริการ	
			ชื่อกลุ่มบ้าน	หมู่ที่
			บ้านสันติสุข	9
			บ้านพุฒิน	10
			บ้านทวีพัฒนา	12
	<u>ตำบลธารเกษม</u>			
36	โรงเรียนวัดศรีบุญญาราม	2	บ้านโพธิ์พร้อมจิตต์	2
			บ้านธารเกษม	6
			บ้านขี้นางเล็ง	7
			บ้านขี้บกรก	2
37	โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 1	3	บ้านศรีบุญโสภณ	3
38	โรงเรียนวัดพรหมประสิทธิ์	4	บ้านธารทองแดง	1
			บ้านหนองกระทุ่ม	4
			บ้านเขาคินพัฒนา	9
39	โรงเรียนบ้านพุทรา	5	บ้านหนองกระทุ่ม	4
			บ้านพุทรา	5
			บ้านธารเกษม	6
40	โรงเรียนธารเกษม	7	บ้านธารทองแดง	1
			บ้านโพธิ์พร้อมจิตต์	2
			บ้านหนองกระทุ่ม	4
			บ้านธารเกษม	6
			บ้านตลาดนิคม	7
			บ้านศรีสุขพัฒนา	8

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	หมู่ที่	เขตบริเวณบริการ	
			ชื่อกลุ่มบ้าน	หมู่ที่
41	โรงเรียนนิคมสร้างตนเองฯ (พินุดสงเคราะห์ 2)	9	บ้านเขาคินพัฒนา	9
			บ้านห้วยน้ำหวาน	10
			บ้านธารทองแดง	1
			บ้านธารเกษม	6
			บ้านเขาคินพัฒนา	9
42	<u>ตำบลพระพุทธรบาท</u> โรงเรียนชุมชนประชาสงเคราะห์ รังสรรค์	5	บ้านตลาดพุทธบูชา	1
			บ้านท้ายพิบูล	3
			บ้านห้วยประคู้	5
43	โรงเรียนท้ายพิบูล	6	บ้านตลาดพุทธบูชา	1
			บ้านสวนมะลิ	2
			บ้านท้ายพิบูล	3
			บ้านห้วยจาน	4
			บ้านห้วยประคู้	5
			บ้านท้ายพิบูลใต้	6
			บ้านอินทรีรักษา	7
			บ้านศรีรักษา	8
			บ้านสันติสุข	9
			บ้านสระสามเสน	11